

ad Villam Novam

RAFAŁ NESTOROW  
JAKUB SITO

*ad Villam Noram*

REZYDENCJA I DOBRA WILANOWSKIE W ŚWIETLE  
MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH Z BIBLIOTEKI  
CZARTORYSKICH W KRAKOWIE

(RKPS 11318 I 11358)



TOM III

## WSTĘP

## Ad Villam Novam

Materiały do dziejów rezydencji, t. III

Pomysłodawca programu Ad Villam Novam: Paweł Jaskanis  
 Kurator programu i redaktor serii: Magdalena Gutowska

Redakcja i korekta tomu: Krzysztof Trawkowski  
 Projekt i opracowanie graficzne: Piotr Janowczyk

na okładce: Mapa okolic Wilanowa i Powsina, 2. poł. XVII w.  
 Rysunek w Archiwum Głównym Akt Dawnych,  
 Zb. Kartograficzne, sygn. 473-12.

Copyright by Muzeum Pałac w Wilanowie, Warszawa 2010  
 02--958 Warszawa, ul. Stanisława Kostki Potockiego 10/16

www.wilanow-palac.pl

ISSN 2080-2900

Druk i oprawa:

Publikowane w kolejnym, trzecim już tomie *Ad Villam Novam* materiały źródłowe dotyczą tym razem rezydencji wilanowskiej. Prezentowany materiał stanowi część zachowanego fragmentarycznie w Bibliotece Czartoryskich w Krakowie wilanowskiego archiwum gospodarczego rodzin Sieniawskich i Czartoryskich.

Trzeba tu wyraźnie nadmienić, że publikowane przez nas dwa zespoły rękopisów o sygnaturach 11358 i 11318 stanowią *de facto* jedyne, poza korespondencją, jednostki ze zbiorów Biblioteki Czartoryskich, w której zachowały się te materiały o charakterze gospodarczym (w tym materiały dotyczące prac remontowo budowlanych), które wyłącznie poświęcone są Wilanowowi. Unikatowy jest zwłaszcza zespół 11358 dotyczący czasów Elżbiety Sieniawskiej, a obejmujący częściowo także lata życia Marii Zofii Denhoffowej (późniejszej Augustowej Czartoryskiej). Okres późniejszy, obejmujący wilanowskie rządy Augusta Aleksandra Czartoryskiego, którego dotyczy zespół 11318 jest już reprezentowany w większej liczbie fascykułów Biblioteki. Wobec burzliwych losów archiwum Czartoryskich rękopisy dotyczące samego Wilanowa, a już zwłaszcza te z czasów hetmanowej Sieniawskiej, zachowały się jedynie w nielicznych fragmentach. Większa ich część przechowywana jest nie w Krakowie, ale w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie, w zespole Archiwum Gospodarczego Wilanowskiego (tzw. *Anteriora*)<sup>1</sup>. Właśnie powyższy fakt, oprócz, rzecz jasna, założeń programowych serii *Ad Villam Novam*, był jednym z głównych powodów opublikowania zawartości owych dwóch jednostek archiwalnych w całości, bez ograniczenia się jedynie do materiałów związanych z artystycznymi dziejami Wilanowa. Decydując się na taką szeroką prezentację materiału archiwalnego pragniemy by przedkładana publikacja stała się podstawą badań także dla przedstawicieli innych niż historia sztuki i architektury dyscyplin naukowych. Prezentowane źródła mogą zatem zainteresować historyków gospodarki, kultury materialnej, badaczy mentalności czy dawnej obyczajowości. Przedstawiony tu materiał archiwalny stanowi niejako uzupełnienie do pierwszego tomu *Ad Villam Novam* zawierającego korespondencję architektów, artystów i rzemieślników zatrudnionych przy pracach w Wilanowie za Elżbiety Sieniawskiej, a następnie jej córki Marii Zofii Denhoffowej, późniejszej Czartoryskiej<sup>2</sup>.

<sup>1</sup> Burzliwe dzieje Archiwum i Biblioteki Czartoryskich przedstawił K. Buczek, *Z dziejów polskiej archiwistyki prywatnej (archiwa XX. Czartoryskich)*, [w:] *Studia Historyczne ku czci Stanisława Kutrzeby*, t. 2, Kraków 1938, s. 41-85; tenże, *Z przeszłości Biblioteki Muzeum XX Czartoryskich oraz przyczynki do dziejów Biblioteki Poryckiej*, [odbitka z „Przeglądu Bibliotecznego” 1936, nr 4 i 1937, nr 1], Kraków, s. 1-21; tenże, *Biblioteka puławska w czasie walk powstania listopadowego*, [odbitka z „Silva Rerum”, 1930, z. 10-12], Kraków 1933, s. 1-20. Zob. też A. Homecki, *Historia „Archiwum domowego” Czartoryskich 1879-1953*, „Rozprawy i Sprawozdania Muzeum Narodowego w Krakowie” 12, 1980, s. 61-80.

<sup>2</sup> *Ad Villam Novam. Materiały do dziejów rezydencji*, t. 1, oprac. J. Sito, red. M. Gutowska, Warszawa 2008.

Jednostki archiwalne o sygnaturach 11358 i 11318 w obecnym kształcie powstały stunkowo niedawno, w wyniku niemal dwudziestoletniej pracy archiwistów Biblioteki Czartoryskich – dr. Adama Homeckiego, a następnie dr. Janusza Nowaka przy katalogowaniu archiwum gospodarczego Sieniawskich-Czartoryskich. Do roku 2005 rękopisy z archiwum gospodarczego dostępne były pod tymczasowymi numerami ewidencji (Ew.) lub oznaczone jako gospodarcze (Gosp.)<sup>3</sup>. Jednostki archiwalne podzielone zostały pod względem chronologiczno-tematycznym na fascykuly.

Prezentowany materiał archiwalny był dotychczas jedynie częściowo wykorzystywany przez badaczy. Dotyczy to zresztą głównie zespołu 11358, jako że fascykul 11318 w zasadzie w ogóle nie cieszył się zainteresowaniem. Być może ze względu na trudności językowe, bowiem większość, nie zawsze dostatecznie czytelnych rękopisów, sporządzona została w języku niemieckim. W większym stopniu zainteresowanie budziły materiały związane z przebudową Wilanowa przez Elżbietę Sieniawską zawarte w pierwszym z powyższych poszytów, choć trzeba wyraźnie nadmienić, że nie zostały one w pełni wyeksploatowane przez badaczy. Jako pierwszy zespół ten badał Piotr Bohdziewicz, który w swojej książce dotyczącej korespondencji artystycznej Elżbiety Sieniawskiej opublikował obszerny wypisy inwentarza ogrodu wilanowskiego (1729), a także omówił rachunek z kamieniarzem Johannem Georgiem Däringem na wykonanie postumentu pod figurę św. Jana Nepomucena, która miała stanąć pod Wilanowem. Badacz ten zwrócił ponadto uwagę na znajdujące się w Bibliotece Czartoryskich rachunki dotyczące prac remontowych prowadzonych za Czartoryskich (1748)<sup>4</sup>. Wspomniany inwentarz ogrodu wilanowskiego opublikowany został w całości dopiero przez Wojciecha Fijałkowskiego<sup>5</sup>. Pomimo to późniejsi badacze, nie powołując się na publikację Fijałkowskiego, korzystali z maszynopisu znajdującego się w Krajowym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie (kopia w Muzeum Pałacu w Wilanowie)<sup>6</sup>. Wojciech Fijałkowski zwrócił również uwagę na kontrakt zawarty pomiędzy murarzem Janem Tyzlerem (1737), a Augustem Aleksandrem Czartoryskim, dotyczący prac remontowych w pałacu<sup>7</sup>. W kolejnej pracy zasygnalizował istnienie rejestru kafli przysłanych z manufaktury w Sieniawie do jednego z warszawskich pałaców Sieniawskich (1724)<sup>8</sup>.

3 *Inwentarz Rękopisów Biblioteki Książąt Czartoryskich: Kontrakty, Dobra Końskowola i Puławy inne dobra, inne rody, varia* (Sygn. 11083-11922), oprac. A. Homecki, J. Nowak, Kraków 1988-2005.

4 P. Bohdziewicz, *Korespondencja artystyczna Elżbiety Sieniawskiej z lat 1700-1729 w zbiorach Czartoryskich w Krakowie*, Lublin 1964 (*Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Rozprawy Wydziału Historyczno-Filologicznego*, 30), s. 73 przyp. 80, 75 przyp. 90, 82-83, 254. O rachunku na postument pod wykonaną przez Johanna Geорга Plerscha rzeźbę wspominała również I. M. Laskowska, *Osiemnastowieczny warsztat rzeźbiarski w Puławach i jego twórcy*, „Teki Konserwatorska” z. 5: *Puławy*, Warszawa [1962], s. 8, 57 (przypis 8).

5 W. Fijałkowski, *Królewski Wilanów*, [Warszawa 1997], s. 203-207. Autor wykorzystał częściowo inwentarz w artykule: W. Fijałkowski, *Ogród królewski w Wilanowie i jego współczesna rewaloryzacja*, „Ochrona Zabytków” XLIX, 1996, nr 2 (193), s. 69-125.

6 Warto zwrócić uwagę na kilka tekstów o interdyscyplinarnym charakterze opublikowanych w czasopiśmie „Monument. Studia i Materiały Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków” 2, 2005, w których autorzy wykorzystali treść inwentarza ogrodu wilanowskiego (m. in.: T. Morysiński, *Przyczynek do badań nad ceramicznymi pojemnikami użytkowymi w ogrodzie wilanowskim*, s. 305-334 i D. Sikora, *Mur oporowy w ogrodzie wilanowskim*, s. 351-373).

7 W. Fijałkowski, *Wilanów*, Warszawa 1973, s. 70.

8 Tenże, *Wnętrza pałacu w Wilanowie*, Warszawa 1977, s. 176, przyp. 26.

Poza historykami sztuki materiał ten wykorzystywany był też przez historyków, zwłaszcza w kontekście organizacji i produkcji dóbr wilanowskich. Wymienić tu trzeba na pierwszym miejscu niezmiernie ważne opracowanie pióra Janusza Nowaka, drobiazgowo omawiające w szerokim kontekście problematykę dóbr wilanowskich w czasach Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej (1720-1729)<sup>9</sup>. Nowak oparł się głównie na nieznaną dotąd korespondencji wilanowskich oficjalistów, aczkolwiek wykorzystał również fragmenty archiwum gospodarczego. Korzystając z okazji warto podkreślić, że źródła o charakterze gospodarczym znajdują się nadal na marginesie zainteresowania historyków sztuki, choć odnaleźć tam można bardzo wiele materiałów dotyczących prac budowlanych, zwłaszcza organizacji fabryki, jej finansowego zaplecza, wzajemnych zależności pomiędzy oficjalistami, zarządcami dóbr magnackich oraz ich udziałem w procesie budowlanym, a architektem i przedstawicielami innych profesji artystycznych.

Dobrami wilanowskimi zarządzał administrator (zwany czasem podstarościm). Sprawami finansowymi kierował pisarz prowentowy. Administratorowi podlegali: ekonom, ogrodnik, oraz niższy personel. Siłą roboczą - pańszczyźnianą i najemną (również grabarzami i chłopami zaciągniętymi do zwózki materiałów budowlanych) – kierował ekonom. Niektóre prace nadzorował pisarz prowentowy, niektóre administrator, co wiązało się z bezpośrednim ordynansem Sieniawskiej. Specjalne prerogatywy miał komisarz dóbr przysyłany do kontroli oficjalistów. Kierował on osobiście zleconymi pracami zarówno w rezydencji jak i w ogrodzie, uzgadniał terminy ich wykonania, usprawniał administrowanie, dysponował także funduszami. Burgrabia z administratorem i ekonomem podlegał bezpośrednio hetmanowej. Architekt z kolei współpracował z ekonomem i pisarzem prowentowym, którzy pomagali w dostarczeniu budulca, sporządzali rejestry wydatków itp. Uczestniczył również w spisywaniu pałacowych inwentarzy. Prac budowlanych oraz folwarcznych doglądali przysyłani przez Sieniawską lustratorzy mający specjalne prerogatywy<sup>10</sup>. Ponadto fabryk doglądała nierzadko zaufana osoba z towarzyskiego kręgu Sieniawskiej relacjonując przebieg prowadzonych prac i dorzucając własne spostrzeżenia i refleksje. W przypadku Wilanowa kimś takim był zaprzyjaźniony z Elżbietą Sieniawską Franciszek Bieliński, marszałek ziem pruskich i wojewoda chełmiński, późniejszy marszałek wielki koronny<sup>11</sup>.

9 J. Nowak, *Dobra wilanowskie za Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej 1720-1729 w świetle archiwaliów Biblioteki Czartoryskich w Krakowie*, „Studia Wilanowskie”, XIV, 2003, s. 53-87. Opracowanie to znacznie poszerzyło dotychczasowy stan wiedzy o tym okresie B. Smoleńska, *Z dziejów dóbr wilanowskich w XVI-XVIII wieku*, „Rocznik Warszawski” ,15, 1979, s. 289-320.

10 Nowak, *Dobra wilanowskie...*, s. 66-69. Szerzej temat organizacji placu budowy w Wilanowie zajmował się Rafał Nestorow w kilku referatach wygłoszonych w Muzeum Pałacu w Wilanowie będących fragmentami większej pracy dotyczącej artystycznych dzieł dawnej rezydencji Jana III w rękach Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej (*Wilanów za Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej w świetle korespondencji burgrabię Piotra Więckiego z lat 1722-1726; Jak umarł Giovanni Spazio? Dalsze losy fabryki wilanowskiej za Elżbiety Sieniawskiej*). Zob. też R. Nestorow, *Jan Baptysta Kendel - nadworny ogrodnik Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej. Przyczynek do badań nad rolą i warsztatem ogrodnika w pierwszej połowie XVIII wieku w Polsce*, „Arboretum Bolestraszyce” z. 10, 2005, s. 7-43; tenże, *Jan Baptysta Dessieur - inżynier, architekt czy plenipotent hetmana Adama Mikołaja Sieniawskiego*, „Biuletyn Historii Sztuki” LXXI, 2009, nr 3, s. 319-357.

11 Nestorow, *Wilanów za Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej...*

Materiały dotyczące *stricte* budowlanych dziejów rezydencji wilanowskiej zajmują stosunkowo niewielką część jednostki 11358. Znaczna ich większość dotyczy spraw związanych z produkcją rolną folwarków, dochodami z arend, czynszów, hodowli, sprowadzanej wódki itp. Spośród rękopisów dotyczących spraw budowlanych czy artystycznych na szczególną uwagę zasługuje publikowany i omawiany w literaturze inwentarz ogrodu wilanowskiego. Informacje w nim zawarte rejestrują stan ogrodu z czasów kiedy Wilanów znajdował się w posiadaniu Elżbiety Sieniawskiej. Hetmanowa wielka koronna znana była z pietyzmu, z jakim odnosiła się do schedy przejętej po Janie III; odnotowany na kartach inwentarza opis ogrodu rejestruje w znacznej mierze jego stan z czasów Sobieskiego. Sieniawska nie przekształciła znacznie ogrodu, zachowując jego pierwotny układ i ograniczając ingerencje m.in. do zmiany haftowanych parterów, korzystając z wzorów zamieszczonych w traktacie Antoine'a Joseph Dézallier d'Argenville i Alexandre le Blonda, *La Théorie et la pratique du jardinage* (wyd. 1709 i wielokrotnie wznawiany). Inwentarz można skonfrontować z niemal współczesnym mu planem przechowywanym w tzw. Albumie Poturzyckim w zbiorach Narodowej Biblioteki Naukowej im. Stefanyka we Lwowie<sup>12</sup>. Inwentarz ten ma również kolosalne znaczenie w związku z prowadzonymi od kilku lat interdyscyplinarnymi pracami na terenie ogrodu wilanowskiego. Jego lektura pozwala na zapoznanie się z szatą roślinną ogrodu z pierwszego trzydziestolecia XVIII w. Analiza botaniczna wymienionych roślin nie została dotychczas przeprowadzona, a badacze koncentrowali swoje zainteresowania na elementach struktury założenia, pomijając niemal całkowicie kwestię roślinnego "budulca"<sup>13</sup>. W niniejszym opracowaniu podjęto próbę identyfikacji wymienionych w inwentarzu roślin. Z uwagi na trudności terminologiczne, niejednoznaczność nazw, głównie niemieckiego pochodzenia, często pisanych „ze słuchu”, udało się zidentyfikować jedynie część roślin. Z omawianego okresu w zespole tzw. Korespondencji Sieniawskiej zachowały się też szczęśliwie listy wilanowskiego ogrodnika saskiego pochodzenia, Johanna Georga Zeidlera, zatrudnionego w Wilanowie jeszcze za czasów królewiczów Sobieskich<sup>14</sup>. Korespondencja ta dotyczy wprawdzie w głównej mierze roślin użytkowych, nie mniej zawiera wiele cennych informacji dotyczących urządzenia całości ogrodu. Ponadto w korespondencji oficjalistów Sieniawskiej zachowało się wiele wzmianek dotyczących wilanowskiego założenia ogrodowego. Kompleksowa analiza powyższego materiału z pewnością pozwoliłaby na pełniejsze odtworzenie wirtualnego obrazu otoczenia rezydencji wilanowskiej, jak też mogłaby być pomocna przy pracach nad rewaloryzacją całego założenia pałacowo-ogrodowego.

12 Po raz pierwszy plan ten opublikował M. Gębarowicz, *Album Poturzycki Nowe materiały do dziejów architektury epoki saskiej*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki” XXI, 1976, z. 2, 101-106, nr kat. 47. Przy tej okazji warto też zwrócić uwagę na nieco późniejszy plan przekształcenia ogrodu wilanowskiego z ok. 1740 roku przechowywany w Bibliotece Narodowej w Paryżu (A. Oleńska, *Projekt powiększenia ogrodu w Wilanowie z około 1740 roku*, „Biuletyn Historii Sztuki” LXIII, 2001, nr 1-4, s. 283-292).

13 Problem ten, będący od wielu lat przedmiotem badań w wielu krajach europejskich, w Polsce niemal nie był podejmowany. Pewnym materiałem porównawczym może być opracowanie niemal współczesnych inwentarzy ogrodu Sieniawskich w Sieniawie. Zob. R. Nestorow, *Materiały źródłowe do historii ogrodów Małopolski. Część I: Ogród w Sieniawie w latach 1716-1729*, „Arboretum Bolestraszyce” z. 10, 2005, s. 61-102.

14 Jako pierwszy na osobę Zeidlera zwrócił uwagę Fijałkowski, *Wilanów...*, s. 51-52.

Drugim, niejednorodnym zespołem są rachunki dotyczące przywrócenia do stanu świetności, a następnie rozbudowy wilanowskiego pałacu przez Elżbietę Sieniawską, a później przez Czartoryskich. Szczególna wartość publikowanych źródeł polega na ich unikalności. Paradoksalnie, przy stosunkowo dużej ilości listów, w których znajdują się informacje dotyczące fabryki wilanowskiej, rachunki dotyczące budowy nie zachowały się niemal zupełnie. Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że oprócz rachunków dotyczących budowy *sensu stricto*, czyli wypłat dla rzemieślników, specyfikacji materiałów, itp., wiele informacji dotyczących spraw budowlanych, nie tylko na terenie folwarków ale i samej rezydencji, zachowało się w zbiorczych wykazach wydatków (*expens*) zamieszczanych jako druga część przychodów (*intra*t) z klucza wilanowskiego. Analiza rachunków pozwoliła wydobyć na światło dzienne nazwiska kilku nie notowanych dotychczas rzemieślników. Wśród nich wymienić można wielokrotnie zapisanego cieślę Derynga (Derynka) wykonującego prace na folwarkach, ale też budującego cegielnię w Kabatach, i zatrudnionego przy przebudowie kościoła w nieodległym Służewie. Kolejnym nieznanym dotąd cieślą zatrudnionym w Wilanowie był M. Wiecełński, pełniący w późniejszym okresie także funkcję ekonomy dóbr mazowieckich Czartoryskich (uchwytny na tym stanowisku od 1737 roku). Oficjalistą wilanowskim o rzemieślniczym rodowodzie był stolarz Jan Piotr Leonhardt, pełniący w pałacu obowiązki burgrabiego. Uchwytny na służbie Sieniawskich w latach 1728-1730, wykonywał on liczne prace stolarskie w Wilanowie i warszawskim pałacu Czartoryskich (niewielkie meble, ramy do obrazów), czego dowodzą publikowane w niniejszym tomie rachunki. Na stanowisku burgrabiego wilanowskiego (notowany już w r. 1728) zastąpił Piotra Więckowskiego. W 1730 roku prace szklarskie w oficynie kuchennej wykonywał szklarz Johann Caspar Süttmöller. W 1737 roku konwisarz Johann Christian pokwitował wykonanie kubków i innych mniejszych przedmiotów dla księcia Czartoryskiego. Rok później swą wypłatę odbierał ogrodnik Zygmun.

Z punktu widzenia badań nad dziejami budowy pałacu wilanowskiego po nagłej śmierci architekta Giovanniego Spazzio (29 lipca 1726) bardzo interesująca jest jedna z kart rachunków i dyspozycji wydanych przez zmarłego architekta. Oprócz skrupulatnie odnotowanych wypłat dla rzemieślników, głównie murarzy, oraz wykazu materiałów, odnotowano tu też wysokość pensji rzeźbiarza Johanna Georga Plerscha, która wynosiła 2000 zł płatne w czterech ratach oraz sztukatora Pietro Innocente Comparettiego 1600 zł. Ponadto, co jest kwestią istotną dla badań nad organizacją warsztatu budowlanego, materiał ten wskazuje, że po śmierci Spazzia pieniądze robotnikom wypłacał jego zięć, sztukator Francesco Fumo. Do czasu zatrudnienia przez Sieniawską nowego architekta, jakim był Johann Sigmund Deybel, prace wykonywano według dawnych poleceń architekta pod nadzorem Fuma oraz wspomagającego go Giuseppe Fontany<sup>15</sup>. Na końcu omawianego rachunku znajduje się krótki spis wydatków związanych z iluminacją pałacu wilanowskiego na przyjazd Elżbiety Sieniawskiej. Wnętrza pałacu zostały rzeźbiście oświetlone świecami, na zewnątrz zaś dziewięćdziesięcioma lampami. Ponadto odnotowano wydatek na „płótno do malowania”, co każe przypuszczać, że z tej okazji wykonano jakąś

15 Nestorow, *Jak umarł Giovanni Spazzio?...; tenże, Artyści i rzemieślnicy z krajów Monarchii Habsburskiej w służbie Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej* [referat wygłoszony na sesji Między Wrocławiem a Lwowem. Sztuka na Śląsku, w Małopolsce i Rusi Koronnej od XVI do XVIII wieku, Kraków 16-18 XI 2009, materiały pokonferencyjne w druku].

skromną dekorację okazjonalną. Pamiętać trzeba, że nowa właścicielka przyjeżdżała na plac budowy, być może więc owo malowane płótno tworzyło rodzaj kurtyny zasłaniającej przynajmniej częściowo panujący bałagan.

Osobne miejsce zajmuje szczegółowe zestawienie kosztów na wybudowanie kościoła (1725-1729) w Powsinie przez Giuseppe Fontanę (z 2 VII 1729). Według kontraktu Fontanie należało się za całość wykonanych prac 21 939 złotych. Pieniądze wypłacano oczywiście w ratach, a ostateczne uregulowanie kosztów nastąpiło dopiero z polecenia księcia Agusta A. Czartoryskiego (27 II 1733). Część pieniędzy należnych za wykonywane prace Fontana odbierał z otrzymanego w 1728 r. w dzierżawę starostwa piaseczyńskiego, ponadto miał w dzierżawie dwie wsie Żabiniec i Chojnów<sup>16</sup>.

Z zachowanych rachunków budowlanych z czasów hetmanowej Sieniawskiej zawartych w publikowanym zespole warto na koniec odnotować spis kafli przesłanych do Wilanowa przez garnarzy z Sieniawy (1724). Tam też znajdowała się słynna manufaktura produkująca ozdobne kafle nie tylko na użytek Sieniawskich<sup>17</sup>. Wojciech Fijałkowski nie wykluczył możliwości, że sprowadzone kafle identyfikować można z płytkami ceramicznymi użytymi do urządzenia gabinetu farfurowego<sup>18</sup>. Nie ma jednak pewności czy kafle te trafiły do Wilanowa czy do pałacu Sieniawskich na Krakowskim Przedmieściu, o którym jest mowa w omawianym rejestrze. Warto też zwrócić uwagę na wymienionych z imienia i nazwiska kaflarzy Sieniawskich: Andrzeja Ziomkowicza, Mikołaja Zydlewicza i Wawrzyńca Trybuszkowicza.

Niezmiernie interesującym materiałem zachowanym w omawianym zespole są supliki, czyli pisemne prośby dotyczące różnorodnej tematyki kierowane przez poddanych i służbę bezpośrednio na ręce właściciela, w tym przypadku Elżbiety Sieniawskiej, a następnie Marii Zofii Czartoryskiej. Z punktu widzenia historyka sztuki do najbardziej wartościowych należą supliki artystów i rzemieślników, *nota bene* źródła tego typu pozostawały dotąd poza zainteresowaniem badaczy. Szczęśliwie zachowały się supliki sztukałtora Pietro Innocente Comparetiego oraz ślusarza Gordiana Mayera. Dotyczą one przede wszystkim wypłaty zaległych kwartałów, czy jak w przypadku Mayera, prośby o zezwolenie na opuszczenie służby i wyjazd w rodzinne strony w celu odebrania spadku po zmarłych rodzicach. Przy okazji Mayer wymienił wykonane dotychczas prace w Wilanowie (okucia do drzwi i zamki) zapewniając jednocześnie, że jadąc do domu będzie się starał odlać nowe zamki z mosiądzu, czego nie potrafiliby zrobić ślusarze w Krakowie. Można w tym miejscu dodać, że Mayer był stałym współpracownikiem nadwornego stolarza i ebenisty Elżbiety Sieniawskiej Konrada Kotschenrüttera, pracującego również w Wilanowie, wraz z którym wykonywali do byłej królewskiej rezydencji intarsjowane drzwi oraz meble<sup>19</sup>. Oprócz wspomnianych dwóch suplik na uwagę zasługują również prośby jakie do swojej mocodawczyni kierowali arendarz wilanowski Abraham Zelmanowicz oraz administrator tamtejszego folwarku Stanisław

Grochowski. Zelmanowicz uskarżał się na zbyt wysokie, jego zdaniem, obciążenia finansowe trzymanej arendy wynikające z faktu prowadzonych aktualnie przy rezydencji prac budowlanych. W systemie gospodarczym dóbr Sieniawskich arendarz był źródłem żywej pensji kwartalnych, zaliczek i *solarów* (pensji rocznych) artystom i rzemieślnikom. Wypłaty uwarunkowane były ordynansami Sieniawskiej – bezpośrednimi lub pośrednimi, przekazywanymi na ręce zarządców, lustratorów czy gubernatorów. System ten powodował szybkie wyczerpywanie finansowych możliwości arendarza, co z kolei znacznie opóźniało wypłaty. Sprawy dotyczące owych zaległości zajmują tedy znaczną część kierowanych do hetmanowej listów, gdy zaś te okazywały się niewystarczające także próśb w formie pisemnych suplik.

Za niemal wzorcową uznać można suplikę administratora wilanowskiego Stanisława Grochowskiego. Swoją prośbę Grochowski rozpoczyna od niepozobawionego barokowej emfazy opisu swojej „tragicznej sytuacji” spowodowanej złamaniem obojczyka i niemożnością własnoręcznego napisania supliki. Problemy zdrowotne, z których administrator zmuszony był leczyć się na własny koszt, miały się przyczynić do jego całkowitej finansowej „ruiny” spotęgowanej przez niedochodzące na czas dwie kwartalne pensje. Dalszą część supliki zajmuje szczegółowy opis zatargu pomiędzy ogrodnikami, czyli pomocnikami ogrodnika Johanna Georga Zeidlera, a Abrahamem Zelmanowiczem, arendarzem wilanowskim. Ogrodniczowie ci chcieli podobno dla dowcipu obciąć brode Żydowi, który w odwecie go uderzył w głowę i pobił dotkliwie jednego z nich. Pozostali ratując swego towarzysza ranili służbę arendarza. Grochowski nalegał aby Zeydler ukarał ich kijem (plagami), czego ogrodnik odmówił, a wszystko zakończyło się na przeprosinach i finansowym zadośćuczynieniu.

Poza barwnymi obrazkami z codziennego życia Wilanowa<sup>20</sup>, interesującymi z punktu widzenia socjologii, historii sztuki czy studiów nad historią mentalności, supliki przynoszą wiele informacji dotyczących konkretnych przedsięwzięć budowlanych czy w szerszym rozumieniu funkcjonowania pałacowej „fabryki”. Grochowski wspomina o blaszanych wazach wykonanych do dekoracji ogrodu pałacowego w Przybysławicach przez blacharza Ferdynanda Heindla, wspomina też o remoncie dworku należącego niegdyś do Marka Matczyńskiego, wojewody ruskiego. Ponadto pisze on o niemożności „restauracji” budynku tzw. Hollenderni z czasów Jana III Sobieskiego, a to z powodu złego stanu zachowania tej wykonanej z muru pruskiego budowli. Grochowski wypowiada się także w sprawie pomysłu wybudowania w Wilanowie cegielni pisząc, że za czasów Jana III takowej nie było, a to z braku odpowiedniej gliny; cegielnia miała się wówczas znajdować w nieodległym Służewie. Pomijając szeroko opisywane przez Grochowskiego sprawy związane z produkcją folwarków zwrócić można uwagę na bezpośrednio związane z wytwórczością dóbr wilanowskich problem finansowania prac budowlanych. Grochowski narzeka na dysproporcje pomiędzy niskimi cenami produktów rolnych sprzedawanych w Warszawie („bo tu każda rzecz tania w Warszawie”), a wysokimi kosztami związanymi z opłaceniem najętych rzemieślników. Fakt ten, wraz ze wspomnianymi już

16 Nowak, *Dobra wilanowskie...*, s. 81-82.

17 S. F. Gajerski, *Produkcja kafli w Sieniawie w świetle źródeł z XVIII wieku*, „Biuletyn Historii Sztuki” XXXI, 1969, z. 2, s. 213-215; tenże, *Zarys historii sieniawskiego ośrodka kaflarskiego*, „Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia” 1969-1971, s. 129-138.

18 Fijałkowski, *Wnętrze pałacu...*, s. 176, przypis 26.

19 Szerszą charakterystykę działalności Konrada Kotschenrüttera oraz Gordiana Mayera zob. R. Nestorow, J. Sito, *Stolarz czy architekt? Przypadek Konrada Kotschenrüttera* [referat wygłoszony na sesji Między Wrocławiem a Lwowem. Sztuka na Śląsku, w Małopolsce i Rusi Koronnej od XVI do XVIII wieku, Kraków 16-18 XI 2009, materiały pokonferencyjne w druku].

20 R. Nestorow, *Życie codzienne w Wilanowie w czasach Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej (1720-1729)* [referat wygłoszony na sesji naukowej zorganizowanej przez Instytut Historii Sztuki KUL w Kazimierzu nad Wisłą w czerwcu 2007, mpis w posiadaniu autora].



wysokimi obciążeniami arendy prowadziły do wielomiesięcznych, a czasem i kilkuletnich opóźnień w wypłacaniu honorariów i spłaty zaciągniętych długów.

Materiały jednostki 11318, do tej pory w zasadzie zupełnie nieznanne badaczom, dotyczą niemal wyłącznie spraw związanych z rezydencją wilanowską w latach 1745-1774, w czasach Augusta Aleksandra i Marii Zofii Czartoryskich. Zaledwie jeden rękopis – dotyczący wydatków stolarza Konrada Kotschenrütterera – jest wcześniejszy – z ok. 1730 r., t. j. z czasów sprzed powtórnego zamążpójścia Marii Zofii, wówczas wdowy po Stanisławie Denhoffie. Z kolei – przez pomyłkę – do zespołu dostało się też nieco materiału dotyczącego prac przy pałacu Błękitnym w 1748 i 1766 r. W fascykułe zawarte są informacje o budowie, remontach, jak i konserwacji gmachów pałacowych, gospodarczych i folwarcznych, a także ogrodu i jego urządzeń. Spośród nich większość ma charakter rachunków, sprawozdań z przeprowadzanych prac, pokwitowań, sumariuszy, etc. Trzeba tu wyraźnie nadmienić, że w czasie, jaki prezentowany fascykuł obejmuje, w samym pałacu wilanowskim pod względem budowlano-artystycznym nie działo się zbyt wiele. Większość prac została wykonana już wcześniej – za czasów Jana III, hetmanowej Sieniawskiej i jej córki Marii Zofii Denhoffowej, a także w okresie dzierżawienia rezydencji przez króla Augusta II. Wnętrza pałacowe musiały zostać oczywiście zaadaptowane dla potrzeb rodziny Czartoryskich i ich dworu (co w prezentowanym materiale znajduje jednakże dość blade odbicie), istniała w końcu potrzeba permanentnej praktycznej konserwacji pobudowanych wcześniej gmachów, na co wyraźnie wskazuje część publikowanych tu rękopisów. Jednakże w okresie rezydowania w Wilanowie Czartoryskich zdecydowanie najwięcej pracy włożono w przekształcenie ogrodów (wraz z ich szeroko rozumianym wystrojem i znajdującymi się tu budowlami), czemu poświęcona jest adekwatnie duża część materiału.

Spośród rękopisów zawartych w publikowanym tu fascykułe kilkanaście zasługuje na baczniejszą uwagę. Do takich zaliczyć należy *Connotację co wydał swoich Pieniędzy Konrad Stolarz w Wilanowie* pochodzącą z ok. 1730 r. Wspominany już wcześniej Konrad Kotschenrütter<sup>21</sup> był nadwornym stolarzem-ebenistą najpierw u Sieniawskiej, a później u małżonków Czartoryskich. Urodzony zapewne ok. 1690 r., w służbie Elżbiety Sieniawskiej Konrad Kotschenrütter uchwytyny jest od roku 1722, kiedy to na dwór hetmanowej w Łubnicach ściągnął go z Wiednia nadworny sztukator Sieniawskiej, Francesco Fumo, obarczony wówczas przez chlebobawczynię misją rekrutacji nowych sił artystycznych. Kotschenrütter przybył wówczas do Łubnic Sieniawskiej wraz ze wspomnianym wcześniej, współpracującym z nim stale ślusarzem, Gordianem Mayerem. Obaj, przemieszczani z rezydencji do rezydencji, od ok. 1726 r. pracowali także w Wilanowie wykonując tu w pierwszym rzędzie wykończeniowe prace o charakterze budowlanym z zakresu stolarskiego wystroju architektury, jak intarsjowane odrzwia i skrzydła drzwiowe, parkiety, a także dębowe boazerie. Ich dziełem były także intarsjowane meble, którymi Sieniawska wyposażała swe rezydencje. Wiadomo, że np. dla pałacu wilanowskiego mistrz Konrad wspólnie z Gordianem Mayerem wykonywał m.in. stoliki i stołki zdobione drewnem oliwnym, białym jaworem oraz czarnym dębem. Wspomniana *Connotacja* informuje o wydatkach Kotschenrütterera w Wilanowie, m.in. na „dwóch chłopców danych na naukę stolarską” i „czeladnikom dwóm, których do roboty niał Pański”.<sup>22</sup>

21 Por. przypis 19.

Powyższe daje wgląd w wielkość warsztatu stolarskiego liczącego wówczas co najmniej pięciu – poza mistrzem – członków: dwóch uczniów i dwóch czeladników, o ile nie było jeszcze innych. Na marginesie zapisano wydatek „ślusarzowi od nauki chłopca” – chodząc tu musiało niewątpliwie o Gordiana Mayera.

Kolejne rękopisy dotyczą znacznej inwestycji jaką była budowa we wsi Wilanów austerii wraz ze stajnią w 1745 r. Jej projektantem był przypuszczalnie Johann Sigmund Deybel, architekt pozostający w służbie Sieniawskich i Czartoryskich od 2. połowy lat dwudziestych XVIII w. aż do swej śmierci w 1752 r.<sup>22</sup> To właśnie Deybel wystawił w styczniu 1746 r. rachunek za prace budowlane prowadzone w roku poprzednim w austerii i stajni. Drewniane elementy więźby dachowej tej budowli zamówiono i ściągano w marcu 1745 r. Kontrakt i szczegółowe rachunki opiewające na wysyłkę budulca (krokwie, belki, murlaty, legary i słupy) podpisał wówczas starozakonny Izrael Moskiewicz, arendarz z Mniszewa w dobrach Czartoryskich i Fridericy (Fridericy, Frydericy), koniuszy Augusta A. Czartoryskiego. W tym samym miesiącu cieśla Lucy wystawił kosztorys za prace przy więźbach dachowych austerii i stajni. Kosztorys ten powstał w języku niemieckim i pozwala na wgląd w niemiecką nomenklaturę ciesielską tego czasu, choć trzeba przyznać, że dla niektórych z zastosowanych terminów nie sposób dziś znaleźć polski odpowiednik. Niemal na pewno w związku z tą budową pozostają rachunki za dostawę cegieł i dachówek z cegielni kabackiej w październiku 1745 roku. Roboty owe musiały się ciągnąć dość długo skoro jeszcze w listopadzie 1748 r. rozliczano pracę murarzy kładących dachówkę na dach austerii. Kosztorys powykonawczy sporządził wówczas Johan Ehrenfried Staude, „Mauermeister” – mistrz murarski, czy też raczej budowniczy pozostający w służbie Czartoryskich w latach ok. 1740-70, prowadzący prace murarskie w oparciu o projekty różnych architektów (obok Deybla także Jakuba Fontany) przy większości stołecznych budowli związanych z fundacjami Augusta Aleksandra i jego małżonki. Prócz „fabryk” wilanowskich, gdzie występował wielokrotnie, Staude prowadził prace w pałacu przy Krakowskim Przedmieściu<sup>23</sup> w pałacu Błękitnym (o czym będzie mowa niżej) oraz przy budowie kościoła wizytek dokonującej się na koszt Czartoryskich<sup>24</sup>. Austeria, a nawet stajnia, o których tu mowa wykraczały w swym kształcie poza czysto użytkowy program estetyczny zwyczajowo przypisany tego typu budowlom, skoro, jak czytamy, elewacje godspody miała zdobić balustrada, a na dachach obu budynków stać miały blaszane wazy na postumentach. Poza austerią i stajnią Deybel ze swą ekipą wykonywał w 1745 roku prace przy jednej z dwóch istniejących wówczas w Wilanowie oranżerii, nadbudowując mur koronujący, wymieniając bądź wykonując nowe drzwi okna i urządzenia wewnętrzne. Prace w obu oranżeriach określanych jako „stara” i „nowa” – teraz prowadzone już przez

22 I. Malinowska, *Przebudowa pałacu w Puławach przez architekta Jana Zygmunta Deybla*, [w:] *Teka Konserwatorska* z. 5: *Puławy*, oprac. zbiorowe, Warszawa 1962, s. 28-39. R. Nestorow, J. Nowak, *Nowe materiały do przebudowy pałacu w Wilanowie z lat 1727-1730 ze zbiorów Biblioteki Czartoryskich w Krakowie* [mpis w opracowaniu].

23 J. Sito, *Warszawskie inicjatywy budowlano-artystyczne Augusta A. Czartoryskiego w świetle archiwaliów z Biblioteki Czartoryskich. Jednostki nr 11308 i 11320*, seria: *Ad Villam Novam*, t. 4. [w druku].

24 P. Bohdziewicz, *Kościół i klasztor PP. Wizytek w Warszawie*, [w:] *Studia z dziejów sztuki polskiej w okresie baroku i rokoka*, Lublin 1973, s. 33; J. Sito, M. Chodyko, K. Guttmejer, *Kościół Wizytek w Warszawie*, Warszawa 2006, s. 23.

Staudegó – ciągnęły się w kolejnych latach, widocznie ich stan był wciąż niezadowolający. W „starej” w 1748 r. łamano fundamenty i wystawiono na nowo, burzono jedno, a podmurowywano, uszczelniano i wzmacniano inne piece, wykonywano kanał grzewczy, tynkowano okna, reperowano ściany ogniowe, podmurowano krokwie i murlaty, tynkowano gzymsy i przekładano częściowo na nowo dach. W „nowej” w tym samym 1748 roku usunięto stare piece, gruz i cegły i wystawiono nowy domek grzewczy ukończono też siedemnastolokciowy kanał grzewczy. W roku 1753 do „nowej” oranżerii dostarczano deski ściągane aż z Ekonomii Kozienickiej, a w 1774 dokonywano reperacji elementów stolarskich i wykonywano prace kowalskie w oranżerii „starej” oraz w drugiej „w ogrodzie kuchennym” (zapewne wcześniej określanej jako „nowa”).

Odpowiednie rachunki – zarówno w odniesieniu do wilanowskich pomarańczarni, jak też w ogóle do ogrodów – podpisywał wilanowski ogrodnik Czartoryskich Johann Gottfried Simon, obecny w Wilanowie w świetle prezentowanych tu rękopisów w latach ramowych 1766-75. Odnoszące się do niego dokumenty to głównie licznie zachowane pokwitowania comiesięcznych wynagrodzeń dla siebie i swej czeladzi spisywane za każdym razem według identycznej formuły. Rejestr prac stolarskich do ogrodu wykonywanych przez stolarza Johanna Mehringa w r. 1771 obejmuje głównie stoły i ławki ogrodowe (w samym pałacu Mehring wykonywał w następnym roku m. in. łoża dębowe i drobne naprawy). Z 1772 r. pochodzi pokwitowanie za talk, wosk i żywicę „do smarowania drzew”. Najwięcej miejsca zajmują jednak przede wszystkim sezonowe rozliczenia (w systemie obrachunku tygodniowego) robotników pracujących w ogrodzie wilanowskim w latach 1772-75, a wykonujących takie prace, jak przycinanie i opatrywanie (czasem cięcie) drzew, cięcie żywopłotu, nawożenie, kopanie kwater, nowe nasadzenia (w tym sadzenie warzyw), sianie i cięcie trawy, czyszczenie i gładzenie ścieżek czy zwyczajne noszenie wody i podlewanie. Niezwykle ciekawie przedstawia się *Specyfikacja nasion warzyw potrzebnych w roku 1765 do ogrodu kuchennego w Wilanowie* – na jej podstawie możemy bowiem w miarę precyzyjnie określić gatunki jarzyn podawanych do stołu na dworze Czartoryskich. Obok kapusty czerwonej i białej, cebuli, buraków, sałaty w kilku gatunkach, selera, porów, rzodkwi, są tu odnotowane takie specjały jak karczochy, „cârty d’Espange” czy kminek cypryjski. Podobna, choć krótsza specyfikacja z 1730 r. pojawia się także w jednostce 11358.

Ze sprawami ogrodowymi łączą się odnotowane kilkakrotnie prace bednarskie. Wykonywano beczki i faski, wazy oraz kubły na drzewka i krzewy ozdobne, a zwłaszcza na drzewka pomarańczowe do oranżerii, np. w 1748 takie „wazy dębowe na pomarańcze” wykonywał bednarz Aleksander Gronowski.

Jednymi z najciekawszych materiałów, jakie występują w fascykule 11318 są *Connotacye [...] roboty malowania w ogrodzie wilanowskim z sierpnia 1746 i października 1748 r.* podpisane przez malarza F. Kallinkę, zresztą awansującego później na burgrabiego pałacowego. Ów nieznaną polskiej historii sztuki Kallinka to raczej malarz-rzemieślnik bez kwalifikacji artystycznych, wielokrotnie występujący w rozmaitych pokwitowaniach za prace malarskie w obrębie całego fascykułu. We wskazanych powyżej latach wykonał on dwukrotnie ogromną pracę obejmującą pomalowanie wszystkich elementów wystroju ogrodowego. Przy okazji dowiadujemy się z owych *Connotacyj* jak wilanowskie ogrody

(górnym i dolnym oraz południowym i północnym) były wówczas urządzone<sup>25</sup>. I tak, w 1746 r. znajdowały się w nich m. in.: 22 ławy dębowe, 29 nowych i 54 stare dębowe kubły na drzewa laurowe i pomarańczowe, 4 bale „na murze leżące w gurnym ogrodzie” i 2 „w dolnym ogrodzie nad wodą”. Bardzo bogato przedstawiał się program rzeźbiarski złożony z figur i waz, skoro Kallinka miał pomalować 4 drewniane wazy „na murze stojące”, 2 wazy wielkie miedziane i 14 waz ołowianych „na różnych miejscach stojących w ogrodzie gurnym” oraz 8 wysokich postumentów „na których busta kamienne stoią”, 4 wielkie kamienne postumenty „na których stoją gladyatorowie”, 4 „osoby wielkie ołowiane”, 12 „osubek małych kamiennych y ołowianych na postamentach kamiennych”, 26 „osób wielkich ołowianych”, 8 „małych y kamienne y ołowiane” i aż 50 postumentów „pod wielkimi osobami y małemi y wazami w ogrodzie”. Prosty rachunek dowodzi że była to wprost rekordowa liczba ponad 130 trwałych elementów dekoracyjnych, z czego większość stanowiły rzeźby figuralne. Zaskakująco wiele z nich wykonanych było z ołowiu. Można się domyślać, że część tych rzeźb pochodziła z czasów Augusta II, inne z okresu Elżbiety Sieniawskiej, a wiele jeszcze z doby Jana III, wydaje się jednak że duży ich odsetek powstał już w czasach Czartoryskich. *Connotacya* z roku 1748 do stanu sprzed dwóch lat dodaje kilka ciekawych elementów. Przede wszystkim odnotowana została „Palustrata kamienna nad schodami kamiennymi do dolnego ogrodu idąc, na ktorey osoby różne wazy kamienne gzymsy nakoło”. Jest to pierwsza informacja o rokokowej dekoracji schodów umiejscowionych po środku muru oporowego między górnym i dolnym ogrodem, słusznie łączonej ostatnio z osobą rzeźbiarza Johanna Chrisostoma Redlera<sup>26</sup>. Jeszcze w sierpniu 1746 r. nie była ona odnotowana, zatem musiała powstać w kolejnych sezonach budowlanych: w latach 1747-48. *Connotacya* odnotowuje też balustradę „przed oknami od ogrodu z figurami [i] gzymsami” widoczną m.in. na obrazach Canaletta, a także „dwie osoby wielkie drewniane na wieże” a więc figury atlantów dźwigających globy w zwieńczeniach hełmów, wykonane wówczas przez wspomnianego Johanna Chrisostoma Redlera w miejsce dawnych z lat 1722-24 autorstwa Johanna Georga Plerscha, wówczas już pewnie przegniłych<sup>27</sup>. Oba przytoczone tu rejestry prac malarskich – nieznanne dotąd autorom piszącym o Wilanowie – siłą rzeczy zastępują niezachowane inwentarze ogrodowe z czasów Czartoryskich.

Z innych materiałów warto przytoczyć rachunki, kosztorysy powykonawcze i zwięzłe opisy prac remontowych dokonywanych przy pałacu wilanowskim przez wspomnianego już Johanna Ehrenfrieda Staude w roku 1748. Obejmowały one takie prace, jak skuwanie nadwątlonych murów, reperacje murarskie, tynkowanie, obróbki blacharskie, reperacje

25 Por. Oleńska, *Projekt powiększenia ogrodu...*, s. 283-292.

26 J. Gajewski, *Z Wiednia i Pragi (?) przez Lubnice do Puław. Działalność Jana Eliasza Hoffmanna i jego warsztatu w Lubelskiem oraz nurt hoffmanowski w rzeźbie późnobarokowej między Wisłą a Bugiem*, [w:] *Dzieje Lubelszczyzny t. VI: Między Wschodem a Zachodem*, cz. III: *Kultura artystyczna*. Red. T. Chrzanowski, Lublin 1992, s. 205, gdzie datowanie na połowę lat czterdziestych XVIII w. Atrybucja powtórzona w: K. Mikocka-Rachubowa, *Redler Johann Chrysostomus*, [w:] *Słownik artystów polskich i w Polsce pracujących. Malarze, rzeźbiarze i graficy*, T. VIII, Warszawa 2007, s. 265-272. Por. Fijałkowski, *Wilanów...*, s. 52, gdzie dekoracja ta atrybuowana jest Johannowi Eliasowi Hoffmannowi.

27 J. Sito, *Firmitas, Venustas i Magnificentia. O użyciu kamienia w warszawskiej architekturze i rzeźbie doby saskiej*, [w:] *Materiał rzeźby. Między techniką a semantyką / Material of Sculpture. Between Technique and Semantics*, Wrocław 2009, s. 403-421.



dachów. W 1760 roku dokonywano wywózki cegły rozbiórkowej z Wilanowa. Znaczna jej liczba 100 000 sztuk oznacza że rozbierano wówczas jakąś większą budowlę - czy aby nie jedną z oranżerii? Być może w jakiś sposób z ową rozbiórką związana jest *Specyfikatia Mularzow y Pomocnikow kturę w Pałacu przy Robocie [...] robili*, z maja 1760?

Jak już wspominaliśmy, omyłkowo w fascykule znalazły się materiały dotyczące pałacu Błękitnego. Nie jest ich wiele. Z roku 1748 pochodzi kosztorys prac murarskich wykonanych tamże przez J. E. Staude. Ciekawsze jednak są zachowane tu pokwitowania kilku artystów i rzemieślników pracujących w pałacu Błękitnym dla młodego księcia Adama Kazimierza Czartoryskiego w czasie wielkiej przebudowy wewnątrz w 1766 r. pod kierunkiem Jakuba Fontany. Byli to: wzięty malarz warszawski Daniel Ernst Pöltz<sup>28</sup>, mniej znany malarz Kazimierz Szarkowski<sup>29</sup>, snycerz Johann Havemann (znany głównie z późniejszych usług dla króla Stanisława Augusta)<sup>30</sup> oraz ślusarz Rehnd. Z Czartoryskimi trwale związany był znany, niezwykle rzutki warszawski przedsiębiorca kamieniarski, Michael Dollinger<sup>31</sup>, który w 1770 r. kwitował pożyczkę pieniędzy w wysokości 274 złotych polskich otrzymaną od Piotra Borzęckiego.

W niniejszej publikacji, zgodnie z przyjętymi w ramach serii *Ad Villam Novam* zasadami, źródła zostały podane *in extenso* z zachowaniem oryginalnej pisowni, nie zawsze poprawnej ortografii i interpunkcji<sup>32</sup>. Starano się również zachować oryginalny układ graficzny tekstów, o ile możliwości podział na wersy, a przede wszystkim wygląd tabel. Zachowano również wielkość liter oraz zbitki wyrazów, nie rozwijano skrótów oraz pozostawiono bez zmiany zwroty grzecznościowe. Również w tekstach niemieckich przytoczono zapis oryginalny, bez uwspółcześniania lekcji. Słowa nieczytelne, rzadziej zdania, czy ich fragmenty, a także zamazane lub uszkodzone fragmenty tekstu, a w przypadku niemieckiego także (na szczęście nieliczne) fragmenty niezrozumiałe, opatrzone znakiem zapytania w nawiasie kwadratowym. Znakiem zapytania opatrzone również przytaczane wyrazy lub fragmenty tekstu trudne do odczytania lub o niepewnej lekcji.

28 J. Lileyko, *Zamek Warszawski. Rezydencja królewska i siedziba władz Rzeczypospolitej 1569-1763*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1984, s. 250-253.

29 Por. Sito, *Warszawskie inicjatywy...*

30 Z. Prószyńska, *Haweman (Aveman, Haveman) Johann C.*, [w:] *Słownik artystów polskich i w Polsce pracujących. Malarze, rzeźbiarze i graficy*, t. III, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1979, s. 37-38; J. Sito, *Haweman Johann* [w:] *De Gruyter Allgemeines Künstler Lexikon* [w druku].

31 T. Zielińska, *Katalog Tek Glinki (Ośrodek Dokumentacji Zabytków)*, cz. 1: *Katalog osobowy*, Warszawa 1969, s. 91-92 (*Dollinger Michał*); Ch. Rohrschneider, *Dollinger (Delinger, Dölinger) Michał*, [w:] *Saur Allgemeines Künstler Lexikon*, t. 28, München-Leipzig 2001, s. 345.

32 Taki sposób publikacji źródeł przyjęty został również we wcześniejszych wydawnictwach wilanowskich, szczególnie przez Barbarę Szelegejd, która skrupulatnie zebrała przechowywane w Bibliotece Czartoryskich w Krakowie materiały źródłowe odnoszące się do produkcji hut szklanych po Lubaczowem założonych przez Adama Mikołaja Sieniawskiego. Zob. B. Szelegejd, *Materiały z okresu 1717-1729 do dziejów hut szklanych pod Lubaczowem należących do rodu Sieniawskich (część 1)*, „*Studia Wilanowskie*” XIII, 2002, s. 27-90; też, *Materiały z okresu 1717-1729 do dziejów hut szklanych pod Lubaczowem należących do rodu Sieniawskich (część 2)*, „*Studia Wilanowskie*” XIII, 2003, s. 91-164. materiał ten stanowił wzorcowy przykład kweryndy pod późniejszą wystawę. Zob.: *Szklana Huta Kryształowej w starostwie lubaczowskim, 1717/1718-koniec XVIII wieku*, [Katalog wystawy w Muzeum Narodowym w Warszawie], red. A. J. Kasprzak, Warszawa 2005.

Na ile było to możliwe staraliśmy się zidentyfikować osoby występujące w tekście, które znalazły swe miejsce w zamieszczonym na końcu książki indeksie osobowym. W przypadkach niektórych sług Sieniawskich i Czartoryskich niemal całkowity brak informacji nie pozwalał na więcej niż określenie miejsca w hierarchii zarządców dóbr i oficjalistów<sup>33</sup>.

W tym miejscu chcielibyśmy serdecznie podziękować Panu Pawłowi Jaskanisowi, dyrektorowi Muzeum Pałacu w Wilanowie za inicjatywę w podjęciu badań w ramach programu *Ad Villam Novam*, a także za możliwość publikacji ich wyników. Osobne podziękowanie zechce przyjąć Pan dr Janusz Nowak, kierownik działu rękopisów Biblioteki Czartoryskich w Krakowie, za okazaną pomoc, gorące słowa zachęty, życzliwość i otwartość. Dziękujemy Pani dr Magdalenie Mularczyk z Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Wrocławskiego za pomoc w identyfikacji botanicznej roślin. Winni jesteśmy również słowa podziękowania Pani dr Magdalenie Gutowskiej – redaktorowi serii *Ad Villam Novam*, Panu Krzysztofowi Trawkowskiemu – redaktorowi tomu oraz Panu Piotrowi Janowczykowi – twórcy układu graficznego, za trud włożony w powstanie książki.

Rafał Nestorow, Instytut Sztuki PAN  
Jakub Sito, Instytut Sztuki PAN

33 Identyfikację utrudnia brak kompleksowego opracowania latyfundiów Sieniawskich, które stanowiło podwaliny późniejszej potęgi Czartoryskich. Pewną pomoc oprócz cytowanych już pozycji zwłaszcza słownik: J. Nowak, *Żydzi w kręgu Denhoffów, Sieniawskich i Czartoryskich (II połowa XVII-koniec XIX wieku)*. *Słownik biograficzny*, Kraków 2007 oraz książki D. Bąkowski-Kois, *Zarządcy dóbr Elżbiety Sieniawskiej. Studium z historii mentalności 1704-1726*, Kraków 2005; K. Kuras, *Współpracownicy i klienci Augusta A. Czartoryskiego w czasach saskich*, Kraków 2010, passim.



# CZĘŚĆ I

BCZART., RKPS 11358:

DOBRA WILANÓW.  
SIENIAWSCY, MARIA ZOFIA  
DENHOFFOWA, CZARTORYSCY

Opracował  
Rafał Nestorow

**Fasc. 1, Inwentarz ogrodu włoskiego, 1729, Wilanów, str. 1-16****[s.1]**

Inwentarz Ogrodu Włoskiego Willanowskiego  
 Budynku Ogrodniczego iako też Pomaranczarnicy  
 y wszelkich Drzew, Drzewek, sprzętów y naczyń  
 Wszystkiego w nim znajduiącego się d. 27 Junij  
 A 1729 na gruncie wypisany

**[s. 3]**

Opisanie Budynku Ogrodniczego y Ogrodu Włoskiego Wilanowskiego tudzież wszelkich Drzew Drzewek. Sprzetow w nim znajdujących się w Willanowie d. 21ma Julij A° 1729no

Wiażd do Ogrodu z południa Wrota podwojne Stare z poręczem na biegunach drewnianych bratnalami zelaznymi zbiiane z Skoblami y wrzeczadzem zelaznymi idąc daley iest Staienka mała dla koni słomą poszyta po prawey ręce iest Budynek Ogrodniczy pruską robotą budowany dachowką czerwoną pokryty wchodząc z Ogrodu Sien do ktorey drzwi na zawiaskach zelaznych z klamką y Antabą nad drzwiami okno Szklane w ołow oprawne Kuchnia z kominem wielkim murywanym Schody na Gorę u nich Drzwi na Zawiaskach y hakach zelaznych z Skoblami y wrzeczadzem zelaznymi powraciając się do Izby drzwi na zawiaskach y hakach zelaznych z klamką y Antabą w niej Okien szklanych w ołow oprawnych we Cztery Kwatery trzy na zawiaskach zelaznych z haczykami y pręcikami Stoł Stolarską robotą na Nogach ieden drugi także na Nogach Stary, Ława Szeroka murywana tarciami obita iedna, piec kaflowy zielony koło niego ławek dwie, w teyże Przepierzenie z tarcie w którym Drzwi na zawiaskach y hakach zelaznych z klamką zelazną w nim Kominek murywany nad dach wywiedziony, Ława długa Stolarską robotą na nogach. Podłoga y Połap z Tarcie z Izby Alkierz do ktorego Drzwi na Zawiasach y hakach

zelaznych z klamką z zamkiem zamczystym y kluczem w nim okno iedno szklane w ołow oprawne we Cztery kwatery na zawiaskach z pręcikami y haczykami zelaźnymi w nim podłoga y Połap z tarcie z tego do drugiey komory mniejszey drzwi na zawiaskach zelaznych

**[s. 4]**

powraciając iest Komor dwie zruinowanych na boku Budynku do nich drzwi dwie na zawiaskach y hakach zelaznych w nich Okien dwie iedno szklane w ołow oprawne, powały w tych Budynkach popsowane y Krokwie pogniły wychodząc Ogrod iest pozytkowy o siedmiu Kwaterach, w pierwszej iest Pietruszka, Sałata, Rzodkiew y Malgunt<sup>1</sup> w Koło po Brzegach są Drzewa rodzajne to iest Sztuk Osm także Porzyczki y Agrest w Drugiey, Pietruszka, pora, zioła rozne Drzewa rodzajnego iest Sztuk Dziewięć, y Porzyczki, W Trzeciey, Iarmusz, Czerwona Kapusta, Sałata, Kolorepa, Karafiole, przy teyże rodzajnego małego Drzewa Sztuk Siedm to iest Jabłonka iedna y Gruszek Szesc, między niemi Agrest, W Czwartej Kwaterze, Ogorki, Sałata, Szparagi, czerwona Kapusta, Drzewek małych rodzajnych Wisni, Gruszek, Iabłek Dziesięć, Agrest y Porzyczki. W Piątey Szpinak, zimowa Sałata, Rzodkiew, Brukiew, Drzewa małego rodzajnego y większego, Sliwek, Wisni, y Iabłek sztuk Pietnascie. W Szostey Cykorye, Włoska Kapusta, Selery, Antyawia, Szparagi, Brukiew, Nasienna Rzodkiew, w koło niej Drzewa rodzajnego roznego, Sliw Pigwow, Iabłek, Mysple<sup>2</sup> Sztuk Szesnaście między niemi Porzyczki y Agrest. W Siodmey Groch Cukrowy wszystkie, Maieran, Sałata, w Koło niej Drzewa rodzajnego Pigwow, Iabłek, Gruszek, Sliw, Sztuk osmnaście, przy Murze Groch tyczkowy Ciągnie się na Srodku iest Gora winogrodu w gradusow siedm około idących, na ktorey wina Białego, Czerwonego, y Zielonego, Krzakow Dwiescie, Pięćdziesiąt y trzy N° 253 na nią wchodząc iest Schodow Czworo z poręczami y z Drzwiczkami Kracianemi drewnianemi na zawiaskach y hakach zelaznych z Skoblikami, wrzeczadzami y kłotkami do zamykania

na samym Wierzchu tej Góry jest  
Bachus siedzący na Beczce debowej wielkiej malowanej czterema

[s. 5]

Obieczami żelaznymi zbitej Snycerską robotą robiony z kuflem w  
ręku trzymającym na wierzchu Kufel blachą obity zchodzący jest  
Inspektów Szesc, jeden zasiany Ogorkami, Arbuzami, Malonami, drugi  
zasiany, Samemi malonami, trzeci także Melonami, Czwarty za  
siany Melonami y Baniami, Piąty Ogurkami, na Szustym same  
Banie, na to wszystko są maty ze Słomy porobione, Groch przy  
Płocie tyczkowy. Pod Murem Drzew moreli Osm, Brzoskwin Drzew  
osm na przeciwko na drugiej Stronie przy Parkanie Drzewek Moreli  
Cztery y Drzewek Brzoskwiniowych pięć, powracając w Rogu Bu  
dynku Ogrodniczego jest na drzewa różne y Zioła  
Szkola z jednej Strony obmurowana z drugiej od Folwarku Parkanem  
obwiedziona, do niej wchodzą drzwi na zawiasach y hakach  
żelaznych z zamknięciem, w niej kwater Cztery, Pierwsza zasia  
na Porami, Karczochami, chrzanem, Szoletami, w teyże jest Drzewa  
roznego Kasztanów Sztuk Pięćdziesiąt y trzy. Druga zasiana Pie  
truszką nasienną, Cebulą, Cykoryą, Porami nasiennymi. Trzecia  
Kwaterna roznego Drzewa okulizowanego rodzajnego sztuk Pięć  
dziesiąt y Dziewięć. Czwarta kwaterna roznego Drzewa rodzajne  
go to jest Drzewek Murelowych Sztuk Pięć, Drzewek Pigwowych,  
Gruszkowych, Jabłkowych Sztuk Siedemdziesiąt y szesc, Drzewek  
Migdałowych Dwadzieścia, orzechów Włoskich Siedm, około Par  
kana są Bulwy przy Murze jest Drzewa rodzajnego Brzoskwi  
niowego Sztuk trzy, Morelowego Sztuk pięć, Winogrodu Krza  
kow Sztuk Siedm, Porzyczki, Roza, Agrest y Rzerzucha  
między temi Kwaternami znajdują się wychodzący z tey jest po prawej ręce  
Pomaranczarnia nowo wybudowana o dwu dachach z Gzymsami  
pokrytych Dachówką czerwoną ta jeszcze potrzebuje dokończe  
nia wchodzą do Sionki są drzwi podwojne na Zawiaskach  
y Hakach żelaznych z zamkiem zamczystym kluczem y antabą  
żelaznymi, w tey jest Piwnica murowana do niej drzwi na  
zawiaskach

[s. 6]

zawiasach y hakach żelaznych z wrzeciędziami y Skoblami żelaznymi  
te się z Góry zamykają nad Schodami, po drugiej Stronie Są Scho  
dy na Górę Drzwi Spuszczane z góry na Zawiaskach y hakach  
żelaznych w niej jest okien Tarciami zabitych N° 14 Koszy  
kow różnych plecionych Sztuk N° 120 Słomy Pęków do obszywania  
Mat y różnych Drzew Pięćdziesiąt Naczynia Drewnianego do Drze  
wek y Zioł Sztuk Trzydzieści y dwa między którymi jest debowych  
okutych we dwie obręczy Żelazne trzy, Kubeł debowy okuty od  
studni z Łancuchem, Miotek do zamietania Pietnascie, obrę  
czy różnych jest Kopa jedna zchodzący z góry Są do Pierwszej  
Izby Drzwi podwojne Stolarską robotą na zawiaskach esowych  
slusarską robotą y hakach żelaznych z zamkiem zamczystym  
kluczem y hantabą żelaznymi w niej jest okien wielkich w  
ołów oprawnych we Cztery Kwaterny dwie, na zawiaskach  
y hakach żelaznych z prętami, z kołkami żelaznymi do otwie  
rania, y werblami do zamykania a ze środka żelaznymi, Piec  
Kafłowy Zielony, Połek trzy w Gradusy robionych do Stawia  
nia Drzew y Zioł, z tej Są do drugiej Izby, teyże roboty ta  
kiez drzwi, w niej okien szklanych w ołów oprawnych  
wielkich we Cztery Kwaterny trzy, na Zawiaskach haczykach  
a Prętami żelaznymi do otwierania z kołkami żelaznymi  
a do zamykania z werblami Slusarską robotą Czwarte okno  
we dwoje się otwierające na Zawiaskach y haczykach ze  
żelaznych z Prętami żelaznymi, z kołkami klamką Sub  
ryglami od wierzchu y od spodu żelaznymi kanał nazywa  
jący się do palenia Pieców w którym jest blach żelaznych  
sztuk osm, ze dworu są drzwi do niego na zawiaskach  
y hakach żelaznych z Rygłem y skoblami do zamykania  
żelaznymi, Kadz nowa do wody Połek w Gradusy do Sta  
wiania różnych Zioł y Drzew dwie, Tarcie z roszkowania  
znajduie się



## [s. 7]

Znajduie się sztuk trzydziesci. Do Trzeciej Izby są drzwi podwojne Stolarskiej roboty na Zawiaskach esowych y hakach zelaznych z zamkiem zamczystym kluczem sztabą zelaznymi slusarską robotą w niey okien szklanych szyby wielkie iako y u drugich, w ołow oprawnych we Cztery Kwatery Pięc, na zawiaskach haczykach zelaznych z prętami, kołkami, werblami zelazny mi, szoste okno we dwoie się otwieraiące takiez z subryglami od wierzchu y Spodu y z klamką zelazną do tych wszystkich okien, iest okiennic stolarskiej roboty do zasuwania składanych sztuk Czterdziesci osm, do kazdego okna po Cztery sztuki Kadzi nowych na wodę do polewania drzew dwie, Piece spodem ziemią idą wymurowane, ztey są na wylot drzwi do Ogrodu po dwoyne Stolarskiej Roboty na Zawiaskach esowych y hakach zelaznych z zamkiem, kluczem, hantabą zelaznymi Slusarską robotą nad kturymi iest okno szklane we dwie kwatery w ołow oprawne na Zawiaskach y haczykach zelaznych z Werblem a ze srodka zamykaiącym się Wychodząc iest Krata podwoyna drewniana do Folwarku na Zawiaskach y hakach zelaznych z Łancuchem do Zamykania zelaznym powraca iąc iest Ogrodzenie Parkanem obwiedziona z obydwuch Stron przed oknami Pomaranczarni, do kturego w Posrodku iest po dwoynych wrot z poręczami na zawiaskach y hakach zelaznych na wylot dwie u iednych kuna zelazna z Skoblami a u drugich skoblik zelazny na wylot przez wrota przechodzący w tym iest Waz Wielkch Miedzianych Staroświe ckiej roboty, quondam były pozłacane, Cztery Kazdy maiący po dwie głowy lwie Srobowane z Kolcami takiemiz w pysku trzymaiącymi tych zazywaią na wodę do pole wania Drzew y Zioł roznych. Drzewa ro

## [s. 8]

dzaynego to iest Wisni Sztuk Dwadziescia osm Gruszka nazywa iąca się Małgorzatka iedna, Kasztan ieden, Orzechow Włó skich dwa, Koło Parkana Mureli Drzewek Cztery y Za Parkanem po drugiej Stronie są Kasztany, Orzechy Włoskie, w tymze Ogrodzeniu są Truskawki, Kwiatki rozne, Groch bia ły tyczkowy etc. wychodząc z tego iest przy Bachusie

Studnia z drzewa debowego budowana w kwadrat, z wałem do ciągnienia wody Łancuchem zelaznym z kubłem debowym w obręcze zelazne okutym.

Figarnia z Cegły murowana do ktorej wchodząc są drzwi na zawiaskach y hakach zelaznych z Skoblami y wrzeciędzem zelaznymi w niey iest Figowego Drzewa Sztuk Czter dzieści osm, Migdałowego Sztuk Dwanascie, Murwowego Sztuk Dziesięc, na Wierzchu Balkow Sztuk Osmnascie na Przykrycie Tarcic Pułczwarty Kopy wychodząc iest Furka do Ogrodu Wielkiego drzwi w niey na zawiaskach y hakach zelaznych z klamką drewnianą po lewey ręce iest Ogród fruktyfikuiący o Szesciu Kwaterach ku Officynom, w Pierwszy iest rodzajnego Drzewa roznego to iest Gruszek, Iabłek, Sliw, Wiszni Sztuk Czterdziesci y dwa . W Drugiej takiegoz Drzewa Sztuk trzydziesci Pięc, W Trzeciej takiegoz Drzewa Sztuk Dwadziescia Dziewięc W Czwartej takiegoz Drzewa Sztuk trzydziesci W Piątej takiegoz Drzewa Sztuk Czterdziesci y Cztery W Szostej takiegoz Drzewa Sztuk Trzydziesci y Pięc Wtych zas wszystkich, znajduie się mieszanina, Agrest, Porzyczki, y Trawą zarosłe, w koło wszystkie Lewandą Sadzone Po podmur Drzewa Brzoskiwniowego Sztuk

## [s. 9]

Szesc Morelowego Sztuk Osm, Winograda Krzakow Sztuk Dwa dziescia y Cztery w kwaterze Winogrona Krzakow sztuk Osiemdziesiat y Dziewięc. In Medio tych kwater iest Globus terrestris z Mappami y Kompasami z Gipsu robiony na fundamencie marmurowym Kamiennym o koło niego Parterow Rysowanych dwa, ieden Bukszpanem zasadzony, drugi lewandą, Czapka alias przykrycie blaszane na niego Studnia w kwadrat z drzewa debowego ocembrowana z wałem do ciągnienia wody, Łancuchem zelaznym y Kubłem dębowym obręczami zelaznymi okutym około tych wszystkich Kwater Lipina ulicami strzyzona ze trzech miejsc alias stron zasadzona po drugiej stronie Pałacu

Ogrod takież drugi fruktyfikujący o szesciu kwaterach trawą zarosłych w których znajdują się rodzajne Drzewa Gruszkowe, Jabłoniowe, Wisniowe, Sliwowe etc.  
 W Pierwszej Kwaterze iest rodzajnego Drzewa Gruszkowego Jabłoniowego, Wisniowego, Sliwowego Sztuk № 24. dico Dwadziescia y Dziewięć  
 W Drugiej takiegoz Drzewa iest Sztuk Trzydziesci Siedm  
 W Trzeciej takiegoz Drzewa iest Sztuk dwadziescia Szesc  
 W Czwartej takiegoz Drzewa iest Sztuk Trzydziesci y Dwie  
 W Piątej takiegoz Drzewa iest Sztuk Trzydziesci y Pięć  
 W Szostej takiegoz Drzewa iest Sztuk Trzydziesci y Jedna w tych wszystkich kwaterach znajduje się Agrest Porzyczki, y Około ad minimum Lewandą osadzone w Posrodku tych iest  
 Globus Calestris z sferami y kompasami astrologicznymi

**[s. 10]**

z Gipsu robiony okrągło na fundamencie marmurowym Stoi Czapka alias przykrycie blaszane na niego około tego Parterow Rysowanych dwa ieden Bukszpanem Zasadzony drugi Lewandą nie daleko tego iest  
 Studnia drzewem debowym w kwadrat ocembrowana z wałem Łancuchem y Kubłem dębowym okowanym do ciągnięcia wody, po Pod Officynami Roza Sadzona rozna ciągnie się z iedney Strony, ze trzech Lipina ulicami Ciagnie się po drugiej Stronie Lipiny iest  
 Planta trawą zarosła, z ktorey po srodku iest Mogiła Wielka o koło niey Drzewa wszystkiego rodzącego roznożnego iest Sztuk Siedemdziesiąt y Siedm, Kasztanow Czternascie Orzechow Włoskich dwa powracaiąc iest  
 Ogrod Galanteryny przed Pałacem w którym iest Poter Dwanascie roznych Bukszpanem wysadzonych rysowanych y Cerynthami na których są rozne Zioła, Tulipany, Lilie, Roze, y inne Kwiatki po nad Brzegiem tego Ogrodu są Drzewa rozne wysokie, to iest

Kasztany, Iałowiec, Iedlina, Orzechy Włoskie, y inne ciągną się około po nad Samym murem ciągnie się Sawina Strzyzona w Posrodku są Fontanny dwie murowane, marmurem czerwonym tryangułową robotą obwiedzione, Osob po całym ogrodzie ołowianych roznych na Pedestafach kamiennych stojących Siedm Marmurowych Kamiennych małych Kupidynekow Czternascie, Wasa alias Pedestały Wielkie wysokie

**[s. 11]**

z Marmuru Kamiennego wyrobione czerwona trzy, po Rogach Altanek z drzewa budowanych dwie w których Okna poruowane Posadzka czerwona marmurowa te blachą blaszaną pobite quondam były pozłacane od tych idąc są schody Schody do Dolnego Ogrodu Kamienne z iedney Strony, z drugiej nie masz zruinowane, przed którymi iest Galerya posadzką Kamienną czerwoną wysadzona, pod którą na dole iest Piwnic pustych Cztery, w których Okien dwie, y w nich Prętow osm. Schodząc na dół iest Ogrod dolny w którym Poter wielkich dwa Bukszpanem zasadzonych Rysowanych, y po Brzegach roznych kwiatkami po nad Ieziorem są Szpalery a Lipiny Strzyżącey w Tryanguł Ciągące się między Wysokimi Drzewami. To iest Osiną, Osiczyną Wierzbina Lipiną etc. po rogach iest Ogrodow małych na Warzywa rozne dwa w iednym iest Wino grona Krzakow Dwadziescia po pod mur ciągnące się Drzewa Sliwowego Sztuk Pięć, Wisniowego Dwie, Jabłon iedna, pod Płotem Groch tyczkowy Sadzony, na Srodku Kapusta Włoska, Selery, Pory, Czybula, Sałata, Brukiew Drugi ogrod pusty niesiany zarosły tylko w nim Jabłon Stara wielka rodzajna iedna przy tych iest  
 Sadzawek dwie niewielkich zarosłych chwastem potrzebią wyszlamowania powracaiąc na Schody iest  
 Studnia przy murze na ulicy murowana wewnątrz, a z wierzchu kamieniem marmurowym obwiedziona y ta potrzebię żeby ją przebrano, y poprawiono.

**[s. 12]**

Te Ogrody, Gorny y Dolny, Częścią murem, częścią Parkanem  
obwiedzione y Płotem zerdzianem w iedym mieyscu zagro-  
dzone w Rogu Ogroda dolnego iest

Szopa na Palach postawiona na Baty, ta potrzebuie przykrycia

Baty dwa na Wodzie w Ieziorze Stoiące, te są opisane osobliwym

Inwentarzem u P. Leonharda Burgrabiego Willanowskiego<sup>3</sup>

znaydującym się a taki drugi iaki u niego iest ma

bydz w Skarbie S.P Iasnie Oswieconey IEymci Dobrodzieyki<sup>4</sup>

Naczynia do ogrodu Willanowskiego należące

Konwi blasznych z durszlakami dwie	N <sup>o</sup>	2
Nozyc do obcinania lipiny y Drzewa	N <sup>o</sup>	3
Gryzan do obcinania Szpalerow	N <sup>o</sup>	2
Siekier do wycinania roznego Drzewa	N <sup>o</sup>	3
Hakow zelaznych do Noszenia Wazow	N <sup>o</sup>	2
Widłow zelaznych potroynych	N <sup>o</sup>	3
Łopatek zelaznych	N <sup>o</sup>	36
Garcow zelaznych	N <sup>o</sup>	14
Motyki zelaznych	N <sup>o</sup>	13
Taczek zelaznych okutych	N <sup>o</sup>	7
Cebrow do noszenia wody <sup>5</sup>	N <sup>o</sup>	8
Konwi drewnianych o iednym uchu	N <sup>o</sup>	7
Nosow drewnianych	N <sup>o</sup>	3
Drabin roznych wielkich i małych	N <sup>o</sup>	7
Kobył do obcinania lipiny (iedna na wałach)	N <sup>o</sup>	2
Ław takze do przystawiania drzewka	N <sup>o</sup>	2
Stółkow do obrywania fruktow	N <sup>o</sup>	2
Krata drociana do siania ziemi	N <sup>o</sup>	1

Z Pomaranczarni Stare Zelaza pozostałe, to iest Zawias prostych par dwie y  
iedna złamana, mniejszych zawias trzy, Hakow od Zawias trzy, klamer trzy  
zwias slusarskie roboty sztuk trzynaście

**[s. 13]**

Regestr Drzew, y Drzewek roznych w Pomaranczarni Willano

wskiey znaydujących się teraz wyniesione w srodek Ogrodu

przed Pałac d. 21ma Iuly A<sup>o</sup>. 1729 na Gruncie wypisany

1mo	Drzewek Pomaranczowych Sztuk roznych	N <sup>o</sup> 160.
2do	Drzewek wielkich y małych Cytrynowych	N <sup>o</sup> 34
3tio	Drzewek Cytrynatowych małych y Wiekich	N <sup>o</sup> 7
4to	Drzewek Rayskich Iabłek sztuk	N <sup>o</sup> 3
5to	Drzewek Limoniowych sztuk <sup>6</sup>	N <sup>o</sup> 7
6to	Drzewek Pomarancy gorzkich <sup>7</sup> sztuk	N <sup>o</sup> 6
7mo	Pomarancza z Gdanska, rodząca Kwiatki pełne, koloru gwozdżikowego	N <sup>o</sup> 1
8mo	Terkinuz Gdanska iedno Drzewko	N <sup>o</sup> 1
9mo	Drzewek Tyxy puntowych siedm	N <sup>o</sup> 7
10mo	Drzewek Pergimułowych pięc	N <sup>o</sup> 5
11mo	Drzewek Abliznowych Dwadziescia <sup>8</sup>	N <sup>o</sup> 20
12mo	Drzewek Bobkowych <sup>9</sup> roznych	N <sup>o</sup> 60
13tio	Drzewek Bukszpanowych	N <sup>o</sup> 3
14to	Drzewek Iasminowych białych sztuk	N <sup>o</sup> 47
15to	Drzewek Iasminowych Zołtych <sup>10</sup>	N <sup>o</sup> 11
16to	Drzewek Iasminu Granatowego <sup>11</sup> iedno	N <sup>o</sup> 1
17mo	Drzewek Laurowych Sztuk	N <sup>o</sup> 28
18mo	Drzewek Cupressowych sztuk	N <sup>o</sup> 9
19mo	Ienistru w Wazach sztuk	N <sup>o</sup> 11
20mo	Drzewek iukowych Sztuk	N <sup>o</sup> 16
21mo	Lefkonii Krzakow w Wazach Sztuk	N <sup>o</sup> 9
22do	Gwozdżikow roznych w Wazach sztuk	N <sup>o</sup> 44
23tio	Drzewek Pomagranatowych roznych	N <sup>o</sup> 23
24to	Drzewek roznych Pomaranczowych y innych w Małych Glinianych Wazach Sztuk	N <sup>o</sup> 82

Wazow iest N<sup>o</sup> 396

**[s. 14]**

Dalsze opisanie Drzew y Zioł roznych znaydujących się

25to Rozmarynu Krzakow oprócz malenkich Sztuk N<sup>o</sup> 159

26to Ziela roznego Koloru w Naczyniach Glinianych  
małych iest wszystkiego Sztuk N<sup>o</sup> 75

27mo W tych tedy wyzey wyrazonych Drzewkach znay-  
duie się Wazow nowo pokupionych Farfuro

wych z Gdanska blekitnych z Herbami sztuk N° 21  
 Mniejszych Wazow takiego koloru bez Herbow N° 2  
 Wazow Wielkich po Krolu Imci Zoltego Koloru N° 3  
 a tych ieden nadtluczony  
 Naczynia debowego wielkiego z obreczami zelazny  
 mi miedzy temiz drzewkami iest Sztuk N° 53  
 Drugie zas naczynia rozne drewniane drewnian  
 nemi obreczami pobite  
 Naczynia glinianego prostego proznego iest Sztuk N° 25  
 Winogranu wyzey wyrazonego znaiduye się po całym  
 Ogrodzie wszystkiego Krzakow N° 393  
 Morelowych Drzewek wszystkich znaiduye się N° 34  
 Drzewek Brzoskwiniowych wszystkich N° 22  
 Drzewa w Figarni  
 Drzewa Migdałowego Sztuk y w Ogrodzie N° 32  
 Drzewa Morwowego wszystkiego Sztuk N° 9  
Drzewa Figowego wszystkiego Sztuk N° 48

[Inną ręką]

Wyzej wyrazone Opisanie ogrodu y oddawanie przy  
 bytnosci Pa. Gotliba y rewizyey Iego ręką własną podpisaną  
 Datt. w Willanowie d. 22 Iuly 1729 Kowalski Mpp<sup>12</sup>.

Gmeister<sup>13</sup> [Inną ręką]

[Inną ręką]

Drzewa fruktifikującego w całym Ogrodzie N° 8755

ktore w kazdey kwaterze wyzey specyfikowane iest.

Kwaterny po obydwu stronach trawą zarosły y na dole

I. Iastrzebski mpp<sup>14</sup>.

[s. 15]

[Karta uszkodzona]

Inwentarz Ogrodu Willanowskiego przy oddaniu Ogrodnikowi Meystrowi Zpisany d. 27  
 Iuny 1729

[s. 16]

**Fasc. 2, Wilanów za Czartoryskich 1726-1730, b.d., str. 17-106.**

[s. 17]

Summarysz Wysiewu Jarego wszelkiego Zboza po Folwarkach w Dobrach Willanowskich w Roku 1726 Die 20 Juny wypisany																				
Folwarki	Żyto Jare		Pszemica		Jecznien		Tataraka		Owies		Groch		Proso		Rzepnik		Len		Konopie	
	Korce	Garce	Korce	Garce	Korce	Garce	Korce	Garce	Korce	Garce	Korce	Garce	Korce	Garce	Korce	Garce	Korce	Garce	Korce	Garce
Willanowie	7	10	6	10	29	9	5	18	55	-	3	-	1	9	-	18	1	9	2	-
W Powsinku	6	1	3	-	19	-	8	9	27	101	2	-	-	18	-	9	-	-	1	-
W Powsinie	11	½	3	10	19	12	15	28	62	101	2	-	-	29	-	9	-	27	1	9
W Kabatach	5	11	4	-	19	-	11	28	31	101	3	23	-	9	-	9	-	4	-	18
W Moczydle	4	-	2	18	15	-	5	-	33	-	2	-	-	18	-	9	-	9	-	18
W Służowie	17	-	5	30	38	9	12	9	79	18	5	13	-	18	-	27	-	18	1	10
W Zawadach	4	-	2	-	10	-	4	18	24	-	1	-	-	-	-	18	-	-	-	10
Summa wynosi W Wolicy ImP Dabrowski	54 9	30 -	27 -	12 -	149 9	30 -	62 7	18 -	313 20	- -	19 1 ½	- -	3 -	29 -	2 -	27 -	2 -	31 -	6 -	29 -

[s. 19]

Specification Was ich an glaser Arbeit verfertigt habe in die Küche

Erstens ein neu quater gemacht mit 5 Wind Stangen darzu machen lassen

tuht - 6 fl 20 g

item 2 quater repariret tuht zu sammen - 2 fl 6 gr

Summa 12 fl 20 gr

f 8 gr 6

Za pręty f 2

f 10 g 6

Warschau

d 19 Aprilis 1730

Johann Caspar Süttmöller

Glaser meister

[...]

**[tłumacz. s. 19]**

Specyfikacja robót szklarskich jakie wykonałem do kuchni

Po pierwsze wykonana nowa kwatery z pięcioma wiatrownicami które kazałem do niej zrobić czyni - 6 zł 20 gr

Dalej 2 kwatery zreperowane, co razem czyni - 2 zł 6 gr  
W sumie 12 zł 20 gr

[...]

Warszawa

19 kwietnia 1730

Johann Caspar Süttmöller

Szklarz

[...]

**[s. 21]**

Powrotnie odebrałem od Imci Pana Iana Krolikie wicza sekretarza I.O Xięcia ImCi Wdy Ruskiego<sup>15</sup>, Pozy cznym Sposobem na expensa Dobr Willanowskich Tyn fow Trzysta Pięćdziesiąt dico N° 350 którą Sum mę z Prowentow techże Dobr ad primam ImCi Reqvitionem oddac deklaruję na co ob maiorem fidem ten Dokument ręką moją podpisuję w Warszawie Die 5ta Augusti A° 1736

Paweł Dąbrowski<sup>16</sup>

mpp.

**[s. 22]**

Kwit powtorny JP. Dąbrowskiego na Tynf. 350 pozyczonych do Willan. 5 Augusti 1736

**[s. 25]**

Robota tak Mularska koło Rynsztoka z kamienia pod Galeryą w Pałacu iako y Ciesielska koło reparacyey Galeryey Anno 1736to			
Za kamienia Stusow N°: 7 y fur 12 po zł 30 stus	f	222	
Za Szychty lokci N°: 60 y na gradusy lokci 12	f	72	
Za dyłow na Galeryę no: 190 kturę we dwoie kładzione kazdy po gr 27	f	178	6
Za dyłow na Parkany tak w Pałacu iako od S: Jun N°: d. 10 Augusti Mularzom obrabiyącym kamien za [nieczyt]: 7 dni N°: 1	f	105	
Cieslow facit na Pałacu reparuyącym	f	15	
Za Podwalinki dębowe do Parkanow y na Pałac y od S. Juny	f	12	
Za wapna do tego Rynsztoku beczek N°: 6 y do reparacyey gabinetow y wybielenia w Pałacu officyn	f	22	
d. 26 Mularzom za dni N°: 34	f	30	
Cieslom za dni N°: 18	f	34	
d. 28 Mularzom za dni 20,	f	18	
Cieslow także za dni 20	f	20	
d. 30 Mularzom za dni 16	f	20	
Cieslom także za dni 16	f	16	
d. 7 7bris Mularzom za dni 24 y za tyczaki gr 12	f	16	12
Cieslom za dni 16	f	24	
d. 15 ejusd. Mularzom za dni 18	f	16	
Cieslom za dni 12	f	18	
d. 22 Mularzom za dni 30	f	12	
Pomocnikom do nich dwom do układania kamiena	f	30	
Cieslom za dni 26	f	4	
d. 28 Mularzom za dni 24	f	26	
Pomocnikom do tychże	f	24	
Cieslom koło Parkanu w Pałacu reparacyey	f	6	
d. 6 8bris Mularzom za dni 15	f	24	
Pomocnikow do tychże	f	15	12
Cieslow koło Parkanu za dni 12	f	2	
d. 13 ejusd. Mularzom za dni N°: 24	f	12	
Pomocnikom do nich	f	24	
Cieslom koło parkanow robiącym dni 26	f	6	
d. 20 Mularzom za dni N°: 30	f	26	
Pomocnikom	f	30	12
Cieslom koło Galeryey y reparacyey Gabinetow	f	4	
d. 27 Mularzom koło Murowania rynsztoku za dni 30	f	30	
Pomocnikom	f	4	24
Cieslom koło Galeryey y Gabinetow	f	26	
d. 3. 9bris Mularzom za dni 24 za mnieyszy dzien po gr 24	f	19	6
Pomocnikom	f	4	24
Cieslom za dni 24 koło Galeryi także po gr 24	f	19	6
a maistrom z nimi robiącymi dni 6	f	6	
facit	f	1224	72



[s. 26]

w Warszawie 1 9bris 1736

Mci Dobrodzieiu Kochany<sup>17</sup>

[...] Pana memu w punktualney currendencyi nagła a kilka ra  
zy odprawiona Podroz praecupe immediate do Lowicza do  
Częstochowy y Do Piotrkowa gdyzesmy zaiechali drogę JO  
Xciu Jm Dobrodzieiowi gdybysmy dzis tydzien wszyscy z  
łaski Przez inclumes staneli. Za Communicatią ab  
oriente gazet iako nayunizeney dziekujemy, azaliz tych  
Haydamakow przynaymniey da Pan Bog poskromic  
In Circumferentia Grodna Moskwy niemasz  
y daley w Litwie u nich nie slychac averlant  
Superi tych znam gosci. My tu podobno [...] w tym Kraiu zabawiemy chyba do  
Puław na czas wyleczec mozemy, deserre? de suc  
cessibus non inter muttar? będąc<sup>18</sup>

MMM Pana Dobrodzieia  
Nayniższym Sługą  
J Krulikiewicz

Jeymci Dobrodzieyce<sup>19</sup> tak iako

y WMMM Panu [...]

oko [...] zasyłamy [...]

W tych tygodnach będzie tu congres [...]

zkąd [...] tylko ze mało daia

Przed moim odiazdem Skurki na Trzewiki y Patynki co są  
miał odestac azaliz [...] do przysługi.

Translatus Latus	f 1224	12
d. 10 9bris Mularzom za dni 20	f 16	
Pomocnikom [...]	f 4	24
Cieslom za dni 20 a Maistrowi za dni 5	f 21	
d. 17 ejusd. Mularzom za dni 20	f 16	
Pomocnikom	f 4	
Cieslom za dni 10 a Maistrowi za dni 4	f 18	12
Maystrowy mularskiemu Magistrowi	f 24	
Ciesielskiemu Maistrowi	f 30	

d. 24 Mularzom za dni 24	f 19	6
Pomocnikom	f 4	12
d. 30 Mularzom za dni 20	f 16	
Pomocnikom	f 3	8
Izd in A°. 1737 mularze koło dokonczenia		
Rymsztoku robili pod Galeryą a d. 7. mai ad d. 3/ ktury Niedziel cztery dni N°.: 88	f 60	
Item ad 9 Juny ad d. ultima dokonczali dni N°.: 64	f 64	
Pomocnicy robili z niemi dni N°: 54	f 27	
Podmaistremu Mularskiemu	f 15	
Cieslom takze Galeryą dokonczaiącym przez niedziel trzy in majo za dni N° 156	f 156	
Facit	f 1731	24

Osobno za gonty gozdzki gontowe expensa w Regestrze czynszow

[s. 27]

Specyfikacya Sprowadzoney Wodki do Dobr Willanowskich na Propinacyę tuteyszą a Die 13 Xbris Anni 1736. ad Diem 20 Augusti Anni 1737. Zapłaconey tak z Intrat Dobr Willanowskich iako też y z Prowentow Międzyrzyckich.			
Zapłacona z Intaraty Dobr Willanowskich.	Garce	złote	Grosze
d. 13 Xbris 1736 A° w Warszawie kupioney y z Prowen tu zapłaconey garneć ieden po złotych 4. facit	60	f. 240	
d. 21 Xbris od Żydow Parczowskich kupioney y z Browa row Willanowskich zapłaconey garcy garneć ieden po złotych 3 groszy 24. facit	416	f.1580	24
Facit zapłaconey z intrat Willanowskich.	476	f.1820	24
Z Prowentow Międzyrzyckich zapłacona.			
Od Arendarza międzyrzeckiego Sprowadzanej y zTa mecznych Prowentow zapłaconey było garcy garneć ieden po złotych 3 groszy 20. facit	380	f1393.	
Od Żyda z Białey, kupioney y z Prowentow Mię. dzyrzyckich zapłaconey było garcy garneć ieden po złotych 3. gr 15 facit	1000	f3500.	10
Facit zapłaconey z Prowentow Międzyrzyckich	1380	f4893	10
Summa Wszystkiewy Wodki Sprowadzoney garcy	1856	f6714	.4

[s. 31]

Dni y Data	Percepta Słodow Anno 1737 a die 9na Marty	Korce	Cwierci		Dni y Data	Z tey Percepty Expens Słodow wyrobionych na Piwo a d. 9na Marty ad Ultimam.	Korce	Cwierci	Beczki
9na 17. 27. 28.	Martius Ze Służowa Item ze Służowa Item ze Służowa	3. 10. 10 6.	3	-	9 17. 27. 28.	Martius We Służowie W Wilanowie W Wilanowie Item we Służowie	3. 10. 10. 6.	3. -- -- --	15. 30. 30. 18.
4to 13. 16. 19. 28. 30.	Aprilis Z Miendzryzycza... Item z Miendzryzycza Item z Miendzryzycza Item z Miendzryzycza Z Pragi wyrobiło się	10. 10. 6. 10 6. 10.			4to 13 16. 19. 28. 30.	Aprilis W Wilanowie W Wilanowie We Służowie W Wilanowie We Służowie W Wilanowie	10. 10 6. 10. 6. 10.	-- -- -- -- -- --	30. 30. 18. 30 18. 30.
9na 21 28.	Majus Z Pragi wyrobiło się Z Między: y z Prask: Item z Miendzryzycza	10. 10. 10			9n 21. 28.	Majus W Wilanowie W Wilanowie W Wilanowie	10. 10. 10.	-- -- --	30. 30. 30.
	Summa facit	111	3			Summa facit	111	3.	399.

[s. 32]

1737	Dystrybuta Piwa do Szynkowania rozdane go w Dobrach Wilanowskich po Karczmach a die 9na Marty ad Ultima May.			
	Piwa Beczka po Złoty 8.	Beczki Piwne.	Złote.	
9na	Martius. Franek Wybrał... Żyd z Karcz. Wilanow: Do Zawad Wybrał... Do Powsinka... Do Powsina... Do Kabat... Do Moczydła... Do Wolice... Do Karcz Służowskich... Do Browaru Służow.	22. 4. 5. 7. 11. 2. 1. 5. 14. 8.	176. 32. 40. 56. 88. 16. 8. 40. 112. 64.	
Tegosz Miesią ca do	Do roznych Ludzi dało się Piwa Bczek...	14.		
Z tego Miesią ca.	Aprilis. Franek Stolarczyk... Żyd z Karcz. Wilanows. Do Zawad... Do Powsinka... Do Powsina... Do Kabat... Do Moczydła... Do Wolice... Do Karcz. Służow... <u>Do Browaru Służows.</u>	38. 20. 6 11. 20. 2. 4. 13 18. 7.	304. 160. 48. 88. 160. 16. 32. 104. 144. 56.	
	Roznym Ludziom Wydalo się	17.	136.	
Majus	Franek Stolarczyk..... Zyd z Karcz. Willanow. Do Zawad Do Powsinka Do Powsina Do Kabat Do Moczydła Do Wolice Do Karcz. Służowskiey <u>Do Browaru Służowskiego</u> Do roznych ludzi	33. 15. 4. 3. 8. 2. 1. 5. 7. 4. 8.	264. 120. 32. 24. 64. 16. 40. 56. 32. 64.	

[s. 33]

Summaryusz całego Kwartału Piwa wiele wyszło na Kar: czmy przez Trzy Miesiące w dobrach Wilanowskich a die 9 na Marty ad Ultimam May 1737.			
	Beczky	Złote	
Franek Stolarczyk wybrał...	93	744.	
Żyd z Karczmy Wilanowskiej	39.	312.	
Do Zawad wybrał...	15.	120.	
Do Powsinka wybrał...	21.	168.	
Do Powsina wybrał...	39.	312.	
Do Kabat wybrał...	6.	48.	
Do Moczydła wybrali...	6.	48.	
Do Wolice wybrał karczmy	23.	184.	
Do Karczmy Służowskiej	39.	312.	
Do Browarku Służowskiego	19.	152.	
W tym że Kwartale oprócz Karbon, y karczem wybrali rozni Ludzie Piwa beczek.	39.	312.	
Summa Summarum facit	339	2712.	

[s. 35]

Summariusz Wszystkiej Gorzalki przez tę trzy Miesiące Ktora Wysła na Karczmach, y w Domu a die 17 Marty w Dobrach Wilanowskich Ad Ultimam May.								
	Za to		Należy		Złote		Złote	Grosze
	Baryłki	Garce	Kwartary	Kwartyrky	Pul Kwart erki	Cwierc Kwa terki		
Frankowa Stolarczy kowa Wybrała	19	124	--	1	1	--	529.	14.
Żyd z Karczmy Wilano wskiej Wybrał	13.	59	2	-	-	1	249.	18.
Z Powsinka Jakubek Wybrał	20.	45.	--	--	--	--	106.	20.
Zyd z Powsina Wybrał	9	41.	1	2	1.	--	176.	24.
Z Zawad Wybrał	7.	24	1	--	--	--	97.	2.
Do Wolice wybrał	13.	41.	1	3.	--	--	176.	24.
Z Kabat Wybrał	2.	4.	--	--	--	--	17.	2.
Z Moczydła Wybrali	3	10.	2.	--	--	--	44.	24.
Żyd z Karczmy Służow skiej Wybrał	6.	45.	3.	--	--	--	195.	6.

Żyd z Browaru Słu zowskiego Wybrał	5.	16.	1	--	--	--	69	10.
W domu Wyszło wódki przez te trzy Miesiące	--	37.	2.	--	--	--	160.	---
Summa Summarum	facit	449	2	3	--	1	1822	24.
Za te Wutkę Czyni	Summy	-----	-----	-----	-----	-----	1822	g 24

[s. 37]

Konnotacya miodu a 1ma Marty ad ultimam May.		
	Złote	Grosze
Kupionego z Warszawy robionego mielismy beczek dwie Na nim profituie skarb na tych dwóch beczkach aletto Co się tu wyraziło do generalnego profitu należy Z Prasnego robionego ze dwóch beczek uczynilo garcy 229	34	28
Na prasnym pierszym dwóch beczkach y z woskiem ktorego było funtow 40 funt się przedał po złotemu 1 ma skarb profitu natych dwóch beczkach	130	2
Na drugich dwóch beczkach w tym że kwartale y z woskiem ktorego było funtow 42 ma skarb profitu	133	8
Summa facit	298	8
Dokument beczek wymierzonych z kupionego miodu robio nego wymierzyło się każdo beczke miała wsobie gorcy 44 te zas nasze beczki skarbowe od mierzyła StoFrankowa w pierszey garcy cy [...] 46 47 50 42 --- 50 50 50 30		

[s. 39]

Profit całego Kwartału pro Martio, Aprili, Majo do Skarbu				
W. Xcey Mosci Dobrodz <sup>20</sup> , z Propinacyi Wilanowskiej in A <sup>o</sup> 1737	Złt.	Gro	Sze	
Na gorzałce przez ten kwartał	złt 720	--	--	
Na robieniu Piwa przez ten kwartał	złt 932	--	--	
Na robieniu Miodu w tym kwartale jest Profitu Kwartalnego z Karczem od Zydow przez ten kwartał zwysz wyrazony	złt 188	11 26		1
Wszystkiew tedy summy przez ten zwysz wyrazony kwartał należy odemnie, y z Profitem, oprucz Miodowego profitu, y Kwartalnego z Karczem do Skarbu W. Xcey Mosci Dobroda. Za Same dwa trunki, Piwo y Wotkę złt				
	4534	24		

[s. 41]

	Złote	Grosze	
Pan Derynk. Magister Konsztu Ciesielskiego za Wiadomością WXMci Dobrodza wybrał	Złt 943.	2.	
Magister Grabarski za Wiadomością WXMci Dobrodz <sup>21</sup> Wybrał	Złt 2751.	5.	
Na potrzebe Zastowską za Wiadomością ImPa Ekonomia <sup>22</sup> dało	Złt 100.	---	
Za Sieci do Jezior Wilanowskich dałem	Złt 120.	--	
Mularzowi co muruie w nowo założonym Ogrodzie	Złt 112.	16.	
Do Sklepu Zielaznego z rozkazu JmCiPa Ekonomia zapłaciłem	Złt 380.		
IEoMciPanu Ekonomowi na zapłacenie Zydom Pary: szewskim za Wotkę dawną dałem	Złt 1580.	24.	
U Grabarzew mam na co ieszcze od IMCi Pa Ekonomia kwitu niemam	Złt 282.	20.	
Ciesli co buduje w Służowie wydałem	Złt 33.	20.	
Za Naczynie do Karczem, y do toczenia Wotki	Złt 25.	26.	
Za 35 beczek Piwnych do browaru Wilanowskiego	Złt 35.		
Do przerabiania dwoch kadzi w Browarze Wilanowskim dałem	Złt 35.	20.	
Za drobne na Czynie drewniane, tak do Browaru Służowe iako y do Karczmy	Złt 15.	13	
U Strycharza z Kabat WXMci D. Mam	Złt 108.		
U Powsinskiej Gromady Mam	Złt 93.	3.	
Zydowi z Karczmy Służewskiej przyznała Gromada ze mu Winna Złt 65 gr 7. ktore ia za Wiadomością Imci Pana Ekonomia przyjął, alem ich ieszcze nieodebrał tę	Złt 65.	7.	
Za dwie kłotki do Zamykania Browaru y Piwnice	Złt 3.		
Za dwa łokcia plotna, do robienia Wosku	Złt --	25	
Nim się Piwowar uiednał, płaciłem Piwowarom Wyda	Złt 7	11	
Za Przyprawy do Czterech Beczek Miodu	Złt 1	8.	
Za Cztery Flaszki do Szynkowania Miodu do Karczem	Złt 3	11.	
Za Klucz do Zaciągania Obreczy	Złt --	12	
Za Kopę bratnali, y do naprawy dachu na Browarze	Złt 3.	24	
Za 5. Beczek Miodowych do zlewania Miodu dałem	Złt 8.	13.	
Za Beczkę Wapna, y do pobielania Izby W Browarze	Złt 3	24.	
Za Cztery pęki obreczy do pobrania beczek piwnych	Złt 1	20.	
Sentmaremu <sup>23</sup> na Solec do Dworku na Ornaryę iego	Złt 64	--	
Wydałem Piwa Beczek Osm za ktore mi należy	Złt 62		
Za Dwa Wantuchy Chmielu dałem	Złt 62		
Latus	Złt 6841	25.	

[s. 42]

	Złote	Grosze		
Transport facit Lateris	Złt	6841	25.	2
Chłopu który osiadł na roli Radziocha dałem na				
Sprzęt Gospodarski z rozkazu Imci Pana Ekonomy	Złt	24		
U Chłopa Kukawki z Zawad mam zabczkę Piwa				
Ktorą wziął iak się zenił	Złt	8.	--	
U Piskorskiego ze Służewa mam zabczkę Piwa	Złt	8.		
U Woydynowej Marcinowej ze Służewa mam za				
Beczkę Piwa	Złt	8.		
Do Moczydła na Lekarstwo dla Owiec dałem gorzałki				
garniec zanią	Złt	4.	8.	
Summa summarum Expensy	Złt	6894	3	1

[s. 45]

	Zło	gro	
Reiestr Roboty Bednarski			
Do Browaru Wilanowskiego			
y statkow piwnych do piwa szynkowania			
Za dwa czwartki do piwa w browarze	1	8	
za dwie konwi do browaru		25	1
Za dwa szkopki		12	2
Za dwie balij pod wodke	2	16	
Za dwa garce piwne		25	1
Za dwie pułgarcowek do piwa		20	
Za dwie kwarty		16	
Za szesc baryłek do gorzałki na karczmy			
Od przerabiania kadzi w Dwoch w browarze	8		
Wilanowskim			
	35	10	
Summa Facit Florenos polskich	50	13	2
Wawrzyniec Gronowski <sup>24</sup> podpisuie się			
iakom odebrał od P Bychawskiego <sup>25</sup> złotych	50	13	2

[s. 47]

Vor Ihro Hochfürstl. Durchl. den Herrn Woywoden von Russland Fürst Czartoriski habe nachstehendes gearbeitet als

32 Stück Gemässe mit Missigern zeichen a Stück 1 Szostak -	10 Tym	2 Szo
10 Stück Trichter a St. 1 Szostak	3	1
Ein grosser Trichter	1	2
2 Quart a St 1 Tynff	2	
1 Garnitz	3	
Summa	23 Ty	$\frac{2}{3}$

Warschau die 20ten Marty 1737

Joh. Christian  
Meister Klempner

[tłumacz. s. 47]

Dla Jaśnie Oświeconego Pana Wojewody Ruskiego Księcia Czartoryskiego zostało wykonane co następuje

32 sztuki kufli z oznaczeniami miary za sztukę 1 szóstak -	10 Tym	2 Szo
10 sztuk lejków za sztukę 1 szóstak	3	1
Wielki lejek	1	2
2 kwarty za sztukę 1 tynf	2	
1 garniec	3	
W sumie	23 Ty	$\frac{2}{3}$

Warszawa 20 marca 1737

Joh. Christian  
Konwisarz



[s. 49]

Expens Rozny w Dobrach Wilanowskich In Anno 1737			Złote	Grosze
12 16 19 27	Apr apr apr apr	Zakwitem Iegm P Ekonoma P Deryngowi <sup>26</sup> moneto bialo Zakwitem Iegmc P Ekonoma dla owiec do Moczydła Gorzalki Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Złotem Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Złotem	80 2 70 50	4
3tia 5ta 11 17 18	May May May May May	Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Złotem Zakwitem Iegm P Ekonoma Ciesli co buduie w Sluzowie Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Złotem Zakwitem Iegm P Ekonoma Grabarzom Zakwitem Iegm P Ekonoma P Deryngowi Tynff 40	50 8 63 87 50	10 15 25
22 23 25	May May May	Tegosz dnia Zakwitem Iegmc P Ekonoma temusz P Deryngowi Zakwitem Iegmc P Ekonoma Ciesli co buduie w Sluzowie Zakwitem Iegmc P Ekonoma Grabarzom Zakwitem Iegm P Ekonoma Ciesli co coś robil In Maio dałem P Ekonomowi Tynffow 1248 a nazłote	15 10 200 1 1580	6 20 24
1ma 8va 9na 15 16 22 28 Dnia Dnia 30	Iuny Iuny Dnia Iuny Iuny Iuny Dnia Iuny Dnia Iuny Dnia Iuny	Zakwitem Iegmc P Piarza Grabarzom Złote Zakwitem Iegmc P Piarza P Deryngowi tegosz zapokazaniem kwitu od naprawy Tartaku dałem Zakwitem Iegmc P Piarza dałem Grabarzom Zakwitem Iegm P Ekonoma dałem Grabarzom Zakwitem Iegm P Ekonoma P Deryngowi Tynff 40 Zakwitem Iegmc P Ekonoma dałem Grabarzom tegosz Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Tynff 40 Zakwitem Iegmc P Ekonoma flisom tynffow 24 anazłote tegosz Zakwitem Iegmc P Ekonoma Grabarzom dałem tegosz Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Zakwitem Iegmc P Ekonoma dałem Iegmci P Gradowskiemu <sup>27</sup>	104 118 20 200 600 50 200 50 30 150 25 100	-- -- -- -- -- 20 -- 20 12 20
4ta 8na 10 12 Dnia 14 Dnia	Iuly Iuly Dnia Iuly Dnia Iuly Dnia	Zakwitem Iegmc P Ekonoma dałem Grabarzom Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Tynffow 30 tegosz Zakwitem Iegmc P Ekonoma dla owiec do Moczydła Gorzał: puly: Zakwitem Iegmc P Ekonoma dałem Grabarzowi tegosz Zalistem Iegmc P Piarza dałem za sieci do Jeziora Wila: Zakwitem Iegmc P Ekonoma P: Deryngowi do pobiiania kosc Służo: tegosz Ciesli co buduie w Sluzowie dałem Zakwitem Iegmc P Ekonoma Zapłaciłem do sklepu Zielaznego tegosz Zakwitem Iegmc P Ekonoma dałem Grabarzom	50 38 2 400 120 126 14 380 99	-- -- 4 -- -- 20 -- -- 20
		prodaitt ? [inną reką]	5149	10

[s. 50]

Dalszy Expens				
20	Iuly Dnia	Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi tegosz Zakwitem Iegmc P Ekonoma dałem Grabarzom	76 100	-- --
21	Iuly	Zakwitem Iegmc P Ekonoma Maystrowi Mularskiemu	86	4
23	Iuly	Zakwitem Iegmc P Ekonoma Dominikowi Malcowi ktory osiada chalupe	24	--
25	Iuly	Radziocha dałem	460	--
27	Iuly Dnia	Zakwitem Iegmc P Ekonoma Grabarzom dałem Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Tynffow 50 tegosz Zakwitem Iegmc P Ekonoma Maystrowi Mularskiemu	63 26	10 18
		Zakwitem Iegmc P Piarza dałem na Żeńce Zakwitem Iegmc P Ekonoma Grabarzom zlotem tegosz Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Tynff 56 tegosz Zakwitem Iegmc P Ekonoma Maystrowi Mularskiemu Zakwitem Iegmc P Piarza dałem nażeńce tegosz Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Zakwitem Iegmc P Piarza dałem na zence Zakwitem Iegmc P Ekonoma Maystrowi Mularskiemu Zakwitem Iegmc P Piarza dałem Grabarzom Zakwitem Iegmc P Ekonoma Maystrowi Mularskiemu Zakwitem Iegmc P Ekonoma dałem Grabarzom Zakwitem Iegmc P Ekonoma flisom do Galeru Ierosław Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Tynff 17 y szostak 1 Item Zakwitem Iegmc P Ekonoma temusz P Deryngowi Tynff 70 Zakwitem Iegmc P Ekonoma Maystrowi Mularskiemu Zakwitem Iegmc P Piarza dałem na zence do Wolice Zakwitem Iegmc P Ekonoma dałem Maystrowi Grabarskiemu Zakwitem Iegmc P Ekonoma Maystrowi Mularskiemu Tynffow 35 tegosz Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Item Zakwitem Iegmc P Ekonoma temusz P Deryngowi Tynffow 14 Zakwitem Iegmc P Piarza dałem Mateuszowi Lyczynskiemu <sup>28</sup> Zalistem Iegmc P Piarza zapłaciłem do sklepu zelaznego Tynff 200 Za listem Iegmc P Piarza dałem na żeńce Tynffow 30 tegosz Za kwitem Iegmc P Ekonoma Maystrowi grabarskiemu Zakwitem Iegmc P Ekonoma P Deryngowi Tynffow 80 tegosz Za Kwitem Iegmc P Ekonoma temusz P Deryngowi tegosz Za Kwitem Ekonoma Maystrowi Mulars Kiemu tynffow 40	236 200 70 53 126 76 126 48 50 44 150 20 21 88 29 26 120 44 50 17 16 253 38 25 1001 23 50	-- 28 6 20 -- 20 4 10 -- 28 20 4 9 -- 10 -- 22 -- 10 10 19 20
			3844	12

[s. 51]

Kontynuacja dalszego expensu w tym ze pułroczu				
	Pro Martio, pro Aprili, pro Maio, pro Iunio, pro Iulio pro Augusto	Złote	Grosze	Szelągi
27	Marty Za Ceche chmielu dałem	31	--	--
3tia	July Za Wantuch chmielu dałem	31	--	--
1ma	Augu Za Wantuch chmielu dałem	40	--	--
3tia	Augu Zakwitem legmc P Ekonoma Kazimierzowi			
	Penckowi na wesele piwa	12	8	--
	beczkę y gorzałki garniec dałem	25	26	--
	Za naczynie blaszane dałem blacharzowi	35	--	--
	Za 35 beczek piwnych dałem na Pradze	35	10	10
	Od przerobienia kadzi w Browarze Wilanowskim			
	Za drobne naczynia drewniane			
	Za wiadro dembowe do studni dolania w kotły wody dałem	1	--	--
	Za dwa czwartki dałem	1	8	--
	Za dwiekonwie do browaru Wilan: dałem	--	25	1
	Za dwa szkopki	--	12	2
	Za dwie balie do wodki	2	16	
	Za dwa garce	--	25	1
	Za dwie pułgarcówek	--	20	
	Za dwie kwart dałem	--	16	
	Za sześć baryłki do gorzałki na zastowskie karczmy	8	--	--
	Za dwie klodek do zamykania izby z piwem y piwnice z miodem	3	--	--
	Za dwa łokcie płotna do robienia wosku	--	25	--
	Nim się Piwowar postanowił płaciłem piwowarom dałem	7	11	--
	Za przyprawy do czterech beczek miodu	1	8	--
	Za cztery flaszy do szynkowania miodu	3	11	--
	Za klucz do zaciągania obręczy na beczki	--	12	--
	Za kope bratnali do podłogi y od naprawy dachu	3	24	--
	Za pienc beczek miodowych dałem	8	13	--
	Za beczke wapna dałem	2	16	--
	Od pobielania izby dałem	1	8	--
	Za cztery penki obrenczy do pobiiania beczek piwnych y miodowy:	1	20	2
	Od naprawy okien w karczmie dałem	3	22	--
	legmc P Wital wzioł wosku funtow 50	50	--	--
	Zapołec Sloniny dla piwowara dałem	12	--	--
	Za karby dałem	1	20	--
	Za faskę bratnali dałem Tynff 25 a na Złote	31	20	--
	Za cztery penki obrenczy na beczki y na przycier	2	3	1
	5149. 10			
	3844. 12			
	362. 21 . 1/3	362	21	1
	9356. 13 . 1/3			
	559. 14			
	8802. 24.1/3			

[s. 52]

Percepty za Trunki z karczm za Dwa kwartały a Die 1 Mar.

ty ad ultimam Augusti wynosi to	f. 11179. 23
Expensy wyzey wyrazoney pokazuie się	f. 8802. 24 ½
Reszty zostanie w Prowencie Browarnym	f. 2376 ..8 ¾

[s. 53]

Roku 1737 Miesiąca 7bris y 20 Expresy a Wiele Iakich Pieniędzy Miałem odesłać do J:O Xiozęcia Jmci według Daney Informacji Mnie w Willanowie Roku 1737 d. 29 Augusti:					
Percepta	Tynfy	Szosz:	Expens Tych Pieniędzy		
			JmCi Panu Woroniowi [...]		
Porekawicznego Tyn.	2310	1	Posłałem Tyn.		
Za Czerwone Złote Tyn.	. 833	2	Temusz Jmci Czerwonych Złotych 100 Czyni Tyn.	900	
[...] od Arendarzow Tyn.	2638		Tedmusz JmCi mam		
Nieodebranych z fryoru. Tyn.	1000		posłać Tak. 500 Czyni Tyn.	1366	2
Za Skryhołow odebranych od JmCi Pana Woyskiego Rzeczyckiego [...]			Residvitatem Teraz	3166	2
za rok 1737 Tyn.	2200		posyłam Czerwonych Złotych 259 Od 41 Szostak Czyni Tyn. Tynfami Tyn.	3539	2
Summa Facit Tyn.	8982		Summa Facit Tyn.	8982	
Z Gurnego Fractu Ieszczem nic nieodebrał					
Bo Fraktownicy					
Ieszczze Zupełnie					
Fraktu nieodebrali.					

[s. 55]

Intrata Anni 1737. Dobr Willanowskich

Z Folwarku Willanow. nabiął y Drob podane	f. 1323.	16
Z Folwarku Powsinskiego za nabiął Drub	f. 388	15
Z Folwarku Powsinskiego za nabiął. Drub	f.233	15
Z Folwarku Moczydelskiego Procz wełny larzącey y Iesienney	f.376	--
Z Folwarku Wolickiego za nabiął Drob	f.384	20
Z Folwarku Służowskiego tegocz Prowentu	f.472	29
Z Folwarku Zawadowskiego tegocz	f.235	15
Z Folwarku Żabienieckiego za Pułroku do S. Jana 1737	f.143	10
Z Folwarku Choynowskiego za Pułroku tez	f.181	27
Z Folwarku Zastowskiego	f.30023	

Folwarki czynią f. 4040. 14

Czynsze Drobne Daniny y naymy Dobr Wil lanowskich oprócz Zastowa y Żabiencza			
Z Willanowa Czyszu Drobneho	f 48 gr 22		
Z tegosz z Rol pustych	f 10 gr 8	f. 100	gr 20
Poiowego od Rzepnika Will. y Za Panszczyzną	f 41 gr 20		
Z Powsinka Czyszu Drobneho y daniny	f 62 gr 6	f. 62	6
Z Powsina Wielkiego Czyszu drobnego y daniny	f 59 gr 10	f. 240	
Z Tegoz Czyszu z Rol pustych	f 100 gr 20		
Z Urzycza Czyszu drobnego y daniny	f 47 gr 12	f. 59	12
Z Tegoz z rol pustych	f 12		
Z Kabat Czysz y daniny	f 31	f. 90	8
Czyszu z rol pustych	f 67 gr 8		
Z Moczydła Czyszu y daniny	f 9 gr 20	f. 50	2
Czyszu z rol pustych	f 40 gr 12		
Z Wolicy Czyszu y daniny	f 30 gr 11	f. 216	14
Czynsz z rol Pustych	f 186 gr 3		
Z Służewa Czyszu y daniny	f 61 gr 8	f. 113	
Czynsz z rol pustych	f 52 gr 1	f. 30	29 9
Z Zawad Czyszu y daniny	f 30 gr 2	szel. f	
Prowent z ogrodow			
Willanowski ogrod na ordynaryę			
Z Powsinkowego za warzywa plus minus	f 140		
Z Powsinskiego	f 36		
Z Moczydłenskiego	f 60	24	
Z Służewskiego	f 392	22	
Z Zawadowskiego plus minus	f 20		
Z Wolickiego plus minus	f 30		
Za Miod podebrany z Pasieki			
Willanowskiey plus minus	f 250		
Za Soli Kuchenney do przedania 8 a Tyf. 28 plus minus	f 300		
od Rybakow z Wisły exceptu Zostaie	f 100		
Latus	f 6341	gr 10	
wertatur			

[s. 56]

Latus przeniesiony	f 6341	gr 10.
Za Trunki z Karczem Dobr Willanowskich		
Za Pierwszy kwartał a D. 1. Marty ad ulti: May	f. 5021	gr 13
Za Drugi kwartał a D. 1. Iuny ad ulti: Aug.	f. 5590	gr 26
Z karczem Zastowskich Za kwartał ostatni po expiracyi Arendy Bychowskiey od S. Iana.	f. 566	gr 24
Za dwa Kwartały	f. 11179	gr 3.
Ten Prowent miarkuiąc na drugie 2. Kwartały.		

plus minus	f. 11179	gr 3
Prowentu z karcz. roczney	f. 22358	gr 6 f. 22358 gr 6.
In Summa całoroczney Intraty	f. 28699	gr 26
Do tey Intraty nie wchodzi Prowent pienezny Zastowa oproc kwartału iednego Za Trunki przedane po karczmach.		
Nierachuie się Folwarku Crescencya		
Takze nierachuiesię y siano		
Prowent z karczem za Trunki podany od P. Pisarza <sup>29</sup>		
Pierwszy kwartał od d. 1. Marca do 1. Iuny za Wodkę y Piwo czyni	f 4534.	gr 24
kwartalnego z karczem	f 100.	11
Na Miodu Beczek 4. przasných y na 2 Pitych kupionych	f 298	8
Kwartał Pierwszy	f 5021.	gr 13
Nato słodu wyszło korcy 111 $\frac{3}{4}$ a f 16. z niego Piwa Becz 339 f 8		
Gorzalki wyszło Gar. 449 $\frac{1}{2}$ $\frac{3}{4}$ a	f 4	gr. 8
Drugi kwartał Piwa Beczek 330 a f 8	f 2640	
Gorzalki Garcy 630 $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{4}$ a f 4 gr 8	f 2609	gr 26
Od Kaczmarza Willan: kwartał	f 110	
Profitu na miodzie	f 101	
Wosku Funtow 50	f 50	
na to słodu na Piwo korcy 110.		
Gorzalki Garcy 630 $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{4}$		
Karczma Zastowska Piwa Becz. 44 a f 6	f 264	
Wodki garcy 71 a f 4 gr 8	f 302	gr 24
Prowentu z karczem za 2 kwartały	f 11179	gr 3

[s. 57]

Summaryusz Intraty Dobr Willanowskich rocznego całego grunta		
Za nabiał z Folwarkow y od drobiu ut supra	f 4040	14
Czynszow	f 971	10
Z Ogrodow	f 679	16
Za Miod Sol y od Rybakow	f 650	
Za Trunki z karczem	f 22358	6
In summa czystego Prowentu	f 20699	16
Connotacya Percepty y Expensy tak P. Pisarza Prowentowego <sup>30</sup> iako y Karczemnego <sup>31</sup> z Reproducty Regestrow w Willanowie d. 1 7bris 1737 wypisane		

P. Pisarz Prowentowy pokazuie Intraty Anni 1737 do Siebie wchodzących	f 13299	gr 12
Expensy podaie, tak do tego czasu extraordinaryney		

iako tez od decisum anni ordyndarney f 10822 gr 13 ⅓  
Reszty zostawac bedzie u niego f 2476 28 ⅓

P. Pisarz Browarny pokazuie Intraty ad d. ultimam Augusti  
Ani. 1737 z dwoch kwartalow za Trunki f 11179 gr 3  
Expensy rozney ad d. ultima Augusti f 0062 gr 24 ½  
Reszty zostawac bedzie f 2326 gr 8  
Restatu P. Pisarza Prowentowego f 2476 gr 28  
u P. Pisarza Browarnego f 2376 gr 20  
Reszty u Obudwoch f 4853 gr 6

[s. 59]

Specyfikacja Intraty Roczney z Prowentow Dóbr Mazowieckich poczynaiący się a Die 1ma Ianuary Anni 1737 ad Ultimam Decembris Anni eiusdem.			
Percepta Pięniężna taka bydz powinna.	Złote	Grosze	Szelągi
Z Folwarku Wilanowskiego od Krow Holenderskich Nº. 7. od kazdey krowy po Tynfow 40. facit.			
Tynfow 280 redukuiąc na złote złotych f.	354	20	
Od Krow Żuławskich Nº. 22 ½ od kazdey po Tyn fow Nº. 30 facit Tynfow 675 na złote f.	855	--	
Od kur Inwentarskich Nº. 30. od kazdey kury po złotemu 1 gr 8 facit f.	38		
Od Gęsi Inwentarskich Nº. 30 po złotemu 1 gr 21. f.	51		
Od Kaczek Inwentarskich Nº. 10 à f 1 gr 8. f.	12	20	
Od Indyk Nº. 6. po złotych 2 f.	12		
	1923		
Z Folwarku Powsinkowego od krow Nº. 18.			
Od kazdey krowy po złotych 16, facit. f.	288	--	
Od Swini Rodzaynych Nº. 5. à f. 5. f.	25	--	
Od kur Inwentarskich Nº. 20 à f 1 gr 8. f.	25	10	
Od Gęsi Nº. 15. à f. 1 gr 8 f.	25	15	
Od Kaczek Nº. 10 à f. 1 gr 8 f.	12	20	
Od Indyk Nº. 6. à f. 2 f.	12	--	
Z Folwarku Powsinskiego od krow Nº. 9.			
à f. 16 facit f.	144	--	
Od Swin Rodzaynych Nº. 2 à f 5. f.	10	--	
Od Gęsi Nº. 15. od kazdey à f. 1 gr 21 f.	25	15	
Od Indyk Nº. 8 à f. 2 facit f.	16	--	
Od Kur Nº. 20 à f. 1gr 8 facit f.	25	10	
Od Kaczek Nº. 10. à f. 1 gr 8 f.	12	20	
Z Folwarku Moczydlinskiego od Owiec			
Doiek ktorych się znajdzie 160 à f. 1 f.	160	--	
Za welnę Sprzedaną korey wywazyło się kamieni Nº. 9. Kamień à f. 24. facit. f.	216	--	
-----			
Latus Facit f.	2321	10	

[s. 60]

Dalsza Specyfikacja Percepty Pięniężney z Pro wentow Dobr Mazowieckich in Aº. 1737.	Złote	Grosze	Szelągi
Latus Transportatum f.	2321	10	
Z Folwarku Wolickiego od Krow Nº. 16. od kazdey krowy nalezy za Nabiał af. 16 facit f.	256	--	
Od Swini Rodzaynych Nº. 3 à f. 5 f.	15	--	
Od kur Nº. 30. à f. 1 gr 8 facit f.	38	--	
Od Gęsi Nº. 30 à f. 1 gr 21 facit f.	51	--	
Od Kaczek Nº. 10 af. 1 gr 8 f.	12	20	
Od Indyk Nº. 6 à f. 2 facit f.	12	--	
Z Folwarku Słuzowskiego od krow Nº. 22.			
Od kazdey krowy nalezy za Nabiał à f. 16 f.	352	--	
Od Swini Rodzaynych no. 2 à f. 5 f.	10	--	
Od Indyk Nº. 6. à f: 2 .. facit f.	12	--	
Od Kur Nº. 30. od kazdey à f. 1 gr 8 facit f.	38	--	
Od Gęsi Nº. 19 à f. 1 gr 21 facit f.	32	9	
Od Kaczek no. 10 à f. 1 gr 8 f.	12	20	
Za sprzedaną krowę podupadłą w Słuzowie f.	16	--	
Z Folwarku Zawadowskiego od krow Nº 10.			
Od kazdey po złotych 16 facit f.	160	--	
Od Indyk Nº. 6 od kazdey po f. 2 facit f.	12	--	
Od Kur Nº. 20 à f. 1 gr 8 facit f.	25	10	
Od Gęsi Nº. 15 od kazdey à f. 1 gr 21 facit f.	25	15	
Od Kaczek no. 10 à f. 1 gr 8 facit f.	12	20	
Z Folwarku Żabienieckiego Za puł Roku to jest a Die 1 Ianuary ad 24 Juny 1737 Anni			
Od Krow Nº. 15. od kazdey po f. 8 facit f.	120	--	
Od Swini Rodzaynych 3. à f. 2 gr 15 f.	7	15	
Od Kur Inwentarskich Nº. 15 po groszy 19 f.	9	15	
Od Kaczek Nº. 10 po groszy 19 facit f.	6	10	
Z Folwarku Choynowskiego takze za puł roku			
Od krow Nº. 21. à f. 8 facit f.	168	--	
Od Swini Rodzaynych Nº. 1. f.	2	15	
-----			
Latus Facit f.	3728	9	--

[s. 61]

Dalsza Specyfikacja Percepty Pieniężney z Prowentow Dobr Mazowieckich in A°. 1737.	Złote	Grosze	Szela gi
Latus Transportatum	f. 3728	9	-
Z Folwarku Choynowskiego od kur N° 8 po gr 19	f. 5	2	-
Od kaczek N° 10 Similiter po groszy 19	f. 6	10	-
Z Folwarku Zastowskiego od krow N° 13 od kazdey krowy po złotych 16 facit	f. 208	--	-
Od Swini Rodzaynych N° 4 à f 5	f. 20	--	-
Od Gęsi no. 13 à f. 1 gr 21 facit	f. 22	3	-
Od Kur N°. 30 à f. 1 gr 8 facit	f. 38	--	-
Od Kaczek N°. 10 à f. 1 gr 8 facit	f. 12	20	-
Z Arendy Willanowskiej za ostatni kwartal to jest a Die 24 Xbris 1736 Anni ad Diem 24 Marty 1737 podług kontraktu	f. 1625	--	-
Z Arendy Żabienieckiej za Pul roku a die 24 Xbris 1736: ad 24 Juny 1737 Anni	f. 1100	--	-
Z Arendy Zastowskiej za takowysz czas	f. 1000	--	-
Z Propinacyey Browaru Sluzowskiego po expiracyey arendy a Die 13 Xbris 1736 ad Diem 20 Marty Anni 1737. Za wyszenkowaney wodka garcy N°. 30 1 kwart. 2 kwa terek 3. garnek każdy po złotych 3 groszy 16. Sz. 2	1072	20	-
Item za wodka wyszenkowaney garcy 129 kwart 3. kwaterek 3 garnek po złotych 4 groszy 8	f. 554	12	-
Za Piwa wyszynkowanych Beczek N°. 119 y garcy 29. Beczka po złotych 6. groszy 20 facit	f. 799	--	-
Item za Piwa Beczek 29 po złotych 8	f. 232	--	-
Za Miód od Podchędazania pszczoł na wiosnę ktorego bylo Cwierć beccki wziętem	f. 25	--	-
Od Rybakow Londowego z Wisły podług kontraktu	f. 150	--	-
Za Miód w Ięsieni Speratur z Pasieki Willanowskiej y Zastowskiej Beczek 4. Beczka a f 200	f. 400	--	-
Summa należącej Percepty	f. 10998	16	-
Item accesu plus minus Czynszow z Ogrodow	2380	26	-
	13299	12	

s. 62

Expens Tey Summy takowa iuz wyplacona ad Diem 31 Iuly 1737 Anni	Złote	Grosze	Sze lagi
Grabarzom od karczowania Łak Wolickich to jest od Prętow N°. 444 3. Od kazdego Sta Prętow podług Kontraktu po Tynfow 30. facit Tynfow 1332 y groszy 31. redukuiąc na złote	f. 1688	7	
Strycharzowi na Zimową robotę dałem z Prowentu	f. 202	-	
Kupcowi Warszawskiemu z Sklepu żelaznego Za żelaza wzięte do reparacyey Dobr Tuteyszych ad rationem Regestru zapłaciłem	f. 375	-	
Za kocioł do Browaru Sluzowskiego kupiony dałem	f. 158	-	
Za Wodkę kupioną na Propinacyę browaru Sluzowskiego garcy 60 garnek po złotych 4	f. 240	-	
Za Chmiel kupiony do Tegosz Browaru	f. 66	-	
Traczom od Rznięcia Drzewa na Boru Żabia nieckim od Rath 21 po złotych 24.	f. 504	-	
Deryngowi Ciesli od budowania upostow [...] wa Sluzowskiego zapłaciłem	f. 251	6	
Temusz Ciesli od Podbicia Dachy na Kościele Willanowskim Tynfow 95. facit	f. 120	10	
Temusz Ciesli ad rationem kontraktu od Budowania Budynkow w ogrodzie Willanowskim zapłaciłem z Prowentu	f. 281	20	
Szklarzowi od Robienia okna do karczmy Sluzowskim y od reparacyey we Dworze Sluzowskim	f. 5	18	
Stolarzowi za Ramy do Tegosz okna y za Okow	f. 5	20	
Kowalowi od okucia Wałow u Młyns Sluzowskiego y od miernicy	f. 20	5	
Mularzowi od wymurowania komina we Mły nie Sluzowskim dałem	f. 20	--	
Za Wapno do Tegosz komina	f. 5	2	
Za kaydany na Pakulaka ktory zabił Włodarza	f. 4	--	
Grabarzom od fulowania upostow y od kopania ziemi na Drugi upust	f. 5	21	
Latus facyt wyplaconey Summy	3952.	19	



[s. 63]

Dalsza expens Summy wyplaconey z Prowentow Dobr Mazowieckich in A°. 1737.	Złote	Grosze	Szela gi
Latus Transportatum f.	3952	19	-
Grabarzom od wykopania Rowu na polu Sluzo wskim dla zchodzenia Wody z pol. od Pretow 43 od kazdego Preta po groszy 15 facit f.	21	15	-
Młynarzowi Sluzowskiemu od zrobienia kola drugiego do Mlyna Tamecznego f.	100	--	-
Za kamienie do drugiego do tegosz Mlyna f.	21	26	-
Za Żelaza od Wału y czopy takze za Wrzecio no, Paprzycę, Panew, y inne rekvizyta f.	86	--	-
Od obrabiania Dylow do reparacyey Mostow w Sluzowie zapłaciłem Ciesli f.	1	20	2
Od Reparacyey Browarku Sluzowskiego f.	27	26	-
Od postawienia krokiew na tym ze Browarku f.	15	6	-
Od podbcia Dachy na tym ze Browarku f.	22	--	-
Od Naprawy dachu na karczmie Sluzowskiej f.	10	4	-
Od Reparacyey Tartaku Żabińieckiego f.	260	--	-
Za gonty do Pobicia Tartaku y na koscioł Sluzowski kop 228 kopa po gr 9 facit f.	71	22	-
Od pobudowania chałupy dla młynarza Słu zowskiego f.	63	--	-
Za Dranice do Teyze Chałupy kop 28 a f. 2. f.	56	--	-
Węglarzowi od okurzenia węgla w Choyno wie za Niedziel 24. na kazdy Tydzień po złoty 2. Strawnych facit f.	48	--	-
Imci Xiędzu plebanowi Willanowskiemu ZaDzie sięcinę z Willanowa, Powsinka y Zawad należącą pro A0. 1736to zapłaciłem f.	228	--	-
P. Podstarosciemu Żabińieckiemu Solarium Za puł roku to iest od 24 Iuny 1737 f.	50	--	-
Temusz za Nabiał to iest za Masłagarcy 9. y zaSera kraianek 30. f.	8	--	-
P. Podstarosciemu Choynowskiemu za takowysz czas f.	25	--	-
Temusz za Masła garcy No. 1 z Sera kraianek 15 f.	4	--	-
Latus Facit f.	5072.	18	2

[s. 64]

Dalsza Expensa Pięniędzy Wyplaconych z Pro wentow Dobr Mazowieckich in A°. 1737.	Złote	Grosze	Szela gi
Latus Transportatum f.	5072	18	2
Parobkom Fabrycznym za Sloninę Na Trzy Kwartaly to iest do S. Michała 1737 Anni			
Na osob No. 17. na kazdego po złotych 9. f.	153	--	-
Parobkowi Folwarku Sluzowskiego takze za Sloninę na Takowysz Czas f.	9	--	-
Pastusze Folwarku Sluzowskiego zaSloninę na Takowysz Czas f.	9	--	-
Dziewce Sluzowskiej Similiter zaSloninę f.	9	--	-
Parobkowi Wolickiemu za Sloninę f.	9	--	-
Dziewce Folwarku Wolickiego zaSloninę f.	9	--	-
Pastusze Holenderskiemu zaSloninę na cały Rok ad ultimam Xbris 1737 Anni f.	12	--	-
Dwim Dziewkom Hollenderskich za takowysz Czas. f.	24	--	-
Chłopcu od Cieląt Hollenderskich Similiter f.	112	--	-
Dziewce z Pastuchą powsinkowym zaSloninę f.	24	--	-
Dziewce z Pastuchą Powsinskim zaSloninę f.	24	--	-
Dziewce z Pastuchą Zawadowskim zaSloninę f.	24	--	-
Parobkowi Żabińieckiemu Solarium na pułroku od 24Juny 1737 f.	6	--	-
Dziewce z Pastuchą Żabińieckim na takowy czas f.	12	--	-
Dziewce z Pastuchą Choynowskim za takowysz czas za Sloninę f.	12	--	-
Dziewce z Pastuchą Zastowskim na cały Rok za Sloninę f.	24	--	-
Lesniczemu Borow Żabińieckich f.	40	--	-
Temusz Masła garcy 2. garnec po złotę mu Iednemu groszy 20 facit f.	3	20	-
Temusz sera kraianek 20. po groszy 3. facit f.	2	--	-
Defalki z Arendy Żabińieckiej podług Dokumentu IMPana Ekonoma przyimuie się proper solutio f.	150	--	-
Defalki z arendy Zastowskiej podług Dokumentu tegosz Imci. f.	300	--	-
Summa wyexpensowane facit f.	5940	8	2.

[s. 65]

Expens ieszcze niewypłacono ktora takowa ma bydz iako się inferius wyraża z Prowentow anni 1737.	Złote	Grosze	Sze łagi
ImCi Xiędza Willanowskiemu Dziesięciny należy A°. 1737	f. 288	--	-
ImCi Xiędzu Plebanowi Zerzeńskiemu należy Dziesięciny za Lat 5 za kazdy Rok po złotych 120 facit	f. 600	--	-
Kupcowi Warszawskiemu z sklepu Żelaznego za Żelaza wzięte do Reparacyey Dobr Tuteyszych należy Reszty podług Regestru Tynfow 340 redukując na złote	f. 430	20	-
ImPanu Ekonomowi Solarium Roczne pro A°. 1737 należy	f. 600	--	-
Pisarzowi Prowentowemu proeodem A°. Solarium	f. 300	--	-
ImPanu Ekonomowi pro eodem A0. Masła fasek 2 faska à f. 10.	f. 20	--	-
Temusz ImCi Sera kop 2. kopa à f. 6. facit	f. 12	--	-
Pisarzowi Prowentowemu za Masła fasek 2. faska à f. 10.	f. 20	--	-
Temusz za Sera kopę 1	f. 6	--	-
P. Pisarzowi Browarnemu Masła faskę 1. f. 10 Sera kope f 6. facit	f. 16	--	-
P. Podstarosciemu Powsinkowemu Solarium p A°. 1737	f. 100	--	-
Temusz Masła faskę f. 10. Sera kopa f. 6. facit	f. 16	--	-
P. Podstarosciemu Powsinskiemu Solarium p eod A°. 1737	f. 100	--	-
Temusz za nabią Similiter należy	f. 16	--	-
Owczarzowi z owczarczykiem należy Solarium	f. 60	--	-
Dwornikowi Wolickiemu Solarium pro A°. 1737	f. 50	--	-
Temusz za nabią należy	f. 8	--	-
Dwornikowi Sluzowskiemu należy za nabią y Solarium	f. 58	--	-
Dwornikowi Zawadowskiemu Solarium y za nabią	f. 58	--	-
P. Podstarosciemu Zastowskiemu Solarium roczne pro A°. 1737	f. 100	--	-
Temusz za Masła faskę f. 10. Sera kopa f. 6. facit	f. 16	--	-
Parobkom Fabrycznym Myta na osob 17. po złotych 30	f. 510	--	-
Temże nakazdego należy Sera kraianek 15 każda po groszy 3. facit kraianek 255. za nie	f. 25	15	-
Temże Parobkom należy za słoninę na kwartał 1. to iest à Die 24 7bris ad 24 Xbris na osob 17. po złotych 3.	f. 51	--	-
Parobkowi Folwarku Sluzowskiego Myta należy p. A°. 1737	f. 30	--	-
Dziewce z Pastuchą Sluzowskim Myta p. eod A°. à f. 13.	f. 26	--	-
Parobkowi Wolickiemu Myta p eodem A°. należy	f. 26	--	-
Dziewce z Pastuchą Wolickiem Myta po złotych 13.	f. 20	--	-
Pastusze Hollenderskiemu Myta należy na Rok	f.	--	-
Latus Facit	f. 3533	5	-

[s. 66]

Dalsza expens należąca do wypłacenia z Prowentow Dobr Mazowieckich in A°. 1737.	Złote	Grosze	Szeł gi
Latus Transportatum	3533	5	-
Dziewkom Hollenderskiemu Dwim Myta należy p eodem A°. na ledną po złotych 15. facit	f. 30	--	-
Chlopcu Myta od Cieląt Hollenderskich należy	f. 15	--	-
Dziewce z Pastuchą Powsinkowym należy Myta	f. 26	--	-
Dziewce z Pastuchą Powsinskim należy Myta	f. 26	--	-
Dziewce z Pstuchą Zawadowskim należy Myta	f. 26	--	-
Dziewce z Pastuchą Zastowskim należy Myta	f. 26	--	-
Pani Podceskiej <sup>32</sup> Hollenderce Willanowskiej Solarium	f. 200	--	-
Summa należącey expensy do wypłacenia	f. 3882	5	-
Summa iuz wyexpensowana facit	f. 5940	8	2
Summa summarum facit expensy Na Naiemnikow do Zebrania Krescencyey w Dobrach Willanowskich y Zastowskich	f. 9822	13.	2
Summa Wszystkicy expensy	f. 10822	13	2
Percepty ut Supra	f. 13299	gr 12	
Expensy ut Supra	f. 10822	gr 13 2/3	
Reszty bedzie miało zostawać	f. 2476	gr 28 1/3	

[s. 67]

Summaryusz Generalny Crescencyi wszelkiego zboża y zbioru Siana po Folwarkach w Dobrach Willanowskich in 1737 A° Zebrany y na Gruncie D. 28 Ianuary 1738 A°. wynotowany			
Zboze do Gumien Zwiezione	Kopy	Snopy	Wozy
Zyta ozimego Kop	601.	39.	
Jarego	241.	24.	
Pszeniczy	96.	43.	
Ieczmienia	568.	24.	
Owsa	774.	54.	
Tatarki			181.
Grochu	6.	30.	92.
Prosa	67.	45.	
Rzepniku	37.	35.	
Konopi	25.	37.	
Summa Summarum Kop	2420.	31.	273.
Dico Kop Dwa Tysiące Cztery Dwa Dziescia Snopow trzydziesti jeden Siana wszystkiego Wozow No.	Wozow 2506.		



[s. 68]

Summaryusz Wysiewow Ozimych pro 1730 A°. po Folwarkach w dobrach Willanowskich na gruncie A°. eodem wypisany				
<u>Wysiewy</u>	Zyto		Pszenica	
	Korce	Garce	Korce	Garce
Na Folwarku Willanowskim	53.	27.	1.	30
Powsinkowym kor	36.	30.	3.	30
Powsinkim kor	74.	35.	--	--
Moczydlewskim				
Kabatskim	68	13.	6.	24.
Słuzowskim	119.	27.	8.	9.
Wolickim	44.	18.	3.	9.
Zastowskim	42.	18.	--	--
Summa wysiewu za Zboża kor.	440	21.	23.	30

[s. 69]

Summaryusz Krow po Folwarkach ad praesens w Dobrach Willanowskich znajdujących się których trzeba podług pomiarkowania dokupić według nizey wyrazoney explikacyi			
<u>Krowy</u>	Krowy Sztuki	Potrzeba dokupic	Krowy sztuki
W Folwarku Powsinkowym iest			
Powsinkim	20.	trzeba ieszcze	20.
Wolickim	9.		21.
Słuzowskim	15.		15.
Zawadowskim	20.		10.
Zastowskim	10.		20.
	15.		15.
Summa Krow iest No.	89.	trzeba dokupic	91.

[s. 70]

Specyfikacya Wsiow do ktorych dla Poddanych potrzeba Wołow aby tak do Dworu iako y sobie mieli czym robic z Inwentarza D. 28 Ianuary 1738 A°. wypisana		
<u>Wsie</u>		Woly
Do Wsi Willanowa Wołu	N°.	6.
Powsinka	N°.	10.
Kabat.	N°.	2.
Moczydła	N°.	1.
Wolicy	N°.	2.
Słuzowa	N°.	11.
Do Powsina ktorym przez chorobę pozdychały		42.
Do Krzycza w tym także pozdychały	N°.	15.
Do Zastowszczyzny	N°.	14.
Do Zabinca	N°.	6.
Summa trzeba Wołow dla Poddanych	N°.	109.
Dico Wołow Sztuk Sto Dziewięć		

[s. 71]

Rachunek per Compendium Zebrany z P: Pisa rzem Browarnym Willanowskim dla Informacyey JOXiążęciu JEmci Dobrodziejowi posyła się to iest a 1ma Marty A°. 1737 ad 1mam ejus dem A°. 1738		
Percepta Słodow	Miara Willanowska	
	Korce	Gar
Z Międzyrzecza przywieziono Słodu Beczek No 304 Z tego odmierzyno się na Willanowską miarę.	506	24
Na Pradze kupionego Słodu korcy 23 ½ redukując na miarę Willanowską wynosi korcy	N° 39	6
Ze Spichlerza Słuzowskiego odebrał korcy	N° 29	27
Summa w Przychodzie Słodu Kor.	575.	21.
	Beczek	Gar.
Z tego Słodu wyrobiono na karczmy korcy N° 518 Z tego Piwa reducendo po 3 Beczki Z iednego korca Becz.	1554	--
Admierzylo sie w spiklerzu kor 26 y Gar 27 Niedostaie korcy 30 Gar 30		
Rozchod tego Piwa	Złote	Gr
Wyszynkowano na karczmach Beczek 794 áf. 8 facit	6352	--
Wyszynkowano na karczmach Beczek 621 áf. 6 facit	3726	--
Summa facit Piwa Beczek No. 1415 venit Zanię	10078	
Narozny Rozchod Za kwitami wyraznemi rozesło się na Expens Beczek. 102		
Summa facit w Rozchodzie <u>Becz. 1517.</u>		
Ad complementum Percepty Beczek Piwa 1554. Remanet u Im Pana Bychawskiego Piwa Beczek	37.	
Percepta Gorzałki.		
Pokazało się Garcy Gorzałki wszystkiey		
	N°. 3985	
Z tego na karczmy wydano garcy No	2724	Zanię
w Browarze Willanowskim wyszynkowano	Gar. 150.	
Na rozny Expens Zakwitami wydano	Gar. 27 ¾	
Na uschniecie na cały Rok wytrąca się	Gar. 33 ½	
Odmierzyno sie pozostalych kufach	Gar. 830. ⅔	
		12249

[s. 72]

	Złote	Gr.
Za Miodu wyszynkowanego Beczek 17. y przedany wosk według podanego Regestru	1073	29 ½
Z karczm Willanowskiej, Powsinskiej, browarku Służowskiego w wybrał	470	
Rachuiąc y Inkluduiąc Zupełną Perceptę Browarną iako deductum wyżey siła Za co przypada tak za Gorzałkę iako y za Piwo wynosi	22340	12
Summa Summarum facit	23884	11 ½
<p>Ta Summa Perceptowa wszystka wyszła tak za Assynacyami Iasnie Oswieconego Xiążęcia Dobrodzieia iako też na Gra barzow, Cieslow, Strycharza Gontarza y Inne Expensa Za kwitami IEmci Pa na Ekonomu, iako też y IPana Piszczak Prowentowego In commodum fundi obrocone ktore kwity wszystkie Za pięćsetowawszy ad Verificationem Rachunku tego do szesliwego Przybycia WXiędz Mosciężey Dobrodzieja zostawac będą.</p>		
<p>Remanent Zas pozostały tak Slodow. kor 30 Ga 20 iako też Piwa Beczek w niedostacie N° 37. Tak też Gorzałki Garcy 220. wytrąciwszy tak Zkwasniałe Piwa na karczmach iako też na uschniecie Gorzałki w kufach tak też y Slodu utarcie [...] Z Międzyrzecza redukowałem secundum terazniejszych Targow kurrencyey Slody na Pieniądze Piwo zas iak w którym czasie przedawano iako y Gorzałkę ktora uno praetio idzie, iak y była. wynosi Remamentu Pieniędzy złt u P. By chawskiego Zł. 1447 gr 10. U IP. Dąbrowskiego Piszczaka Prowentowego Za Szynek w Służewie y Inszych karczmach ad imam Mar. A° 1737. pokazało się Percepty ktorą Summę do Generalnego Z sum odłożyłem Rachunku. Zł. 2066. 16 ½</p>		

[s. 73]

Percepta Wicin Osmiu Roku 1738 Tak u Doł do Krolewca iadących Iako y w gorę powracaiących							
Według Osobliwego Regestru z Wicin Osmiu przyszło Fruktu W krolewcu Tynfow	19384	2	4	Według Podanego Regestru Wyszło Na Rozne Expensa Tak w Doł iako y w Gorę Tynfow	18619	17	2
Według Osobliwego Regestru przydzie z Tego Towaru ktory był na Wicinach Tynfow	10190	25	-	Przydzie Ieszcze do Skarbu I. O. Xięcia Imc Traktu z towarow Gurę Prowadzonych	10895	20	2
Summa Facit Tynf 19514 : 27 . 4. Franciszek				Summa Facit Tynf 19514 : 27 : ¼			
				Anto: Bułsak <sup>33</sup> P.O.			

[s. 75]

Specyfikacya Summy Należącej J:O:Xięcia Jmc, ktora Przy Kalkulacyi w Willanowie Roku 1737							
Porekawicznego Dodatku do Czer: Zł	Tynf.	2310	-	Imci Panu Weroniwi na Uspokoienie Mniszek Posłałem	Tynf.	900	
Aukcyi od arendarzu	Tynf.	833	20	Temusz Posłałem Czer Zł. 100	Tynf.	1366	20
Remanencyi z Wicin	Tynf.	2638	20	Item Posłałem Zł 500	Tynf.	3166	20
Z Skryhołowa Za Rok 17366	Tynf.	1000		Do Oleszyc przez [...]			
		2200		Czerwonych Zł 259	Tynf.	3539	20
				Temuz Tynfow	Tynf.	9	
Summa Facit Tynf <u>8982</u>				Summa Facit Tynf <u>8982</u>			
Froktu Remanencyi niespecyfikacyi boto do Mnie nienależało, Zlecona była Calculacya y odebranie przychodzącej Summy Froktowej Jmci Panu Kraszawskiemu							

[s. 77]

	Złote	Grosze	Szelągi
Percepta Pieniężna iuz Wybrana.			
Z Folwarku Willanowskiego odebrałem od P. Podgorskiej <sup>34</sup> invim Paktu nabielnego od Krow Hollenderskich y Żuławskich Czerwonych złotych 25 à f. 17. gr 15 f.	437	15	
Z Folwarku Powsinkowego także invim Paktu odebrałem f.	157	--	
Z Folwarku Powsinskiego także invim Paktu odebrałem f.	184	15	
Z Moczydła od Owczarza invim Paktu od owiec za nabiał f.	32	--	
Za sprzedaną Wełnę RonNo. 296 po groszy 20. facit f.	197	10	
Z Folwarku Wolickiego in vim Paktu odebrałem f.	127	10	
Z Folwarku Służowskiego in vim Paktu odebrałem f.	220	--	
Z Folwarku Zawadowskiego in vim Paktu odebrałem f.	72	--	
Z Folwarku Zastowskiego odebrałem f.	247		
Z Dobr Międzyrzeckich odbrałem na Expensę tuteyszą przez ręce P. Gradowskiego Podstarosiego Zastowskiego f.	1000		
Od ImCi Pana Fryderycego Koniuszego <sup>35</sup> odebrałem Czerwonych złotych 50 Każdy po Tynfow 13 2/3 facit złotych f.	865		
Item od Tegosz ImCi Strycharz wził Czerwonych złotych No. 12. Kazdy po złotych 17 gr 15 facit f.	210	16	2
Z Propinacyey Browarney à Die 1 ma Marty ad Diem 1 mam July A°. 1738 od P. Bruna f.	4839	--	--
Item z Propinacyey Browarney od P. Bychawskiego à Die 1 ma July ad Diem 1 mam Augusti A°. 1738 to iest Za wydane Piwo na Szenk Beczek No. 166. Kazda Beczka po złotych 6. facit f 996		16	2
Item Za Wydane Piwo na Szenk Beczek 29 Beczka à f 5. gr 10 facit f.54 : gr: 20			
Za wydaną Gorzałkę na Szenk garcy 198. garncz po złotych 4. gr 8 facit f 844 gr 24			
Facit z Propinacyey przez Miesiąc ieden f.	1995	14	
Item Za Miód wydany na Szenk garcy No. 109. garec po Tynfiew f.	138	2	
Pozostały Reszty ex A°. 1737 ad Diem 1 mam Marty Anni 1738 odebrałem od P. Bychawskiego invim f.	300		
Z Przewozu Zbytczynskiego odebrałem od Przewoźnika adrationem kontraktu f.	300	--	
Od Karczmarza Willanowskiego za kwartał 1 f.	110	--	
Od Arendarza Żabińieckiego invim kontraktu à Die 24 Iuny 1738 odebrałem f.	240	--	
Od Młynarza Służowskiego z wiatraku invim kontraktu f.	50	--	
Pogtównianych ? Piędzy od Im Pana Ekonoma f.	580		
		20	
Summa Percepty iuz Wybrany f.	12289	29	

[s. 78]

	Złote	Grosze	Szelągi
Expens Piędzy w Dobrach Willanowskich à Die 1ma January ad Diem 1ma Augusti Anni 1738 Iuz Wyexpen sowaných.			
Deryngowi Cieśli od Budowania Cegielni Kabatskiej Resztę należącą podług Kontraktu za Summę złotych Polskich 1700 na którą wybrał od P. Bychawskie go ad diem 1 mam Marty złotych 1049 gr 15. Ia dopłaciłem z Prowentu złotych f.	650	15	
Temusz od WYROBIENIA Studni w teyże Cegielni dałem f.	81	2	
Dekarzowi od Dekowania Cegielni podług Kontraktu f.	300	--	
Strycharzowi invim Kontraktu pro Ao. 1738 wydałem f.	2700	6	
Gontarzowi od Robienia gontow kop 500 od Sta à f. 30. f.	150	--	
Andrysowi Ciesli od wybudowania Budynku dla Kał muczki w Służowie podług Kontraktu zapłaciłem f.	139	10	
Temusz od zrobienia Drabin do Kominow u karczmy Willanowskiej zapłaciłem f.	13	29	
Mularzowi od Murowania komina, Kuchni y fonda mentow do Piecow w Budynku Kałmuczki f.	90	--	
Item Tyzelowi Mularzowi od Roboty w Pałacu Willa nowskim podług Regestru P. Kalinki zapłaciłem f.	170	5.	1
Młynarzowi od Sporządzenia Wiatraku w Służowie zapłaciłem f.		--	
Kowalowi Willanowskiemu od roboty około owczarni f.	80	14	
Temusz od Roboty w Pałacu Willanowskim podług Rege stru P. Kalinki ręką Im P. Ekonoma podpisanego f.	7	10	
Szklarzowi od reparacyey okien po Folwarkach f.	13	12	
Traczom od rznięcia Tarcic do Cegielni na Formy do da Chowki karpiewki na rozstowania [...] f.	15		
za Rath 33 od kazdey Rathy po złotych 24 facit f.			
Temże Traczom od Rznięcia Drzewa na Karcznię pod Siekierkami Za rath 9. y puł od kazdey po f. 24. f.	792	--	
Iwanskiemu Ciesli od Przystawienia Młyna w Żabiencu y od wybudowania Chałupy dla Młynarza invim Kontraktu zapłaciłem f.	220	--	
Temusz od Rznięcia Drzewa na Tartaku kłocow 90. zapłaciłem f.	433	--	
Jurkowi Ciesli od zrobienia Rynny do Stawu Służowskiego f.	12	--	
Choynowskiemu Ciesli od obrabiania Dylow na pod łogę do Stayni Willanowskiej zapłaciłem f.	10	4	
Jurkowi Ciesli od sporządzenia podłogi w Stayniach Willanowskich zapłaciłem oprócz dodaney Panszczyzny do Pomocy onemu f.	31	7	1
	10	4	
Latus Facit Expensy f.	5936	6	2

[s. 79]

Dalsza Expens Pieniędzy ad Diem 1 ma Augusti 1738.	Złote	Grosze	Szelągi
Latus Transportatum	5936	-- 6	2
Jurkowi Ciesli od Budowania Obory w Powsinku zapła cilem invim f.	60	--	
Iesiotrowi Dekarzowi od Dekowania Owczarni w Moczydle f.	34	--	
Temusz od poprawy Dekowania w Cegielni f.	3	--	
Choynowskiemu Ciesli od obrabiania Drzewa na Kar czmę pod Siekierkami dałem f.	30	--	
Cieslom z Oleszyc invim Budowy teyze karczmy f.	120	--	
Ciesli Konstantemu od wybudowania Chałupy w Powsinie dla Pęcanka Poddanego Powsinskiego podług ugody f.	60	--	
Temusz invim kontraktu od Stawienie chałupy w Moczydle za f 64 dałem f.	12	--	
Cieslom od Budowania Szopy w Zastowie invim dałem f.	160	--	
ImCi Xiedzu Dynowskiemu na Sporządzenie wozu podług asygnacyey dałem f.	30	--	
Temusz ImCi za oleju garcy 8 podług asygnacyey ob Deslectum Rzepniku zapłaciłem z rozka zu W ImCi Pana Podstolego <sup>36</sup> za kazdy garnek à Tynf. 4 f.	40	16	
P. Zygmontowi Ogrodnikowi Willanowskiemu pro mense, aprili Majo Junio Julio Za kazdy miesiąc po złotych 495 gr 12 facit f.	1981	18	
P. Kalince Burgrabiemu Willanowskiemu pro Mar tio, Aprili, Majo, Iunio et Iulio po Czerwonych złotych 3. na Miesiąc 1. facit f.	262	15	
Strozom Pałacowym Dwom za pięć Miesiący za każdy Miesiąc po Tynfow 32 facit Tynf. 160 f.	202		
Pachołkom Międzyrzeckiem Strawnych à Die 23 Marty ad diem 30 Maji za Tygodni 9 na osob 13 po Tynfow 2. facit f.	296	12	
Za Swiece do Warty Pacholczy to iest za Swiec No. 126 kazda po groszu 1. szelągów 2 facit f.	: 7	10	..
Laskowskiemu Dozorcy Bażantarni Strawnych za Niedziel 31. to iest à Die 1 ma Ianuary ad ultimam Iuly na kazdy Tydzien à f. 2 f.	62		
Grabarzom od Rowu około Cegielni zapłaciłem f.	127	15	
Temże od naprawy Drogi przez Jezioro do Zawad f.	28	.	.
Temże od Kanału od Powsinek przez Bazantarnię y przez Pastewni Wolicki podług registra Prętow f.	965	22	1
Latus Expensy facit f.	10419	25	

[s. 80]

Dalsza Expens Pieniędzy ad Diem 1ma Augusti 1738	Złote	Grosze	Szelągi
Latus Transportatum f.	10419	25	
Temże Grabarzom od Poprawy kanałów Wolickich ad rationem Roboty zapłacono f.	80	--	
Grabarzowi z Pragi od Wyprawy Skor No. 36 a f. 2. f.	72	--	
Od Roboty obuwia dla Parobkow y Czeladzi Fol warkow od par 20. po groszy 15. f.	10	--	
P. Brunowi Solarium za kwartał 1 y za Nabiału ordynacyą f.	71	10	
Za Chmiel kupiony na Propinacyą Browarną to iest Cech 2. y przystawek 3. f.	60	--	
Za Miodu Przasnego Beczek 1 kupioną na Propina cyę Browarną f.	100	--	
Za Naczynia Browarne to iest Barelki, Garce, puł garcowki, kwarty f.	4	16	
Bednarzowi od Reparacyey Statkow to iest Beczek Piwnych y za obrecze f.	8	21	
Za Niewod do Łowienia Ryb kupiony od Sietni kow z Radymna w Sążni 80 f.	120	--	
Za Powrozy Łyczane do ostadżenia Tegosz Niewo du y za popusty do Ciągnięcia f.	12	12	
Parobkom Fabrycznym y Folwarcznem Myta za puł roku na osob 13 na kazdego po zło tych 15. zapłaciłem f.	195	--	
Temże na Słoninę y Sadło za Trzy kwartały od Boże go Narodzenia do S. Michała 1738 Na kazdego po złotych 9 facit. f.	117	--	
Czeladzi Folwarkow Willanowskich to iest Dzie wkom y Pastuchom na osob No. 16. Na Słoninę za Trzy kwartały po złotych 9. f.	144	--	
Organmistrzowi od Reparacyey Pozytywu Willa nowskiego Czerwonych złotych 15. à f. 17 gr. 15 f.	262	15	
Koszarzom z Starostwa Latowickiego przyslanym ktorzy kosili w Powsinku Dni 143 y puł za kazdy Dzień płaciłem po złotemu Iednemu f.	143	15	
Latus Facit Expensy f.	11820	24	

[s. 81]

		Złote	Grosze	Szelągki
Dalsze Expens Pieniędzy ad d. 1 mam Augusti 1738				
Latus Transportatum	f.	11820	24	-
Item Koszarzom ktorzy kosili w Sluzowie za Dni 49	f.	49	-	-
ImPanom Dystrybutorom od asygnacyey na Pol Sucho dniową Na Dobra Willanowskie odebraną Be czek No. 21 od kaźdey Beczki po Tynfie 1 facit	f.	26	10	
P. Pisarzowi Żupnemu kwitowego y Bednarzom	f.	13	9	
Za kłodki do Zamykania Gumna Willanowskiego y Węglarni za kłodek 3 po szostakow 4. facit	f.	5	2	
Węglarzowi Strawnych od kurzenia Węgli w Choy nowie za Tygodni 5. à f. 2.	f.	10		
Do kuchni Panskiej wydano z Folwarku Powsinko wego wydano Masła fasek 2 à f 10	f.	20		
Item wydano tamże kurczę No. 30 à gr 6. facit	f.	6		
Pod bytnosc W. ImCi Pana Podstolego Komisarza po Dwac raży to iest pierszy raz Dnia 28 lanuary 1738 y powtórnie Dnia 14 Mar ca na Rachunkach z P. Bychawskiemu Wyda no Masła garnec 1. Za nie	f.	1	20	
Item Iaiec Sztuk 30 Za nie	f.	1		
Item Sera Kraianek 10. iedna à groszy 3.	f.	1		
Item Za Ryby, Stokwisz y inne Necesaria ku chenne podług kwitu ImCinego	f.	37		
Pod Bytnosc ImCi Pana Witkowskiego Na Rachun kach z ImPanem Ekonomem Wydałem Za				
Mięso kupowane w Warszawie	f.	65	12	2
Za korzenie, oliwę, Ocet, Iesiotra podług kwitu	f.	18	20	1
Za Masło, Mleko, Ser, Iayca, Śmietanę	f.	21	22	
Za Słoninę Polec kupiony dla Tegosz ImCi dałem	f.	16		
Lesniczemu Borow Żabienieckich Solarium	f.	40		
Koszarzom przysłanym powtornie z Starostwa łowickiego ktorzyy kosili Na Powsinie y Kaba tach Za Dni No. 109. ½ : ¾ zapłaciłem	f.	109	23	
Cieslom invim Zapłaty od Budowania Chału py w Sluzowie dla Szymana Dobskiego	f.	26		
Summa Expensy Wydanych Pięniędzy	f.	12289	9	

[s. 85]

Postanowienie Ordynaryi roczney Panu  
Głuchowskiemu Ekonomowi Dobr moich  
Willanowskich cum Atinentys zaczyna:  
iące się à die 1ma Xbris 1738: Anni.

Zyta miary willanowskiey korcy Trzydziesci sześć –  
Pszeniczy korcy osm –  
Ięczmienia na kaszę y Piwo korcy Trzydziesci –  
grochu korcy Pięć –  
Owsa korcy czterdziesci osm –  
kasze tatarczaney Korcy Sześć –  
kasze Jaglaney korcy Pięć –  
Siemienia konopnego korcy Dwa –  
Rzepniku korcy Pięć –  
Masła Fasek Trzy, Sera kop Trzy –  
wieprzow karmnych trzy –  
Soli Suchedniowey Beczkę iedną –  
Na mieso, Papier, y korzenie Tynfow sto –  
Siana wozow jednokonnnych Trzydziesci szesc –  
Solarium rocznego Tynfow osmsett –  
na Iarzynę Ogrod dawny do Ekonomy należący

Ta zas dawniejszey Ordynaryi melioracya, szczegul  
nie się pozwala panu Głuchowskiemu Ekonomowi  
Dobr willanowskich dla tego ze uwazając tę dla siebie  
szczodrobliwosc, korespondował w zaiemnie wszel  
ką ochotę y czułością około Dozoruy aukcyi  
Prowentow moich y ma miec o nego pilnoc oko tak na Pisarza  
Prowentowego iako y Browarnego, przez ktorzych  
konniwencyą Znaczna w Prowentach tego klu  
cza pokazuie się uyma y Decess: Tenze panu Głu:  
chowskiemu na ostatek powinien się we wszystkim  
regularnie do Dyspozycyi WIM Pana Pod  
stolego Czerskiego<sup>37</sup> y wyraznych ordynansach  
moich. Datt w Warszawie d. 1 Decem. 1738

## [s.86]

Ordynarya Panu Głuchowskiemu Ekon. willlanowskiemu.

Żydzi Supplikowali o trzymanie arend po wsiach  
w hrabstwie Jarosławskim: IM IP. Stol. Stęż<sup>38</sup>.

## [s. 89]

Specyfikacja Przyszley Percepty Pięniężney to iest à Die 1 ma Augusti ad Diem ultimam Decembris Anni 1738 tak z Prowentow iako tez y z Propinaczey Browarney.			
Percepta Pięniężna takowa bydz Ma.	Złote	Grosze	Szelągri
Z Folwarku Willanowskiego od krow Za Nabiał należy	f. 777	15	-
Z Folwarku Powsinkowego od krowy, od Drobiu należy	f. 231	15	-
Z Folwarku Powsinskiego za Nabiał od krow należy	f. 118	--	-
Z Moczydła należy za Nabiał od owiec reszty	f. 148	--	-
Z Folwarku Wolickiego za Nabiały od Drobiu należy	f. 165	15	-
Z Folwarku Służowskiego za Nabiał y od Drobiu należy	f. 170	13	-
Z Folwarku Zawadowskiego za Nabiał y od Drobiu należy	f. 211	15	-
Z Folwarku Zastowskiego za Nabiał y od Drobiu należy	f. 64	23	-
Z Arendy Żabięnieckiej a Die 24 Iuny ad Diem 24. Xbris 1738 to iest za puł Roku należy reszty	f. 2010	--	-
Od Rybaka Kietowicza Londowego z Wisły należy à Die 24. Juny ad Diem 24 Xbris 1738 to iest zapuł Roku	f. 75	--	-
Z Jezior Zastowskich od Rybakow należy p Ao. 1738	f. 80	--	-
Czynszow od Poddanych Speratur w tym Roku plus vel Minus tak Drobneho iako y znaymu	f. 800	--	-
Z Ogrodow Folwarcznych Speratur plus vel Minus	f. 600	--	-
Z Pasieki Willanowskiej Speratur Miodu Beczek 4. plus vel Minus Za niego	f. 400	--	-
Od Ogrodnika Służowskiego ad Die 24 Xbris należy	f. 160	--	-
Od Młynarza z wiatraku Służowskiego reszty należy	f. 50	--	-
Z Propinaczey Browarney podług tego Miesiąca Lipca Iż uczyni to Intryaty złotych 1995. y groszy 14. a tak miarkuiąc na przyszły czas to iest po mensibus. Augusto, 7bri, 8bri, 9bri, et Decembri uczynic Mo że plus vel Minus	f. 9977	10	-
Od Karczmarza Powsinskiego z karczmy należy	f. 160	26	2
Facit Przyszley Percepty	f. 16208	12	2

## [s. 90]

Expens tey Summy takowa bydz ma ad Diem ultimam Decembris Anni 1738	Złote	Grosze	Szelągri
ImCi Xiędzu Dynowskiemu Za Dziesięcinę pro Ao. 1738	f. 228	--	-
ImCi Xiędzu Plebanowi Żerzeńskiemu Za Dziesięcinę Dwor ską pro Ao. 1738 (oproc pozostały z Dawnych Lat ).	f. 60	--	-
ImCi Xiędzu Plebanowi Iazgarzewskiemu z Żabienieckich Dobr	f. 40	--	-
P. Zygmontowi Ogrodnikowi Willanowskiemu należy pro mensibus Augusto, 7bri, 8bri, Novembri et Xbri Za kazdy Miesiąc po złotych 495. gr 12. facit	f. 2477	--	-
P. Kalince <sup>39</sup> za takowysz czas, na kazdy Miesiąc po Czerwonych złotych 3. facit Czerwonych złotych 15	f. 253	10	-
Strożom pałacowem Dwom na Miesiac po tynfow 32. facit za 5. Mięsiący	f. 202	20	-
Strycharzowi Trzeba dopłacić pro Ao. 1738	f. 1299	24	-
Ciesli Iwanskiemu od Budowania Młyna y Chałupy dla Młynarza w Żabięncu należy reszty podług kontraktu	f. 467	--	-
Grabarzom od poprawy Kanałow Wolickich należy od Prętow 508 po 2 szostaki bite facit Tynfow 338 2/3 redukując na złote facit f 428. g 4 Invim tey. Summy wzięli f 80 reszta Im do zapłaćenia	f. 348	4	-
Kupcowi z Sklepu Żelaznego w Warszawie za Gontarze Bratnale, Żelazo, wzięte do Reparaczey y Budowy w Dobrach Willanowskich Tynfow 280 facit	f. 354	20	-
Mularzowi od Murowania kominow y Fundamentow do Karczmy pod Siekierkami należy	f. 120	--	-
Za Kafle Zielone na Piecow 6. a kazdy Pięc kosztowac będzie y z postawieniem po złotych No. 40...facit	f. 240	--	-
Za Kafle Szare na Piecow 5. a kazdy Pięc kosztowac będzie y z postawieniem po złotych No. 18 facit	f. 90	--	-
Solarium ImP. Ekonomowi pro Ao. 1738 należy	f. 600	--	-
Temusz za Nabiał na ordynaryę należący	f. 32	--	-
Pisarzowi Prowentowemu Solarium pro Ao. 1738	f. 300	--	-
Temusz za Nabiał należący na Ordynaryę	f. 26	--	-
P. Pisarzowi Browarnemu za 3. kwartały	f. 190	--	-
Temusz za Nabiał za 3. kwartały	f. 17	20	-
P. Podgorskiej Solarium roczne pro Ao. 1738 należy	f. 200	--	-
P.P. Podstarosciem Czterem należy po złotych 100 facit Temże za Nabiał kazdemu po złotych 16. facit	f. 400	--	-
	f. 64	--	-
Latus Facit przyszley Expensy	f. 8610	8	-



[s. 91]

	Złote	Grosze	Szelągi
Dalsza Expens Pięniędzy infaturum à Die 1 ma Augusti 1738			
Latus Transportatum f.	8010	8	
Dwornikom dwom to iest Służowskiemu y ZaWadowskiemu Solarium na lednego po złotych 50 należy f.	100	--	
Temże za Nabiał po złotych 8 należy f.	16	--	
Owczarzowi z Owczarczykiem należy Solarium f.	60	--	
Temusz za Nabiał na ordynaryę należąca, należy f.	8	--	
Mielczarzowi Willanowskiemu za puł Roku to iest a Die 24 lony ad Diem 24 Xbris 1738 y za Nabiał należy f.	34	25	
Parobkowi Browarnemu Myta y Za Nabiał należy f.	31	15	
Temusz za Słoninę za kwartał 1. należy f.	3	--	
Parobkom Fabrycznem y Folwarcznem No. 13 Myta za puł Roku na każdego należy reszty à f. 15 f.	195	--	
Temże za Słoninę na kwartał Ieden po złotych 3. f.	39	--	
Dziewkom Hollenderskiemu Dwom Myta za cały Rok à f. 15 f.	30	--	
Temże na Słoninę za kwartał 1 à f 3 f.	6	--	
Pastusze Hollenderskiemu Myta pro Ao. 1738 należy f.	20	--	
Temusz na Słoninę za kwartał Ieden należy f.	3	--	
Chłopcu od Cieląt Hollenderskich Myta Za Rok nalez f.	15	--	
Temusz na Słoninę za kwartał 1. należy f.	3	--	
Dziewkom y Pastuchom Folwarkowym Dobr tutejszych oprócz Folwarku Willanowskiego których się znajduje osob No. 12 Myta należy na każdego po złotych 13 facit f.	156	--	
Temże na Słoninę za kwartał Ieden à f 3. f.	36	--	
Facit Przyszley Expensy f.	8776	10	
Zostawać tedy powinno in futuro w Prowencie f.	7431	24	2

[s. 93]

Summaryusz Zboza Zbioru Crescencyi po Folwarkach W Dobrach Willanowskich In 1745 Ano																						
W Folwarkach	Zyta sasatego Kopy	Zyta Pol trnego Kopy	Zyta Jarego Kopy	Pszentca Biata Kopy	Pszentca Obojtek Kopy	Jecznie nia Kopy	Owsa Holien Bialego Kopy	Owsa Holien Czarny Kopy	Owsa Polskiego Kopy	Tatariky Kopy	Grochu Kopy	Proso Kopy	Rzepak Kopy	Siarno								
														Fur								
W Fol. Willanowskim	1	99	15	16	21	70	26	1	119	39	30	11	35	4	30	3	1	279				
WPowsinkowskim	1	80	10	9	10	93	1	1	72	119	11	24	9	2	2	2	1	344				
W-Powsinkim	30	72	30	13	10	70	10	1	75	45	1	10	30	4	4	1	1	420				
W-Moczydelskim	1	167	11	5	5	91	15	1	46	30	1	3	1	1	1	1	1	1				
W - Wolickim	30	51	28	4	28	65	44	6	195	10	12	26	5	20	14	20	1	209				
W - Służewskim	20	30	14	13	40	58	40	4	92	38	15	11	21	1	1	1	1	212				
W-Zastowskim	1	125	10	10	10	122	10	1	40	30	23	9	40	1	4	1	1	280				
W-Zabienieckim	1	70	13	5	13	75	4	5	49	38	1	5	5	2	2	1	1	126				
W-Zawadowskim	1	3	1	1	1	19	33	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	660				
Summa Crescencyi	262	27	645	43	85	715	58	4	51	4	42	665	50	349	15	50	27	45	18	29	20	2538

[s. 94]

Summaryusz Wysianego ZBoza OZimego pro 1746. Ao.  
Wysiew Zyta Polskiego. po Folwarkach Dobr.  
Willanowskich 1745

W Folwarku Willanowskim. Korcy. 102. -  
Powsinkowskim Korc. 42 -  
Powsinkim Kor. 115. Gr. 1.  
Moczydelskim Kor.150 -2. Kor. 554. Cw. 1.-  
Zastowskim Kor. 72 - 2.  
Zabienieckim Kor. 60 -  
Chonowskim Kor. 12. -

Wysiano Zyta Saskiego po Folwarkach - pro Ao. Eodem  
w Folwarku Wolickim - Korcy 21. Cw. 2  
Służewskim Korcy 113.- Kor. 134. Cw. 2

In Summa Wysianego Zyta Ozime. Korcy -----No. 688 Cw. 3

Wysiew Pszenicy Na Zimę In 1745 Ao  
Wysiano Pszenicy Białey -

W Wolickim. Kor. 25. Cw. 3. Kor. No. 56. Cw. 1.  
W Służewskim Kor. 30 Cw 2

Wysiano Pszenicy Obojtekicy -

w Wolickim Kor. 2 - 2 Kor. No. 8  
w Służewskim Kor. 5 - 2

In Summa Wysianey Pszenicy Na Zimę - Kor. No. 64. Cw. 1. -



[s. 95]

	Kopy	Snopy	Ztegosz	Korce	Cwiercy	Garce
Exceprt Omlotow Zboza po Folwarkach dobr Willanowskich ad diem 23 9bris 1745 w Willanowskim Omlocono Zyta kopy	90	10	Na młow	119	1	--
w Powsinkowskim	35	--	--	50	2	--
w Powsinskim	74	--	--	120	3	--
w Moczydle	105	45	--	155	2	--
w Zastawie	53	30	--	88	2	--
w Zabienieckim	59	--	--	82	2	--
Summa Zyta Polskiego	417	25	Namloc	625	--	--
w Wolicy omlocono Zyta Saskiego	14	10	Namloc	21	2	--
w Sluzewie	112	--	--	113	--	--
In Summa Zyta Polskiego y Saskiego	543	35	--	759	2	--
Wymlot Pszenicy in 1745 Ao. w Wolicy Pszenicy Bialej Omlocono w Sluzewie	20	--	Namloc	31	3	--
	27	30	--	36	--	--
Summa Pienięzney Biał	55	30	--	64	3	--
Wymlot Pszenicy Obojętkiej in 1745 Ao W Wolicy omlocono	3	40	--	3	--	3
W Sluzewie	6	8	--	7	2	--
In Summa omlocono pszenicy Bialej y Obojętkiej	65	18	--	78	1	3
Wymlot Jęczmienia In 1745 Ao. W Zastawie Omlocono Jęczmienia	28	30	Namłow	32	--	--
Summa omloconego Jęczmienia	28	30	Z tego	32	--	--
Wymlot Owsa in 1745 Ao w Willanowie Omlocono owsa	50	--	Na młow	30	2	--
w Powsinku	66	--	--	42	2	--
w Powsinie	76	--	--	60	2	--
Owsa	192	--	Namłow	132	2	--

[s. 97]

	Złote	Grosze
Nota Swic dla Warty Ano. 1772 d. 1 Marty		
w Pałacu Willanowskim dla Oficjera y warty na Noc po Swic 7 a 1ma marty ad 31 marty	14	14
Do Powsina na Noc po Swic 2 uczyni	4	14
Do Lazaretu na Noc swic 1	2	2
Dla Usarow na Noc Swic 1	2	2
Facit zło 22 gr 22		

[s. 99]

	Złote	Grosze
Nota swic w Pałacu Willanowskim a Die 1ma 8bris ad Diem 31 8bris Ano 1772		
w Pałacu Willanowskim dla Oficjera y warty na Noc po Swic № 7 uczyni	14	14
Do Powsina dla Warty na Noc po po Swic № 2 uczyni	4	4
Do Lazaretu na Noc Swica № 1	2	2
Dla Usarow na Noc Swica	2	2
Facit zło 22 gr 22		

[s. 101]

26 Apr. 1775 z Willanowa

Owsa IO. Xcia Imc Generała<sup>40</sup> Odmierzono w Spichrzu Puławskim Korcy 11 66

Dla Sarny przez Eff 1170 zimą wydano kor 4

Ta Sarna musiała bydz IOXcia ImGenerała kiedy mi w Raporcie na tę te wydatek  
podają, zaczym oddać by na leżałoby tylko IOXciu Imc Generałowi Owsa korcy 1166  
o czym doniesłszy Pisce się [skreślone] mam honor Pisce się zwykłym  
Uszanowaniem

[s. 102]

Owies  
Namioty  
Furmani bryki  
Interes Powązkowski

[s. 103]

	Złote	Grosze
Nota Swic w Pałacu Willanowskim dla Warty od Dnia 1 Aprila az do Dnia 3 Aprila Ano 1776 na Dni 30		
w Pałacu Willanowskim dla Warty na Dni 30 Swic № 4 Do Lazaretu na Noc Swica № 2	8	
Facit Zło 10 gr 10	4	
Jan Bojanowicz mpp.		

## [s. 105]

Nota Swic w Pałacu Willanowskim dla Warty od Dnia 1 Maia az do Dnia 31 Maja Ano 1776 na Dni 31	Złote	Grosze
w Pałacu Willanowskim dla warty na Dni 31 Swic <u>No 3</u> Do Lazaretu na Noc Swica <u>No 2</u> <u>Facit Zło 10 gr 10</u> Jan Bojanowicz mpp.	6 4	6 4

## fasc. Wilanów za Sieniawskich i M.Z. Denhoffowej, s. 107-150.

## [s. 107]

Regestr Kafli wyprawianych od Gan  
czarczow z Sieniawy d. 23 Marty 1724

Jendrzey Ziolkowycz kop	No	17
Mikołay Zydlewicz kop	No	17
Wawrzyniec Trybuszkowicz kop	No	17
Prostych kafli na sklepienie kop	No	<u>2</u>
<u>Summa kafli kop</u>	No	<u>53</u>

Zate kafle wzieni do Warszawskiego Pałacu rachuiąc  
kope kafluw białych Malowanych po zło: 10 a  
wydał kop 51 należy mu ze skarbu Zło 510  
Za prostych kaflo na sklepienie kop 2 po groszu kafel  
należy...złotych 4

Wzieni tedy na Ołowie Cyny Z Karbupierwy  
złotych 100 ieszcze tedy Skarb Zapłacić ma złotych  
414 Dico Czteryta Czternascie Copodaie ten  
rachunek do dyspozycyi Skarbu d. 28 Marty 1724  
L. Nowicki<sup>41</sup>

## [s. 108]

Na tez kafle według asygaty Jasnie Os  
Iegomosci Dobrodzieia<sup>42</sup> odebrali z Stawu Wiel  
kiego Szczutkowskiego z reszty pozostały zł 300  
Dico Trzysta naco do porachowania w Skarbie  
te daie Swiadectwo d. 10 Augusti 1724  
L. Nowicki

## [s. 109]

Connotacya Expens Pieniężnych na różne Materyaly, Rzemieslnikom, erogowanych do Willanowa zaczawszy ad. 3 Febr. 1725 A. Za Dyzpozycyey Nieb. IP. Spaziego <sup>43</sup>					
			złote	grosz.	den.
Za Tarcice	No 400 af 1 gr 8	f	506	20	
Za Tarcice	No 60 a gr 269	f	32	20	
Za Oleju Inia.	GNo 9 af 3.20, 12	f	35	10	
Za Oleju tegoz	GNo 1¼ af 10, 4,	f	18	22	
Za Gozdzii Fasek	No 3 af 22	f	66		
Za Cwiekow	No 20 af gr 18	f	152		
Za Drutu Więz.	No 5 ½ af 7 gr 18	f	41	24	12
Za Cegły	No 500[...]		17	22	
Za Dachowki	No 300 [...]		27		
Summa wynosi		f	890	6	
<u>Ao. 1726 za Dyspozycyey JP. Fuma<sup>44</sup></u>					
Za Cwiekow No	19 af 7.18	f	144	12	
Za Drutu wWięz.	No 2 af 7.10	f	15	6	
Summa wynosi		f	159	18	
<u>Ao. 1727 Do Figarnie repar.</u>					
Za Cegły pojedyn.	3½ af 26	f	91		
Od zwiezienia	No. 500 af 2.8	f	6	10	
Mularzom pom. y Cieslom		f	52		
Summa Wynosi			249	18	
<u>Ao. 1726 Do restaur Pomarancz.</u>					
In calculacione 3tia 7mna 1ma					
d. 29 Iuny na drogę do Nieporęta y					
Karzewia po Naczynia		f	2	16	
7ma 2da d. 5ta Iuly					
Za Łopaty Drewniane		f	1	8	
Za Łopatek Zelaz.	4 af 4. 22 ½	f	19		
Za Piłę		f	8		
Za Siekiere		f	2		
Za Oszkardow	No 5 af 3.24	f	19		
Mularzom y Pomocnikom		f	32	15	
7mna 3tia d. 17na Iuly					
Furmanom od wożenia Piasku Wapna za dni Dwa		f	8		
Cieslom od obrabiania w Lesie					
Drzewa na krokwie		f	20	8	
Mularzom y pomocnikom		f	86	20	
7mna 4ta d. 24 Iuly					
Mularzom y pomocnikom		f	98		
7mna 5ta d. 31a Iuly					
Cieslom od obrabiania w Lesie					
Drzewa na krokwie		f	36	22	
<u>Mularzom y pomocnikom</u>		f	76	10	
Na Pomaranczar. Expens.			480	15	

[s. 110]

Dalsza explikacja Pomaranczar. Expens	Złote	Gros	den.
Transportu. Latus No 7mna, 6ta d. 7a August.			
Cieslom od obrabiania Drzewa w Lesie na krokwie f	430	15	
Furmanowi od wozenia Piasku Wapna za dni No 5 a f 4 f	43	10	
Furmanowi od Sprowadzenia z Lasu krokiew kop No 3 af 20 f	20	28	
Mularzom y Pomocnikom 7mna 7ma d. 14a. Aug. f	60	18	
Furmanowi od wozenia Piasku Wapna za Dni No. 3 f	50		
Cieslom w Lesie robiącym reszty f	12		
Mularzom y Pomocnikom 7mna 8va d. 21 Aug f	40	6	
Furmanowi od wozenia Piasku Wapna za dni Dwa f	65		
Mularzom y Pomocnikom 7mna 9na d. 28 Augusti. f	8		
Furmanowi od wozenia Wapna Piasku za dni No. 4 f	94		
ImP. Plerzowi <sup>45</sup> za kwartał Pen syey według Dyspozycyey f	16		
IP Comparettemu <sup>46</sup> takze za kwartał według kwitu f	500	24	
Mularzom y Pomocnikom 7mna 10ma d. 4a. 7bris f	400		
Furmanowi od wozenia Pia sku wapna za Dni No. 5 f	105		
Cieslom według kontraktu od postanowienia y połączenia w Wierzch f	20		
Za Łat rżniętych na Pradze kop 11 f	325	21	
Accyze y od Przewozu 7 Furma f	110		6
Od Tychze Furmanowi do Willan f	14		
Mularzom y pomocnikom..... f	44		
7mna 11ma d. 11. 7bris f	200		
Za Gozdzi kop 1.½ a gr 3..... f	9		
Za Gozdzi kop. 1. a gr 6..... f	12		
Za Bratnali Fas. 2. dubelt. af 32..... f	64		
Furmanowi od Wozenia Piasku Wapna za Dni Dwa..... f	8	25	
Mularzom y pomocnikom..... f	87		
7mna 12ma d. 20ta 7br. f			
Za Cegły No 16500. af 26 f	429		
Od Zwiezienia tezye No. 6000 af 10 f	60		
Za Dachowki No 6500 af 10 f	520		
Od Zwiezienia tey No 1000 f	10		
Od Wozenia Piasku wapa Furmanowi za Dni Dwa f	8		
Mularzom y Pomocnikom 7mna 13tia d. 25 7bris f	70	5	
Summa Lateres Expens Pom.	3748		6

[s. 111]

Dalsza Explikacja Pomaran. Expens	Złote	grosz	den
Transportum latus Cieslom willanowskim [...]			
Mularzom y Pomocnikom f	3748	5	6
Od wozenia Wapna Piasku Fur: manowi za Dni Dwa f	22	48	20
In Calulacne 4ta 7mna 1ad. 2 8br. Odwozenia Piasku wapna f	8		
Mularzom y Pomocnikom 7mna 2da d. 9na 8bris f	16		
Mularzom y pomocnikom 7mna 2da d. 16a 8bris f	73		
Za Sierc Bydłęcą do Wapna f	73	10	
Furmanowi od zwiezienia Piasku Wapna f	1	20	
Mularzom y Pomocnikom NB. Według kwitu ImP Strazburgo wi ostatni S. Iana Rathę Pierwszą Tyn. No. 500 p cur. Mtta. f	8		4
7mna 4a d. 23 8bris. f	633		
Mularzom y pomocnikom. 7mna 5ta d. 30 8bris NB. f	74	10	
Mularzom y Pomocnikom 7mna 6ta d. 5 9bris f	35	4	
Mularzom y Pomocnikom residui tatem według porachunku f	102		
Summa wynosi f		20	
[Inną ręką]			
Wyrąciwszy Kwartały IPu. Ple rszowi y IP. Komaprettemu Zapłacone f 900	4917	23	6
Takze P. <u>Strazburgowi</u> f 633 y to In Summa f 1533 y to f			
Zostaie expensy [...] d. 1 Juny 1729 [...]			
	338	13	

## [s. 113]

Niżej na podpisie wyrazony zeznaię tym skrypitem moim, iż od początku posesyi Beneficium Willano wskiego, iestem corocznie satisfactus, to jest po złotych Polskich dwiescie dwadziescia y osm, (a to pro Decima Praediali, et pro villa Zawady, według ugod y posta nowienia Najasnieyszego S.P. Alexandra Krolewica Polskiego<sup>47</sup> ze skarbu Iasnie Oswieconey ImCi Pani kasztelanowey krakowskiej<sup>48</sup> Pani y Do brodzieyki moiey, usq. ad annum Dni Millesimum Septingentesimum Vigessimum Septimum inclusive, termin wypłacania skonczył sie na S. Jana chrzciciela eiusdem Anni 1727 Na co ten kwit daię y reką sie własną podpisuję w Willanowie d. 13 Iuly Ao 1727 curenti X. Kmrz. Cola  
Klh P. Willan<sup>49</sup>.

## [s. 114]

kwit Jmci. Xiędza Pleba na Willanowskiego z dziesięciny ad Ano 724 inclusive

## [s. 117]

Rachunek z IM Panem Wieczffinskim ekonomem Dobr Mazowieckich<sup>50</sup>

## [s. 121]

Rachunek Expens rozných Pienięznych w Dobrach Willanowskich, na rozne Budynki, Chałup, Stodoł, Cegielnie etc zaczowszy od Dnia Dwu dziestego dziewiętego Miesiąca Czerwca 1727 roku do Dnia Dwudzie stego Piątego Miesiąca Grudnia 1728vo.		Złote	Grosz	Den
Expensa Pienięzna				
Ciesli Magistrowi z Czeladzia od wybudowania Cegielni	f	2 537.	3.	
Za Gontow Kop N° 1400. a gro. 15 do Cegielni	f	700.		
Za Gontarzew Fasek N° 28 a f. 22. do teyże Cegielni	f	616.		
Mularzom od wymurowania Pieca w Cegielni	f	850.		
Cieslom od reparacyi Palacu Mrokowskiego	f	633.	10.	
Za Gozdzie do przybijania Gzymsu, y Bratnale do Podłogi	f	40.		
Za Gontow do Palacu Mrokowskiego N° 250 a gro. 15	f	125.		
Za Gontarzew Fasek N° 3 af 22 czyni	f	66.		
Mularzom dwiema za Niedziel 4 od Podmurowania Pa lacu Mrokowskiego, y od kominow	f	80		
Za cegly do Mrokowa N° 4000 af 26	f	104		
Od reparacyi Dworu Służowskiego	f	600		
Tamze od wybudowania Stayni	f	100		
Tamze od wybudownia Lodowni	f	40		
Tamże od wystawienia sztachecikow z drzewa w Warszawie około Palacu	f	20		
Grzabarzom od Szlamowania Sadzawki na Szolcu	f	400		
Ze Dworku Soleckiego Czynszu za lat N° 10 według kwitu z Miasta Starego Warszawy	f	500		
Od robienia Belkow do Pawilonu Willanowskiego, cieslom od kop N° 10. według Regestru	f	1365		
Cieslom od wystawienia w Willanowskich Dobrach Cha: lup N° 9 dla Podanych a f 30	f	270		
Tymze od Wystawienia Stodoły w Służowie	f	380		
Tymze od spuszczenia Drzewa za Niedziel 6 af 8	f	48		
Od Budowania Folwarku Zawadowskiego	f	120		
Szklarzowi od roboty okien	f	8		
Stolarzowi od roboty Drzwi pięciorga af 3	f	15		
Zdunowi za Kafel y od robty Pieca	f	15		
Kowalowi od Zawias par N° 3. do tegoz Folwarku	f	9		
Latus Expensy wynosi	f	9641		
			14	

[s. 122]

Dalszy Rachunek Expens w Dobrach Willanowskich 1728			
	Złote	Grosze	Den
Latus Przeniesiony Exp. f	9641	13	
Cieslom od Ciosania Dylo f	10		
Traczom od rznienia drzewa na Rath N° 51 od Sązni 5128 na Rathę a f 20 wynosi f	1020		
Traczom od rznienia Dębiny na Wrota f	6		
Stolarzowi za Formy Cegielne y Dachowczane y Slosarzo wi od okucia teyze Formy do Cegielni Panskiej f	60	20	
Drwalowi pierwszemu od rabania drew do cegielni f	19		
Od Kopania y wybudowania Studni f	24		
Od rznienia Balow do cegielni Rath pięć af 20 f	100		
Mularzowi od Fundamentu Pieca y Celusci w Zawadach f	8		
Za Cegły N° 1000 do Zawad f	26		
WW.OO. Franciszkanom Warszaw. prowizyi z Niepo ręta według kwitu wypłaconych f	140		
Za Taczek do Cegielni N° 20. af 21 czyni f	40		
Za zelazo y kowalowi od kowania tychze Taczek f	40		
Za oszkardow N° 2 f	9		
Za Motyk dwie af 4 f	8		
Za Łopat dwie Hollendrowi f	7	18	
Magistrowi Strycharzowi na roboty według kontraktu f	18		
Od reparacyi Hollenderni Tynfow N° 140 f	177	10	
Od rznienia Balow do Hollenderni tynfow f	20	10	
Drwalowi Drugiemu od drew rąbania w cegielni f	30		
Za Sle, postronki, lece, y uzdzienice do Sluzowa f	10		
Na wina Puzdro według ordynansu Pańskiego f	60	24	
Strycharzowi Pierwszemu od kopania gliny f	60		
Strycharzowi drugiemu od wypaloney y wytloczoney cegły f	1495		
Ciesli Kowalskiemu od budynku Strycharskiego f	100		
Mularzom od komina ad rationem w Budynku Strycharza f	100		
Za Gontarzy Fasek no 2 af 22 do tegoz Budynku f	44		
W Grodzie Warszawskim Plenipotentowi <sup>51</sup> f	18	18	
Od wyięcia relacyi N° 4 do Piotrkowa f	7	8	
Od aresztu sprawy Imp Dybowskiego f	1	8	
Od uczynienia Plenipotencyi f	1	29	
Latus wynosi Expensy f	13302		

[s. 123]

Dalszy Rachunek Expens w Dobrach Willanowskich 1728			
	Złote	Grosze	Den.
Latus przeniesiony f	13302	29	
Za Szkopie, Kubły, Kadzie do Pomaranczarni f	26		
Za Szaflikow N° 6 y konwi N° 6 do cegielni f	3	14	
Za Ramy do roboty okien do Karczmy Zbytkowskiej f	10		
Za Ordynansem IO JeyMci Dobrodziejki za kozuchy Pacholkom f	78		
Traczom od rznienia Balow Dębowych za kontraktem JmPa na Leinharda Burgrabiego do Pałacu Willanowskieo. f	120		
Trzezwikowi <sup>52</sup> Gospodarzowi pałacu Warszawskiego ad ra tionem Jego ordynaryi pro Ao 1728vo f	111		
Na pogłowne z Zabinca y Choynowa pro Ao 1727 Rathę Septembrową wypłaconych f	66	12	
Na zapłcenie Kwarty z Dzierzawy Starostwa Piaseczyn skiego p Ao 1728vo wylicznych f	190	29	
Posłancowi z Listami do Puław f	4		
Posłancowi do Mszczonowa po Gonty f	4		
Cieslom od Postanowienia Stodoły w Willanowie f	380		
Na kontrakt Strycharzowi Mularzowi od wymurowa nia Pieca w cegielni Piwa Beczek N° 5 a f 5 f	25		
Za Gozdzie do Stodoły Willanowskiej f	17		
Do Kontraktu Cieslom koło Hollenderni, y Stodoł Piwa B. 5 f	25		
Item do Kontraktu Strycharzowi, od Palenia cegły Pie cow N° 5 Wapiennego Piwa Becz. N° 5 a f 5 f	25		
W Grodzie Czernskim od Transakcyi z P. Rogulską f	18		
In Summa Expensy przez IMP Ekonomoma f	14405	14	
Pokazuje się Reszty przy IPanu Wieczffnskim Ekonomie według Percepty f 919 gr 4 [Inną ręką] Ten Rachunek uczyniony ad d. 24 Marty Anii 1729 Turbinski <sup>53</sup>			

[s. 124]

Dalszy Rachunek z Im Panem Wieczffinskim Ekonomem Dobr Mazowieckich.			
	Złote	Grosze	
Na Wybudowanie chałup w Kabatach No 24 odebrał Im Pan Ekonom według postanowienia na każdą chałupę po zł 100 ze skarbu f	2400.		
Postanowionych chałup na Kabatach a te ieszcze nieposzyte bez Piecow bez okien, ktore ze wszyt kim dokonczyk potrzeba No 10 rachuiąc na każdą po zł 100 uczyni Reszta Pieniędzy zostaie przy ImPu Ekonomie ze Skarbu Panskiego debranych zł 1400. f	2000.		
Względem Mrokowa Za Dzierzawę Mrokowa według Kontraktu od S. Jana Chrzciela Ani 1728vi do S. Jana Anni 1729ni miało bydz f Na to odebrał JmPan Ekonom od Pana Baranskiego <sup>54</sup> f ktore położone iuz są w Percepcie Tegoż ImPa Ekonomia od Arendarza mrokowskiego za kwartał do S Michała 1728vi f 250 należące do teyze dzierzawy, ktore w arendarskim Rachunku <u>także są położone, uczyni wszystko</u> f NB. te wytrąciwszy należy się reszty do S. Jana Chrzciecia Anni 1729ni za Dzierzawę f 2466 ImP. Ekonom f Explicacya pozostałych Pieniędzy przy JmP. Ekonomie na drugiej stronie nizey	3500 784. <u>1034</u> 2466		

[s. 125]

Summaryusz Zostaiących Pieniędzy gotowych przy ImPanu Wieczffinskim Ekonomie wypisana d. 24 Marty 1729			
	Złote	Grosze	
Z Prowentow wyzey wyrazonych według Ra chunku pokazuie się Reszty f	919	4.	
Gotowych Pieniędzy ze Skarbu odebranych na budowanie chałup na Kabatach zostaie f	1400		
Z Dzierzawy Mrokowskiej według Rachunku do S. Jana Chrzciela iako Kontrakt był z Baranskim f	2466		
<u>Summa wynosi Reszty</u> f	4785		
Z tych dalsza Expensa Traczom co drzewo rznęli na Budynki powinien Traczom co drzewo rznęli na Budynki powinien f	280		
ImP Ekonom dopłacic A 1727 f	601		
Strycharzowi według Rachunku z nim należyf	800		
IpJastrzębskiemu za sług za ok 1729 f	250	20	
Cieslom od Balkow obrobienia f			
Item Cieslom od budowania Budynku przy Cegielni należy reszty f	101		
In Summa do wypłacenia f	2032	20	
A Poniewasz reszty iako wyzey według Rachunku należy od ImPa. Ekonomia f <u>4785</u> Rzemieslnikowi powinien zapłacic f <u>2032 gr 20</u> Reszty przy ImP Ekonomie ktore do Skarbu odac powinienf 2752 gr 10 Item wybranych Pieniędzy od Chłopow na Zolnierzy nadwornych f 248			
In Summa reszty przy ImPu Ekonomie którą oddac powinien f 3000 gr 10 M. Turbinski <sup>55</sup>			

[s. 129]

Disparsiment Stadniny przyslanej na  
folwarki Willanowskie A: 1728 w Przybysławicach d. 4 8bris

Z Kawczego Kąta przygnano sztuk 53 zostało w Jaro  
sławszczyźnie dla JP. Libiszowskiego<sup>56</sup> 2 Chore to iest No 50

Na Folwark Willanowski potrzeba	Sztuk	No	4
Na Folwark Powsinkowy	Sztuk	No	4
Na Folwark Powsina	Sztuk	No	4
Na Folwark Kabatski iest dawniey szych klacz 2. potrzeba	Sztuk	No	4
Na Moczydle iest dawnieyszych 2. dodać	Sztuk	No	2
W Służewskim Folwarku iest daw nieyszych Par 3.			
Na Zawadowski Folwark potrzeba	Sztuk	No	2
Za Zastowski Folwark trzeba	Sztuk	No	4.
Na Folwarki wydaie	Sztuk		<u>24</u>

Z Przygnaney Stadniny in Iulio

Ao 1728 rozdane na folwarkach Sztuk No 23

Do Służewskiego koni 5	klacz 1	No	6
Do Kabat	klacz 2	No	2
Do Moczydła	<u>Klacz 2</u>	No	<u>2</u>
	Rozdanych Sztuk	No	10
Dwie klacz zdechło	No 2		
		No 4	

Sztuk 23

Dwie klacz nieuiezdzonych No 2

Klaczek y konikow ies do rozdania

Rozdanych Sztuk na Folwarki No 10

Zdechło Sztuk No 2

Młodziezy zostaie Sztuk No 11

[s. 131]

Regiestrz czegom wydał na Fabryke Willanowską od 5 Xbr Ao 1728  
aż do 15 Maia Ao 1729: Iako Niszy Specyfikuję

		Zł	Gr
d. 5 Xbr	Iednemu Mularzowi y Pomocnykowy za reparationia		
d. 4 Janua 1729	kuchni y piecow za iednego starego Pieca przestawienia	15	18
	za Reparacyey Bramy	54	
d. 3 Febr	za szyni do Piecow	10	
	za stawianie Pieca do izby Stolarski	4	
d. 5 Ditto	za Szyni do Pieca	24	
	za Beczulke wielkich Gwozdziow	4	
	Sklarzowy za robienie okna starych y Nowych w Palacu	54	
d. 1 Marty	y officynach	83	
	Mularzowi iednemu y Pomocnikowi	10	24
	Kowalowi za rozne Reparacye w Palacu	12	
	za Trzy Klutki Nowe	6	
d. 27 Ditto	za dwa Funti ołowiu do zegara	2	16
	Mularzowi iednemu y Pomocnikowi	10	24
	za Slosarską robotę w Palacu	61	
	za czter kop Tarczyc Dębowych	240	
	jednemu traczowi ktory drzewo na rustowanie tarł	11	12
	za Zieloną rasze do obiania dwuch Drzwy	10	
	za Wosk	1	8
	Summa Facit	614	12
	Illuminacya na przyiast S:P J:O:X JmX Dobrodz <sup>57</sup> kosztuie		
	Iako:		
	za Swiec do Calego Palacu	38	
	za Proch y Lontu do Harmaty	42	
	za 90 Sztuk Lampow	30	
	za 5 Sztuk Pochodniow	30	12
	Za Płotno do Malowania	15	6
	Za Drut y Gwozdziow do Lampow	3	
	Facit	158	18



## [s. 133]

Registr Roboty Stolarskiej od 5 Xbra Ao 1729 do 13 Maya 1729 z kończona iako nizy specyfikuię się	
d. 5ta Xbris za stoł ieden do szpizarni nowy	f 12
d. 25 marty za Nową rame do okien	f 8
Za reparacye Stołow w Stołkow	f 12
d. 27 [...] Za 40 sztuk ramow małych a iedna po f. 12 co uczyni	f 506 20
Za 22 sztuk wielkich ramow po f 21 gr 16 uczyni	f 473 22
Za dwa Ramy do obrazow	f 2
Za nowy stoł dla IW IEmci Panny Wdzanki	f 4
Za skrzynke małą	f 8
Za wielki futerał do kredensu	f 6
Za Pięc Deszkow do Firankow	f 2
W Warszawskim Pałacu za stoł kredensowy	f 8
Za nowy stolik	f 3
Solarium nowe Pułroczne	f 900
Summa Facit	f 1945 12
Item na rzemieslnikow <u>rożnych ut infra podane wydanych</u>	f 614 gr 12
In Summa przychodzi loby	f 2559 24
na to odebrał assygnowanych z <u>Miedzrzecza</u>	f 1800
Przychodziłob Reszty	f 759 gr 24

[...]

22 Maja 1730 Leonhardt

## [s. 134]

Registr com wydał na Fabrykę Willanowską od 9 Xbra 1728 asz do 15 Maja 1729 iako nizy specyfikuię	
d. 5ta xb. Jednemu Mularzowi y Pomocnikom za reparacyą kuchni y Piecow	f 15 18
d. 4 Jana Od Przystawiania iednego starego Pieca	f 14
1724   Za reparacyą Bramy	f 10
Za Szyny do Piecow	f 4
d. 13   Febr Za stawianie Pieca do izby stolarskiej	f 24
Sklarzowi za robienie okna starych y nowych w Pałacu y officynach	f 83
d. 21   Mar. Mularzowi iednemu y Pomocnikowi	f 10 24
kowalowi za rozne reparacye w Pałacu	f 12

Z Trzy kłodki nowe	f 6
Za dwa funty oleju do zygaru	f 2 16
d. 27 Dtt. Mularzowi iednemu y Pomocnikowi	f 10 24
Za Stolarską robotę w Pałacu	f 67
Za cztery kop Tarcic Dembowych	f 240
yednemu Traczowi ktory drzewo na rusztowanie tarł	f 11 12
Za Zieloną raze do obiania dwoch drzwi	f 10
Za Wosk	f 1 8
Insumma Facitt	f 614 12

## [s. 135]

	Regestr Roboty Stolarskie ad 5 Xbra Ao 1729 asz do 15 Maya Ao 1729 skonczona iako nizy Specyfikuię (inną r. przez P Leynharda Burgrabiego podana)	zł	gr
d. 5Xba	Za Stoł ieden do Spizarni nowi za nową Ramę do okien	8	12
d. 21 Mar. 1729	za reparacyę Stołow y Stołkow Za 40 Sztuk Ramow Małych a iedne po f 12 gr 20 uczyni 506: 20	1440	
d. 27 Ditto.	za 22 Sztuk Wielkich Ramow a iedne po f 54 uczynia po f 21 gr 16 uczyni 473: 22	1188	
	za 2 Rami do obrazow	2	
	za nowi Stoł dla IwIm Pani Woyewodzionki <sup>88</sup>	4	
	Za Skrzynke małą	8	
	za wielki Futerał do Credensu	6	
	za 5 deskow do Firankow	2	
	Warszawskim Pałacu za Stoł kredensowy	8	
	za nowy Stolik	3	
	Solarium moie Pułroczne	900	
	Suma Facit [inną reką] latus ut supra <u>item Latus ut supra</u> <u>In summa effacit</u>	3593	
	Na tę f 4366 do dalszey weryficyty y ze inwestygacyi wydana asygnacya do Miedzryzcza na f 1800 w Warszawie d. 26 Augu sti 1729 restat f. 2566 P. Leynhard pomieniony na wydana asygnacy dla reparowa nia Pałacyku za S. Krzyża w Warszawie na f. 800 odebrał puratis f 200 potraconych co arendarzowi winien f 300 effi cit f 500 ktore albo ex originali potracone bydz maią albo dac z nich kalkulacyę powinien. W Warszawie d. ut supra.	614 158 4366	12 10

## [s. 139]

Porachowanie z Im Panem Fontanną<sup>59</sup> o Fabrykę Kościoła Powsińskiego d. 2 Juny 1729 Ao.<sup>60</sup>

Według Kontraktu od murowania Kościoła Powsińskiego<sup>61</sup> y wystawienia ze wszystkim Im Panu Fontannie należało

	2139 <sup>61</sup>
Na to	
Z Rąk IM Pana Królikiewicza Sekretarza S.P.J.O.ImCi	
Dobrodzieyki na dwie Rathy odebrał ImP Fontana	10969 15
Z Rąk tegosz ImCi na Trzecią Rathę odebrał	3748 7
Ad Complementum trzeciej Rathy Dzierżawy Starostwa Piaseczyńskiego	1736 15
Summa efficit	fl 16454 7 ½
Item trzymał ImPan Fontanna według umowienia [...] z ImCią Panem Podczaszym Latyczewskim <sup>62</sup> wieś Żabieniec y Choynów przez Rok ieden 1729 do S. Jana Chrzciciela 1730 za sumę	fl 2000.
Za Woły Inwentarskie Stare przedane według Popisu No 6	fl 172.
Summa wybranych	18626 7 ½
Reszty Im Panu Fontannie należy za do kończeniem Kościoła Powsińskiego ze wszystkim, to iest z zamkami, kluczami, ławkami, oknami etc. iak kontrakt opiewa	fl 3312 gr 22 ½
Temuż za Bydło w Dobrach Żabienieckich zostawione Sztuk No 44 według Specyfikacyi osobliwey Stargowane za fl 800	
Należy in summa ImP Fontannie	fl 4112 gr 22

## [s. 140]

Summa przeniesiona co należy IMP Fontannie	fl 4112 22 ½
Pogłownego zapłaconego za rok 1729 ze Dworu Choynowskiego y Żabienieckiego, tudziesz z pustych Grontow za Poddanych którzy według Taryffy wypłacić nie mogli iako patet z kwitow za Dwie Rathy	136
Za reparacyą młyna na Żgorzałym według uczynioney Rewizyi	86
W karczmie Żabienieckiej za piec nowy	12
Do Kościoła Iazgarzewskiego Pensyi alias za Dzie sięcinę z pół zarosłych według Erekcyi prócz wytyczoney Dziesięciny, która oddawana była za Rok 1729. według kwitu	40
Od sporządzenia statkow Browarnych Miedzianych y Drewnianych według Rewizyi	50
Za sól Suchodniową za Rok 1729 na te Dobra Na leżącą, która była odebrana do Willanowa Beczek No 7, Wytrąciwszy Solucyją do Żupy po fl 18 126	
In summa	4562 22 ½
In vim tych Czterech Tysięcy Pięciuset Szeszdie siąt y Dwoch złotych, groszy dwudziestu dwóch odebrałem ze Skarbu I.O Xiążęcia Imci Czar toryskiego Woiewody Ruskiego przez ręce Królikiewicza złotych Dwa Tysiące residiuum ma mi bydź oddane przy dokończeniu zupełnym które na S. Jana Chrzciciela w Roku 1733 wystawić deklaruję. Datum w Warszwie d. 27 February 1733.	

## [s. 143]

A. 1730 Nasiona z ogroda Willanowsk  
Tynf

¼ lb <i>Porreaux</i> -----	3.
1 lb Petersilien Wurzel-----	4.
6 loth Windter Endivie-----	4.
6 loth Roth Krauth-----	5.
1 lb Zucker Erbsen-----	3.
½ lb Zwerg Erbsen-----	2.
½ lb Artischocken-----	16.
4 loth Korzoner-----	4.
½ lb Gurken-----	2.
¼ lb English Carviol-----	12.
¼ lb hollandisher Carviol-----	12.
¼ <i>Cauli Raby</i> -----	4.
4 loth Zucker Wurzel-----	4.
4 loth Meÿran-----	2.
¼ lb Weiss fruhe Kraut-----	8.
½ lb Carotten-----	2.
Basilicon-----	1.
¼ lb Brauh Kohl-----	3.
4 loth Windter Rettich-----	2.
¼ lb ronde Monath Radies-----	4.
1 lb Zwiebeln-----	5.
4 loth Knoll Selerÿ -----	2.
allerhand Sorten Sallath-----	2.

Summa 106. Tynf

Die 13 Marty 1730 dane Czer. Złoty f. 126.  
Odebrał G Meister.

## [tłumacz. s. 143]

A. 1730 Nasiona z ogroda Willanowsk  
tynfów

¼ funta porów -----	3.
1 funt pietruszki -----	4.
6 łutów zimowej endywii -----	4.
6 łutów czerwonej kapusty -----	5.
1 funt słodkiego grochu --	3.
½ lb funta lilipuciego grochu -----	2.
½ funta karczochów -----	16.
4 łuty skorzonery -----	4.
½ funta ogórków ---	2.
¼ funta angielskiego kminku ---	12.
¼ lb funta holenderskiego kminku	12.
¼ <i>Cauli Raby</i> -----	4.
4 łuty słodkich korzeni -----	4.
4 łuty majeranku ---	2.
¼ funta białej kapusty -----	8.
½ funta marchwi ---	2.
bazylia -----	1.
¼ funta brunatnej kapusty -----	3.
4 łuty zimowej rzodkwi -----	2.
¼ funta krągłej miesięcznej rzodkwi	4.
1 funt cebuli -----	5.
4 łuty selera bulwiastego -----	2.
wszystkie rodzaje sałat-----	2.

Suma 106. Tynfów

13 marca 1730 dane Czer. Złoty f. 126  
Odebrał ogrodnik

## [s. 145]

Aufsatz was vor Steinmetz arbeit zu der figur des Hl. Johannes Nebomucens ... ist

1 Stufe futter das Postament sindt 78 Ele machen die stufen	- 312
2 Furs stuck prustgesimmen 40 Ele vor die Ele 5 tinf machen die 40 Elen	- 200
3 Pälluster 46 stuckh vor Ein stuckh 6 timbf machen die 46 stucks	- 288
4 Echs stuckh aller ... 4 Stuckh der Eins 18 timbf machen die 4 stucks	- 72
5 4 gleine Postamenten undt 4 kugel vor ein stuckh 5 tümbf machen die 8 stuckh -	40
6 vor das grosse Postament sambt den Fuss und haupt gesim macht	- 210

Macht die Völlige Summa 1122 ½

Johann Georg Däring Steinmetz

## [tłumacz. s. 145]

Wykaz roboty kamieniarskiej do figury Św. Jana Nepomucena

1. Schody do postumentu mają 78 łokci co czyni	- 312
2. ... gzymu przedniego 40 łokci, za łokieć 5 tynfów co czyni za 40 łokci	- 200
3. 46 sztuk balustrady [tralek?], za jedną sztukę 6 tynfów, co czyni za 46 sztuk	- 288
4. Sztuki narożne 4 sztuki, za jedną 18 tynfów co czyni za 4 sztuki	- 72
5. 4 małe postumenty i 4 kule, za jedną sztukę 5 tynfów, co czyni za 8 sztuk	- 40
6. Za wielki postument wraz ze stopniem i gzymsem	- 210

Cała suma czyni Summa 1122 ½

Johann Georg Däring kamieniarz

## [s. 146]

Rachunek Statuy So. Jana  
Nepomucena pod Willanowem  
[ponizej]  
Daringer  
o S: Jana

## [s. 147]

Wyexpensowanych a d 3 7bris	f 5940	
Percepty pulroczny	f 10998	26
accedet czynszow plus minus f 971 10		
	f 23 00	26
z ogrodow	f 629	16
za miód fil. od Ryb	f 650	
u Pana Piarza Prowento.	f 13299	12
Expensy <u>podacie za Rok</u>	f 10022	13 <sup>3</sup> / <sub>4</sub>
Restat	f 2476	28 <sup>1</sup> / <sub>3</sub>

## [s. 148]

Compedium Intraty Superior wyrarz.		
Za nabiał z Folwarkow y od drobiu	f 4040	gr 14
Czynszow Drobnych y z pustych Rol	f 971	10
Z Ogradow	f 679	16
Za miód Sol y od Rybakow	f 650	
Za trunki po Karczmach <u>wszystkich</u>	f 22380	6
	f 28699	16
	28699	
	<u>4500</u>	
	33199	
Zastaw	<u>3650</u>	
	36849	

## [s. 149]

Kwartał od d. 22 Marty ad d. 1 Iuny za Wodkę y Piwo należace		
od P. Piarza	f 4534	gr 24
Kwartalnego z karczem	f 188	gr 11
Na miodu Beczek 4. Pzasnych y na 2 Pitnych kupio		
nych w Warszawie	f 280	gr 8
Na kwartał ieden	f 5021	gr 13
Słodu na Piwo wyszło korcy 111 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> a f 16		
Z tego, piwa Beczek 339 a f 8		
<u>Gorzalki</u> wyszło 449 kwart 2 kwater 3 a f 4 gr 8		
Kwartał a d. 1 Iuny do d. 1 7bra		
Piwa Beczek 330 a f 8	f 2640	
Gorzalki Gar. 630 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> <sup>3</sup> / <sub>4</sub> a f 4 gr 8	f 2689	26
	5590	gr 26
Kwartał od [wyrz nieczytelny]	f 116	
Profitu na Miodu Becz. Pzasnego	f 101	
Wosku Funtow 50	f 50	
Na 2 kwartały	f 10612	gr 9
Słodu na Piwo korcy 110		
<u>Gorzalki</u> Garcy 630		
Karczma Zastowska Piwa Beczek 44 a f 6 f 264		
	f.	566 gr 24
Wodki garcy 71 a f 4 gr 8	f 302	gr 24
Expensy de d. 87bris	f.	12079 gr 3
		<u>9356</u> 13
		1923 gr 18
		[...]

[s. 150]

Słodu korcy 111 ¾	[...]	Konopia 1	f 14
16		Jęczmienia ½	f 4
666		Tatarki gar. 11 ¼	f 3. 20
111		Owsa gar. 16	f. 3. 28
12		Grochu 1/8	f. 4. 15
Za słodu korcy 1700		Proso gar. 2 ¼	f. 1. 20
Za słodu korcy 121 3/3 a f 16 f 1700		Rzep. gar. 2 ¼	f. 1. 20
Za Za kwartał Chmielu f f 31		k[...] 209 ½	f. 1. 20
Piwowarom na kwartał f 10 za ordynarią		Sera fasek 4	f20
[...]	f 4249	Soli gar. 1 ¼	f1.15
Drew na koniec Roku fur 60 f 2	f 120	Płotna kono. łok. 1 ½	f.1. 15
Porucznikowi do 12 wozow f 12	f 15. 6	Zgrzebl. łok 4	f.24
Pisarzowi na kwartał	f 50	[...] ¼ łokcia	f3
Exensy	f 2046. 15	Sadła. 1/8	f.1. 8
Pokazuię Profitu Becz. 329 f 2712		Botow Par. 1 ½	f.2. 25
Expensy f 2046			f42. 9
Piwa profitu na kwartał f 666			2712
	122		1822 24
	706		4534 24 <sup>63</sup>
Gorzalki na kwartał przydany garcy 449 kwart. 2 [...]			f 1822 gr 24
Potrąciwszy			
Profitu	44		330
	264		8
			2640
Piwa ad. 9 Juny d 9 7br Becze. 336 a f 8			
		142 kw. 1 k. 2	
Gorzalki	Gar. 630. ¼ ¾	209	1 2
	4	278.	2 3
	2520	Garcy 630.	1 kw. 3
		630	
	169.26	8	
	2689. 26	5840	
		32	
		24	
		5096	
		30	169. 26
		27	

fasc. Supliki, 1722-1738, b.d., str. 151-186

[s. 151]

Jasnie Oswiecona Mcia Dobrodzieyko

Poniewasz mie Pan Bog nawiedził kalectwem na rękę ze sam niemo ge pisac, poniewasz w oboyczyku zlamala się, ktora mię iuz kosztuie kilkadziesiąt złotych, y Pan Bog wie, iezeli iuz kaleka wiecznym niebedę, a co naywiększa ze nie mam za co y kurowac się, bo ia tu prawie zgorzsa zyją, za pozyczy łem się na Osiemdziesiąt Talerow, w nadzieię Assyganacyi daney mnie złaski Iasnie Oswieconey WMM Panniej: y Do brodzieyki naktórą dotychczas zadney nieodebrałem satysfa ktyi, kwartał ieden miia drugi mi się nalezec będzie y natom nic niewziął, Zczym upadszy do nog Panskich suplikię Ia snie Oswieconey WMM Panniej y Dobrodzieyce o klementię y laskę w tym Panską, gdysz ani do ratowania zdrowia ani do zycia nie mam sposobu, bo ani zastawić ani przedać nie mam co. Owsa do dokonczenia siewu poniewasz z tuteyszey krescen tyi niewystarcza dokupic Arendarz<sup>64</sup> korcy no 50. Strony Ogro dniczkw z arendarzem tuteyszym uczyniliśmy z P. Borkowskim<sup>65</sup> inkwizycyą, gdzie się pokazało ze Obydwe strony są winne bo Ogrodniczek zartem chcial słudze Arendarskiemu Żydowi utrzcć brody nożyczkami a On go zaprawdy latarnią w łeb uderzył, y w tym się Obydwa porwali za łby, gdzie zmógł Ogrodniczka Żyd, potym drudzy przyszedłszy mścić się krzywdy swego kolegi bili się zopopolnie z Żydami, iednakrze sługe Arendarskiego ranili y pokrwawili, w czym do mnie zaszia skar ga, y ia chodziłem do Ogrodnika<sup>66</sup> żeby było plagi dać Ogrodnicz kom, ale Ogrodnik tak powiedział, że ich bic niepotrzeba, bo oni nic nie winni, trudno ich tedy miałem karać iednakrze Ogrodniczkom przykazałem ażeby Arendarza przeprosili za ból słudze iego zaplacili, y przykazałem żeby więcej tych nie było kłotni, lubo miałem od JO WMM Paniej

**[s. 152]**

Dobrodziejki żeby im dac plagi, alem to miał w reflexyi żeby nie rozu miał Ogrodnik ze ludzmi pod jego władzą bedacymi rzadzę y mam nad nimi dyspozycią, y tego się bojąc żeby wszyscy czterech nieuciekli, gdyż y teraz iuz Niedziel iest Cztery iak ich uciekło dwóch a ia tego unikając ani starszyłem ani białem, żeby Ogrodnik nie mówił zem ia mu ludzi porozganiał, bo bym ia zato miec mógł potym kłopot. Iuzem pisał ze dawno waza blaszane do Przybysławic są goto we, y odebrałem One od Blacharza<sup>67</sup>, jeżeli WMM Pani Dobrodziejka każesz one malowac iak w Królewskim Ogrodzie czekam rezlucyi. Wazow dębowych do ogrodu Willanowskiego zrobionych No 36 y okowanych nalezycie zelaznymi Obręczami które ze wszystkim są goto we, tylko ieszcze nie pomalowane ale y sam Ogrodnik mówił, że ich teraz nie trzeba malowac bo by niedługo farba trwała natakich deszczach y slotach, ale może kazdego czasu, osobliwie ku Zielonym Swiatkom y w Ogro dzie pomalowac. Koło restauracyi dworku Świętej Pamięci Imci Pa na Woiewody Ruskiego<sup>68</sup> nic się ieszcze teraz nie robi ponieważ Piniędzy nie mam Rzemieślnikom czym płacić y ten Ciesla z którym stargowac się był za złotych No 400 poszedł gdzieindziej robić. O pieniądze tu w tych kraiach bardzo ciężko tu gdysz każda rzecz tania w Warszawie, bo Masła faska tylko po złotych czternascie, lubo z wielką bieda przeda łem masła fasek czesc po złotych no 16, y to zadney rzeczy kupowac nie chcę. Zboze także tanie bo korzec Zyta tylko po złotych trzy y gr 15r. Psze nice korzec po zło. 6 hreczki korzec po złotych No 3 y gro 15 Ieczmienia ko rzec po złotych No 3 gro 20 Iagię korzec po zł. no 8, za Miodu beczkę przasnego niedaia tylko po talerow bitych No 10. Ja tedy nie wiem co ztym robic gdysz nie masz pieniedzy Rzemieslnikom czym płacic, Samemu kowalowi od okowania Wazow trzeba dac złotych No: 400 Bednarzowi No 100 Traczom od drzewa tarcia najmniej złotych No 300 iak się pomiarkuie gdy dokoncza. Ia zas tak tanio dla swego kłopotu wazyc się, nie chcę

**[s. 153]**

Summaryszu Zboza ztutejszey krescentyi nieposyłam, bo ieszcze niewymłocone wszystkie zboża pofolwarkach, a to dla rozerwania panszczyzny gdysz do zwoze nia drzewa z lasow Piaseczyńskich

wyszło wiecey iak Czterysta podwod. Do ugruntowania także tamy gdyz zwozili Chrosty iako y do rozprzestrze nienia pasieki gdysz się tyle drugie przyczyniło iak ta była druga stara. Olendernia nie moze być zadną miarą restaurowana gdyż się ccale wszystko poruynowało, o co radziłem się lepiej znaiących się ludzi natym, bo podwa lin niepodobna tam podwłoczyc, bo by się wszystko rozsypała bo z iedney strony tylko między krzyzownicami drewnianymi Cegła z Pruska a z drugich stron między laskami słomą obiianymi glina lepione, to iak bysie windowało do podwłoczenia Podwalin ale by sie wszystko rozstapało. Cegielnia zas na groncie Willanowskim y za W. SP. K: IegoMci nigdy nie bywała, bo tu nie masz nato sposobnych grontow ani glinę, powiadaia ludzie ze bywała na Słuzowskich grontach, bo tam mieysce sposobnieysze y glina iezd, iednak ze Drzewo z tutejszych lasow alias drwa do palenia nie zda się, gdysz tu nie masz tylko topolina Olszyna y Wierzbin a do Cegielni trzeba koniecznie Sosnowego drzewa do palenia w piecach. Sadszawek tutejszych słamowac niemozna bo by te kilka tysięcy kosztowały bo sie zgrontu po ruinowały wszystkie, iednak iezeli sie co ryb dostanie bede się starał o mieysce na wsa dzenie onych na przyjazd Panski, drobniejszych zas odesle do Piaseczna iako iezd Ordynans Panski. Na Kosiarzow y Zniwiarzow na Rok terazniejszy trzeba bedzie najmniej złotych z Pietszet. Kobię z Oborzowszczyzny przy szła y iednym synem a teraz tu w Powsinie urodziło sie trzech musze wydac bo y IM P Dunin<sup>69</sup> pisał do mnie żeby wydac bo wszystkich na ktorych y arezt polozono y pozwy chę wydac y groza więzieniem Imci Pani ey Kanclerzowej<sup>70</sup> ze y z grzywnami ich wydac musicie. A ia upadszy do Nog Panskich zostae

Jasnie Oswieconey Waszeci Paniey Dobrodziejki

Nayunizenszym Podnozkiem  
S: Grochowski<sup>71</sup>

w Wilanowie 26 Marty

A: 1722

P:S: Według pomiarkowania tutejszey krescentiey Anni 1721,

moze bydz zato wszystkiego o krom Ordynaryi y inszego roschodu tutejszey Miary w Garcy No 32 korcy No:	380.
Ieczmienia także moze bydz No okrom wysiewu kor:	300.
Iagię bydz moze korcy Mniewy albo wiecey No:	30.

Niewiem tedy co ztym robic, poniewaz taniosc w warszawie a Officyny się wszystkie zasypały Zbozem się

[s. 155]

Jasnie Oswiecona Miłosciowa Pani y Dobrodzieyko

Niechciałbym importunowac tą niegodną suppliką moją Jasnie Oswieconey WMPani Dobrodzieyki tylko ze mnie do tego własna przymusiła bieda, tę supplikę moją sciele pod stopy Panskie, którą przez umyślnego posyłam, a to w tym upadszy do nog Panskich pokornie supplikuię ze lubo mam kontrakt Arędowny od I.O. WM Pani Dobrodzieyki, przyjdzie mi się go podobno z Wielkiej biedy odstąpić, kiedy P. Baranski niewiem zjakiey racyey, w barzi podobno z gniewu y nienawisci kazawszy mnie zawołać przy wszystkich Gromadach, przy bytnosci ImCi Xiędza Pasterza Tuteyszego, ogrodnika, Pisrza y innych tak wielu, kanczukiem mnie zbił y pokrwawił ze podziś dzien do siebie przysc niemogę. Kupiłem tez tu był u chłopow I.W. WC Pana Denoffa<sup>72</sup> Hetman Polnegodrew sażni 26 prawda ze za tanie pieniądze ale w tym moje szczescie bo zamarzszy zanim po trzy razy prosili P. Baranski zas podobno z tey zazdrosci namowił tychze chłopow zeby mi pieniądze wrocily, ja zas tych pieniędzy nazad brac niechciał lubo je porzucili, zaczym on stara się o to zeby na mnie I.W. Imc P. Hetman tych drew reqviro wał, lubo były chłopskie, w czym mi kłopot chce czynić, ja zas zdaię się na sąd y protekcyą JO WMPani Dobrodzieyki w tey materyey, gdyż się sami z tym drzewem prosili zebym go kupił.

Nieturbując daley I.O WM Pani Dobrodzieyki tę łzami pisaną supplikę sciele gdyz niemam do kogo się więcej uciekac, prosząc pokornie azebym mógł P. Baranskiemu z tą ustąpić bo mi sie grozi ze mnie z dymem wypędzi Ja zas wolałbym zeby browar był w całosci jako tez y Ia który zostaię nazawsze

Jasnie Oswieconey  
Pani y Dobrodzieyki

Niegodnym Podnozkiem  
Abraham Zelmanowicz<sup>73</sup>  
Arędarz Willan.  
mp.

[s. 159]

Jasnie Oswiecona Miłosciowa Dobrodzieyko

Niesmiałbym importunowac I.O WMPani Dobrodzieyki, tą nie godną suppliką moją, gdyby mnie do tego własna potrzeba y wielka nieprzymuszała krzywda. Zaczym upadszy do nog Panskich, pokornie upraszam I.O WMPani Dobrodzieyki zeby w to weyrzano, jako chłopi tak na wesela, jako y na załobne obiady, nietylko gdzie indziej trunki biorą ale nawet y sami sobie piwo robią, w czym znaczną do arędy mam przeszkodę. A nie tylko to, ale nawet y tych ktorych w karczmach osadzam, bią y kalecza, chodzbym się za to Dworowi uskarżał, zadney nieotrzymam sprawie dliwości, bo ponieważ jest dwoch Panow nie wiem ktoremu się uskarzac, y u ktorego sprawiedliwosci szukac, ponieważ jeden drugiemu przeszkadza, a my krzywdę ponosic musimy. I to tez konsyderacyey godna, ze I.O WMPani Dobrodzieyka kazesz assyganacye swoje, jako y teraz P. Ogrodnikowi punktulanie wypłacac, a kiedy takie będę miał przeszkody, z cięższkością mi przyidzie zbierac na wypłacanie onych, bo y młyn służowski dotąd jeszcze nie miele według kontraktu, ani wWillanowskie, z ktorych jeden wcale zepsowany, więc opłacac się musze. JMC X Służewski także, do tych czas nieprzestaie swego szynku, co wszystko jezeli tak daley będzie, niewiem zkad zbierac summę na wypłacenie arędy. W czym chyba tylko łaska, y przezor nosc I.O. WM Pani Dobrodzieyki potrafi, bo inaczej niewiem co z sobą czynic, w ktorey polozywszy nadzieię zostaię

Jasnie Oswieconey WMPani  
y Dobrodzieyki Miłosciwey  
Nayuniższym podnozkiem  
Abraham Zelmanowicz  
Arędarz Willanowski



**[s. 162]**

Supplika od Arendarza  
Willanowskiego d. 17  
February 1724.

**[s. 163]**

Jasnie Oswiecona Pani Moia  
a Miłosciwa Dobrodzieyko

Upadam z iak naynizszą Submissyą do stop Iasnie Oswieconey Pani y Dobrodzieyki moiey iako Ubogi Wilanowski Arendarz, ile ponoszę, ustawicznie a coraz cięższe extorsye w wypłaceniu Roczney arendy, ktora dopiero na Święty Maciey da Bog przysły należy do wypłacenia odemnie, y iuz za rozkazem y assygna cyami wyraznemi Iasnie Oswieconey Pani y Dobrodzieyki wypla cilem Dwa Tysiąca Pięćset Złotych, y co tydzień Rzemieslnikow Sto Czterdziesci cztery, a Ogrodnikowi z Pachołkami złotych sie demnascie, czego bez Tydzien niepodobna utargować kiedy pod dawstwo wilanowskie zadnego nieczynią, pozytku biorąc wodkę w Warszawie, Kabaty y Wolica przydana za podwyższeniem Summy y ta zadnego nie daie szynku, niepodobna tedy w szyb kim czasie przodem wypłacić roczną Summę y mam nadzieję w delikatnym a pełnym Miłosierdziu Sercu Jasnie Oswie coney Pani y Dobrodzieyki ze w tym Panską na demną ubogim Arendarzem pokażesz Łaskawość mitygując dalsze Assygna cye swoje, o co pokornie supplikuję Dobroci Panskiey zebrząc do tego o Protekcyę Oyca mego Zelmana ktory tak dawny czas w ciężkim ięczy więzieniu niewymowną a niewinną ponosząc od Commissoryatu [...] biedą, lubo oczywiscie z wyprowadzo ney Inquisycyey to iest Sługi Commysarskiego Pisarza y Bedn arza pokazało sie niewinność Oyca mego, przeciw W Pani Co mistrz Rayski, nietylko ze go w kaydany lecz w wiezieniu zabudowac go do tego kazał, w czym z płacziwą lez krwawych suppliką Zebrze porachunku y Protekcyey Iasnie Oswieconey

**[s. 165]**

Pani y Dobrdzieyki moiey mając fundamentalną nadzieie ze w tym zwykłą nad strapionemi pokazez miłosierdzie weyrzawszy na okrutność więzow Oyca mego Za otrzymaną w tym Dobroć obligacy do zgonu zycia mego zadzieram zostaiąc na wszelki rozkaz powinnym.

Iasnie Oswieconey Pani a Miłosciwey Dobrodzieyki

Niegodny Podnozek  
Abraham Zelmanowicz Arendarz Wilanowski

**[s. 167]**

Jasnie Oswiecona Mcia Pani Krakowska.  
Pani a Pani Moia Miłosciwa

Jako Uboga po Mężu moim z troygiem Dzieci pozostała Sierota z wielkim zalem przy pokorey Supplice rzuciwszy się y z Dziaatkami memi do nog Panskich Jasnie Oswieconey Miłosciwey Pani y Dobrodzieyki moiey. Supplikuję abys raczyła Jasnie Oswiecona Pani y Dobrodzieyko Moia Łaskawą Panską na Sieroty mnie podupadłą z Dziaatkami podac Protekcyą y pokazac w tym Panskie Swoie miłosierdzie a rozkazac mnie Sierotę Ubogą, ktora niemaiąc teraz znikąd pociechy y pozywienia zapomoc iakim groszem do dalszey Dyspozycyey Panskiey, y wydac pozostałą Męża moiego za kilka czasow przytrzymane Rocznie Solarium ktore dotąd iest przytrzymane. A ia za doznaną w tym Łaskę Panska Iasnie Oswieconey Miłosciwey Pani y Dobrodzieyki Moiey do zgonu Zycia moiego Błagac Maiestat Boski za Szczęśliwe panowanie y długoletnie Zdrowie Iasnie Oswieconey Pani y Dobrodzieyki Moiey Miłosciwey obligowana będę. Iako ta ktora rzuciwszy się razem y z dziaatkami memi pod Nogi Panske pragne bydz.

Jasnie Oswieconey Pani y Dobrodzieyki Moiey Miłosciwey

Naynizszą podnoszką  
Reina Barska<sup>74</sup> Gospodyni  
Pałacu I:O IeymCi Dobrodzieyki  
Z Warszawy d. 18 February 1724

**[s. 171]**

Jasnie Oswiecona Miłosciwa Pani y Dobrodziejka

Uboga Cudzoziemka niemająca się do kogo uciec, sciele te supplikę  
moją pod stopy Panskie pokornie prosząc o wyrozumienie y ordynans  
Panski, zebym według chęci y obligacyiey moiey mogła zadosyc uczynic  
Iasnie Oswieconey WM Pani Dobrodzieyce. Naprzod JMP. Mathey<sup>75</sup>  
kupiec Gdanski ktory Olęderskie krowy do Willanowa przysłał w tym  
mię asekurował, zem niepowinna brac zadney poscieli poniewaz  
z rozkazu I.O. WM Pani Dobrodziejki maią mi oney dac, ja tez  
w tę nadzieję zadney od rodzicow moich nie wzięłam. Powtore  
Te krowy trzy y Bujak wielkiey wygody potrzebią ktorey  
tu w Willanowie miec niemogą niewiem z jakiey racyey to Ichmosc  
Panowie Administratorowie niechcą mi dawac punktualnie co należy  
dla nich osobliwie sieczki do owsa bez ktorey się obeysc niemoze  
y owszem gdy się o nie upominam Gospodyni Dworska która  
teraz nastala kaze mi isc do wszystkich Diabłow z krowami Olęderskimi.  
Potrzezie Dotych krow trzeba dziewczki albo Parobka do wyrzucania  
Gnoju co dzien, czego dotąd niemam; Poczwarne zdała by się  
studnia w oborze, to podeję do reflexyey Panskiey bo ciężko wodę  
nosic gdyz te krowy wypyą po siedm wiader. Popiąte radabym  
wiedziala generalny ordynans co mam dac od kazdy krowy.  
Po szoste Te drugie krowy ktorem zastała Pruskie wzielabym  
pod swoię opiekę ale mi potrzeba więcej naczynia mlecznego jakie  
mam do tych krow. Generalnie mowiąc Supplikuię pokornie  
I. O Pani y Dobrodziejki o zesłanie kogo zebym mogła wyrazic  
wszystkie potrzeby tak do tych krow jako tez y do mnie należące,  
gdyz tu wielką biedę cierpię bo mi y kawałka drewna do izby  
zagrzenia dac niechca a przytym wielkie nasmiewiska jako  
cudzoziemska dziewczka cierpię osobliwie od Gospodyni

**[s. 172]**

terazniejszey w Folwarku Willanowskim. Supplikuię tedy  
upadszy u stop Panskich o rzetelne postanowienie y

poratunek we wszystkim bo bym wycierpiec wiecey nie mogła

Iasnie Owieconey WMPani y Dobrodziejki

Najnizsza Podnoszka

Krystyna Gospodyni

krow olęderskich

**[s. 175]**

Jasnie Oswiecona Xiężno

Pani Miłościwa y Dobrodziejko.

Pokorną pod stopy Panskie Jaśnie Oświeconey Xię  
zney respektem pracy, y expensow moich, pracując przez  
niedziel pięć na reqvizycię IMPana Leonarda Bur -  
grabiego w Pałacu Willanowskim, własnym kosztem  
z ludzmi moimi podjętych, kładę supplikę prosząc o  
łaskawą decyzją, ażebym mógł za rozkazem Panskim  
Jaśnie Oswieconey Xiężney zyskać y otrzymać  
solutiey, a zatym o długo szczęśliwe Panowanie Bo  
ga prosic będę Jako

Jasnie Oświeconey Xiężny

Pani Miłościwey, y Dobrodziejki

Inną r.

d. 13 1736 marty odebrałem całą resztę czerw. złotych dziesięć af 100

Pietro Inocente Comparetety<sup>76</sup>

Niegodny Sługa

Pietro Inocente Comparetety

**[s. 177]**

Jasnie Oświecona Miłosciwa Pani y Dobrodziejko

Z Powinną submisyą moją upadam do Stop Panskich Jasnie Oświeconey Pani y  
Dobrodziejki Miłosciwey pod ktore iako Nayunizeniey moją niegodną y pokor  
ną składam Supplikę zebrząc łaski Panskiey, a zebym za pozwoleniem IO Pani  
mogł do swoich doiechać, gdyż tego wielką mam potrzebę bo iuz lat Dwanaście

iakom u nich niebył, a teraz niedawno pewna doszła mi poczta, ze moi Rodzicy Kuchani pomarli, po których pozostały kawałek fortuny y innych rzeczy tak ruchomych iako y nieruchomych na mnie spada; ktore to rzeczy we złych pozostały ręku wszystkie sie wniwecz obracaia, a co wieksza ieżeli czym prędzey nieprzybęde iakom z listu do mnie pisanego zrozumiał wcale wszystko zaginie, y nic mi się spodziewać nieprzydzie, czegobym nie rad opuścił. W czym pokornie upadąm donog IOPani Miłościwey azebym mógł zapozwoleniem tam doiechać, y ten kawałek ewindykowac, y napewnym y bezpiecznym mieyscu lockowac; przy ktorey to okazyiey ze iedną drogą zechcę sobie kazać niektore rzeczy Mosiężne odlać, do Zamku Wilanowskiego mi potrzebne, Nową Inwencyą y sztuką bo mi tego w Krakowie niemogą zrobic. Także y do Drzwi co ieszcze będzie należało, będę sie iak naypilniey starał oto a zebyś IO Pani tym kontentnieysza była A ia miawszy wszystkie rzeczy do mnie należące tym prędzey się mógł pospieszyć zrobotą moią, ażebym ten czas krokki przez który tam bawić sie będę w Usłudze Panskiej nagroził, Zawias gotowych do Drzw Dziesięc iest sztuk 60. takich iakom tu przywiosl iedne na pokazanie JO Pani Miłościwey Takze do SaleTereny dwa Wielkie Zamki, Zostanie mi tedy do roboty Dziesięć Zamkow Angielskich y z Ryglami, ktore iako prędko powroćę za pomocą Boską iako Nayprędzey wystawię, A ze miałem dawno przyobieczoną łaskę IO Pani y Listownie wyrazoną, Zatrzymane mnie od Sp Pana Spaczege złotych 500, ktorych dotąd nieotrzymałem y szeląga; o ktore pokornie supplikuię IOPani Miłościwey abym to moie zatrzymane solarium mógł otrzymać; bom cale w chorobie moiey wszystko commiał utracił y na tę drogę moią nic mi nie zostało, A ia zostaie

Jasnie Oświeconey Pani Miosciwey  
Najniższym Podnoszkiem  
Gordian Maÿer<sup>77</sup>  
slosar

[s. 178]

Supplika Pokorna  
od Kordyana Meyra

[s. 181]

Jasnie Oswiecona Miłosciwa Pani y Dobrodzieyko

Doznana Clementia Panska Iasnie Oswieconey WMPani Dobodzieyki kazdemu ubogiemu człowiekowi, czyni mi otuchę, ze y ta pokorna supplika moja którą sciele pod stopy Panskie wysłuchana będzie, bo ją nietak atramentem jako łzami wypisuję, ubolewając na wielką nieszczęśliwosc y krzywdę moią którą mam w Rachunkach od IMP Łokszynskiego, poniewaz bez Boga y sumienia, kładzie na mnie to co byc niemoze. Wiadoma dobrze IChMciom Dzierzawcom służba moja przez lat dziewięc w Willanowie, y po inszych mieyscach naktoreyem się zestarzał, a nigdy mię w naymnieyszy makule nieposzlakowano. Mam y teraz nadzieię ze J.O. WMPani Dobrodzieyka, jako nikomu nigdy krzywdy nieuczynyłas, tak y mnie ubogiemu człowiekowi, niekazesz czynić: y owszem Panskim rozeznanie swoim wyrozumiec zechcesz niesłuszne pretensye ktore na mnie kładzie IMCP. Komisarz, te zas są takie. Naprzod ztych krow które nie są prawdzię Oląderskimi kładą na mnie po dwie faski masła y po dwie kopy syra, co zadną miarą byc niemoze, jako się tego I.O WMPani Dobrodzieyka napotył doswiadczysz. Powtore faskę masła rachuią po złotych 18 a ja teraz y po 15 przedac niemogę. Potrzezie ogrody po JMC P. Chorązym juz dobrze wycięte y wykopane rachuią złotych 600. a jam tylko wziął za wazywo zł 101 gr. 19 reszta na kuchnię Panską rozeszła się. Poczwarte ze czternastu kokoszy kładzie kopę przyplodku y Iajec kopę, którą Roku przez łęgo 1721 wychodziły na kuchnię Panską. Popiate z osmiorga Gęsi przez dwie lecie rachuią przyplodku kopę y Iajec 24. kazde jaje po groszy 3. a gęsi tak się nie lęgły bo młode y skupowane, tylko się przez dwie lecie wylęgło gęsi 31. jako y po inszych mieyscach niebyło na tym korzysci, takze y na indyczęta ktorých bez 2. lecie wylęgło się 24. nieprzyjmuie syra na wychowanie onych bez czego obeysc sie niemozna. Poszoste poki arędarza do browaru niebyło in Anno 1721 az do S. Macieja kupilem gorzałki na szynk, raz garcy 140 a zł. 2 gr. 20. Item Garcy 134 a zł. 2 natych tedy 274 Garcach Gorzałki Miałem profitu zł. 231, a odemnie aplenduię IMCP. komisarz zł 666. Iezeliby w to laska Panska I.O. WMPani Dobro dzieyki nieweyrzała zginąłbym ubogi człowiek gdyz moja wszystka substancya, Salarium ktoregom niebrał bez dwie lecie, a gotowem przysiędz jakom wiernie służył I.O WMPani Dobrodzieyce anim szeląga y fenika nieskorzystał. Mam nadzieje ze I.O WMPani Dobrodzieyka zazyjesz

kompasycyey y miłosierdzia nad nami, ile niewinemi, jako łaskawa y miłosierna  
Pani a my do zgonu Zycia naszego Zostaiemy

Iasie Oswieconey Pani y Dobrodziejki Naszey

Niegodnemi Podnoszkami  
Franciszek Stawski<sup>78</sup> z małżonką  
moią

[s. 185]

Na Punkta podane od Iegomosci Xiędza Plebana powsinskiego  
iakową wypisuię Informacyą według indagacyi Uczyniony z lu  
dzi oraz Iako y Sam zwazyłem z opisania Erekcyci kosciola tego.

In 1mo Puncto To iest w Włuk dwie na powsinie ktore nie zupełnie  
trzymał to Nic słuszniejszego aby te Pułłoki ktore na dwor  
Siewano było oddane bac dyskwyzycy gdyz wyraza w erekcyi  
ze zupełnie miary włuk dwie i nalezyc Ma.

In Secundo Puncto to iest o Ogrodow dwa ktore maią się znajdowac iednak  
przy budynkach Plebanskich y przy drodze ktora idzie do Kabat  
drugi przy drodze Iadący do Warszawy wedle karczmy te słu  
sznie nalezy Iegmosci Xiędzu Plebanowi aby były oddane lecz  
wprzod Ma pokazac Legacye iakowes na ogrodow cztery ktorych  
zazywa we wsi tudziesz Na Ogrod piąty y gruntu kawał  
znayduiącego się przy dawnym Goscincu idącym do Jezierny  
Item zas ogrod piąty y kawał Gruntu był dziedziczny I Pana Olsze  
wskiego<sup>79</sup>, u ktorego służąc Nijaki Pan Słoniewski a Nie brał  
zasług ktoremu ten pomieniony ogrod y grunt puscił w Zasługach  
lecz nie można wiedziec iakim prawem czyli dozywociem czyli  
tez darem daruiąc, tenze P. Słoniewski miał to przy smierci  
legowac na kosciół lecz na to potrzeba nie tylko legacy owe  
go lecz y prawa Iakie sam miał do tegoz, ktore powinien  
był wraz z legacyą oddac do kosciola pro M[...] fundamento.

In 3tio Puncto O grunt Zanayduiący się in facie kosciola za Goscincem  
do Warszawy idącym. Tego Wlatenus? Jegomosc Xiędz Pleban  
iuxta erectionem usurpare sobie nie moze hiba upraszac on z tego  
aby mógł byc nadany gdyz zajazd bardzo szczupły przed ko  
sciół y niemasz gdzie spitalu postawic ktory to Grunt S.P.

IWIeym Pani krakowska<sup>80</sup> juz miała deklarowac do kosciola.  
lecz iesliby przyszło do tego zebys go Wasza Xca Mosc miał  
kosciolowi ad jungere to trzeba bardzo ostrocznie go opisac alias  
w dlugosci y szerokosci zeby potym nie podac in qwestionalem (?)  
łaski bardzo wielkie ciągnące się za pomienioym gruntem.  
In 4to Puncto O Chłopa Nadanego na Czwartry Częsci Włoki cum Omni  
bus utilitatibus lecz ze tego Nicht nie pamięta iakim sposobem  
ten chłop odpadł od Plebanski Posesyi y ktory, lecz słusznie  
nalezy gdyz iest wyraznie nadany od Mikołaja Ciołka<sup>81</sup>.

[s. 186]

In 5to Puncto To iest o Wyderkaff od summy fl. 150 to iest złotych 10  
ktora iest actu zapisana od Stanisława Ciołka na dobrach pod  
danego swego Jakuba Kuczaby to słusznie nalezy.

In sexto Puncto To iest o Dzieścięcinę na Kabatach To iest wyrazona in Incorpo  
ratione Decimarum do tego kosciola lecz tylko po dwóch włokach  
ktore actu Trzyma Iegomosc Xiędz Pleban in Posesione.

In 7mo Puncto To iest Jakoby karczma miała stac na gruncie koscielnym,  
to byc probatum nie moze ponieważ w erekcyi wyraza iż ad  
exqvinocitium? obruciwszy się, a posteriori Cementario tylko naznacza  
gruntu krokow iedenascie, a tam iest więncey iak szesnascie

In 8vo Puncto O wolny wrąb y Pastwisko, w tym Informuie ImP eko  
nom i nie zabranianią onego.

**fasc. Dyspozycje folwarczne, s. 187-194.**

[s. 187]

Desideria ad resolvendum klucza Willanowskiego podaię się  
IOXciu Jmci Dobrodzieiowi<sup>82</sup> d. 28 January in Ao 1738.

1mo Poniewaz Staynie Panskie są na Solcu y ludzie Staienni szukaia trunkow pomiescie, y ulicach zlecilem azeby Imc P Pisarz Browarny Trunki wszel kie, dawał do Dworku ile kiedy Bro war iest zeby tam to Piwo robił a tak y strawne mogą się wrocic do Skarbu y ludzie będą Zawsze na oczach przy stayniach y inni ludzie profit mogą czynic Takze y do drugiego Dworku na nowym Swiecie gdzie kałmuczka mieszka aby trunki dawać, quadetur iezeli się to zda Wxciey Mci Dobrodzieiowi

2do Zydzi Międzyrzyccy zebrają protekcji Wxciey Mci azeby we Dworku przy stęp mieli iako y przedtym mieswali za co daia zło 400 iezeli kontraktowac z niemi mam upraszam Waszey Xcey Mci Dobrodzieia o rezolucya

3tio Według dyspozycyi waszey Xcey Mci iest tak wiele Magistrowi tak do Bu dynkow. iako tez y do inszych robot a Prowent tutezszy wystarczyc temu nie moze iakom zwazył, y choc bym Międzyrzeckiego y innych Prowentow ruszył to y tam expens znajduie się wszędzie Za czym y wtym Supplik kuiuę resolutnionem aby Zawodu nie było na potym; iako tez y tracze ktorzy trą tarcice do Fabryki et alia necessaria

4to Posyłam Summaryusz Generalny lustracyi moiey tak krescencyi ia ko tez y obory co sie pokazalo na do statku z Inwestygacyi Gromad, siła gdzie czego trzeba dokupic indispen sabititer bez czego się obesc ulla tenus nie moze

5to Poniewaz Wasza Xcia Mosc znajdu iesz się w tamtych kraiach donoszę wXcy Mci azeby Galarek do Lodu Szybisty iako koło Sieniawy kazac zrobic y ze dwie łodzi

Rezolucya  
Ad 1mum Ten proekt iako iest pozyteczny tak y ia go chętnie approbiuę byle z takową praecautia, Zeby Pisarzem Browarnym nie było okazyą do kradziezy a potym nie przyniosła uymy y szkodliwey distracty w Pansczyźnie przez dowozenie trankow yle w Samych Dobrach. Ledwie wystarczyc będzie mogła robocizna

Ad 2dum I tego proiektu nie będę przeczył iezeli Imc P Podstoli Czerski potrafi aby od ziemi Warszawskiej nie było oto inwolu cyi y impetycyi po zaszyłm oto in executio ne będącym. Dekrecie Trybunalskim.

Ad 3tium Radbym był miał przysłań sobie razem z tym punktem Specyfikacyę tych wszystkich Rzemieslnikow ktorey tu nie mam od maius ale przyczynioney pod bytność moia dyspozycyi iakom Zmiar kował ze tameczny miał Sufficere Pro wnet yle ze tam do gotowey Solucyi nie masz znaczniejszego naznaczenia iako Ogrodnikowi Willanowskiemu, Burgra biemu y Strycharzowi drudzy Zas iako to Ciesla y ini tylko maia mieszkanie NB. Stolarz takze ktory iest w Puławach do ta meczney zapłaty nalezy y iest w Tabelli podany

Ad 4tum Według przyslanego Summary usza przyznane ze potrzebuia zapomozenia bydleny wołmi tameczne Dobra ze y tu o to trudno y do stać nie podobna więc do sposobniejszego y do Łatwiejszego w tey mierze musi się zatrzymac czasu.

Ad 5tum Będę miał na pamięci aby w tu teyzszych. Dobrach wystawiono było

[s. 188]

obszerne zeby mógł wierzchowego przewiesc alias takie iak pod Warszawą zda się to na wiele rzeczy czasem nie trudaż koni podwod moze sprowadzic siła rzeczy na potrzebę waszey Xcy Mci

6to Magistra do reparacyi statkow Pro mow Galara zyczylbym ztamtąd spro wadzic bo tu się nie dokupi a na ostatek y nie dostanie na potym mógł by się zo stac y na potrzebę bydz zawsze taki Człek potrzebny

7ma A ze w tey włosci nie masz y iednego Magistra Ciesli, iezeli by tam czy w Sie iawszczyzni czy Jaroslawszczyźnie lub tez iakiego cudzego namowic y sprowa dzic z kilku gdyz nam trzeba 44 cha łup okrom inszych według dyspozycyi struktur na tych Statkach tak skutni ka iako y ciesli mogliby sie sprowadzić

8vo Dla tego posyłam Summaryusz kre scencyi, azeby Wca Mc Dobrodziey zwa zył necessitatem indispensabilem zboz gdyz się tu mało zostanie od ordynaryi y assygnacyi, A konie owies wyiadły a w Międzyczyźnie w Łatowiczu y w Wy szkowie a nie mogą Zadną miara do stać owsa, A Imc P Głuchowski<sup>83</sup> 500 korcy owsa na Zasiew, Tatarcki 40 korcy. Grochu ze 20 korcy potrzebuie a choc by grochu y więcey to by się na roschod zdało bo y Assygnotaryuszom zagroch musimy pie niędzmi dawac

9no Te sprzezaie ktore ad praesens się znajduia niepodobna zeby wystarczyły tym robotom ktore są potrzebne do gospo darstwa, bo trzeba na chałupy Drzewa

Ad 6tum Do reparacyi Promu y Galarkow potrzebnych trzeba tam się postarać o Magi stra bo ztąd sprowadzaiąc prawie na ieden by koszt wyszło ile ze statkami więkzemi nie będzie teraz co spuszczać to sufficiet aby były dobrze opatrzone od szkody y wyprowadzone na ład na sztandary aby nie gniły

Ad 7mum Pro interim.co iest indispesabiliter potrzebnego, y tamecznemi Cieslami przy niaiwSZy ktorego kaZac budowac leczy Ztąd będę pamiętał pro possibilitate kazac wypławic

Ad 8vum na ten Punkt iuzem y inszemi odpisał ze się z tych Dobr zadnego nie trzeba spodziewac Supplementu poniewaz y wpodolu bardzo blahy były urodzaie y zkaąd się tutezszych Gradem zmizerowanych Podanych. Zapoznac miało a teraz Jaroslawszczyzna zakladac musi w Sendomierskich Dobrach y tam takze do swoiey nie moze wystarczyc gorzelni ku powac muszę Mnie się tedy zdaie aby tam ad Międzyrzyca prospicere co bedzie mozna Pisze do mnie P Rembelinski<sup>84</sup> ze ma bydz zyto po złotych 19 ale to nie musi bydz w Samey rzczy poniewaz w Ozinicach i Radzynie takze miara nie ma bydz na zł 11 toc y inne ad proporcionem zboza nie musza bydz w wysokiey Cenie tak by tedy trzeba in parte skupa

Ad 9num W tym punkcie mniej są do appretensyi trudnosci potrzebne ale zem za konie Teraz zastawne tak disponował, aby raz stały na Solcu a drugi raz w Willanowie.

nawiesc bez ktorych ludzie po drugich chałupach tułaią się do gospodarstwa się nie biorą y do Fabryk wystarczac trzeba y do Drzew sadzenia mało odrywka będzie y karczm przy sposobnych miejscach dla aukcyi Intryaty dobrze by przysposobic a do Warszawy Siana trzeba sprowadzić co mea visu lepiej by było zeby cugi po folwarkach y w Willanowie stały ex inde y gnoie na pole zdały by sie y propinacya znaczniejsza pokazała by sie co się ma Solec bogacic a Wisła gnoiamy zawalac

[s. 189]

Insuper Waszey Xcy Mci Dobrodzieiowi Specyfikacją wywozili Drzew siła tu co cwierc Roku Panszczyzny y podwod potrzeba, ktore Jmci ; Koniuszy przysłał do rąk Jmci P Głuchowskiego według ktorey iuz wywieziono sążni 29 restat ieszcze 38 do Wywozki, w zimie ieszcz wystarczac ut cunq. ale na wiosne y w lecie nie trzeba nic robic w Polu według tej Panszczyzny ktora się znajduje wspólniawszy y to co potrzeba dla wygody Pałacowy rezydencyi waszey Xcy Mci Dobrodzieia to iest węgli y innych potrzeb.

Tak zas powrociemy a przyszelej wiosne to pewnie nigdzie indziej ale w samym także Willanowie zalezy rezydencyą. Po zmarłych tak wielu Poddanych gospodarzach znajdują się rozumiał próżne chałupy to na to miasto moze inszych zgodnych do gospodarstwa osadzac a propositate po woli co mozna chałupy stawiac nie wdawaiąc się wzbyteczne expensa, a oraz Z respiciendo ze dla mnie samego trzeba na subsystencyą pieniędzy, co tedy nie mozna teraz perficere to dalszemu committere czasowi.

A 10um W tej mierze cale lada iaką uczynił moy P. Koniuszy<sup>85</sup> dyspozycją o ktorym, nigdy nie myślał y powyiedziłem im (: procz miejscowych ludzi w Willanowie na niektorych tam pozostałym pozwolilem u dzielic certum quantum sążniowych y to z tą kondycją zeby się kazdy starał o wywoz do Warszawy. Zas iakiem nigdy nie zlecał kazać wywozie podwodami, tak y teraz zalec ałem y pisałem do P Ekonomy aby zadnych absolute do Warszawy podwod pod Drwa roz dawał Datt w Oleszyczach d. 7ma February 1738.

[s. 191]

Desideria ad resolvendum Zostawione Iasnie Oswieconemu Xiążęciu Imci Dobrodzieiowi<sup>86</sup> d. 28 January 1738 Ao.

- 1mo Dla wielkiej niewygody y wszelkiej ostroznosci a bardziej dla szkody potrzebny Pisarz Prowentowy, przy szpiklerzach, y tak Wielkiej Expensie, któremu ante omnia trzeba by dynku, a zeby był na zawołaniu, na który Budynek desideratur Miejsce wyznaczyc, a zeby na potym Symetryey y Dyspozycyey. IX Xięcia Wmci Dobrodzieia niezeptowac
- 2do Browar tak że potrzebuje przestawienia, ponieważ bardzo zły niewygodny a do tego w niedobrym miejscu, y temu potrzebne wyznaczenie miejsca, według ukontentowania IO Xięcia JMci Dobrodzieia, a stary poki by się niezrzucił Mogł by bydz dla praczek.
- 3tio Na kupno Placow desideratur Consensus generalny: aby był in manibus Jm Pana Ekonomy, in cum sensum, a zeby za opowiedzeniem się Jm Panu Ekonomowi, in eam nierychłego przybycia lub W Xciey Imci Dobrodzieia lub JM Pana Komisarza, wolno było mieszczaninowi kazdemu, na Placach pustych budowac się na Pradze lub też iednemu od drugiego kupic, lub od szlachicy, excepto iednak szlachty y Panow, z ktorych zadnemu censensu dawać do samego IO Xcia JMci Dobrodzieia regulari powinno.
- 4to A że na Pradze nulla saecuritas podczas Targow y rozne się dzieją Vilencyę krzywdy ludziom, upraszaią tamteysi obywatele, ażeby od: Gwardyey Mogł bydz sukurs Ludzi, na zgrmadzeniu hultaystwa, tak podczas targow, iako też za daniem znać, od tamtejszey Iurysdykcyey urgente necessitate za wyraznym Ordynansem IO Xcia JMci Dobro



dzieia, hoc praesento, ażeby po Domach a nie w karczmie Panskiej rozłożyli się.

[s. 192]

- 5to A ze niewystarcza Prowent tuteyszy tak na rzemieślników różnych, iako to, Grabarzów, Cie słow, Strycharza, gdyż y tym Ciesłom, co przy szli z Rusi, dla prętszego postawienia trzeba dodac Ludzi; także do Sprzątania Łąk, zboż, zna czney potrzeba Expensy, bo y kwartałowe Epensa, siła Wyciągaia Pieniędzy desideratur medium z kąd; ma byc sufficiencyya
- 6to Woły ponieważ bardzo są trudne do Skupienia, y zbyt drogie, zdałoby mi się tu przy Warszawie, ze teraz będzie najlepiej kupic, kiedy różne Wiktualia, tak Panskie, iako też y różnych Ludzi, z Rusi, z Litwy, sprowadzać będą toby tych Wołów od masz najlepiej było kupic, y zaleci się a żeby tak WMPan Ekonom, iako Pan Pisarz Prowentowy, na pilnym oku to miał, tylko żeby było za co y w tym quodritur medium,
- 7mo Jest tak wiele Drzewa w Borach Zaki ewieckich, dobrze by iak raz cugi, ażeby przywiozły, ponieważ insze roboty następuia.
- 8mo A Ponieważ od bytu nie masz w karczmach a wszędzie Piwo tansze, zdałoby mi się y tu zpuścić taniej ażeby był lepszy odbył.
- 9no z Panem Brunem niewiedzieć co robic, ponieważ z Rachunków deducitur ze na złoty tych 378...20...6 Gorzałki Garcy 200 pozostał.
- Xmo kwity Dziesięcinne mają być in archivo do stołu Biskupiego o którą serico instans Xięza, według których kwitów trzeba za płacić, y miarkować siła się należy
- 11mo Także Dziesięcina do Zerznia? z Folwarku Zastowskiego, należy się Płacić iuz za lat sześć, nieplacona ktoros My zgodzili za lat pięć, o krom terazniejszego szostego, za dwa

dziesięć pięć Czerwonych złotych y kazałem być zapłacić, ze niewystarczyło z Prowentów na owczas, teraz niechce tego brać, pretenduje po złotych 120 na Rok, według kompozycy awney.

[s. 193]

- 12 Pleban Iazgarzewski, iakom pisał ieszcze do Ole szyc, upomina się wytyczney dziesięciny z Zabienca y Choynowa, a przed tym niedawalismy iako testantur Ludzi y kwity, ze tylko brał zł 40. y kop Żyta dwanasie zł 120. y tenże sam Xiądz iuz w kroczył y jest kwit iego, a teraz tym się niechce kontentować, y za Rok drugi niechce brać, tylko wytyczney pretenduje, z którym dość naumawiałem się, a na ostatku do dyspozycyey WXMci Dobrodzieya odložylismy.
- 13tio Także y JmXiądz Dynowski Dwuchsett dwudziestu osmiu złotych upomina się a na tę wszystkie: tak długi; iako y co tygodniowe na Rzemieślników Expensa nie masz akcydentu, y Pieniędzy, tylko iedna propinacya, z korey niemasz więcy z terazniejszego kwartału, tylko u Kurczmarzów Zł Pięćsett, a u Pisarza prowentowego Zł 378 groszy 21. denar. 6 ut superius.
- 14to I n super Aaserunt Wxmci Xięza ze WXMosci Dobrodzieya miałe pozwolic Dziesięciny im odwozić, co jest Summum praeiudicium fundi, bo najcięży im raz odwieść, to za wsze tego będą pretendowali, na co trzeba surowey repliki dla pokazania.

**fasc. klucz Wilanów. Prawno - majątkowe, s. 195-200.**

[s. 195]

Z Władzy y Dyspozycyey Mnie powierzonego od JOXięstwa Jchmciów Dobrodzieystwa<sup>87</sup> czynie to Postanowienie, między Skarbem JO Xięstwa Jchmciów. Dobrodzieystwa Ziedney a ucciwym Panem Johannem



Henrykiem Niczkim y Heleną Małżonkami z drugiej strony stanął takowy kontrakt y w niczym nieodmienne postanowienie, w ten nizey opisany sposób. Iż za usilnem staraniem pusiłam pomienionym PP. Niczkom Małżonkom w Powsinie karczmę, ze wszystkim porządkiem y co do zarobku Ich Gospodarskiego należyć powinno pozytkiem, to iest wolnem szynkowaniem, obrokow, sian y Innych sobie wymyślonych tak do żywnosci ludzi zarobkow Excepto Trunkow wszelkich, y szlec? przez Posty. A to za summę czer zł szesnascie dico No 26 którą to summę co cwiertć Roku wyliczyć powinni będą takowym sposobem. Nayprzod Pierwszą Rathę cztery Czerwone Złote, na koncu pierwszego cwiertci Roku ato ex ratione a żeby zapomogli sie w sprzężay obroki et alia Necessaria do porzadku Gospodarskiego należące w Drugiem zas kwartale w trzecią y czwartym na początku każdego kwartału płacic powinni będą, dokłada się też to pomienionym PP. Niczkom, a żeby wszelka ostrozność okolo ognia, Ludzi przyjemność y ucciwość była, bez obrazy P. Boga wszelkie zarobki konserwować, Po Piwo y trunki do Pi sarza Browarnego sobie zaiezdzać, trunkow nie falszować, tylko jakie z Browaru Panskiego, y Pisać oddane, takie szynkowac, y wydawac y Pieniądze co tylko wyszynkuia do Pisarza oddawać, miary Cechowac y ze Dworu wydane konserwować, y onemi szynkowac, pryncypalnie. Chłopom, tak a żeby Ludzie od karczem Panskich nie odrazali się y [...] nych iako naylepiej przymilac, przysposobiac y do odbytu, iako nayle pszego zachęcac, do ktorey karczmy przydaie sie Ogrod przy karczmie zostaiący, ktory ImPan Ekonom, z Im Panem Pisarzem in circumferentia wydzielic będą powinni, y to się dokłada ażeby Trunkow po stronach mieli przez co by uyma Prowentu Panskiego nastąpic miała pod wielkim sztro[...] także od stayni zbytne wyciągac, nieważyc się y wiedziec od kogo ażeby ludzie nie odrazali, z tego wszystkiego Jm Pan Pisarz Browarny doglądac będzie powinien, y IM Panu Ekonomowi hoc in puncto donieść obliguie. Drew na potrzebę y opal karczemny na tyle kwit do [...] dać powinien miarkowawszy, siła w zimie, a siła w lecie na tydzień będzie potrzeba Inwentarz karczmy y ZPrzędow karczemnych, Im P Ekonom z Panem Pisarzem spisać in fundo będą powinni y tę karczmę opisaną podać ktura w ktorym czasie będzie oddana w Posesya od tego dnia y czasu w Roku niniejszym Ao 1738 Zaczynać się ma Posesya, pomienionych karczmarzow, y na tenże dzien da Pan Bog w Roku przyszłym 1729 kon czyć się będzie powinna, co się rozumiec ma, ze y kwartałowe Pieniądze w cwiertc Roku od tegoż dnia płacone zawsze bydz powinny, który to Inwentarz Obudwoch stron Rękami podpisany do kontraktu, a kontrakt do Inwentarza tam in tuto qm. in minima parte zostawać się powinien

co strony obiedwie a Principaliter PP Niczkowie Małżonkowie, trzymać Życie będą powinny, pod zakładem podobney ze sumy czer zł 26 w niedotrzymaniu ktorego kolwiek Punktu, y dla lepszey wagi waleru Rę kami własnymi Podpisujemy. Działo sie w Służowie d. 3 Mar. Ao. 1738.

[s. 196.]

Copia Kontraktu  
ieżeli będzie ad  
placitum JOXięciu  
JEmci Dobrodzieya<sup>88</sup>  
takowyz będzie  
kontrakt, y na Słu  
żew, Wawra iak  
karczmę postawię  
my na którą drzewo  
juz iest tylko o  
Ciesłę staramy sie y do zbytgow obieca  
li Gospodarza wyszławic

[s. 197]

Notta

Konwencya trzech Dworow 26/13 Stycznia 1797 roku w Peterzburgu względem interessow Polski zawarta, nietylko dawniey do wiadomości publiczney po dana, lecz świezo tak Kraju Rossyiskim iako też w Pruskim ogłoszona, znosząca mięsza ne w trzech Krajach Poddaństwo, oddaiąca woli Obywatelow wybor iednego panowania, a do wy przedzenia Dobr w dwoch Państwach Pięciole tni czasu przeciąg wyznaczaiąca; Bez żadne go powątpiewania wystawia nieuchronną po trzebę przedszwzięcia wczesnych środków ku skutecznieniu zamiarow Konwencyi, dla uni knienia bardzo szkodliwych Konsekwencyi, kto reby pociągnęło za sobą zaniedbanie stosowania się do tak wyraźnych przepisow. - Niechcąc spozniać czasu w tak ważnym Interesie

w którym zwłoka grozi Niebezpieczeństwem umyśliłam, iak będzie można nayprędzey po czynić układy co do Dóbr moich w Prusach leżących.

Gdy do zrobienia tychże Układów względem klucza Willanowskiego iest dla mnie tamą.

Prawo odkupienia które Xięciu bratu memu służy z Mocy działu między Nim, a mną sporządzonego w roku 1778 pod dniem

[s. 198]

pierwszego Iuny; y gdy iak mi oswiad czył Brat moy<sup>89</sup>; niezyczy sobie utrzymywać się przy Prawie wzwyż wymienionym; Żądaniem iest moim, ażeby końcem ułatwienia przyszłych Układów względem Willanowszczyzny nastąpiło przez Brata Mego Urzędowe zrzeczenie się Prawa wzwyż wytkniętego y mnie odesłane było -.

I Lubomirska

#### Instrumentum Recessus

Vigore hujus Ego infrasubscriptus Adamus in Klewan et Zukow Dux Czartoryski<sup>90</sup>, in Excrictu Sacrae Cao. Re. Apae. Matis. Rei Tormentaniae Supremus Prefectus, ac Legionis Equistris Cataphractorum Colonillus Pro: pretarius, Ordinum S. Andreae Aquillae albae, et S. Stanislai Eques, Sanus mente et Corpore existens, in praesentia infra scriptorum amicorum, quae Testium Tabulari: cum, /: quibus et Illorum Succesoribus haec subscriptiones minimi nocue valibunt:/ Recognosco. Quod Ego ab omni et integro Jure haereditario, quo ad Bona Willanow, ac Ejus attinentias, tum Jurisdictionem certam in Oppido Praga ad Civitatem Varsaviam, antea in palatinatu Masoviae Terraque Varsaviensi, ad praesens aero in Regno Borussiae Provincia qui Meridionali consistentia, mediante Transatione cesta divisionali inter hoc (?) Recognosuntum, et Cellmam. Isabellam de Ducibus

Czartoryskie, Principisam Lubomirska<sup>91</sup>, sororem meam germanam, de data illius Varsaviae die 1ma mensis Junij 1778 Anno confecta, Actisque Publicis Archivo Regni Poloniae roborata, et ad libros Hy: pothaeales Regni Borussiae porrecta, Mihi Recogno: sunti, ac meis (?) Succesoribus, post sera fata dictae Cellmae. Isabella Principissa Lubomirska praecauto, quam Solimiter (?) per praesentes Meo ac Succesorum meorum Nomine Recedo, omniquae Jus praemisum ad haeridatem memoratorum Bonorum Willanow tum Villarium Eiusq. Bonis adjunctimus, atq? Jurisdictionis Praegae ad Varsaviam situata, vi altius ex punctae Transactionis Divisionalis mihi Serviens, in Per: sonam Sape dictae Sororis (?) mea Cellmae. Isabellae de Ducibus Czartoryskie Lubomirska, olim Illrimi Stanislai Principis Lubomirski, supremi Regni Poloniae Mareschali Consortis denlictiae (?) Viduae, ac Ipsius Succesorum, plenarii tranfero (?), transfundo, ac in perpetuum Resigno, nihil mihi ac meis succesoribus juris, tituli, ac praetensionis, quo ad praemissa Reservando, et excipiendo - Hoc itaque Istrumentum Recessus ac Resignationis [...] per me in

[s. 200]

in praesentia MM. Testium Tabularium, modo quo supra extritutum, maioris roboris, ac firmioris nexu (?) gratiae manu propria, circa appresionem sigilli genuini subserito, et Actis Publicis Competentibus ingrosaxi concludo - Actum Sienaviae die 7ma mensis Novembris anno Domini 1798

Litt w. 31 Plnik (?) [Dopisek inną ręką]

Wilanow. [dopisek inną ręką]

#### **Pr. I. n 244.**

Kopia zrzeczenia się prawa do Dóbr Willanowa na mocy Działu mianego przez JW. Xcia Czartoryskiego na rzecz Xżny Lubomirskiej 1798.

## PRZYPISY

- 1 Prawdopodobnie od niem. Mangold (*B. vulgaris* convar. *vulgaris*), burak liściowy, boćwina.
- 2 Prawdopodobnie Nieszpułka Zwyczajna (*Mespilus germanica*).
- 3 Leonard (właściwie) Leonhardt Jan Piotr, burgrabia w pałacu wilanowskim, z wykształcenia stolarz. Wykonywał liczne prace stolarskie w Wilanowie i warszawskim pałacu Czartoryskich czego dowodzą publikowane w niniejszym tomie rachunki. Uchwytny na służbie Sieniawskich, a później Czartoryskich w latach 1728-1730. Na stanowisku burgrabiego zastąpił Piotra Więckowskiego. Na tym stanowisku notowany już w r. 1728.
- 4 Elżbieta z Lubomirskich Sieniawska, hetmanowa wielka koronna, kasztelanowa krakowska, żona Adama Mikołaja Sieniawskiego, właścicielka Wilanowa w latach 1720-1729.
- 5 Obok na marg. Inna ręką dopisek Swider do przewiercania Pomarańczow w Waskach
- 6 Prawdopodobnie Lima, inaczej Limonka, Limetka (*Citrus aurantiifolia*). Książd Krzysztof Kluk tak opisywał Limetkę „Limonie. Rosną gęsto-krzaczyste; gałązki są pełne kolców. Liście karbowane, a ich ogonki łapkowane. Owoc drobny, niemięsisty, pełen soku kwaśnego”. K. Kluk, *Dykcyonarz Roslinny [...]*, t. I, Warszawa 1805, s. 133.
- 7 Prawdopodobnie Pomarańcza Gorzka (*Citrus aurantium*).
- 8 Rośliny nie udało się zidentyfikować. Nazwa brzmi podobnie do *Albizia*, aczkolwiek rośliny z tego rodzaju sprowadzono do Europy dopiero w połowie XVIII w.
- 9 Wawrzyn szlachetny (*Laurus nobilis*), zwany powszechnie drzewem bobkowym. Drzewka laurowe wymieniono w dalszej części inwentarza, trudno wytłumaczyć na czym polegała różnica. Krzysztof Kluk określa wręcz nazwę lauru jako „Laur nobilis: laur bobek”. K. Kluk, *Dykcyonarz Roslinny [...]*, t. II, Warszawa 1808, s. 79.
- 10 Zapewne *Jasminum nudiflorum* o żółtych kwiatach.
- 11 Zapewne Granatowce Właściwy (*Punica granatum*). Być może też chodzi o jakiś gatunek jaśminu dający podobne owoce.
- 12 NN oficjalista wilanowski na usługach Marii Zofii z Sieniawskich Denhoffowej, późniejszej Czartoryskiej.
- 13 Gottlob Meister, ogrodnik warszawski saskiego pochodzenia. W r. 1725 sprowadzony do Leszyc przez Adama Mikołaja Sieniawskiego, następnie na usługach Marii Zofii Denhoffowej, późniejszej Czartoryskiej, która w 1729 roku przeniosła go na stałe do Wilanowa. Szerzej na jego temat zob. R. Nestorow, „*Meister Gottlob*” ogrodnik w służbie Adama Mikołaja Sieniawskiego i przebudowa ogrodu w Oleszycach w 1725 roku. „*Arboretum Bolestraszyce*”, z. 10, 2005, s. 45-59.
- 14 Jastrzębski Jan, agent Elżbiety Sieniawskiej.
- 15 Jan Królikiewicz, sekretarz Elżbiety Sieniawskiej, a następnie jej córki Marii Zofii i Augusta Aleksandra Czartoryskiego.
- 16 Dąbrowski Paweł, pisarz prowentowy w Wilanowie, zapewne spokrewniony z Józefem Dąbrowskim, który w latach 1722-1724 dzierżawił Wolice. J. Nowak, *Dobra wilanowskie...*, s. 84.
- 17 August Aleksander Czartoryski.
- 18 Na marginesie dopisek: „o odesłanie listu Pana Januszowicza co przesłał [...]” Januszewicz NN oficjalista Czartoryskich.
- 19 Marii Zofii Czartoryskiej.
- 20 August Aleksander Czartoryski.
- 21 August Aleksander Czartoryski.
- 22 Paweł Głuchowski ekonom w Wilanowie. Sprowadzony do Wilanowa w r. 1726 za sprawą agenta Elżbiety Sieniawskiej Marka Turbińskiego, komisarza i lustratora wilanowskiego, swoją funkcję pełnił do r. 1733. O pracy Głuchowskiego w Wilanowie za czasów E. Sieniawskiej zob. J. Nowak, *Dobra wilanowskie...*, s. 65 i nn.
- 23 Sentamary, dozorca dworku Czartoryskich na Solcu.
- 24 Wawrzyniec Gronowski, bednarz w Wilanowie.
- 25 Bychawski, pisarz browarny w Wilanowie za Augusta. A. Czartoryskiego.
- 26 Deryng, cieśla wykonujące różnorakie prace na terenie Wilanowa. Najprawdopodobniej pochodził on z dóbr ruskich Czartoryskich. Specjalistów w tym zakresie masowo sprowadzała do prac w Wilanowie już Elżbieta Sieniawska.
- 27 Nieznany z imienia Gradowski pełnił w Wilanowie za Czartoryskich funkcję podstarościgo w Zastowie.
- 28 Mateusz Łyczynski. Rzemieślnik nieokreślonej profesji pracujący w Wilanowie.
- 29 Paweł Dąbrowski.
- 30 Paweł Dąbrowski.
- 31 Bychawski.
- 32 Być może identyczna z nieznaną z nazwiska Krystyną żoną Jana Holendra, wraz z którym sprawowała opiekę nad wilanowskim stadem krów holenderskich. Więcej na temat hodowli krów holenderskich w Wilanowie ich sprowadzeniu przez Sieniawską z Gdańska pisze J. Nowak, *Dobra wilanowskie...*, s. 71-73.
- 33 NN oficjalista sieniawskich związany ze spławem rzeczonym, być może flisak lub szyper.
- 34 Zapewne gospodyni zajmująca się krowami holenderskimi. Być może identyczna z zajmującą to same stanowisko Podceską.
- 35 Fryderycy, koniuszy Augusta A. Czartoryskiego.
- 36 Brak bliższego określenie urzędu nie pozwala na identyfikację osoby.
- 37 Być może chodzi tu o Józefa Młockiego.
- 38 Jan Mikołaj Cieszkowski, stolnik stężycki (1736-152), plenipotent Augusta A. Czartoryskiego. Szerzej na temat roli Cieszkowskiego na dworze Augusta Czartoryskiego zob. K. Kuras, *Jan Mikołaj Cieszkowski – klient i współpracownik Augusta Czartoryskiego*, [w:] *Patron i dwór. Magnateria Rzeczpospolitej w XVI-XVIII wieku*, red. E. Dubas-Urwanowicz, J. Urwanowicz, Warszawa 2006, s. 417-428.
- 39 Nieznany z imienia Kalinka był burgrabim pałacu w Wilanowie, funkcję tę przejął zapewne po Janie Piotrze Leonhardzie. Notowany w r. 1738.
- 40 August A. Czartoryski.
- 41 Nowicki, zapewne Łukasz, oficjalista Adama Mikołaja Sieniawskiego.
- 42 Adam Mikołaj Sieniawski.
- 43 Giovanni Spazio, nadworny architekt Elżbiety Sieniawskiej. Od r. 1720 pracujący w Wilanowie, aż do nagłej śmierci w 1726, pochowany na cmentarzu przy kościele w Wilanowie.
- 44 Francesco (Giovanni Francesco) Fumo, nadworny sztukator Elżbiety Sieniawskiej. W Wilanowie od 1722 r., zięć Giovanniego Spazio. Po śmierci architekta wraz z żoną Francescą przy udziale Józefa Fontany kierował pracami budowlanymi w Wilanowie do czasu zatrudnienia architekta Johana Sigismunda Deybla w 1728 r.
- 45 Johan Georg Plerisch, rzeźbiarz warszawski zatrudniony w Wilanowie od r. 1722.
- 46 Pietro Innocente Comparetti, nadworny sztukator E. Sieniawskiej, współpracownik F. Fumo.
- 47 Aleksander Sobieski.
- 48 Elżbieta z Lubomirskich Sieniawska.
- 49 Kazimierz Cola, był plebanem w kościele wilanowskim w czasach E. Sieniawskiej.
- 50 M. Wieczfinski, ekonom dóbr mazowieckich Czartoryskich. W Wilanowie zatrudniony był jeszcze za czasów Elżbiety Sieniawskiej, z wykształcenia był cieślą wykonującym prace dla rezydencji wilanowskiej.
- 51 Chodzi tu zapewne o Michała Thorzeckiego lub Marcjana Borkowskiego.
- 52 Trzezwik, burgrabia warszawskie pałacu Sieniawskich przy Krakowskim Przedmieściu (późniejszy pałac Czapskich, obecnie siedziba warszawskiej ASP).
- 53 Marek Turbiński, komisarz i lustrator dóbr wilanowskich.
- 54 Andrzej Barański, administrator dóbr wilanowskich. Zatrudniony w Wilanowie w r. 1720 przez Sieniawską, wcześniej związany z dobrami Czerniaków, od czasu ich przejścia przez hetmanową jego rola nieporównanie wzrosła. Po zakupie przez Sieniawską Wilanowa pełnił rolę ekonomy. Więcej o roli Barańskiego w Wilanowie pisze J. Nowak, *Dobra wilanowskie...*, s. 56-57. Zob też. D. Bąkowski-Kois, *op. cit.*, s. 35-36.
- 55 Marek Turbiński, komisarz i lustrator w Wilanowie przysłany do Wilanowa przez Sieniawską w r. 1723. Na stanowisku zastąpił on Stanisława Grochowskiego. Grochowski sprowadził do Wilanowa Pawła Głuchowskiego, późniejszego ekonomy. J. Nowak, *Dobra wilanowskie...*, s. 62, 64-65.
- 56 Józef Libiszewski (Lubiszewski, Libiszowski), synowiec jarosławskiego rezydenta Sieniawskiej F. Libiszewskiego. Przez całą służbę na dworze Sieniawskich, a następnie Czartoryskich (uchwytny do r. 1741) związany z dobrami ruskimi) głównie z jarosławszczyzną, a zwłaszcza kluczem wysockim. W administracji dóbr zajmował wysoką pozycję, tytułowany był sekretarzem, komisarzem dóbr, a nawet regentem kancelarii. D. Bąkowski-Kois, *op. cit.*, s. 25-26.
- 57 E. Sieniawskiej.
- 58 Marii Zofii z Sieniawskich Denhoffowej, córka Adama Mikołaja i Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskich.
- 59 Józef Fontana (zm. po 06.1739), warszawski architekt i przedsiębiorca budowlany zatrudniony przez E. Sieniawską w Wilanowie już w r. 1720 gdzie pełnił rolę budowniczego, wykonawcę projektów Giovanniego Spazio.
- 60 Niżej dopisek inną ręką ołówkiem Willanow
- 61 Obok dopisek j. w. był proboszczem X Woronicz

62 Franciszek Szumanczewski, podczaszy latyczowski (1714-1729), skarbnik hetmana Adama Mikołaja Sieniawskiego, później związany z E. Sieniawską.

63 W tym miejscu inne drobne rachunki

44	3
4 _____	76
<u>176</u>	
<u>11</u>	
187 _____	22

64 Arendarzem w Wilanowie był wówczas Abraham Zelmanowicz.

65 Marcja Borkowski, warszawski rezydent Sieniawskich.

66 Johan Georg Zeydler. Ogrodnik saskiego pochodzenia zarudniony był w Wianowie jeszcze przez królewiczów Sobieskich.

67 Ferdinand Heindl. Blacharz z dóbr podkrakowskich E. Sieniawskiej, dzierżawca Krzeszowic, zatrudniony w Wilanowie.

68 Marek Mateczyński.

69 Jakub Dunin (zm. 1730), starosta braćwawski (1715), regent kancelarii koronnej (do 1726), referendarz świecki (1726-1730).

70 Ewa z Leszczyńskich Szembekowa (zm. 25 IV 1762), żona Jana Szembeka.

71 S. Grochowski, oficjalista E. Sieniawskiej. Początkowo związany z dobrami Międzyrzeczkimi (1715-1720), najpierw w Międzyrzeczu Podlaskim później w Lasowcach, przybywa do Wilanowa z początkiem 1721 i pracuje tam jako zarządca folwarku i lustrator przez dwa lata do r. 1723. J. Nowak, *Dobra wilanowskie...*, s. 58-62; D. Bąkowski-Kois, *op. cit.*, s. 36.

72 Denhoff Stanisław Ernst (zm. 2 VIII 1728), wojewoda połocki (1721-1728), hetman polny litewski (1709-1728), pierwszy mąż Marii Zofii Sieniawskiej.

73 Abraham Zelmanowicz, arędarz w Wilanowie w latach 1724-1728, w r. 1728 występujący jako arendarz w Służewie. J. Nowak, *Dobra wilanowskie...*, s. 62, 74, 78-80; J. Nowak, *Żydzki w kręgu Denhoffów, Sieniawskich i Czartoryskich (II połowa XVII-koniec XIX wieku). Słownik biograficzny*, Kraków 2007, s. 422-423.

74 Nie udało się ustalić w którym pałacu „gospodynią” była Regina Barska.

75 Ignacy Hiacynt Mathy, kupiec gdański.

76 Pietro Innocente Comparetti, sztukator współpracownik Francesca Fumo.

77 Gordyan Mayer, ślusarz, stały współpracownik stolarza Konrada Kotschenreittera pracujący w Wilanowie od r. 1724 wykonujący zawiasy i zamki, zawiasy i okucia do drzwi i mebli.

78 Franciszek Stawski, podstarości na folwarku wilanowskim za Elżbiety Sieniawskiej, uchwytany w latach 1720-1723.

79 Olszewski (Olszowski) Stanisław, właściciel części Powsina. B. Smoleńska, *op. cit.*, s. 309.

80 Elżbieta z Lubomirskich Sieniawska.

81 Ciołkowie byli właścicielami części Powsina, ziemię wykupywał od nich już Jan III Sobieski. B. Smoleńska, *op. cit.*, s. 298.

82 August A. Czartoryski.

83 Paweł Głuchowski, ekonom.

84 Franciszek Rembeliński, administrator, ekonom (?) w Międzyrzeczu Podlaskim za Czartoryskich.

85 Fryderycy.

86 August A. Czartoryski.

87 August Aleksander i Maria Zofia Czartoryscy.

88 August A. Czartoryski.

89 Adam Kazimierz Czartoryski, syn Augusta i Marii Zofii Czartoryskich, brat Izabeli Lubomirskiej (właściwie Elżbiety Czartoryskiej).

90 Adam Kazimierz Czartoryski.

91 Izabela Lubomirska.

## CZEŚĆ II

RKPS 11318:

DOBRA WARSZAWA. AUGUST  
ALEKSANDER CZARTORYSKI.  
PAŁAC W WILANOWIE

Opracował  
Jakub Sito

## [k. 1]

Connotacya co wydał swoich Pieniędzy Konrad Stolarz w Willanowie

Na Piec nowy wystawiony w Willanowie w tey izbie która mu była dana do roboty Stolarskiej, złotych 32.

Czeladnikom dwom, których do roboty niaął Pańskiej według roskazu J. Jmci Dobrodziejki odiezdżający na ten czas do Grodna na Seym, y których przez szesc Niedzieli trzymał do Panskiej roboty, złotych 192.

Dwoch chłopcow danych na naukę Stolarską doskonale według Konsztu swego wyuczyl, od tych nauki do łaski Panskiej się oddaie od których należałoby Talerow bitych trzysta, za co, nic niewziął.

Prosi na drogę bo niema w czym iechać z roboty tylko z rąk swoich Zyięc

od pieca	f	32
Czeladzi	f	192
	f.	224

Abgenommen von Herrn  
Krukawitz 224

Cunradt Kotschenraütter  
Dischler

Slusarzowi od nauki chłopca  
Temuz Expensy

## [k. 2- 2 v.]

W Warszawie na Szolcu dnia 16. Marty. Anno 1745. ~.

Między Imc. Panem Fridericym koniuszym J.O. Xcia Imci Wojewody Ruskiego, a z drugi strony Panem Israelem Moskiewiczem Arendarzem Mnyszewskim stanął takowy kontrakt z Woli I.O.Xcia Imci Dobrodzieya Iz pomieniony Israel Moskiewicz obiecuie bez Zadnego zawodu to iest na Austeryi Wilanowskiej Nowey Drzewa różnego gatunku na Wysłę pod Wilanową spusic iako się specyfikuję y tam się Zatrzymac obliguie pod samym Palacem ~.

Sztuk drzewa	Do Austeryi	Tynffy	Szostaki
36.	Sztuk Balek, wzdłusz lokci 25. Nagrubsz y na Szersz po Calow 8. y 12. Sztuka iedna po Tynffów dwanascie, dico Ty. 12 „ ~ ..... „ Fac:	432.	„ ~ „
30.	Sztuk Balek, wzdłusz lokci 16. Nagrubsz y na szersz po Calow 8. y 12. Sztuka iedna po tynffów cztery, dico Ty. 4 „ ~ ..... „, Fac:	120.	„ ~ „
12.	Sztuk Balek, wzdłusz lokci 22. Nagrubsz y na szersz po Calow 8. y 12. Sztuka iedna po tynffów dziesięc. dico Ty. 10 „ ~ ..... „ Fac:	120.	„ ~ „
180.	Sztuk krokwow, wzdłusz lokci 18. Nagrubsz y na Szersz po Calow 7. y 10. Sztuka iedna po tynffów trzy, dico Ty. 3. ~ ..... „, Fac:	540.	„ ~ „
30.	Sztuk Legarow pod Podłogami, wzdłusz lokci 16. Sztuka iedna po Tynffów dwa, dico Ty. 2.	60.	„ ~ „
30.	Sztuk dito Legarow, wzdłusz Lokci 11. Sztuka iedna po Szostakow bitych pięć, dico Ty 1 2/3.	40.	„ ~ „
12.	Sztuk Murlattow wzdłusz Lokci 23. Nagrubsz y na Szersz po Calow 6. y 8. Sztuka iedna po Tynffów szesć, dico Ty. 6. - ..... „ Facit	72.	„ ~ „
40.	Do Stayni Sztuk Balek wzdłusz Lokci 19. Nagrubsz y na Szersz po calow 8. y 12. Sztuka iedna po Tynffów Sześć y Szostak bity. dico Ty. 6 1/3.	253.	1.

Sztuk drzew		Tynffy	Szostaki
20.	Sztuk Murlattow wzdłuż Lokci 19. Nagrubsz y na Szersz po Calow 6. y 8. Sztuka iedna po Tynffów dwa y Szostaków bitych dwa, dico Tynfow 2. 2/3 . ~ „ .....Facit	53.	1.
20.	Sztuk Słupow wzdłuż Lokci 19. kwadrat po Calow 7. Sztuka iedna po Tynffow dwa y Szostak bity ieden, dico Ty. 2 1/3..... Facit	426	2.
120.	Sztuk różnego Drzewa na krokwie y do związania, wzdłuż Lokci 18. na odzomku na grubszy na Szersz po Calow 7. y 10. Sztuka iedna po Tynffow Trzy, dico Ty. 3 „ ~ „ .....Facit.	360.	~~.
530	Sztuk drzewa Efficit in Summa Tynffow. Dico Tynffow Dwa Tysiacy Dziewięć dziesiąt Siedm, y Szostak bity ieden. ~~.	2097.	1

Tedy na te zwysz wyrażoney summy opuszczam z dobrzy woli Imc Panu Fridericemu siedmnaście tynfów y szostak bity ieden, nalezy mnie Zapłacić Dwa tysiacy Ośmdziesiąt tynffow dico 2080 ty ~~ y pomienionego Drzewa deklaruję Imci Panu Fridericemu wraz wszystko Spuścić Pod samą Wilanowę gdzie woda donoszna iest, dnia 24 Juni a.c. na Święto Świętego Jana Chrzciciela bez Zadney odwłoki y wymówkę. Tedy przy tym Zgodzonym kontrakcie odebrałem na te wzwysz wyrazoney summy od Imci Pana Fridericego Czerwonych złotych Trzydziesci, dico # 30. rachuiąc Czerwonego złotego po złot. 17. grosze 15. ktory kontrakt iest na dwie Ręki pisany, ieden Zostaie u Imci Pana Fridericego drugi przy mnie Arędarza Israela Moskiewicz

Datum wWarszawie die 16. Marty 1745, Anno.~

[Israel Moskiewicz - podpis hebrajski]

PS. Wszystko drzewo powinno być obrobiono borowy sprawem.

[k. 3]

Contract

geschlossen mit dem Juden, Israel Moskiewicz aus Mnyszew auf unterschiedliches bau Holtz

zum Wirths=Haus in Villanow  
de die 16<sup>ten</sup> Martý. 1745<sup>en</sup> Jahrs  
Ad Conto gegeben 30. Ducaten oder 525 f. richtig bezahlt  
[Zimmer=Meister Lucy Anschlag zum [Wirts=Haus 1745]

[tłumacz. k. 3]

Kontrakt

Zawarty między Starozakonnym Izraelem Moskiewiczem z Mniszewa na różne drewno budowlane do austerii w Wilanowie z 16 Marca 1745 roku. Wydane a conto 30 dukatów co czyni 525 złotych. należycie zapłacone,

Kosztorys cieśli Lucy na austerię 1745

[k. 4]

Das gast haus in Willanow zu bauen, nehmlich was zimmer arbeith an denselben frist, das ist alles holtz darzu zube hauen, die balken und brether zu hubeln, den oberbohten gestölzt anzuschlagen die fuss bohten gehubelt zu lagen das Tach zu latten und mit einen stehenden Stuhl abzu binden und aufzusetzen, die Treppen zu machen, betragt das zimmer arbeits Lohn

Summa / 1084 Tynff ~~

Idem

Den Stall bau diesen gast hause ebenfalss mit einen stehenden Stuhl abzubinden, alles holtz darzu zubehauen, den ober bohten ungehubelt und gestölzt zu lagen, alle benöhtigte säule und ständer unterzuziesen und zuver bünnten, betragt das arbeits Lohn derer Zimmer leithe

Summa / 690 Tynff ~~

Warschau  
d 31 Martý  
1745

[tłumacz. k. 4]

Wydatki na cieśli pracujących przy austerii w Wilanowie, jako to prace ciesielskie na tenże termin, to jest ociosanie całego drewna, oheblowanie belek i desek, zbitie powały, położenie oheblowanej podłogi, obicie dachu, zbitie więźby dachowej i wciągnięcie jej na miejsce, wykonanie schodów



W sumie / 1084 tynfów

tamże

Również za zabicie więźby dachowej do stajni tejże austerii, za ociosanie całego użytego drewna, położenie i zabicie oheblowanej powały, wciągnięcie i zabicie wszystkich niezbędnych słupów i wsporników, wydatkowano na place cieśli:

sumę 690 tynfów Warszawa 31 marca 1745

[k. 5]

Specification der Ausfuhr Ziegeln und dachfanner aus der Ziegel Scheinen von Cabath nach der Villanower bau von den 11. 7bris bis den 26. dito 1745 A-									
	Quadrat Halb Ziegel	Ordynayr	Carnis Ziegel	Grosse Gesims Ziegel	Holändische Dachfanne	Bibers schwanz	Gulden	Groschen	Schilling
	a 9 s.	a 7 s.	a 1 s.	a 2/3	a 1 s.	a 1 s.			
Burgraff	8100	.....	.....	.....	.....	.....	72	27	...
Jochim	12500.	.....	.....	.....	.....	.....	112	15	...
Scigielski	3900	.....	.....	.....	.....	.....	35	3	...
Jochim	.....	3000	.....	.....	.....	.....	21	.....	.....
dtto Jochim	.....	.....	.....	500	.....	.....	13	15	.....
dtto Jochim	.....	.....	.....	.....	12500	.....	87	15	.....
Burgraff-a18 7bris	.....	.....	.....	.....	9860	.....	69	12	1
Scigielski	.....	.....	.....	.....	6000	.....	42	.....	.....
Jochim	.....	.....	.....	.....	.....	1500	10	15	.....
Burgraff	7706	.....	.....	.....	.....	.....	69	26	2
Jochim	5500	.....	.....	.....	.....	.....	49	15	.....
Schmitt	4000	.....	.....	.....	.....	.....	36	.....	.....
Scigielski	3600	.....	.....	.....	.....	.....	32	12	.....
Jochim	.....	.....	2000	.....	.....	.....	14	.....	.....
dtto Jochim	6000	.....	.....	.....	.....	.....	54	.....	.....
Scigielski	3000	.....	.....	.....	.....	.....	27	.....	.....
Summa efficcitt	54386	3000	2000	500	28360	1500	747	6	-

Datt 28 7bris 1745 A.

Kizler mp.

[tłumacz. k. 5]

Specyfikacja wywozu cegły i dachówki według pokwitowania z cegielni Kabackiej na budowę wilanowską od 11 września do 26 września 1745									
	Kwadratowa półceglą	ordynaryjna	gzymsówka	duża gzymsówka	holenderska karpówka	karpówka	złote	grosze	szyligi
	a 9l sz.	a 7l sz.	a 7l sz.	a 27l sz.	a 7l sz.	a 7l sz.			
burgrabia	8100	.....	.....	.....	.....	.....	72	27	...
Jochim	12500.	.....	.....	.....	.....	.....	112	15	...
Scigielski	3900	.....	.....	.....	.....	.....	35	3	...
Jochim	.....	3000	.....	.....	.....	.....	21	.....	.....
tenże Jochim	.....	.....	.....	500	.....	.....	13	15	.....
tenże Jochim	.....	.....	.....	.....	12500	.....	87	15	.....
burgrabia - od 18 IX	.....	.....	.....	.....	9860	.....	69	12	1
Scigielski	.....	.....	.....	.....	6000	.....	42	.....	.....
Jochim	.....	.....	.....	.....	.....	1500	10	15	.....
burgrabia	7706	.....	.....	.....	.....	.....	69	26	2
Jochim	5500	.....	.....	.....	.....	.....	49	15	.....
Schmitt	4000	.....	.....	.....	.....	.....	36	.....	.....
Scigielski	3600	.....	.....	.....	.....	.....	32	12	.....
Jochim	.....	.....	2000	.....	.....	.....	14	.....	.....
tenże Jochim	6000	.....	.....	.....	.....	.....	54	.....	.....
Scigielski	3000	.....	.....	.....	.....	.....	27	.....	.....
W sumie	54386	3000	2000	500	28360	1500	747	6	-

Działo się 28 września 1745 r.

Kizler mp.

**[k. 6-8]**

Odebrałem od Jego Msci Pana Klinki komisarza namoię konto od Malowania Roznego narożnych. Miescach ktore ugodzone za złotych 425 gr 18. Natom odebrał # 6. efficit złotych 100 Naco ten Dokument daię y pod pisuię Datum w Willanowie d. 3. 8 brys 1745

F Kallinka mp

Odebrałem od Jego Msci Pana Klinki komisarza Na ku pienie oleiu Garcy Cztery Garniec a tynfow 4 efficit Tynfow 16 ato ten oley do Willanowa Na trenkowa nie y malowanie osob wazów kamiennych roznych malowania Naco ten Dokument daię i podpisuię Datum wWillanowie d. 3. 8brÿs 1745

F Kallinka mp

Odebrałem od Jego Msci Pana Klinki komisarza in vim zapłaty od Malowania Roznych rzeczy w Pomaranczarni i w Pałacu Czerwonych złotych No 6 dico # 6 Naco ten Dokument daię Datum w Willanowie d. 14. 8 brys 1745

F Kallinka mp

**[k. 9]**

Auf den Wilanower Orangerie undt Wirths Haus bau Sambt [?] als  
 - Auf die letzte Rathe Vermöge Contract restieret -----133 Ty 1 sch  
 - An der Orangerie 121 Ell. lang Schluss Mauer mehr gemacht so  
 847 beträgt a 2 schos-----564 2  
 - Zwey Waasen auff die pfeiler der durch sicht aufzusetzt mit Eisen 5 1  
 - Die Windel Treppe an der Orangerie beträgt 247 # a 2 . -----164 2  
 - Das Dach. Darauf Zimmer und Mauer arbeith, blech, nagel und eisen ----- 89 2  
 - Die Windel Treppe mit der Spille und eichene stuffen-----46 -  
 - Vier Eichen Thüre und Futter mit Schlösser a 30 T: -----120 -  
 - Sechs Keller Fenstern mit Glas Flügel undt beschlag a 13 T: ----- 78 -  
 - Oben in Canahl eine eiserne Offen Thür und eiserne Rost ----- 32 1  
 - Zwey blecherne Fahnen mit eisern stangen nebst deren  
 Postementern laut Klempner Rechnung ----- 71 -

Am Wirths haus

12 eichen stuffen a 12 ellen lang vor [?] vom Tischler zu bearbeithen  
 und mit eisern Nagel anzuschlagen a 6 Ty ----- 72 -  
 - Ein Thür mit eichen Futter und beshlag unter der Treppe----- 16 -

80 Ell. Geländer an der vordern Faciate nebst zwey [?]----- 47 -  
 - Zwey blecherne Waasen oben auf dehm Dach mit Postementern  
 undt eisern Stangen zusammen ----- 58 -  
 - Sechs vergulte blecherne Cron Leuchter mit Schraube undt zugehör 114  
 30 Stück blecherne Wand Leuchter ----- 30 -

Im Stall

- Der Mitte Fussboden 86 Ellen lang, 6 Ellen breit  
 zulegen nebst eisern Nageln dazu ----- 54 -  
 - Zwey seiten Fenster mit Glas und beschlag ----- 26 -  
 - Zwey Waasen mit Postementern oben auf dehm dach ----- 22 -  
 - Die Aufsetzung die Sambtl. Krippen und Rauffen ----- 58 -

Summa 1802 Tynff

Wegen ungleiche Terrains, die mehrer Maur Arbeith und [?] ausfallung, so mihr Umkosten [?] sachet solches Stall in ihro HochFürstl Durchl. hohe gnade mich schadlich zu halten

Warschau d. 4 January Ao 1746

J S Deybel mp  
1.744 T:**[tłumacz. k. 9]**

Do budowy oranżerii i austerii w Wilanowie wraz z [?]

Za ostatnią ratę według kontraktu pozostaje - 133 tynfy 1 szóstak  
 W oranżerii nadbudowany mur koronujący długi na 121 łokci,  
 tedy należy się 847 złotych licząc od jednego [łokcia] 2 szóstaki - 564 2  
 Dwie Wazy na filarach postawione wraz z żelazem - 5 1  
 Schody kręte do Oranżerii 247 zł po 2 szóstaki 164 2  
 Dach. Do niego prace murarskie i ciesielskie, blacha, gwoździe i żelazo 89 2  
 Schody kręte z wrzecionem i dębowymi stopniami 46 -  
 Czworo dębowych drzwi z futrynami i zamkami, każde 30 tynfów: - 120 -  
 Sześć okien piwnicznych ze szklanymi skrzydłami i okuciem, każde 13 t. - 78  
 Górą w kanale żelazne drzwi do pieca i żelazny ruszt - 32 1  
 Dwie blaszane chorągiewki na żelaznych drążkach wraz  
 z postumentami zgodnie z rachunkiem blacharza 71 -

W austerii

12 dębowych stopni każdy długości 12 łokci [?] do obrobienia  
 przez stolarza i przybicia żelaznymi gwoździami każdy 6 tynfów - 72  
 Drzwi pod schodami w dębowej futrynie z okuciem - 16 -

80 łokci balustrady do elewacji frontowej wraz z dwoma [?]	-	47	-
Dwie blaszane wazy na dachu wraz z postumentami i żelaznymi masztami -		30	-
Sześć blaszanych złożonych żyrandoli ze śrubami i tym co przynależy -		114	
30 sztuk blaszanych kinkietów -		30	-

## W stajni

Położyć podłogę po środku długości 86 łokci, szerokości 6 łokci, wraz z żelaznymi gwoździami -		54	-
Dwa boczne okna ze szkłem i okuciem -		26	-
Dwie blaszane wazy na dachu wraz z postumentami -		22	-
Osadzenie żłobów razem z drabinkami -		58	-

---

W sumie 1802 tynfów

Wobec nierówności terenu, jest więcej roboty murarskiej [?], co powiększa koszty, [?] przez łaskawość Jaśnie Oświeconego Księcia będzie mi poczytane za stratę.

Warszawa. 4 stycznia 1746

J S Deybel mp  
1.744 tynfy

**[k. 10]**

Connotacja expensy na Malowania różnych rzeczy w Ogrodzie Willanowskim iako i w Pałacu na różnych Miejskach Skończona robota die 21 Augusty 1746 Ao

<u>1mo.</u> 29 Skrzyń nowych Dembowych alias Wazów wktorych są Drzewa laurowe y pomarańczowe malowane szaro y zielono, 1 a Tyn 2... Tynfow 58
<u>2do.</u> 54 Skrzyń takichze reparowanych od stolarza denowo które znowu Malowane iedna Na drugą po Tynfie 1..... Tynfow 54
<u>3tio.</u> 1 Pokrowiec na Bat splutna 2 razy gruntowany i skros Malowany Mozayką Muszlami y Delfinami iako y Cały Bat na skroś odnawiany od wszystkiej roboty..... Tynfow 40
<u>4to.</u> 1 Promik denowo skros malowanie odnawiane ..... Tynfow 10
<u>5to.</u> 4 Słupy Wysokie doprzewozu Malowane 1 a szostaków 4..... Tynfow 5 <sup>1</sup> / <sub>3</sub>
<u>6to.</u> 8 Postamentów Wysokich naktorych Busta kamienne stoią na ulicach w Puskozy w dolnym ogrodzie 1 a szostaków 4..... Tynfow 10 <sup>2</sup> / <sub>3</sub>
<u>7mo.</u> 22 Ławów Dembowych w Ogrodzie gurnym y Dolnym na Roznym miejscu Stoiącym po ulicach od iednej Tynf.. 1 ..... Tynfow 22
<u>8vo.</u> 4 Bale Wielkie na murze leżące wgurnym ogrodzie 2... w dolnym ogrodzie nad wodą 2 od iednego tynf 1 ..... Tynfow 4
<u>9no.</u> 4 Wazy Drewniane na murze stoiące w ogrodzie fugi kitem pozaprawiane y Malowane od iedney a szosta' 5..... Tynfow 6 <sup>2</sup> / <sub>3</sub>
<u>10mo.</u> 4 Postamenta Wielkie kamienne naktorych stoią gładya torowie Szaro Malowane od iednego szostaków 4 ..... Tynfow 5 <sup>1</sup> / <sub>3</sub>
<u>11mo.</u> 2 Wazy Wielkie międziane Szaro Malowane 1 a szosta 4 ..... Tynfow 2 <sup>2</sup> / <sub>3</sub>

<u>12mo.</u> 1 Szyler Haus w Ogrodzie dla szyld wacha Malowany..... Tynfow 4
<u>13tio.</u> 12 Osubek Małych kamiennych y ołowianych napostamentach kamiennych wszytko szaro malowane 1 a Tynf 1 ..... Tynfow 12
<u>14to.</u> 50. Postamentow pod Wielkimi osobami y małemi y Wazami w ogrodzie Szaro Malowane od iednego <sup>1</sup> / <sub>2</sub> Tynfa..... Tynfow 25
<u>15to.</u> 4.. Osoby Wielkie Ołowiane. 2. razy Malowane żułto chynskim pokostem od iedney.. po Tynfów 3..... Tynfow 12
<u>16to.</u> 26.. Osób Wielkich Ołowianych a 8.. Małych y kamienne y Ołowiane ktore Miały plamy czarne gdzie złoto poodopadało i gdzie się porospadały pokitowane y po Malowane żułto iedna na drugą po szostaków 2..... Tynfow 22 <sup>2</sup> / <sub>3</sub>
<u>17mo.</u> 14 Wazów Ołowianych na różnych Miejscach stojących w ogrodzie gurnym szaro y żułto Malowanych 1 szosta 4 ..... Tynfow 18 <sup>2</sup> / <sub>3</sub>
<u>18mo.</u> .Posadzka kamienna y schody na doł oleiem trenkowane ..... Tynfow 4
<u>19mo.</u> Od Reparacy Sufitów w Pokoiu karmazynowym gdzie zołre łuszko, co mularz rysy pozaprawiał 4 konty y wprzed po koiem Malowanie reparowane y kolory między sztuka toryą woboch Pokoiach od wszystiej roboty..... Tynfow 31 <sup>2</sup> / <sub>3</sub>
20 3. Okna wielkie wktorych kwater N° 16.. Na gurnych galeryach oboch gdzie obrazy są szaro Malowane y okowatz ..... Tynfow 9
21 4. Drzwi Natesz Galerye 3. A na wieży 1 biało Malowane a szos 2. .... Tynfow 2 <sup>2</sup> / <sub>3</sub>
22 4. Drzwi Nad zielonemi Pokoiami w Pokoiu JOXięcia Jego Mci od iednych po szostaków 4..... Tynfow 5 <sup>1</sup> / <sub>3</sub>

---

Suma Tynfow 365 <sup>2</sup>/<sub>3</sub>  
Abzug 18 T  
bezahlt mit 347 <sup>2</sup>/<sub>3</sub>

**[k. 11]**

Daię ten dokument Jego Mci Pa Klinkowi Komisarzowi iakom odebrał Reszty od zwysz pomienio ney Roboty Malowa nia Reszty złotych Sto Piećdziesiąt y Dwa Dico fl 152 gr 11 <sup>2</sup>/<sub>3</sub> Naco te dokument podpisuję Datum w Warszawie die 2m 7bris 1746

F Kallinka mp

**[k. 12]**

Bey dem Willanoffer Wirths Hause, haben am Dach, folgende Maurer und Handlanger gearbeitet als:

	Maurer Tage:	Handlanger age:	
Vom 23. bis mit dem 28. Sept:			
2. Maurer á 5 scho	12.	"	
2. Handlanger á 2 scho	"	12	
Vom 30. Sept. bis mit dem 5. Oct:			
2. Maurer á 4 scho	12.	"	) nach Michaelis
2. Handlanger á 2 scho	"	12	
Vom 7. bis mit dem 12. Oct:			
4. Maurer á 4 scho	12.	"	
3. Handlanger á 2 scho	:	9	
Summa:	36.	33.	

Vor 36. Maurer Tage, á 4. et 5. scho: ---  
Vor 33. Handlanger Tage á 2. scho: ----

52 Timpf  
22 „

Summa 74 Timpfe

Die Summa der 74. Timpfe habe vor abmeldte verfertigte arbeit richtig empfangen welches hiemit quittirre.

Warschau die 3. Nov 1748

Johan Ehrenfried Staude  
Mauer meister

**[tłumacz. k. 12]**

Przy budowie wilanowskiej austerii, pracowali przy dachu następujący murarze i pomocnicy:

	dniówki murarskie:	dniówki pomocników:
Od 23 do 28 września:		
2 murarzy á 5 szóst .....	12.	"
2 pomocników á 2 szóst.....	"	12
Od 30 września do 5 października:		
2 murarzy á 4 szóst.....	12.	"
2 pomocników á 2 szóst.....	"	12
Od 7 do 12 października:		
4 murarzy á 4 szóst.....	12.	"
3 pomocników á 2 szóst.....	:	9
W sumie:	36.	33.

Za 36 dniówki murarskie, á 4 i 5. szóst.  
Za 33 dniówki pomocników á 2. szóst.

52 tymfy  
22 tymfy

W sumie : 74 tymfy

Sumę 74 tymfów należycie otrzymałem przed zakończeniem prac co też niniejszym kwituję.

Warszawa 3 listopada 1748

Johan Ehrenfried Staude  
Mistrz murarski

**[k. 13]**

Specyfikacya Dni. Mularskiey Roboty ktorzy Rozne Reparacya porobili wPałacu Willanowskiem iako to powszystkich Dachach y koło kominów po reparacy kotlearskiey y Blacharski po obrzucali, w kuchni Dwa kominy Na dach wyprowadzali Moią stancyą pod Murowali wkuchni piecyki reparowali piecyki dla Cukier nika przestawili Kuchmistrzową stancyą reparowali y Wkrę dense wpiwnicy pod oknem zamurowali Dachy na oficynach wszendzie po reparowali trwała ta robota przez niedziel N° 11 y dni 2 a d. 2. Augusti de d. 19. 8bris 1748

ad. 2. de d. 3. Augus Robiło Mularzow N° 2. po dni 2. dni	-----	4
Pomocnikow N° 2. po dni 2. dni	-----	4
ad. 5. de d. 9. Augus, Robiło Mularzow N° 2. po dni 5. dni	-----	10
Pomocnikow N° 2 po dni 5. dni	10	
ad. 12. de d. 17. Augus Robiło Mularzow N° 2. po dni 5. dni	-----	10
Pomocnikow N° 2... po dni 5. dni	-----	10
ad. 19. de d. 23. Augus Robiło Mularzow 2. po dni 5. dni	-----	10
Pomocnikow N° 2. po dni 5. dni	-----	10
ad. 26. de d. 31. Augus, Robiło Mularzow N° . po dni 6. dni	-----	12
Pomocnikow N° 3 po dni 6. dni	-----	18
ad. 2. de d. 7. 7brys Robiło Mularzow N° 2. po dni 6. dni	-----	12
Pomocnikow N° 3. po dni 6. dni	-----	18
ad. 9. de d. 13. 7brys Robiło Mularzow N° 2. po dni 5. dni	-----	10
Pomocnikow N° 3. po dni 5. dni	-----	15
ad. 16. de d. 20. 7brys Robiło Mularzow 2. po dni 5. dni	-----	10
Pomocnikow 3. po dni 5. dni	-----	15
ad. 23. de d. 28. 7brys Robiło Mularzi 2. po dni 6. dni	-----	12
Pomocnikow N° 3 po dni 6. dni	-----	18
ad. 30. 7bry de d. 5. 8brys Mularzy N° 2. po dni 6. dni	-----	12
Pomocnikow N° 2 po dni 6. dni	-----	12
ad. 7. de d. 12. 8brys Robiło Mularzy N° 2. po dni 6. dni	-----	12
Pomocnikow 2. po dni 6. dni	-----	12
ad. 14. de d. 19. 8brys Mularzy N° 2. po dni 6. dni	-----	12
Pomocnikow 2. po dni 6. dni	-----	12

In Summa dni Mularskich - ..... 126  
Suma dni Pomocnikow - ..... 154

F Kallinka mp

[k. 14]

Vor Ihro Durchl. Fürsten Czartorinski Woiwoden von Russ=Land zur Polirung der Zimmere in Willanower Palais geliefert.

1748.

d. 5. January 20. lb Pimpstein .....	Tynff 16. 2.
„ 1 lb Engl. Erde.....	1. 1.
„ 1 lb Tripel .....	1. 1.
„ 2 lb Schwefel .....	1. -
„ 12 loth Schwamm .....	6. -
„ 2 lb Leim.....	1. 1.

d. 17 April so zu den Neue Orangen Fässen in Willanow von Nöthen	
4. Stein Bley Weiss .....	56 -
„ 2 Stein Kreyde .....	4. -
„ 10 lb Silber Glid .....	6. 2
„ 10 lb Minie.....	5. 2.
„ 15 lb Grün Spon.....	60. -
„ 10 lb Pimpstein .....	8. 1.

Suma Tynff 167.2.

d. 21. May zu hohen hand bezahlt

Christian Neumann mp

[tłumacz. k. 14]

Jaśnie Oświeconemu Księciu Czartoryskiemu Wojewodzie Ruskiemu do malowania pokojów w pałacu Wilanowskim dostarczoneo.

1748

5 stycznia 20 funtów pumeksu .....	16. 2. tynfów
„ 1 funt ziemi angieskiej.....	1. 1.
„ 1 funt trypli .....	1. 1.
„ 2 funt siarki .....	1. -
„ 12 łutów gąbki .....	6. -
„ 1 funt kleju .....	1. 1.

17 kwietnia także do nowych kubłów na drzewka pomarańczowe w Wilanowie według potrzeby

4 kamienie bieli ołowiowej..	56 -
„ 2 kamienie kredy .....	4. -
„ 10 funtów [?] .....	6. 2
„ 10 funtów minii .....	5. 2.
„ 15 funtów grynszpanu .....	60. -
„ 10 funtów pumeksu .....	8. 1.

W sumie 167 Tynfów 2 ..

Dnia 21 maja zapłacone do ręki

Christian Neumann mp

## [k. 15]

In dem Willanoffen Fürstlichen Palle  
sind folgend specificirte Reparaturien  
von Maurer Arbeit verfertigt worden  
als 1748

Von Dato zu Dato haben gearbeitet.	an Maurer Tage	an Hand- langer tage	[?] an Lohn	
			timpf	schost
d. 2 <sup>ten</sup> und 3 <sup>ten</sup> Aug: 2 Maurer á 2 Tag: á 5 scho	4	„	6	2.
2. Handlanger.....	.....	4.	2	2.
Vom 5.bis mit dem 9. Aug: 2 Maurer	10	.....	16	2.
2. Handlanger.....	.....	10.	6.	2.
Vom 12.bis mit dem 17. Aug: 2 Maurer	10.	„.....	16.	2.
2. Handlanger.....	.....	10.	6.	2.
Vom 19.bis mit dem 23. Aug: 2 Maurer	10.	.....	16.	2.
2. Handlanger.....	.....	10.	6.	2.
Vom 26.bis mit dem 31. Aug: 2 Maurer	12 :	.....	20.	„
3. Handlanger.....	.....	18.	12	„
Vom 2.bis mit dem 7. Sept: 2 Maurer	12.	.....	20.	„
3. Handlanger.....	.....	18.	12	„
Vom 9. bis mit dem 13. Sept: 2 Maurer	10.	.....	16.	2
3. Handlanger.....	.....	15.	10.	„
Vom 16. bis mit dem 20. Sept: 2 Maurer	10.	„.....	16.	2.
3. Handlanger.....	.....	15.	10.	„
Vom 23. bis mit dem 28. Sept: 2 Maurer	12	.....	20.	„
3. Handlanger.....	.....	18.	12.	„
Nach Michaelis				
Vom 30 Sept: bis mit dem 5. Octbr.				
2. Maurer á 6. Tage á 4. scho.....	12.	.....	16	„
2. Handlanger á 2 scho.....	„	12	8	„
Vom 7 bis mit dem 12. Oct. 2 Maurer	12	.....	16	„
2. Handlanger.....	.....	12.	8-	„
Vom 14 bis mit dem 19. Oct. 2 Maurer	12	.....	16	„
2. Handlanger.....	.....	12	8	„
Summa	126	154	300	2

## [tłumaczenie k. 15]

W pałacu książęcym w Wilanowie  
zostały wykonane  
następujące reperacje murarskie  
w roku 1748

wykonano od dnia do dnia	dniówek murar- skich	dniówek pomoc- ników	[?] zapłacono	
			tymfów	szóstaków
2 i 3 sierpnia 2 murarzy				
á 2 dni á 5 szóstaków	4	„	6	2.
2. pomocników.....	.....	4.	2	2.
Od 5 do 9 sierpnia 2 murarzy	10	.....	16	2.
2. pomocników.....	.....	10.	6.	2.
Od 12 do 17 sierpnia 2 murarzy	10.	„.....	16.	2.
2 pomocników.....	.....	10.	6.	2.
Od 19 do 23 sierpnia 2 murarzy	10.	.....	16.	2.
2 pomocników.....	.....	10.	6.	2.
Od 26 do 31 sierpnia 2 murarzy	12 :	.....	20.	„
3 pomocników.....	.....	18.	12	„
Od 2 do 7 września 2 murarzy	12.	.....	20.	„
3 pomocników.....	.....	18.	12	„
Od 9 do 13 września 2 murarzy	10.	.....	16.	2
3 pomocników.....	.....	15.	10.	„
Od 16 do 20 września 2 murarzy	10.	„.....	16.	2.
3 pomocników.....	.....	15.	10.	„
Od 23 do 28 września 2 murarzy	12	.....	20	„
3 pomocników.....	.....	18.	12	„
Po Świętym Michale				
Od 30 września do 5 października				
2 murarzy á 6 dni á 4 szóst. ....	12.	.....	16	„
2 pomocników á 2 szóst. ....	„	12	8	„
Od 7 do 12 października 2 murarzy ....	12	.....	16	„
2 pomocników.....	.....	12.	8-	„
Od 14 do 19 października 2 murarzy ...	12	.....	16	„
2 pomocników.....	.....	12	8	„
W sumie	126	154	300	2

**[k. 16]**

In vorbenannten Maurer Tagen ist im Pallee auf der Gallerie nach dem alten Vorwerk angefangen, unten auf dem blechernen Dache bis auf die Brüstung der Ballaistraden wie auch die Feuer=Mauer alda, desgleichen die Feuer=Mauer aufm Pallee aufm Kupfernen Dache repariret abgeputzt und geweisert. Auf der obersten Gallerie mitten aufm Pallen die Feuer= Mauer und Brüstung was abgefallen gerest, verwerfen abgeputzt und geweisert auch die Feuer=Mauer auf der andere Seite auf der Gallerie wo das Schiedel=Dach verputzt und geweisert. In der Küchen 2: Feuer=Mauer herunter gebrochen, bis auf die Balken, aufs neun wieder aufgemauert und überm Dache verputzt. Unten eine steinerne Seyle unter das Rauchfang Dach gemacht, desgleichen die Härde und Wind Öffnen repariret die Wände, wo was abgefallen und die Ritzen an den andere Caminen verwerfen und abgezicht. In das Dach über der Küche Ziegell eingezogen, und die Walben Ziegell wo welche abgefallen wieder aufgesetzt, zu der Credentz was von Wanden abgefallen verputzt und geweisert. Bey dem Kellermeister das Dach repariret, wie auch die Walben Ziegel aufgesetzt wo es nöhtig gewissen und verwerfen. Unten im Keller die Thüre vermauret, und die kleine Fenstern repariret. Bey dem Burggrafen auf dem Küchen=Camin 2: Ellen draufs gemauret, auch bey dem Burggrafen in seinem Zimmer wo er stehet von forne bis an die Brüstung untermauret, hinten nach dem Lustgarten ein stück neue wand bis unters Dach untermauret. Auswendig und inwendig verputzt und geweisert, Bey dem Burggrafen die Walbenziegell aufgesetzt, auch Ziegell eingezogen, wo der Wind herunter geworfen.

Vor diese specifirt und richtig verfertigte Maurer=Arbeit habe das Lohn der vorher angesetztten Summa nehmlich 300 Timpf 2. Schostak richtig empfangen welches hiemit quittire.

Warschau  
dem 3<sup>ten</sup> November 1748:

Johan Ehrenfrid Staude  
Mauer meister

**[tłumacz. k. 16]**

W ramach wyszczególnionych dniówek zaczęto w pałacu na galerii za dawnym folwarkiem, dołem nad blaszanym dachem aż po parapet balustrady, jako też mur ogniowy tamże, podobnie jak mur ogniowy na pałacu, reperacje, tynkowanie i bielone. Na górnej galerii pośrodku pałacu, na ścianie ogniowej i parapecie skute resztki tego co odpadało, [miejsce to] wytynkowano i pobielono. Również ściana ogniowa po drugiej stronie galerii, gdzie jest dach dwuspadowy, tynkowana i bielona. Na budynku kuchni dwie ściany ogniowe zwalone aż do legarów, na nowo wymurowane i ponad dachem wytynkowane. Dołem wykonany kamienny wspornik pod dymnikiem jak również zreperowane piece kuchenne i grzewcze. Odspojone tynki na ścianach zrzucone, rysy na kominie usunięte i wszystko otynkowane. Na dachu nad kuchnią położone dachówki i zreperowane ubytki w murze. Na budynku Kredensu odpadłe tynki zreperowane i pobielone. Nad mieszkaniem Piwniczego zreperowany dach, i gdzie trzeba przemurowane zreperowane i pobielone. Dołem w piwnicy zamurowane drzwi i zreperowane małe okno. Komin kuchenny w mieszkaniu burgrabiego nadmurowany o dwa łokcie, w izbie gdzie mieszka burgrabia od frontu podmurowane aż po parapet. Z tyłu od strony parku fragment ściany podmurowany aż pod dach. Tak na zewnątrz, jak i w środku otynkowane i pobielone. U burgrabiego położone dachówki, i wstawione cegły tam gdzie je wiatr pozrzucał.

Za wyżej specyfikowane i należycie wykonane prace murarskie zapłatę, w wyznaczonej wcześniej wysokości 300 tyńfów i 2 szóstaków, należycie otrzymałem, co też niniejszym kwituję. Warszawa 3 listopada 1748

Johan Ehrenfried Staude  
Mistrz murarski

**[k. 17]**

Regestr Roboty Bednarskiej na potrzebę  
JOXC Woyewody Ruskiego do Wilanowa  
która jest kontraktowana W roku 1748  
dnia 22 Stycznia u Jegomości Pana Kommissarza Klincha



1 <sup>mo</sup> Robilem Wazow dębowych na pomar- ancze pirszego gatunku do Wilanowa 14 ktore miały wysokosci łokiec 1 y calow 9 zwontoramy Szerokosci zas u wiershu zdrzewem łokci 2 y czalow 3 y puł Cala u spodu zas Łokci 2 zdrze wem y skrzyrzamy Spodem Skontrakto wane po tynfow 12 Cyni tynfow -	168		
2 <sup>do</sup> Robilem Wazow dębowych drugiego gatunku 22 ktore miały wysokosci łokiec 1 y calow 9 szerokosci łokiec 1 y cwierci 3 łokcia y calow 2 u wirshu u spodu łokiec 1 y puł łokcia y calow 4 skrzyrzamy spodem kontraktowane po tynfow 8 cyni tynfow	176		
3 <sup>tio</sup> Robilem Wazow dębowych trzeciego gatunku 26 ktore miały wysokosci łokiec 1 y Calow 24 y puł cala sero kosci u wiershu zdrzewem łokiec 1 y cwierc łokcia 1na y calow 5 u spodu łokiec 1n Cwierc łokcia 1 na y calow 2 stągamy skontrakto wane tynfow 7 co czyni tynfow	182		

Summa Facit Tynfew - 526  
Jakom odebrał te Piniądze  
Toć pisuię się Alexander Gronowski

**[k. 18]**

Connotacya Skończoney Roboty Malowania w Pałacu Willanowskim  
y w Ogrodzie Na roznyh miejscu skonczona d. 19. 8brys 1748

Palustrata kamienna nad schodami kamiennymi do dolnego Ogrodu  
idąc Naktorey osoby rozne Wazy kamienne gzymsy Nakoło chendozo  
ne y wszystko de nowo Szaro Malowane od tey Roboty Tynfo- 70 -

Palustrata takasz przed oknami od Ogrodu zfigurami  
gzymsami także tesz szaro malowana od niey Tynfow 32 -

Dwie Palustraty Między Gabinetami zoboch stron  
Pałacu zgzymsami także tesz Malowana od niey Tynfo.. 28 -

Palustrata Wielka kamienna od dziedzica gzymsami De nowo chendozona Szaro Malowana od niey	Tynfo. 30 -
Dwie Osoby Wielkie drewniane na wieże Dwa razy Malowane iedna a Tynfow .6	Tynfow 12 -
9. Osob wielkich ołowianych w Ogrodzie po ulicach stoiące Szaro malowanę iedna a Tynfo. 3	Tynfow 27 -
19. Ław dembowych wOgrodzie Naroznym miescu stoiące po ulicach Szaro Malowanę iedna a złotych 1.	Tynfow 15 -
4. Postamenta Wielkie kamienne w dolnym ogrodzie Na ktorych Gladzatorowie stoią a Tynfo 3	Tynfow 12 -
2 Osoby Gladzatorow Szaro Malowane a T. 3	Tynfow 6 -
19. Drzwi w Pałacu Dembowych Wielkich y Małych poreparacy stolarski Szaro Malowane a Ty. 2. -	Tynfow 38 -
Palustrata Mała Drewniana Nad mostkiem y dąc od Czerwonych Pokoiow na Galeryą Wielką	Tynfow 3 -
Palustrata Wielka Zelazna Na srodku dziedzina słupy kamienne raz a drewniane dwa razy Szaro Malowane Sztaby zas zelazną farbą Dwa razy Malowane korony y Tarczą zułtą farbo Malowane	Tynfow 56 -
Na Dachu Blaszanym gdzie blacharz reparaował w Rynach y kotlarz Na Sali gurney Szaro Malowane	Tynfo 4 -
Tablature Nad Srednie Okno wsrednim Pokoim gdzie sie obraz odion biało y zuto Malowana	Tynfow 2 -
Dwie kwatery Nowę do garderoby Szaro Malowane	Tynf 1 -

---

Summa Tynfow 336

Item odebrałem od ImPana Klinka komisarza za robote Malowa  
nia Dachy na Całym Pawilonie Nad Sałą y Zielonemi Pokoiami  
Blaszany Dach wkoło y latarnię Za wszystko Tynfow 85 1/3

F Kallinka mp

**[k. 19]**

Daię ten Dokument ImPanu Klinkowi iakom odebrał  
Według tego Regestru iako iest Specyfikowany  
Tynfow 421 1/3 Nacosię podpisuię Datum  
wWillanowie d. 12 Nbrys 1748

F Kallinka mp

**[k. 20]**

In Willanhoff in der alten Orangerie haben Maurer und Handlanger folgend specifirte Arbeit verfertigt. als

	Maurer Tage	Handlanger Tage	
Vom 5: bis mit dem 10 <sup>ten</sup> Aug:			
2. Maurer .....	4:		
3. Handlanger .....	"	6.	
Vom 12. bis mit dem 17. Aug:			
4. Maurer .....	20.		
5. Handlanger .....	"	25.	
Vom 19. bis mit dem 24. Aug:			
4. Maurer .....	20.		
5. Handlanger .....		25.	
Vom 26. bis mit dem 31. Aug:			
4. Maurer .....	24.		
5. Handlanger .....		30.	
Vom 2. bis mit dem 7. September:			
2. Maurer...à 5 Scho..	10.		
3. Handlanger à 2 Scho	"	15.	
Vom 21. bis mit dem 26. Octobr:			
2. Maurer...à 4 Scho.....	12	"	Nach Michaelis
2. Handlanger à 2 Scho	"	12.	
Sma:	90.	113.	

Vor 90. Maurer tage á 5. Scho:  
Vor 113 Handlanger tage á 2. Scho:

146 Tinf.  
75 Tinf 9. Scho

Summa 221 Tinf. 1 Scho.

Zu obigen Arbeitstagen, sind die 6. Offen in der alten Orangerie untermauret, in der Treibe hause den Offen weggebrochen, auch das fundament weggerissen, und ein Neues gemacht, einen Zhug=Canaal über das treiben haus gemacht. Alle Offen inwendig aussgeschmiert und geben derb, wie auch die Rauchlöcher zum einheyzen repariret. Alle Fenster ausswendig verputzet, 7. Feuer Mauer aufs neue repariret, am Treibe haus die balcken und schwellen untermauret wie auch über dem treibe hause an der faschiade den gsimms abgezicht und das dach neu umgelegt auf der Mauer. Am feigen hause unten her die Mauer repariret, und an der Seiten Mauer ein stück neu gemacht, und das Dach auf die Mauer aufgelegt.

Item bey dem Gärtner im Hoffen den Camin eine Elle höher aufgemauret, die Gesellen Stube ausgeweist den feuer Heerd und Offen reparirt.

Vor die vorspecificirte verfertigte Arbeit habe die erstbenante Summa: der 221 tinfpe und 1. chostak. richtig und baar empfangen welches hiemit quittire

Warschau d. 3. November 1748  
Johann Ehrenfried Staude  
Mauer Meister

**[tłumacz. k. 20]**

W Wilanowie w starej oranzerii murarze z pomocnikami wykonali następujące prace:

		dniówek murarskich	dniówek pomocników	
Od 5 do 10 sierpnia				
2. Murarzy .....	4:			
3. Pomocników.....	"		6.	
Od 12 do 17 sierpnia				
4. Murarzy .....	20.		"	
5. Pomocników.....	"		25.	
Od 19 do 24 sierpnia				
4. Murarzy .....	20.		"	
5. Pomocników.....	"		25.	
Od 26 do 31 sierpnia				
4. Murarzy .....	24.		"	
5. Pomocników .....	"		30.	
Od 2 do 7 września				
2 murarzy á 5 szóstaków..	10.		"	
3 pomocników á 2 szóstaki	"		15.	
Od 21 do 26 października				
2 murarzy ... á 4 szóstaki. ....	12		"	Po Św. Michale
2 pomocników á szóstaki	"		12.	
	W sumie	90.	113.	

Za 90. dniówek murarskich á 5 szóstaków  
Za 113 dniówek pomocników á 2 szóstaki

146 tynfów  
75 tynfów 9 szóstaków

W sumie 221 tynfów 1 szóstak

W ramach powyższych dniówek, w starej oranżerii podmurowano 6 pieców, w cieplarni zburzono piec, wylamano fundamenty, i wystawiono na nowo, wykonano kanał grzewczy nad cieplarnią, wszystkie piece wewnątrz uszczelniono i wzmocniono, jak również zreperowano paleniska, wszystkie okna od zewnątrz otynkowano, zreperowano siedem ścian ogniowych, w cieplarni podmurowano krokwie i murlaty, ponadto nad cieplarnią otynkowano gzyms i przełożono na nowo dach nad murem. W figarni dołem zreperowano mur, domurowano też fragment ściany nośnej i położono [ponownie] dach. Ponadto w domostwie ogrodnika nadmurowano o łokieć komin, wybielono izbę czeladną i zreperowano piec i kuchnię.

Za wyżej specyfikowane i wykonane prace otrzymałem określoną wcześniej zapłatę należycie i w gotówce, w wysokości 221 tynfów i 1 szóstak, co też niniejszym kwituję.

Warszawa 3 listopada 1748

Johann Ehrenfried Staude  
Mistrz murarski

[k. 21]

In Vilanoff habe gemens getroffenen  
Accord folgende Maurer=Arbeit verfertigt, und davor empfangen.

Im Neuen Orangien Hause von alten Heytz Offen  
weggebrochen den Schutt und Ziegel fall geschafft  
und ein Neu Heytz Hauschen aufgemauert, auch  
oben grösser gebrochen, wie auch vorne bey den  
Einheytzung ein Canaal von 17. Ell. Lang durch-  
gemauer und verfertigt, hinten an der  
quer Wand, auch ein Canaal, vom Haupt Canaal:  
durchgeföhret, davor bekommen .....80 Timpf

Am Fürstl: Pallee gegen dem alten Vorwerk  
über den Gsimms reparirt, abgefärb,  
die Ritzen zugemacht, und unten die  
Stuffen auch [?] verwerffen,  
und das Fenster alda nöhtig zu machen  
geweyst verfertigt. davor bekommen .....60 Timpf

Am Fürstl: Lust Garthen an der Mauer bey dem  
alten Orangien Hause, wo das Wasser ist  
durchgeschliechen, 4. Bogen aufgegraben,  
und neu Fundament darunter ge-  
mauret die [?] zum brauchbahr  
Stande gebracht, wie auch auff der an-  
dere Seite nach dem alten Vorwerk.

3. Bogen aufgegraben, Fundament  
darunter gemauret, wieder verfüllt,  
und an der ober Mauer die Witzen verwerf:  
fen, und zugemacht. Davor bekommen .....50 Timpf

Am Küchen Garthen am Canaal die 2. Pfeiler  
augegraben, untermmauret und  
wieder zugefüllt. Davor bekommen .....28 Timpf

Summa veraccordirter maass empfang. 218 Timpf.

Solches wied hiemit quittiret      Warschau dem 3. November 1748  
Johann Ehrenfried Staude  
Mauer Meister

[tłumacz. k. 21]

W Wilanowie wykonałem następujące prace murarskie według kontraktu, za co mi zapłacono.

W nowej oranżerii usunięte stare piece, gruz i cegły, i wystawiony nowy domek grzewczy, również górą po większej części uszkodzoną, jak też od przodu przy palenisku obmurowany i wykończony kanał długi na 17 łokci, także [wykonany] kanał od tyłu, przy ścianie działowej odchodzący od głównego kanału  
za co otrzymałem .....80 tynfów

W pałacu książęcym, na przeciw dawnego folwarku, zreperowany gzyms, pomalowany, rysy zatynkowane, pod schodkami usunięte, [?] i wszystko, co poza tym potrzeba było, zostało poreperowane i pobielone  
za co otrzymałem .....60 tynfów

W ogrodzie książęcym w murze przy starej oranżerii, którą przedostaje się woda, odkopane cztery łuki i wymurowany pod nimi nowy fundament, doprowadzono do właściwego stanu ?, również po drugiej stronie za starym folwarkiem wykopane trzy łuki, wymurowane pod nimi nowy fundament, ponownie zakopane, na górnym murze usunięte pęknięcia i zatynkowane. Za co otrzymałem .....50 tynfów

W ogrodzie kuchennym na kanale wykopane dwa filary, podmurowane i znów zasypane  
ziemią. Za co otrzymałem.....28 tynfów

W sumie za umówioną według kontraktu pracę odebrałem 218 tynfów

Którą też niniejszym kwituję  
Warszawa 3 listopada 1748

Johann Ehrenfried Staude Mauer  
Meister

**[k. 22]**

Specification, was vor Ihro Hoch Fürstl: Durchl:  
in das Willanower Palais, an Tüschler Arbeith  
ist verfertiget worden, als folgent,

36. Rahmen von neuen Eichen Holtz, in Garthen auf die Inspecte, von Hho: Comissairen ver- accordirt jedes Stück a 8. Szostak, Timpf	96 -
7. Rahmen ins Palais, im Sall an beyden Seyte und über die Thüre wo die Wache stehet a 5/3 Tim	11 2/3
Eine Oval Fenster Rahme so ihr Wind zer- brochen in die Galery zu gehen fast neu repari:	3 „-
9. Garthen Bänke zu jeder gemacht 3. Hermes füsse, ein scheinbe leisten, und unterlage in die Erde, von jeder Bank..... a 12 Timpf	108 -
1. Lange Bank von 11. Ellen, hinten am Canal reparirt, zusammen geliembt, und wied eingesezt	7 „-
hinten bey dem hinteren Prospect . Zu 3. Bänke neue unterlagen gegeben nro	7 „ -
9. Bänke die alle schadthafft sind gewesen aussgegraben, wieder eingesezt, und neue unterlagen gegeben, von jeder a 2. Tim.,,	18 „-
Suma Facit Timpf 250 <sup>2</sup> / <sub>3</sub> Diese Regnung ist mihr richtich bezalet Casper Gockölen	

Willanow 1<sup>ten</sup> Januari  
Ao 1748

**[tłumacz. k. 22]**

Specyfikacja prac stolarskich wykonanych w Pałacu  
Wilanowskim Jaśnie Oświeconego Księcia, jak następuje,

36 ram z nowego drewna dębowego, w ogrodzie na inspektach, zakontraktowanych przez Pana Komisarza, każda sztuka po osiem szóstaków,	96 tynfów
7 ram w pałacu, w stajni po obu stronach, i powyżej drzwi, przy których stoi warta, à 5/3 tynfa	11 2/3
Owalna rama okienna w przejściu do galerii, ta którą połamał wiatr, zrobiona niemal całkiem od nowa	3 -
9 ławek ogrodowych, do każdej wykonane trzy hermowe cokoły, listwa, i podstawa do wkopania w ziemię, za każdą ławkę..... à 12 tynfów	108 -

1. długa ława jedenastolokciowa, za kanałem, zreperowana, sklejona, i ponownie osadzona z tyłu przy tylnym prospekcie	7 -
Za trzy ławki nowo osadzone wydano tynfów	7 -
9 ławek które były uszkodzone, wykopano, na nowo poskładano, i ponownie osadzono, za każdą à 2 tynfy	18 -

W sumie 250 <sup>2</sup>/<sub>3</sub> tynfów

Według powyższego rachunku  
zapłacono mi należycie  
Casper Gockölen

Wilanów 1 stycznia 1748

**[k. 23]**

Im Fürstlichen Blauen Palee gemacht ist fol-  
gende Maurer Arbeit verfertiget worden, als

	Maurer Tage	Handlanger Tage
Vom 19. bis mit dem 24. Aug: haben gearb:		
4. Maurer.....		
4. Handlanger	20	“
Vom 26. bis mit dem 31. Aug:	“	20
3. Maurer.....		
3. Handlanger	18	“
Vom 2. bis mit dem 7. Septbr:	“	18
2. Handlanger .....	“	
2. Maurer	9	9
Summa	47	47

Vor 47. Maurer Tage á 5. Scho:	78 Timpf.	1 Scho
Vor 47 Handlanger Tage á 2. Scho:	49.	1 -
	Summa: 127 Timpf.	2 Scho.

Zu obigen Arbeits Tagen, sind 2. Thorwege durch die Mauer gebrochen, die schoffen  
auff: und Haaken ein gemauret, auch berapt, 2. Camine auf dem Dach über der Küche  
1 ½ Ell. höher aufgemauret, und verputzt, bey dem Secretarius Deygern den Camin  
ausgebessert und geweisset,  
Vor solche verfertigte Arbeit habe die Summa der 127. Timf 2. Sch. richtig empfangen,  
welches hiemit quittire

Warschau d. 3. November 1748  
Johann Ehrenfried Staude  
Mauer Meister

**[tłumacz. k. 23]**

W księżycym Pałacu Błękitnym wykonane zostały następujące prace murarskie:

	dniówki murarskie	dniówki pomocników
Od 19 do 24 sierpnia pracowali:		
4 murarze .....	20	"
4 pomocników	"	20
Od 26 do 31 sierpnia:		
3 murarze .....	18	"
3 pomocników	"	18
Od 2 do 7. września		
2 pomocników .....	"	9
2 murarzy	9	"
W Sumie	47	47

Za 47 dniówek murarskich á 5 szóstaków: 78 tynfów 1 szóstak  
Za 47 dniówek pomocników á 2 szóstaki: 49. ---- 1 -

W sumie: 127 tynfów 2 szóstaki

W ramach powyższych dniówek, zostały wybito w murze dwa otwory drzwiowe, wmurowano [do nich] nadproże i haki, jak też obrzucono tynkiem, dwa kominy na dachu kuchennym nadmurowane o 1 ½ łokcia i otynkowane, u sekretarza Deygera poprawiony i pobielony komin.

Za tak wykonaną pracę kwotę 127 tynfów i 2 szóstaki. należycie otrzymałem, którą niniejszym kwituję

Warszawa 3 listopada 1748  
Johann Ehrenfried Staude  
Mistrz murarski

**[k. 24]**

Connotacya skonczoney Roboty malowania Wazow  
Dembowych na Drzewa Laurowe w Ogrodzie Willanowskiem d. 13 Juny 1750

36. Fas Dembowych okrągłych bednarski roboty Wielkie w pasy malowane od iedny  
Tynfo 2 ..... Tynfów 72  
11. fasek czterościanych stolarski roboty na drzewa Pomarańczowe malowane a  
Tynfo 2 ..... Tynfów 22  
8. Orłów do strzylania s kuszow a Tynf 1 1/3 - ..... Tynf 10.  $\frac{2}{3}$   
1. Tarcza do strzylania kulami ..... Tynf 1  $\frac{1}{3}$   
Summa Tynfow 106. -

F Kallinka

Ten Registr zapłacony zupełnie od Im Pana Komisarza Klinka na co się podpisuję  
F Kallinka

**[k. 25]**Vota

Die aus hiesiger Kozienicer Economie nach Willanow  
zum neuen Orangerie Hause gelieferten Brether,  
betragen anGelde, wie folget,

14 Scho. - 1 ½ [?] 8 ell. Brether á 37 Ty. thun	518 T. -
16 Scho. 20 st. ½ [?] ordinaire á 40. f -,-	515 Ty. 30 Sz. 75. # 8 Ty: 30 Sz
10 Scho. - 1. [?] Brether á 2 ½ #	25. #
	Summa 100.# 8. Ty: 30 Sch.

Kozienice d. 16. april  
1753.

Grossmann

**[tłumacz. k. 25]**Vota

Rozliczenie pieniężne desek dostarczonych z tutejszej Ekonomii Kozienickiej do  
Wilanowa, do nowej oranżerii, jak następuje,  
14 kop - 1 ½ [?] ośmiołokciowych  
desek á 37 tynfów czyni 518 tynfów -  
16 kop, 20 sztuk 1 ½ [?]  
[desek] ordynaryjnych á 40 zł -,- 515 tynfów 30 szóstaków 75 dukatów 8 tynf: 30 Szóst  
10 kop - 1 [?]  
desek á 2 ½ złotych czerwonych 25 dukatów

W sumie 100 dukatów 8 tynf: 30 szóst

Kozienice 16 kwietnia 1753

Grossmann

**[k. 26]**

Ein Hundert Ducaten 8 Ty: 30 g. vor gelie-  
ferte Brether, laut Rechnung von heutiger  
dato sind mir Endes unterschriebenen vom H.rn  
Comissaire Klingck baar und richtig aus-  
gezahlet worden, worüber hiermit gehörig quittire.

Sig. Kozienice d. 16 April 1753

Grossmann

**[tłumaczenie k. 26]**

Sto dukatów, 8 tynfów i 30 groszy za dostarczone deski, według rachunku z  
dzisiejszą datą, zostało mi, niżej podpisanemu, wypłacone należycie i w gotówce  
przez Pana Komisarza Klingcka, co też poniżej posłusznie kwituję  
Podpisano w Kozienicach 16 kwietnia 1753.

Grossmann

## [k. 28]

Wass vor den Herrn Rogalinski ist am Schmidt Arbeit gemacht worden in Wilanow von den 1.ten bis die 30.ten April

		Timff	Schos.	gr
1	52. Stück neu Ringe an die Röhre a. 4. timff	208	-	-
	1. neues 6. alte Zieh Bänder an die Hölzterne bohr Stangen	3	-	-
	4. neue Ringe an ein Würbel oder Heft zu den hölzern bohr	4	-	-
2	1. neu und ein alt Thür band an der Regarte nach Schloss Hoffs nebst Nagel und Mit Nagel	2	-	-
	1. neuen Ring mit einer [?] zu der fall Thüre in das Röhr Haus nach Schloss Hoff	-	2	-
	3. Stück Zimmer Klammern [?]	1	-	-
	1. neue Rad Haue gemacht die alten Stücken darzu gegen	2	-	-
	2. neue starcke Zimmer Äxte gemacht	10	-	-
	1. gross Zimmer Beil verschafft	3	-	-
	4. Rade Hauen geschärfft und angeschlagen	4	1	-
	5. Stück Stein Eisen verschafft	1	2	-
	Summa Rogalynski	236	2	-

## [tłumacz. k. 28]

Robota kowalska do Wilanowa wykonana przez pana Rogalińskiego od 1 do 30 kwietnia

		Tymfy	szóstaki	grosze
1	52 sztuki nowych obręczy na rury a 4 tymfy	208	-	-
	1 nowy i 6 starych cybandów do drewnianej żerdzi wiertniczej	3	-	-
	4 nowe obręcze do trzonu lub uchwytu do drewnianego świdra	4	-	-
2	1 nowa i 1 stara zawiasa do [?] przy dziedzińcu pałacowym wraz z gwoździemi i półgwoździemi	2	-	-
	1 nowa obręcz do drzwiczek spustowych w szopie przy dziedzińcu pałacowym	-	2	-
	3 sztuki klamer ciesielskich [?]	1	-	-
	1 nowa kolistka motyka zrobiona mająca zastąpić starą	2	-	-
	2 nowe krzepkie siekiery ciesielskie zrobione	10	-	-
	1 wielki topór ciesielski dostarczony	3	-	-
	4 kolisty motyki naostrzone i osadzone	4	1	-
	5 sztuk kotew kamieniarskich dostarczone	1	2	-
	W sumie Rogalynski	236	2	-

## [k. 28 v.]

	Vor den Gärdner	Timpf	Scho	g
3. April	1. Neue Thor biegel in Küchen Gardten 6. starcke Nagel [...] Sabat	1	2	-
	2. Starcke Thor Bänder erligt und zusammen geschweist nebst Nagel und Mitt Nagel	2	-	-
	Palle			
14. April	12. Stück Starcke Nagel ¼ lang			
	3. Stück Band Eisen	1	1	-
30. April	2. Neue hang Eisen gemacht 2 1/2 Ell. lang Vo von Schien Eisen den Balcken an zu Gongen in der Küche nebst Klammern und Nagel darzu	14	-	-
	2. neue 2. alte Huff Eisen fabrick pferde	2	-	-
	Summa	258	2	
	Abzug	58	2	
	Willanov	200		
	Den 30 April 1755			
	Diese Rechnung mit 200 Timpf richtig bezahlt Johann Gottfried Ensfielder Huff und bauschmidt in Willanov			

## [tłumacz. k. 28 v.]

	dla ogrodnika	Tymfy	Szóst.	gr
3 kwietnia	1 nowy zawias bramy w ogrodzie kuchennym 6 silnych gwoździ [...] Sabat	1	2	-
	2 krzepkie kuny bramne nałożone i skute, z gwoździemi i półgwoździemi	2	-	-
	Pałac			
14. April	12 sztuk krzepkich gwoździ ¼ długich	1	1	-
	3 sztuki żelaznych obręczy	1	-	-
30. April	2 nowe zawiesia zrobione, długie na 2 1/2 łokcia, od żelaznego prętu belki aż do gongów w kuchni wraz z klamrami i gwoździemi	14	-	-
	2 nowe i 2 stare podkowy dla koni fabrycznych	2	-	-
	w sumie	258	2	
	odjęto	58	2	
	Wilanów	200		
	30 kwietnia 1755			
	Rachunek ten na 200 tymfów należycie zapłacony Johann Gottfried Ensfielder kowal fabryczny w Wilanowie			



## [k. 29]

Regestr Wozenia Cegły z Cegielnie Kabacki do Willanowa  
d. 29. January 1755

ImPani Czaplewska	2000 Tynfow	10
Antoni Bigon	1600 Tynfow	8
Franc Strzelec	2000 Tynfow	10
Tomasz Banka	1300 Tynfow	6 ½
Chmielarz	500 Tynfow	2 ½
Stach Wstempien	900 Tynfow	4 ½
Piotr Dudzik	1500 Tynfow	7 ½
Z Powsina Organista	100 -----	½
Piotr Jezowski	500 -----	2 ½
Woyciech Gaiowiak	500 -----	2 ½
Suma	Cegły 10900 Tynfow	54 ½
	F Kallinka mp	

## [k. 31]

	Fabrick Arbeit	Timf	Schos.	g.
5. July	1. Neu Huff Eisen	-	2	-
	1. Neue Schien aufs Rad			
	6. Neue schien Nagel darzu	2	1	6
	2. Neue Zieh Bänder am Rad	1	1	-
	1. Neue Lappen Band am Rad	-	1	-
	1. Neue Schloss Nagel	1	-	-
10. titio	1. Neues 3 Alte Huff Eisen	1	2	-
	3 alte Blech auf einen neuen Langbaum			
	1. neuen Ring	1	-	-
	Palle Arbeit			
17. titio	12. Stück starck Nagel 9 zol lang zu den Thor Weg in Wagen Schupen a 6 gr.	1	2	10
	10. starcke Nagel ¼ lang a 3 gr.	-	1	6
	1. baar starcke Thor Bänder zu recht gemacht und angeschlagen nebst nagel und Mitt Nagel zu diesen Thor Weg	1		
26. titio	5. Stück Fenster Eisen gemacht in der Cortecart 1. Elle lang a 2 schos	3	1	-
	Sabat			
27. titio	2. Neue Glieder im Hauen Ring zur Ochsen Kette [?]	1	1	-
	1. Holtz [?]	1	-	-
	Summa	374		4
	abzug	44		
		330		
	Willanov den 30 Juny 1755			
	Diese Rechnung mit 330 Thimfe richtig bezahlt Johann Gottfried Ensfielder Huff und Bauschmidt in Willanov			

## [tłumaczenie k. 31]

	Roboty fabryczne	tymfy	szóst.	gr
5 lipca	1 nowa podkowa	-	2	-
	1 nowa szprycha do koła			
	6 nowych gwoździ do szprych	2	1	6
	2 nowe cybandy do koła	1	1	-
	1 nowy [?] do koła	-	1	-
	1 nowy gwóźdź do zamka	1	-	-
10 tegoż	1 nowa 3 stare podkowy	1	2	-
	3 stare blachy do nowej rozwozy wozu			
	1 nowa obręcz	1	-	-
	Roboty pałacowe			
17 tegoż	12 sztuk krzepkich gwoździ długich na 9 cali do bramy wjazdowej do wozowni a 6 groszy	1	2	10
	10 krzepkich gwoździ ¼ długich a 3 grosze	-	1	6
	1 para krzepkich kun bramnych naprawiona i przybita wraz z gwoździami i półgwoździami do teje bramy wjazdowej	1		
26 tegoż	5 sztuk okuć okiennych zrobionych w kordegardzie, długich na 1 łokieć a 2 szóstaki	3	1	-
	Sabat			
27 tegoż	2 nowe ogniwa w nowej obręczy dla wołów [?]	1	1	-
	1 drewniany [?]	1	-	-
	w sumie	374		4
	odjęło się	44		
		330		
	Wilanów			
	30 czerwca 1755			
	Rachunek ten wraz z 330 tymfami należycie zapłacony Johann Gottfried Ensfielder kowal fabryczny w Wilanowie			



[k. 33 i 33 v.]

Das Fundament nebst Pfeiler und Mauren zum *Reservoir*

lang breit hoch

1. Die eine Seite ist lang  $24 \frac{1}{2} - 4 \frac{1}{2} - 5 \frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} \frac{49}{9} \\ \underline{9} \\ 441 \\ \underline{5} \\ 2205 \\ \underline{220 \frac{1}{2}} \\ 2425/606 \frac{3}{4} \text{ I. II.} \end{array} \quad 606 \frac{3}{4} \text{ II I.}$$

lang breit hoch

2. Die andere Seite  $24 \frac{1}{2} - 4 \frac{1}{2} - 8$

$$\begin{array}{r} \frac{49}{9} \\ \underline{9} \\ 441 \\ \underline{8} \\ 3328/882 \end{array} \quad \text{-----} \quad 882.$$

lang breit hoch

3. Die Quer Seite  $18 \frac{4}{9} - 8$

$$\begin{array}{r} \frac{18}{9} \\ \underline{18} \\ 1296/648 \end{array} \quad \text{-----} \quad 648$$

4. -----  $20 \frac{4}{9} - 2 \frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} \frac{180}{9} \\ \underline{2} \\ 360 \\ \underline{90} \\ 450/225 \end{array} \quad \text{-----} \quad 225$$

5. -----  $20 - 8 - 2 \frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} \frac{8}{160} \\ \underline{2} \\ 320 \\ \underline{80} \\ 400 \end{array} \quad \text{-----} \quad 400$$

6. -----  $20 - 5 \frac{1}{2} - 5 \frac{3}{4}$

$$\begin{array}{r} \frac{11}{220} \\ \underline{5} \\ 1100 \\ \underline{165} \\ 1265 = / 632 \frac{1}{2} \end{array} \quad \text{-----} \quad 632 \frac{1}{2}$$

7. -----  $4 \frac{3}{4} - 2 - 5 \frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} \frac{19}{38} \\ \underline{5} \\ 190 \\ \underline{19} \\ 209 / - 52 \frac{1}{4} \end{array} \quad \text{-----} \quad 52 \frac{1}{4}$$

lang breit hoch

8.  $7 \frac{1}{2} \frac{5}{11} 5 \frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} \frac{11}{15} \\ \underline{15} \\ 165 \\ \underline{5} \\ 825 \\ \underline{82 \frac{1}{2}} \\ 967 / - 226 \end{array} \quad \text{-----} \quad 226 \frac{3}{4}$$

Wied also das Mmster Stauden aus rechnung angenomm.

nehmlich 3530 II a  $\frac{1}{2}$  Ty -----  $\frac{1765}{Ty}$   
oder ----- 2235 fl 20 g

Hir auf hat er empfangen  $30 \# : 525.$   
restirt genug 1710 fl 20 g

Obenstehend Rest von ein Daussendt Siebenhundert Zehn gollten Zwanzig groschen  
habe richtich emdtbfangen

Johann Ehrenfried Staude  
Maur Meister

[tłumaczenie k. 33 i 33 v.]

Fundament wraz z filarami i murami do zbiornika

dł. szer. wys.

1. Jedna strona ma długość  $24\frac{1}{2} - 4\frac{1}{2} - 5\frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} 49 \quad 9 \\ \underline{\quad 9} \\ 441 \\ \underline{\quad 5} \\ 2205 \\ \underline{220\frac{1}{2}} \\ 2425/606\frac{3}{4} \text{ I. II.} \quad 606\frac{3}{4} \text{ II I.} \\ 444/ \end{array}$$

dł. szer. wys.

2. druga strona  $24\frac{1}{2} - 4\frac{1}{2} - 8$

$$\begin{array}{r} 49 \quad 9 \\ \underline{\quad 9} \\ 441 \\ \underline{\quad 8} \\ 3328/882 \text{ -----} 882. \\ 444/ \end{array}$$

dł. szer. wys.

3. krótsza strona  $18 \quad 4\frac{1}{2} \quad 8$

$$\begin{array}{r} 18 \quad 4\frac{1}{2} \quad 8 \\ \underline{\quad 9 \quad 9} \\ 162 \\ \underline{\quad 18} \\ 1296/648 \text{ -----} 648 \\ 222/ \end{array}$$

4. -----  $20$  -----  $4\frac{1}{2}$  -----  $2\frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} \underline{\quad 9} \quad 9 \\ 180 \\ \underline{\quad 2} \\ 360 \\ \underline{\quad 90} \\ 450/225 \text{ -----} 225 \\ 22/ \end{array}$$

5. -----  $20$  -----  $8$  -----  $2\frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} \underline{\quad 8} \\ 160 \\ \underline{\quad 2} \\ 320 \\ \underline{\quad 80} \\ 400 \text{ -----} 400 \end{array}$$

6. -----  $20$  -----  $5\frac{1}{2}$  -----  $5\frac{3}{4}$

$$\begin{array}{r} \underline{\quad 11} \quad 11 \\ 220 \\ \underline{\quad 5} \\ 1100 \\ \underline{\quad 165} \\ 1265 = / 632\frac{1}{2} \text{ -----} 632\frac{1}{2} \\ xyz \end{array}$$

7. -----  $4\frac{3}{4}$  -----  $2$  -----  $5\frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} \underline{\quad 19} \\ 38 \\ \underline{\quad 5} \\ 190 \\ \underline{\quad 19} \\ 209 / - 52\frac{1}{4} \text{ -----} 52\frac{1}{4} \\ 44 / - \text{ -----} 3446\frac{1}{2} \end{array}$$

dł. szer. wys.

8.  $7\frac{1}{2}$   $5\frac{1}{2}$   $5\frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} 15 \quad 11 \\ \underline{\quad 11} \\ 15 \\ \underline{\quad 15} \\ 165 \\ \underline{\quad 5} \\ 825 \\ \underline{82\frac{1}{2}} \\ 967 / - 226 \text{ -----} 226\frac{3}{4} \\ 444 / \text{ -----} 3673\frac{1}{4} \end{array}$$

A zatem mistrz murarski otrzymał z rachunku.  
mianowicie 3530 II [?] à ½ tynfa ----- 765 tynfów  
lub -----2235 zł pol 20 gr  
niniejszym otrzymał 30 dukatów 525.  
pozostaje 1710 zł pol. 20 gr.

wyżej wskazaną resztę [pieniędzy] tysiąc siedemset dziesięć złotych polskich i  
dwudziestu groszy należycie otrzymałem

Johann Ehrenfried Staude  
mistrz murarski

[k. 35]

Connotacya Skonczoney Roboty Malowania w Ogrodzie Willanowskiem  
d. 4ta 7brys 1757

28. Fas Dembowych na Drzewa Laurowe Wielkie Malowane Biało y Zielono od iedney za robote a Tynfow 2.	Tynfow	56,-
36. Ław Dembowych, Starych, y Nowych, na roznych mięscach stoiących w Ogrodzie od iedney za robote a Tynfow 1. $\frac{1}{3}$ .	Tynfow	48 „-
22 Osob Wielkich Ołowianych na roznych Mięscach Stoiących w Ogrodzie Malowane Dwa razy, a Ty. 1. $\frac{2}{3}$	Tynfo	36 $\frac{2}{3}$ -
22 Osobek Małych, ołowianych, y kamiennych, na różnych mięscach w Ogrodzie Stoiących, a Tynf 1. $\frac{1}{3}$	Tynfo	29 $\frac{1}{3}$ -
8,, Orłow Drewnianych do Strzelania z kuszów malowane rozne Kolorami a Szosta. 4.	Tynfow	10. $\frac{2}{3}$
9,, Postamentow, Wielkich, Drewnianych, na Palustracie w Dziedzincu, 3. razy, Malowane, Szaro y Tynfo. 2 $\frac{1}{3}$	Tynfo	21 -
13,, Przesel, Palustrady w Dziedzincu Drewnianey, w niey, Sztabow 195. kolorem, zelaza, Malowane Korony blaszane Laury y Tarcze Kolorem Zułtym malowane. a groszy. No 6. ---	Tynfow	30 $\frac{2}{3}$ g
		-----
	Summa Tynfow	<u>234 <math>\frac{1}{3}</math> g</u> 24

F Kallinka mp  
Odebrałem solucyą 210 Ty

[k. 36]

Anno 1757 d. 11 May wydałem ze sklepu Mego  
dla J.O. Xięcia Jmci Czartoryskiego Wojewody y  
Generała Ziem Ruskich y Podolskich Farb roznych  
Niżey specyfikowanych ktore odebrał Imc. Pan  
Kallinka Burgrabi Willanowski.

Maius	2 kam. Bleywasu 2 kam. kredy 4 funty Grynszpanu 3 funty Gleyty 3 funty Minyey	a Tynf 16 a Tynf 2 a Ty 4 a $\frac{1}{3}$ . a $\frac{1}{3}$ .	Tynff	32 4 16 1 1
Juny d. 20	2 kam. Bleywasu 2 kam. kredy	a Tynf 16. Tynff a Tynf 2		32 4
July d. 15	6 Baryłek Sadzy Gdań. 1 kam. Bleywasu 1 kam. kredy	a $\frac{1}{3}$ . a Tynf 16. Tynff a Tynf 2.		2 16 2
			Summa Tynff	110
	za ktory Towar odebrałem Piniądze od Imci Pana Komisarza Klinga			
	Franciszek Stanisowski			

[k. 37]

Specification

Der Expensen vor die Arbeits=Leute, die in dem Willanower Revier die Pappeln  
gepflantz, und solche mit dem Dorn Strauch bebunden, als

Den 21 ten und		f.
22 ten	April 1760 á 5. Mann tagl. á 1 f.	10
24 ten	" " " 7. " " "	7
25)		
26) ten	" " " 11. " " "	39
28)		
29) ten	" " " 12. " " "	36
30)		
2 ten May	" " " 12 " " "	12
dito vor ein Schneide Meser		2 $\frac{1}{2}$
5 )		
6 )		
7 ) ten May 1760	" 6. Mann tagl. á 1 f.	30
9 )		
10)		
12)		
13)		
14)	" " " " 5. " " "	25
16)		
17)		
19 " " "	" 6. " " "	6
20 " " "	" 4. " " "	4
21 " " "	" 3. " " "	3
22 " " "	" 3. " " "	3
	Summa	177 $\frac{1}{2}$
	Carlo Fiasella	

## [tłumaczenie k. 37]

Specyfikacja wydatków na robotników pracujących w wilanowskim *Revier* którzy sadzili topole, i tych z którymi wiązano krzewy, jak następuje

21-go i		f.
22-go	kwietnia 1760 á 5 ludzi dziennie á 1 zł.	10
24-go	" " " 7. " " "	7
25)		
26)-go	" " " 11. " " "	39
28)		
29)-go	" " " 12. " " "	36
30)		
2-go Maja	" " " 12 " " "	12
jak wyżej za nóż ogrodnicy		2 ½
5		
6		
7	maja 1760 " 6 ludzi dziennie á 1 zł. .	30
9		
10)		
12)		
13)		
14	" " " " 5. " " "	25
16		
17)		
19	" " " " 6. " " "	6
20	" " " " 4. " " "	4
21	" " " " 3. " " "	3
22	" " " " 3. " " "	3
	W sumie	177 ½
	Carlo Fiasella	

## [k. 38]

## Regestr

Wydatku na Barwe dla Ogrodniczka do Willanowa

	Tynff:	Szost:	
Plutna pod Żupan y pod Spodnie			
Łokci 10 po Szost:	3	1	
Potrzeby do Kontusza y Żupana po Szost. 4	2	2	
Za Haftki y Guziki	"	"	6. Gr.
Od Roboty	5	"	
	<hr/>		
Summa Tynff	11	"	6. Gr.

Augustin Dobrowolski krawiec.

## [k. 39]

Ao 1760

Wochen Zettel von den 28 April bis den 4 May für die Bobrits Leute so in den Willanover garten arbeiten

Frantz Hoffmann Wochentlich		3 1/3 Týmff
Olek wochentlich		4 "
Pawel 4 tage täglich	2. Szostag	2 2/3 "
Kalusak 4 tag tagl.	2. "	2 2/3 "
Wetsurlowski 4 tag tagl.	2. "	2 2/3 "
Dominic 4 tag tagl.	2. "	2 2/3 "
Jan Domin 4 tag tagl.	2. "	2 2/3 "
Adam 4 tag tagl.	2. "	2 2/3 "
Annihlak 4 tag tagl.	2. "	2 2/3 "
Blasek 4 tag tagl.	2. "	2 2/3 "
Servetti 4 tag tagl.	2. "	2 2/3 "
Malsik 4 tag tagl.	2. "	2 2/3 "
Gaworska 4 tag tagl.	1. "	1 1/3 "
Jagna 4 tag tagl.	1. "	1 1/3 "
Michalowa 4 tag tagl.	1. "	1 1/3 "
Antonowa 4 tag tagl	1 "	1 1/3 "
Wachowa 4 tag tagl.	1. "	1 1/3 "
Krakowiunka 3 tag tagl.	1 "	1 "
Jatwiga 4 tag tagl.	1. "	1 1/3 "
Ruskuwna 4 tag tagl.	1. "	1 1/3 "
Matkowa 4 tag tagl.	1. "	1 1/3 "
Hutarsunka 4 tag tagl.	1. "	1 1/3 "
Tomkuwna 4 tag tagl.	1. "	1 1/3 "
Sophia 4 tag tagl.	1. "	1 1/3 "
Marinna 3 tag tagl.	1. "	1 "

für eine führe Linde aus den Wald mit zwey Pferden den 28 April 4 Týmff

---

Summa 54 Týmff 2 Szt.

haben bogen gang gebunden Linden geschorren gegraben Mistboth

## [tłumaczenie k. 39]

Roku 1760

Rozliczenie tygodniowe od 28 kwietnia do 4 maja ludzi z Bobrzyc, jacy pracowali w ogrodzie wilanowskim

Frantz Hoffmann tygodniowo		3 $\frac{1}{3}$ Týmff
Olek tygodniowo		4 "
Paweł 4 dni, dziennie	2 szóstaki	2 $\frac{2}{3}$ "
Kałużak 4 dni, dziennie	2. "	2 $\frac{2}{3}$ "
Wetsurlowski 4 dni, dziennie	2. "	2 $\frac{2}{3}$ "
Dominik 4 dni, dziennie	2. "	2 $\frac{2}{3}$ "
Jan Dominik 4 dni, dziennie	2. "	2 $\frac{2}{3}$ "
Adam 4 dni, dziennie	2. "	2 $\frac{2}{3}$ "
Anielak 4 dni, dziennie	2. "	2 $\frac{2}{3}$ "
Blasek 4 dni, dziennie	2. "	2 $\frac{2}{3}$ "
Servetti 4 dni, dziennie	2. "	2 $\frac{2}{3}$ "
Malszyk 4 dni, dziennie	2. "	2 $\frac{2}{3}$ "
Gaworska 4 dni, dziennie	1. "	1 $\frac{1}{3}$ "
Jagna 4 dni, dziennie	1. "	1 $\frac{1}{3}$ "
Michałowa 4 dni, dziennie	1. "	1 $\frac{1}{3}$ "
Antonowa 4 dni, dziennie	1 "	1 $\frac{1}{3}$ "
Wachowa 4 dni, dziennie	1. "	1 $\frac{1}{3}$ "
Krakowianka 3 dni, dziennie	1 "	1 "
Jadwiga 4 dni, dziennie	1. "	1 $\frac{1}{3}$ "
Ruskówna 4 dni, dziennie	1. "	1 $\frac{1}{3}$ "
Matkowa 4 dni, dziennie	1. "	1 $\frac{1}{3}$ "
Hutarsunka 4 dni, dziennie	1. "	1 $\frac{1}{3}$ "
Tomskówna 4 dni, dziennie	1. "	1 $\frac{1}{3}$ "
Zofia 4 dni, dziennie	1. "	1 $\frac{1}{3}$ "
Marina 3 dni, dziennie	1. "	1 "

za furę lipiny z lasu przy dwóch koniach 28 kwietnia 4 tynfy

W sumie 54 tynfy 2 szóstaki.

wiązali lipy w łuk, rozgrabiali nawóz

## [k. 41]

## Specyfikacja

Mularzow y Pomocnikow kturę w Pałacu przy Robocie  
od 4 az do 11 May 1760 Robili.

	5	6	7	8	9	10	Dzień Cały
<u>Mularze</u>							
1 ----- Wolf	1	1	1	=	1	1	5
2 ----- Radomski	1	1	1	=	1	1	5
3 ----- Bernacki	1	1	1	=	1	1	5
4 ----- Dzierżęga	1	1	1	=	1	1	5
5 ----- Zajączkowski	1	1	1	=	1	1	5
6 ----- Chojnacki	1	1	1	=	1	1	5
} w Wilanowie							
<u>Summa 6 Ludzi</u>							30
<u>Pomocnicy.</u>							
1 Janiszewska	1	1	1	=	1	1	5
2 Zakrzewska	1	1	1	=	1	1	5
3 Zaleska	1	1	1	=	1	1	5
4 Woyciechowa	1	1	1	=	1	1	5
5 Pilecki	1	1	1	=	1	1	5
6 Wierozembski Oyciec	1	1	1	=	1	1	5
7 Wierozembski Syn	1	1	1	=	1	1	5
8 Raczynski	1	1	1	=	1	1	5
9 Kalinowski	1	1	1	=	1	1	5
10 Rożanski	1	1	1	=	1	1	5
11 Krasnodembski	1	1	1	=	1	1	5
12 Widkowski	1	1	1	=	1	1	5
13 Dobrzyński	1	1	1	=	1	1	5
} w Wilanowie							
14 Zembrzycki	-	-	1	=	1	1	3
15 Słodwińska	-	-	1	=	1	1	3
16 Pięta	-	-	1	=	1	1	3
17 Zawacka	-	-	1	=	1	1	3
18 Skierszynski	-	-	-	=	1	1	2
19 Grabowski	-	-	-	=	1	1	2
20 Siedleczanka	-	-	-	-	1	1	2
21 Kunecki	-	-	-	-	1	1	2
22 Rozga	-	-	-	-	-	1	1
Summa ludzi 22							86
Facit 57 Tynfów I							
4 Szostaki							

[k. 42-43]

## Specificatia

Tych to Mularzow y Pomocnikow ktorzy w Pałacu J.O.X.  
Wdy Ruskiego przy Robocie od 18 aż do 25 Maya 1760 Robili

<u>Mularze</u>	19	20	21	22	23	24	Cały Dzień
1 Wolf	1	1	1	1	1	1	6
2 Bernacki	1	1	1	=	=	=	3
3 Radomski	1	1	1	1	1	1	6
4 Dzierżęga	1	1	1	1	1	1	6
5 Korzeniowski	1	1	1	1	1	1	6
6 Barański	1	1	1	1	1	1	6
7 Borowski	1	1	1	1	1	1	6
8 Peterkowski	1	1	1	1	1	1	6
9 Kosakowski	1	1	1	1	1	=	5
10 Rożycki	1	1	1	1	1	1	6
11 Gawroński	1	1	1	1	1	1	6
12 Kanikowski	1	1	1	1	1	1	6
13 Ducki	1	1	1	1	1	1	6
14 Rządca	1	1	1	1	1	1	6
Summa Mularzy robilo dzień 14							80
<u>Pomocnicy</u>							
1 Widkowski	1	1	1	1	1	1	6
2 Pilecki	1	1	1	1	1	1	6
3 Korzeński	1	1	1	1	1	1	6
4 Filipowski	1	1	1	1	1	1	6
5 Wiszniewski	1	1	1	1	1	1	6
6 Idzy Sikorski	1	1	1	1	1	1	6
7 Rudkiewicz	1	1	1	1	1	1	6
8 Kaminski	1	1	1	1	1	1	6
9 Rudkowski	1	1	1	1	1	1	6
9 Dawidowicz	1	1	1	1	1	1	6
11 Jan Sikorski	1	1	1	1	1	1	6
11 Piasecki	1	=	=	=	=	=	1
13 Mirowski } na Szolcu	1	=	=	=	=	=	1
14 Żukowski	1	=	=	=	=	=	1
15 Kucharski } Przy Karach Małych	1	1	1	1	1	1	6
16 Stefanowicz	1	=	=	=	=	=	1
17 Twarowski	1	½	=	=	=	=	1 ½
18 Aniolkowski } na Szolcu	1	=	=	=	=	=	1
19 Skierczyński	1	=	=	=	=	=	1
20 Krasnodembski	1	1	1	1	1	1	6
21 Giemza	1	1	1	1	1	1	6
22 Krynoki	1	1	1	1	1	1	6
23 Świdorski	1	1	1	1	1	1	6
24 Fabiszewski	1	1	1	1	1	1	6
25 Łada	1	1	1	1	1	1	6
26 Garbowski	1	1	1	1	1	1	6
27 Wendelowski	1	1	1	1	1	1	6
28 Kurzyna	1	1	1	1	1	1	6
29 Dobrzyński	1	1	1	1	1	1	6
30 Nawrodzki } przy Karach Dużych	½	1	1	1	1	1	5 ½
31 Tomaszewski	1	1	1	1	1	1	6
32 Skitowski	1	1	1	1	1	1	6
33 Bogański	1	1	1	1	1	1	6
34 Amelko	1	1	1	1	1	1	6
Summa Pomocnikow 34 robilo dzień							169
Facit 112 tinf y Szostag 2.							

[k. 44]

<u>P. Dremski</u> przywiośł	Cegiel	<u>I. Glinski</u>	Cegiel	<u>Mateusz Włodarz</u> z Wilanowa	Cegiel	<u>P. Michał</u> <u>Sawicki</u>	Cegiel
1759 d. 18 Dec.	200	1759 d. 22 Dec.	300	31. Dec. 1759	100	2 Jan. 1760	150
" 19 "	400	" 24 "	150	2 Jan. 1760	200	14 " "	400
" 20 "	400	" 29 "	150	7 " "	100	15 " "	200
" 22 "	500	" 31 "	400	7 " "	100	16 " "	172
" 24 "	250	1760 „ 7 Jan.	150	8 " "	100	17 " "	150
" 24 "	250	" 6 "	150	9 " "	100	19 " "	128
" 29 "	250	" 9 "	150	11 " "	200	24 " "	200
" 31 "	250	" 9 "	300	12 " "	100	26 " "	200
" 31 "	250	" 10 "	350	czyni	1000	28 " "	150
1760 die 2 Jan	500	" 11 "	200			30 " "	200
" 3 "	400	" 12 "	400			21 Febr.	200
" 5 "	450	" 13 "	200			22 " "	400
" 7 "	200	" 14 "	200			23 " "	400
" 7 "	100	" 15 "	200			26 " "	350
" 9 "	200	" 16 "	400			27 " "	200
" 10 "	200	" 17 "	200			28 " "	100
" 11 "	200	" 18 "	200			28 " "	150
" 14 "	200	" 21 "	150			29 " "	200
" 15 "	300	" 22 "	300			3 Marty	250
" 16 "	300	" 28 "	450			5 " "	200
" 22 "	550	" 29 "	50			6 " "	100
" 26 "	150	3 Febr.	150			7 " "	250
" 24 "	150	" 4 "	150			10 " "	150
5 Febr.	250	" 5 "	150			czyni	4900
" 1 "	250	" 5 "	300				
" 5 "	250	" 6 "	300				
" 6 "	550	" 7 "	300				
" 7 "	550	" 8 "	300				
" 8 "	300	" 9 "	300				
" 9 "	500	" 11 "	350				
" 11 "	300	" 12 "	150				
" 14 "	275	" 13 "	300				
" 15 "	125	" 20 "	350				
czyni	10000	" 21 "	400				
		" 22 "	200				
		" 23 "	400				
		" 25 "	150				
		" 26 "	300				
		" 27 "	300				
		" 28 "	200				
		" 29 "	100				
		1 Marty	100				
		" 3 "	300				
		" 5 "	300				
		" 6 "	200				
		" 7 "	100				
		" 8 "	300				
		" 10 "	100				
		" 11 "	100				
		" 12 "	200				
		" 13 "	350				
		" 15 "	200				
		" 24 "	250				
		" 26 "	250				
		" 27 "	250				
		" 28 "	125				
		10 April	200				
		czyni	13525				

[k. 44 v.]

<u>P. Klembowski</u> wywiośl	Cegiel	<u>Jakub</u> <u>Włodarz</u> wywiośl	Cegiel	<u>P. Sonikowski</u> wywiośl	Cegiel	<u>Joseph</u> <u>Przepiorka</u> wywiośl	Cegiel
7. Jan. 1760	170	7. Jan. 1760	200	7. Jan. 1760	550	8. Januar 1760	200
8 " "	400	8 " "	200	8 " "	300	9 " "	400
9 " "	400	9 " "	300	8 " "	250	10 " "	400
10 " "	200	10 " "	200	9 " "	300	11 " "	400
11 " "	200	11 " "	100	10 " "	300	12 " "	300
16 " "	215	czyni	1000	11 " "	300	14 " "	500
17 " "	215			12 " "	250	15 " "	400
19 " "	200			13 " "	250	16 " "	200
czyni	20000			14 " "	250	17 " "	200
				14 " "	250	7 Februar	200
				15 " "	250	8 " "	200
				16 " "	350	8 " "	200
				4 Februar	250	9 " "	500
				5 " "	250	11 " "	500
				6 " "	500	12 " "	350
				7 " "	500	13 " "	50
				8 " "	500	15 " "	250
				9 " "	400	czyni	5250
				11 " "	450		
				12 " "	150		
				26 " "	500		
				27 " "	500		
				28 " "	300		
				czyni	7900		

[k. 45]

<u>Chmielarz z</u> <u>Willanowa</u> wywiośl	Cegiel	<u>Kłosewicz</u> wywiośl	Cegiel	<u>Kłos</u> wywiośl	Cegiel	<u>Gottlieb Köhlich</u> wywiośl	Cegiel
8. Jan. 1760	100	10. Jan. 1760	300	10. Jan. 1760	350	14. Januar 1760	150
9 " "	100	10 " "	350	11 " "	650	14 " "	200
10 " "	100	czyni	650	12 ad 14 "	700	15 " "	225
11 " "	200			25 Febr.	300	15 " "	200
15 " "	200			26 " "	300	16 " "	175
16 " "	100			10. Jan. 1760	350	17 " "	400
17 " "	100			11 " "	350	18 " "	300
19 " "	100			11 " "	300	19 " "	175
22 " "	100			12 " "	350	19 " "	175
czyni	1100			14 " "	350	22 " "	400
				14 " "	700	24 " "	150
				25 Febr	300	28 " "	300
				26 " "	300	1 Februar "	150
				27 " "	350	czyni	3000
				czyni	3350		

[k. 45 v.]

<u>Anton Kryger</u> wywiośl	Cegiel	<u>Martin</u> <u>Brodowski</u> wywiośl	Cegiel	<u>Sebestyian</u> <u>Furman</u> wywiośl	Cegiel	P. Kraska wywiośl	Cegiel
14. Jan. 1760	200	15. Jan. 1760	200	22. Jan. 1760	500	4. Febr. 1760	250
15 " "	400	15 " "	200	22 " "	400	5 " "	250
16 " "	400	16 " "	200	23 " "	100	6 " "	600
17 " "	400	17 " "	200	25 " "	200	7 " "	200
18 " "	400	17 " "	200	30 " "	200	8 " "	150
21 " "	200	18 " "	400	11 Febr.	200	8 " "	150
22 " "	200	21 " "	200	12 " "	200	9 " "	200
czyni	2200	22 " "	200	13 " "	300	9 " "	200
		26 " "	200	14 " "	300	12 " "	200
		7 Febr. "	200	15 " "	200	13 " "	300
		8 " "	200	21 " "	150	14 " "	150
		9 " "	250	21 " "	150	21 " "	600
		10 " "	200	22 " "	350	22 " "	200
		11 " "	200	23 " "	400	23 " "	200
		12 " "	200	26 " "	440	23 " "	200
		12 " "	200	27 " "	210	26 " "	400
		13 " "	400	6 Marca "	550	27 " "	800
		14 " "	200	7 " "	200	28 " "	700
		22 " "	200	7 " "	200	29 " "	400
		23 " "	200	8 " "	400	3 Marca "	550
		29 " "	200	17 " "	200	5 " "	300
		czyni	5050	18 " "	200	7 " "	310
				19 " "	200	8 " "	250
				20 " "	450	10 " "	300
				21 " "	150	11 " "	100
				22 " "	200	20 " "	300
				12 " "	200	21 " "	300
				22 " "	150	21 " "	300
				24 " "	300	22 " "	400
				27 " "	400	24 " "	400
				28 " "	350	24 " "	300
				29 " "	400	26 " "	400
				31 " "	150	26 " "	300
				26 April "	200	27 " "	400
				29 " "	400	28 " "	300
				30 " "	400	28 " "	150
				czyni	9900	29 " "	150
						29 " "	150
						czyni	11960

[k. 46]

<u>Stefan Ciarka</u> wywiośl	Cegiel	<u>Anton Krolak</u> wywiośl	Cegiel	<u>Peter</u> wywiośl	Cegiel	<u>Łukasz</u> wywiośl	Cegiel
8. Febr. 1760	300	26 Febr. 1760	100	26 Febr. 1760	100	26 Febr. 1760	300
9 " "	200	26 " "	100	27 " "	150	27 " "	300
11 " "	300	27 " "	75	27 " "	150	28 " "	150
12 " "	200	27 " "	75	28 " "	300	28 " "	150
czyni	1000	28 " "	300	29 " "	100	1 Marca "	125
		29 " "	250	3 Marca "	100	czyni	1025
		1 Marca "	100	6 " "	100		
		czyni	1000	czyni	1000		



[k. 46 v.]

Wasilewski wywiozł	Cegiel	Lenard wywiozł	Cegiel	Pijanowski wywiozł	Cegiel	Zaborowski wywiozł	Cegiel	Grabowski wywiozł	Cegiel
26. Febr. 1760	100	27. Febr. 1760	200	5 Mar. 1760	100	10 Mar. 1760.	150	29 Apr. 1760	400
27 " "	100	27 " "	200	6 " "	200	11 " "	320	30 " "	300
27 " "	100	28 " "	200	6 " "	110	12 " "	320	2 May	300
28 " "	150	29 " "	150	8 " "	300	13 " "	320	czyni	1000
29 " "	50	1 Marca,,	250	10 " "	150	15 " "	320	Cinski	
1 Marca	200	czyni	1000	11 " "	150	17 " "	160	wywiozł	200
3 " "	200			czyni	1010	18 " "	160	29 Apr. 1760	
5 " "	200					20 " "	320		
6 " "	100					21 " "	320		
7 " "	100					24 " "	287		
7 " "	100					26 " "	160		
8 " "	100					26 " "	160		
10 " "	100					28 " "	160		
11 " "	100					27 " "	160		
12 " "	200					28 " "	160		
13 " "	100					29 " "	160		
18 " "	100					31 " "	100		
21 " "	200					13 April,,	130		
22 " "	200					15 " "	130		
24 " "	200					21 " "	150		
26 " "	300					22 " "	280		
27 " "	200					24 " "	200		
29 " "	100					25 " "	350		
30 April,,	200					28 " "	300		
czyni	3500					29 " "	300		
						30 " "	300		
						2 May,,	200		
						5 " "	150		
						7 " "	150		
						9 " "	200		
						10 " "	350		
						czyni	6927		
						14 May	743		
						Smma czyni	7670		

[k. 47]

Extrakt  
zwiezioney cegły

Pan Dremski	10000
" Glinski	13525
Mateusz Włodarz z Willanowa	1000
Michał Sawicki	4900
Pan Kłembowski	2000
Jakub Włodarz	1000
Sonikowski	7900
Joseph Przepiorka	5250
Chmielarz	1100
Klosewicz	650
Kłos	3350
Gottlieb Köhlich	3000
Anton Kryger	2200
Martin Brodowski	5050
Sebastyan Furman	9900
Pan Kraska	11960
Stefan Ciarka	1000
Anton Krolak	1000
Peter	1000
Lukasz	1025
Wasilewski	3500
Lenardt	1000
Pijanowski	1010
Zaborowski	6927
Grabowski	1000
Cinski	200

Sa. Summarum 100447

Item co Zaborowski ieszcze wywiozł 743

Summa. 101190

[k. 50]

## Specification

der Küche Gesämin, so auf das 1765<sup>ten</sup> Jahr,  
zu den Willanower Küchen=Garten erfordert wird

Tynffen

6. loth Cyprischen Carviol	33.
6. loth Brabander roth Kraut	12.
2. loth früh weiss Kraut	2 <sup>2</sup> / <sub>3</sub>
3. loth Artischoken Kern	6.

2. loth <i>Carty d'Espange</i>	3 1/3
2. loth Knoll=Sellerie	2.
2. loth Porro	1 2/3
2. loth grosse weisse Spanische Zwiebeln	9 1/3
2. loth früh Majoran	2.
2. loth weisse Knoll Redies	2.
3. loth Schwartzte Erfurter Winter=Rettig	2.
3. loth Proculy	7.
3. loth Grausen Winter=Endivien	3.
1. loth forellen Kopf=Sallat	2/3
3. loth Thornische Rüben	1 2/3
2. lb. grosse Bamberge=Zwiebeln	16.
2. lb. Haber=Wurtzel	12.
1. lb. rothe Rüben	2 2/3
Summa	113.

zu Hand bezahlt  
Thoerll

Warschau dem 11. ten  
Febr. 1765

## [tłumaczenie k. 50]

Specyfikacja  
nasion warzyw potrzebnych w roku 1765  
do ogrodu kuchennego w Wilanowie

Tynfy

6. łutów kminku cypryjskiego	33.
6. łutów brabanckiej czerwonej kapusty	12.
2. łuty wczesnej białej kapusty	2 2/3
3. łuty serc karczochów	6.
2. łuty <i>Carty d'Espange</i>	3 1/3
2. łuty selera bulwiastego	2.
2. łuty porów	1 2/3
2. łuty wielkiej białej cebuli hiszpańskiej	9 1/3
2. łuty wczesnego majeranku	2.
2. łuty białej rzodkwi	2.
3. łuty czarnej zimowej rzodkwi erfurckiej	2.
3. łuty brokułów	7.
3. łuty zimowej endywii	3.
1. łut główek sałaty "pstrągowej"	2/3
3. łuty buraków toruńskich	1 2/3

2. funty wielkich cebuli bamberskich	16.
2. funty kielków owsa	12.
1. funt czerwonych buraków	2 2/3
w sumie	113

zapłacone do ręki  
Thoerll

Warszawa 11 luty 1765

## [k. 51-52]

Was vor Ihre Fürstl. Durchl.  
in Villanover Pallais von Tischler Arbeit verfertigt worden wie folget

	Tynff	Szost.
Im Winchel Cabinet 1 Stück neuer füss Sockel		
an der Lamperie gemacht 2 3/4 Ell lang .....	4	-
Hinter 2 Portirait rahme neue Bretter gemacht .....	1	-
4 Stück Kö zum Billiard Stück a 12 Tynff .....	48	-
Vor den Kuchmeister einen neuen Tisch 2 1/4 Ell lang 1 1/2 Ell breit nebst einer Schüblade .....	14	-
Auf einen Küchen Tisch ein neues Blatt von Eichen Holtz 7 1/2 Ell lang 2 Ell breit mit 3 einshiebe leisten nebst einer Zarge 18 zoll hoch .....	22	-
Unter selbigen Tisch einen neuen Schrank mit 2 Thüren 3 1/4 lang 1 Ell 9 Zoll hoch .....	18	-
Einen Küchen Tisch Reparirt .....	2	-
In der Bakery einen neuen Tisch von Ellern Holtz 8 Ell lang 1 1/2 Ell breit mit 2 gestell nebst einer Schüblade und hinten mit ein Zargen Stück .....	34	-
In der Bakery einen Tisch Reparirt .....	2	-
In Keller ein neues Tisch gestell 7 Ell lang 2 Ell breit mit 6 Stolle .....	20	-
Im Garten eine neue Bank von Eichene Bohlen mit 5 geschweifte Füsse 10 Ell lang .....	12	-
Eine alte bank Reparirt .....	3	-
Summa	180	
abzug	20	
	160 Ty.	

diese Rechnung ist richtig bezahlt  
quitiere hiemit

Willanow d. 8ten May 1766

August Loch Tischl. Meister

**[tłumacz. k. 51-52]**

Wyszczególnienie prac stolarskich wykonanych w Pałacu Wilanowskim dla Jaśnie Oświeconego Księcia, jak następuje,

	tynfy	szóstaki
W narożnym gabinecie wykonana jedna sztuka cokołu podłogowego przy lamperii długości 2 $\frac{3}{4}$ łokcia.....	4	-
Z tyłu zrobione dwie ramy portretowe z nowych desek.....	1	-
4 sztuki [?] do bilardu sztuka za 12 tynfów.....	48	-
Nowy stół dla kuchmistrza długości 2 $\frac{1}{4}$ łokcia, szerokości 1 $\frac{1}{2}$ łokcia wraz z szufladą.....	14	-
Nowy blat do stołu kuchennego z drewna dębowego długości 7 $\frac{1}{2}$ łokcia, szerokości 2 łokcie, z trzema listwami do wsuwania wraz z pobocznicą wysokości 18 cali.....	22	-
Pod tymże stołem nowa szafka z dwoma drzwiami długości 3 $\frac{1}{4}$ łokcia, wysokości 1 łokieć i 9 cali.....	18	-
Zreperowany stół kuchenny.....	2	-
W piekarni nowy stół z drewna olchowego długości 8 łokci szerokości 1 $\frac{1}{2}$ łokcia na dwu podstawach, wraz z szufladą oraz z pobocznicą z tyłu.....	34	-
W piekarni naprawiony stół.....	2	-
W piwnicy nowa podstawa stołu długości 7 łokci, szerokości 2 łokcie z 6 stołkami.....	20	-
W ogrodzie nowa ławka z dębowych dyli z 5 wykrojowymi podstawami długości 10 łokci.....	12	-
Stara ławka naprawiona.....	3	-
w sumie	180	
otrącono	20	
	<u>160</u>	tynfów

Rachunek ten został należycie zapłacony niniejszym kwitując

Wilanów 8 maja 1766

August Loch mistrz stolarski

**[k. 53]**

Ich Untergeschriebener bescheinige das ich habe von den Herrn Comissiar Herr Klingck mein Monath Geld auf den Monath April für Mir und den Gesellen richtig empfangen als für Mir 83  $\frac{1}{3}$  Tymff für den Gesellen 41  $\frac{2}{3}$  Tymff zu sammen 125 Tymff welches Ich quittire

Willanow J G Simon mp  
den 6 April, Ao 1766

**[tłumacz. k. 53]**

Ja, niżej podpisany zaświadczam, że należycie otrzymałem od Pana Komisarza Klingckca moją miesięczną pensję za miesiąc kwiecień dla mnie i czeladników, a to: dla mnie 83  $\frac{1}{3}$  tynfów, dla czeladników 41  $\frac{2}{3}$  tynfów, co razem czyni 125 tynfów, powyższe kwituję

Wilanów J G Simon mp  
6 kwietnia roku 1766

**[k. 54]**

Dnia 17. Novembra Odebrałem na robote Moie Malarsko Od Wielmożnego Imci Pana kapitana Dyskura Czerwonych Złoty 102. Dyko Sto Dwa Od Pana Deraszewskiego wziąłem Czerwonych Złoty 50. A że mnie za robote należy #350 więc za skoczoną robote dostane reszty # 198 na co się podpisuię dato W Warszawie jak wyżej

Kazimierz Szarkowski 98. # bezahlt

Według porachunku należy mi się # 200.  
Na takowy od P. Daraszewskiego wzięłem # 70.  
Od Im P. Kapitana Deskura # # 66.  
Za skączono robote należyć mi się będzie # 64  
Na co się podpisuię d. 17 9br. 1766,

Joannes Hawemann Snycerz bezahlt alles

Malarz Poltz nie ma kontraktu więc niewiedzić jak ma dopłacić Szlosarz Rehnd wzięł na robote od P. Daraszewskiego # 100 którego JPan Daraszewski podobno kontraktował.

**[k. 56:]**

Ao 1766. d. 14 Aprilis na Expensa Fabryczne JO Xięż-  
ny Generałowej wziołem od WJP Bystranc kapita-  
na Tynfow Cztery Tysięcy nr Tynf 4000 na takowe  
Summe daje Dokument Datt ut Supra w Warszawie

A. Droszewski mp

**[rewers k. 56:]**

Pro April 1766.  
dem Schreiber Droszewski, auf Expens  
zum Fabrique, Tynff 4000 in Gold  
Nr 12.t

**[tłumacz. rewersu k. 56:]**

Za kwiecień 1766 pisarzowi Droszewskiemu, na wydatki fabryczne, 4000 tynfów  
w złocie Nr 12.t

**[k. 57]**

Ich Untergeschriebener bescheinige das ich habe  
von den Herrn Comissars Herrn Klingck  
mein Monath Geld auf den Monath October für  
Mir und den Gesellen richtig empfangen als für  
Mir 83  $\frac{1}{3}$  Tymff für den Gesellen 41  $\frac{2}{3}$  Tymff  
zusammen 125 Tymff welches Ich quittire.

Willanow J G Simon mp  
den 7 October Ao 1769

**[tłumacz. k. 57]**

Ja, niżej podpisany zaświadczam, że należycie otrzymałem od Pana Komisarza  
Klingcka moją miesięczną pensję za miesiąc październik dla mnie i czeladników, a  
to: dla mnie 83  $\frac{1}{3}$  tynfów, dla czeladników 41  $\frac{2}{3}$  tynfów, co razem czyni 125 tynfów,  
powyższe kwituję

Wilanów J G Simon mp  
7 października roku 1769

**[k. 58]**

Ich Untergeschriebener bescheinige das ich habe  
von dem Herrn Comissars Herrn Klingck  
mein Monath Geld auf den Monath Juni für  
Mir und den Gesellen richtig empfangen als für  
Mir 83  $\frac{1}{3}$  Tymff für den Gesellen 41  $\frac{2}{3}$  Tymff  
zusammen 125 Tymff welches Ich quittire.

Willanow J G Simon mp  
den 2 Juny Ao 1770

**[tłumacz. k. 58]**

Ja, niżej podpisany zaświadczam, że należycie otrzymałem od Pana Komisarza  
Klingcka moją miesięczną pensję za miesiąc czerwiec dla mnie i czeladników, a to:  
dla mnie 83  $\frac{1}{3}$  tynfów, dla czeladników 41  $\frac{2}{3}$  tynfów, co razem czyni 125 tynfów,  
powyższe kwituję

Wilanów J G Simon mp  
2 czerwca roku 1770

**[k. 59]**

Ich Untergeschriebener bescheinige das ich habe von den  
Herrn Comissars Herrn Klingck mein Monath Geld  
auf den Monath Julli für Mir und den Gesellen richtig  
empfangen als für Mir 83  $\frac{1}{3}$  Tymff für den Gesellen 41  $\frac{2}{3}$   
Tymff zusammen 125 Tymff welches Ich quittire.

Willanow J G Simon mp  
den 3 Jully, Ao 1770

**[tłumacz. k. 59]**

Ja, niżej podpisany zaświadczam, że należycie otrzymałem od Pana Komisarza  
Klingcka moją miesięczną pensję za miesiąc lipiec dla mnie i czeladników, a to:  
dla mnie 83  $\frac{1}{3}$  tynfów, dla czeladników 41  $\frac{2}{3}$  tynfów, co razem czyni 125 tynfów,  
powyższe kwituję

Wilanów J G Simon mp  
3 lipca roku 1770



**[k. 60]**

Regestr Roboty Malarskiej w Pałacu Willanowskim na  
roznych miejscach Anno 1770 Die 21 Julij

	Złote	Grosze
U Harmaty Lawet ze czterema kołami Skrzyn- ka wiszur Graycar dwie Stelwagi wszystko zielono pomalowane.....	30	
Dwa kozły pod Bębny zielono y biało pomalowane .....	8	
Kołków No 15 do kładzenia Broni Zielono y biało pomalowane a ieden Gro 15.....	7	15
Dwie Obręcze na Bemben Zielono y biało pomalowane .....	2	
Na Gurney Sali między 3 Oknami Deszczki z rynien- kami szaro pomalowane .....	3	
<u>Facit Zło 50 y Gro 15</u>		
Według tego Regestru odebrałem zupełny zapłate od ImCi Pana Komisarza Klingck naco się podpisuie Jan Bojanowicz mp		

**[k. 61]**

Niżey podpisany znam tym Skrytem danym w Ręce Im Pana Piotra Borzę-  
ckiego iż zaciągnętem na potrzebę moię od Tegoż summa Zł Poll Dwieście Siedem-  
dziesiąt Cztery dico f 274. które to Pieniądze iakomi są zupełnie dane tak  
tesz kwote iak w nayprędzszym czasie assekuruie się oddać y wyliczyć w złocie lub mo-  
necie gdyby zaś w ninieyszym Roku to iest 1770 Pomienionego Im Pana  
Piotra Borzęckiego nie uspokoilem lub tego komu kommis y ta karta będzie  
dana do odebrania tych Pieniędzy nie zapłaciem na termin czasu wyznaczo-  
ny Tedy naznaczam sobie Termin do odpowiedzenia przed Sądem Marszałkow-  
skim lub też ktorey kolwiek Jurysdykcyy Rygor. Naco się dla lepszey Wia-  
ry y waznosc Ręką Moją Własną Podpisuie Dano w Warszawie d. 7 October  
1770 Anno

Michael Dollinger steinmetz MP

**[k. 62]**

Rachunek Robotników w ogrodzie Ao 1770 d. 3 7bra

1. Ludzi dwuch robiło dni 5 dico pięć dico pięć należy .....	flo 12 g 20
2. Trzeci dni ty y ½ .....	flo 4 13
3. Czwarty dni dwa y ½.....	flo 3 g 5
Summa	flo 20 g 8

Extra Rachunek

Miotel kupilem	fl 4
Za sznur do kwater	fl 4

**[k. 62 v: rysunek kwater ogrodowych]**

Ilustracja dostępna  
w wersji elektronicznej

[k. 63]

Register was an Tischler Arbeit Gemacht In Villanovischen  
Garten Anno 1771.

	flor	gross
5 Garten Tischern zu recht gemacht in die klein garten .....	10	-
6 Neue hobel gemacht zu die Ganse Reihen zu Machen .....	12	-
4 Fenster Laden zu recht gemacht.....	8	-
12 Neue Rachen gemacht.....	24	-
Eine Banke Reparirt .....	1	15.
Am Wasser 3 Banke zu recht gemacht und Leisten befestigt .....	5	-
Johann Gottfried Simon mp		
In Suma facit	60	15
abzug	<u>10</u>	<u>15</u>
	50 fl.	

Ich habe empfangen 50 fl  
J Mehring.

[tłumacz. k. 63]

Rejestr robót stolarskich w ogrodzie wilanowskim w roku 1771

	złote	gr
5 stołów ogrodowych naprawionych w Małym Ogrodzie Zrobionych 6 nowych hebli do wykonania [Ganse Reihen?]	10	-
4 okiennice naprawione	12	-
12 nowych [Rachen?] wykonanych	8	-
Naprawiona ławka	24	-
Nad wodą 3 ławki naprawione z przymocowaniem listew	1	15
	5	-
Johann Gottfried Simon mp		
w sumie czyni	60	15
potrącono	<u>10</u>	<u>5</u>
	50 zł.	

Otrzymałem 50 zł.  
J Mehring.

[k. 64]

Ich Untergeschriebener bescheinige das ich habe von den  
Herrn Commissars Herrn Klingck mein Monath Geld  
auf den Monath für Mir und den Gesellen richtig emp-  
fangen May als für Mir  $83 \frac{1}{3}$  Tymff für den Gesellen  
 $41 \frac{2}{3}$  Tymff zusammen 125 Tymff welches Ich quittere.

Willanow J G Simon mp  
den 4 May  
Ao 1771

[tłumacz. k. 64]

Ja, niżej podpisany zaświadczam, że należycie otrzymałem od Pana Komisarza  
Klingcka moją miesięczną pensję za miesiąc maj dla mnie i czeladników, a to: dla  
mnie  $83 \frac{1}{3}$  tynfów, dla czeladników  $41 \frac{2}{3}$  tynfów, co razem czyni 125 tynfów,  
powyższe kwituję

Wilanów J G Simon mp  
4 maja  
Roku 1771

[k. 65]

5 lb Wachs  
6 lb Talch  
12 lb Hartz  
10 lb Bech  
In der Bäumen zu verschmieren

Willanow J G Simon mp  
den 4 December  
Ao 1772

[tłumacz. k. 65]

5 funtów wosku  
6 funtów talku  
12 funtów żywicy  
10 funtów smoły  
do smarowania drzew

Wilanów J G Simon mp  
4 grudnia  
roku 1772

## [k. 66]

Ao 1772

Wochen Zettel von den 13 Januar bis den 19 Januar für die  
Arbeits Leute so in den Willanover Garten arbeiten.

Metzner wochentlich	-----	-8	gulden
Schmied wochentlich	-----	-8.	„
Joseph wochentlich	-----	-8.	„
Ignats wochentlich	-----	-8.	„
Paul wochentlich	-----	-6.	10 gr.
Andres wochentlich	-----	-6.	„
Rosansky wochentlich	-----	-6.	„
Jantek wochentlich	-----	-6.	10
Bawel 6 Tag tagl	24 gr	-----	-4. 24
Jacek 6 Tag tagl	24	-----	-4. 24
Stephan 5 Tag tagl	24	-----	-4. „
für Licht in die Orangen Häuser	-----	-2.	„
Summa			72 gulden 8 gr.

haben Lorbere geschnitten und gebutzet Mist gefahren  
Wasser getragen Holtz geschnitten Schur aus die Hausser vor die Bocke geschafft

Willanow  
den 18 Januari  
Ao 1772. J G Simon mp

## [tłumacz. k. 66]

Roku 1772

Rozliczenie tygodniowe od 13 stycznia do 19 stycznia robotników, jacy  
pracowali w ogrodzie wilanowskim

Metzner tygodniowo	-----	8	złotych
Schmied tygodniowo	-----	8.	„
Józef tygodniowo	-----	8.	„
Ignacy tygodniowo	-----	8.	„
Pawel tygodniowo	-----	6.	10 groszy
Andrzej tygodniowo	-----	6.	„
Różański tygodniowo	-----	6.	„
Jantek tygodniowo h	-----	6.	10
Pawel 6 dni, dziennie 24 grosze	-----	4.	24

Jacek 6 dni, dziennie 24	-----	4.	24
Stefan 5 dni, dziennie 24	-----	4.	
Za światło w oranżerii	-----	2.	
W sumie			72 złote 8 groszy

Przycinali i opatrywali drzewa laurowe, wozili nawóz, nosili wodę, ciągli drzewo  
uprzętałi nawóz z szop dla kozłów.

Wilanów  
18 stycznia  
roku 1772 J G Simon mp

## [k. 67]

Ao 1772

Wochen Zettel von den 20 Januar bis den 26 Januar  
für die Arbeits Leute so in den Willanover Garten arbeiten.

Metzner wochentlich	-----	8	gulden
Schmied wochentlich	-----	8.	„
Joseph wochentlich	-----	8.	„
Ignats wochentlich	-----	8.	„
Paul wochentlich	-----	6.	10 gr.
Andres wochentlich	-----	6.	„
Rosansky wochentlich	-----	6.	„
Jantek wochentlich	-----	6.	10
Bawel 5 Tag taglich	24 gr	-----	-4.
Jacek 5 Tag tagl	24	-----	-4.
Jaroz 3 Tag tagl	24	-----	-2. 12.
für Licht in die Orangen Häuser	-----	-2.	„
für 48 besten zu 2 gr	-----	-3.	6
Summa			72 gulden 8 gr.

haben Lorbere geschnitten und gebutzet Mist both  
gemacht und Mist gefahren holtz für geschnitten

Willanow  
den 25 Januar  
Ao 1772. J G Simon mp



**[tłumacz. k. 67]**

Rozliczenie tygodniowe od 20 stycznia do 26 stycznia robotników,  
jacy pracowali w ogrodzie wilanowskim

Metzner tygodniowo -----	8 złotych
Schmiedt tygodniowo-----	8. „
Józef tygodniowo -----	8. „
Ignacy tygodniowo-----	8 „
Paweł tygodniowo -----	6. 10 groszy
Andrzej tygodniowo-----	6. „
Różański tygodniowo-----	6. „
Jantek tygodniowo -----	6. 10 „
Paweł 5 dni, dziennie 24 grosze-----	4. „
Jacek 5 dni, dziennie 24-----	4. „
Jarosz 3 dni, dziennie 24 -----	2. 12.
Za światło w oranżerii -----	2 „
Za 48 [besten?] po 2 grosze -----	3. 6.
	<u>w sumie 72 złotych 8 groszy</u>

Przycinali i opatrywali drzewa laurowe, nawozili [je] i wozili nawóz, cięli drzewo

Wilanów  
25 stycznia  
Roku 1772

J G Simon mp

**[k. 68]**

Register was an Tischler Arbeit gemacht in das Villanovische Palle  
Anno 1772 in Monath May

	flor	gross
Ein bete gemacht 1 ½ Ell hoch mit ein himel 3 ½ Ell lang		
2 Ell 3 Zoll breit von Eichen Holtz .....	54	-
Das Schiff zu recht gemacht .....	4	-
4 Neuhe Nacht Stiele gemacht .....	40	-
Bey der Galerie die Treppe auf der seiten beschlagen mit breter .....	7	-
Ein Tisch blad abgehoblet und den fuss zu recht gemacht.....	2	15
Nacht Tisch zu recht gemacht .....	2	15
Ein Tisch fuss im neuh auf Kreis gemacht .....	2	-
	In Summa facit	112
	abzug	<u>12</u>
		100 fl.

Johann Mehring habe  
enfangen 100 f

Jan Bojanowicz  
mp

**[tłumaczenie k. 68]**

Rejestr robót stolarskich wykonanych w pałacu wilanowskim w roku 1772 w miesiącu  
maju

	zł.	gr.
Zrobione łoże z drewna dębowego wysokości 1 ½ łokcia, z baldachimem długości 3 ½ łokcia i szerokości 2 łokcie 3 cale .....	54	-
Naprawiony [?].....	4	-
Zrobione 4 nowe nocniki .....	40	-
W galerii obite schody po bokach deskami.....	7	-
Wyheblowany blat stołu, zreperowana podstawa .....	2	15
Zreperowany stolik nocny .....	2	15
Wykonana na nowo kolista podstawa stołu .....	2	-
	co w sumie czyni	112
	potrącono	<u>12</u>

Johann Mehring  
otrzymałem 100 złotych

Jan Bojanowicz  
mp

**[k. 69]**

Was vor Ihre Fürstliche Durchlaucht  
an Schore Arbeit ist fertiget worden.

Von 1. Majus.	fl.	gr.
12. Neue Wassertrensen.....	36	-
8. Neue Striegeln gemacht .....	24.	-
Vor den Fuhrman [?] eine Striegel scharff gemacht und eine neue Schraube darzu .....	2.	-
11. Stück Striegeln scharff gemacht.....	11.	-
daran gefehlt 4 neue Blätter und 3 neue Kämmen .....	3.	15.
6. Kutsch Stangen verzünt .....	9.	-
daran 4. Mund Stücker feste gemacht.....	2.	-
	Summa	87. 15.

Schröder

Abgar Kratz d. 1. junius.  
Anno. 1772.  
mit bar bezahlt



opatrywali drzewa laurowe, skopywali kwatery, nasadzali kwiaty,  
cięli trawę, czyścili i gładzili ścieżki, nosili wodę

Wilanów J G Simon mp  
5 czerwca  
roku 1773

[k. 71]

Ao 1773

Wochen Zettel von den 7 Juni bis den 13 Juny für die Arbeits  
Leute so in den Willanover Garthen arbeiten.

Rash wochentlich	-----	10 Gulden
Metzner wochentlich	-----	8 „
Fleischer wochentlich	-----	6 „
Casimier wochentlich	-----	6 „
Kunradt wochentlich	-----	6 „
Franek wochentlich	-----	6 10 gr
Michael 5 Tag taglich	24 gr-----	4 „
Bawel 5 Tag tagl	24-----	4 „
Jacek 5 Tag tagl	24-----	4 „
Lucas 5 Tag tagl	24-----	4 „
Jacop 5 Tag tagl	24-----	4 „
Grisak 4 Tag tagl	24-----	3. 6.
Kanapus 4 Tag tagl	24-----	3. 6.
den 7 Juni 20 Soldaten jeden	24 gr-----	16.
den 8 Juni 28 Soldaten jeden	24-----	22. 12.
den 9 Juni 18 Soldaten jeden	24-----	14. 12.
den 11 Juni 23 Soldaten jeden	24-----	18. 12.
den 12 Juni 27 Soldaten jeden	24-----	21. 18.
den 7 Juni 13 Weiber tagl	12 gr-----	5. 6.
den 8 Juni 13 Weiber tagl	12-----	5. 6.
den 9 Juni 13 Weiber tagl	12-----	5. 6.
den 11 Juni 13 Weiber tagl	12-----	5. 6.
den 12 Juni 13 Weiber tagl	12-----	5. 6.
für zwey bast Matten	-----	3.
Summa	-----	190 gulden 16 gr

haben Lorbere gerichtet genge gehubelt Erde durchgeworffen  
grass gehauen, Wein geheffet, Wasser getragen gegehlet

Willanow J G Simon mp  
den 12 Juni  
Ao 1773

[tłumacz. k. 71]

Roku 1773

Rozliczenie tygodniowe od 7 czerwca do 13 czerwca robotników,  
jacy pracowali w ogrodzie wilanowskim

Rash tygodniowo	-----	10 złotych
Metzner tygodniowo	-----	8 „
Fleischer tygodniowo	-----	6 „
Kazimierz tygodniowo	-----	6 „
Konrad tygodniowo	-----	6 „
Franek tygodniowo	-----	6 10 groszy
Michał 5 dni, dziennie	24 grosze-----	4 „
Paweł 5 dni, dziennie	24-----	4 „
Jacek 5 dni, dziennie	24-----	4 „
Łukasz 5 dni, dziennie	24-----	4 „
Jakub 5 dni, dziennie	24-----	4 „
Grysiak 4 dni, dziennie	24-----	3. 6.
Kanapus 4 dni, dziennie	24-----	3. 6.
7 czerwca 20 żołnierzy, każdy	24 grosze-----	16.
8 czerwca 28 żołnierzy, każdy	24-----	22. 12.
9 czerwca 18 żołnierzy, każdy	24-----	14. 12.
11 czerwca 23 żołnierzy, każdy	24-----	18. 12.
12 czerwca 27 żołnierzy, każdy	24-----	21. 18.
7 czerwca 13 kobiet, dziennie	12 groszy-----	5. 6.
8 czerwca 13 kobiet, dziennie	12-----	5. 6.
9 czerwca 13 kobiet, dziennie	12 groszy-----	5. 6.
11 czerwca 13 kobiet, dziennie	12-----	5. 6.
12 czerwca 13 kobiet, dziennie	12-----	5. 6.
Za dwie maty z łyka	-----	3.
	-----	w sumie 190 złotych 16 gr.

Sprawiali drzewka laurowe, gładzili ścieżki, skopywali ziemię,  
cięli trawę, [zaczyniali?] wino, nosili wodę

Wilanów J G Simon mp  
12 czerwca  
roku 1773

**[k. 72]**

Ich Untergeschriebener bescheinige das ich habe  
Von den Herrn Comissars, Herrn Klingck mein  
Monath Geld auf den Monath Julli für Mir und  
den Gesellen richtig empfangen als für Mir 83 1/3  
Tymff für den Gesellen 41 2/3 Tymff, zusammen  
125 Tymff welches Ich quittire.

Willanow J G Simon mp  
den 3 Julli  
Ao 1773.

**[tłumacz. k. 72]**

Ja, niżej podpisany zaświadczam, że należycie otrzymałem od Pana Komisarza  
Klingcka moją miesięczną pensję za miesiąc lipiec dla mnie i czeladników, a to: dla  
mnie 83 1/3 tynfów, dla czeladników 41 2/3 tynfów, co razem czyni 125 tynfów,  
powyższe kwituję

Wilanów J G Simon mp  
3 lipca  
roku 1773.

**[k. 73]**

Ao 1773

Wochen Zettel von den 12 Julli bis den 18 Julli für die Arbeits  
Leute so in den Willanover Garthen arbeiten.

Rash wochentlich ----- 10 gulden  
Metzner wochentlich----- 8. „  
Fleischer wochentlich ----- 6. „  
Casimier wochentlich ----- 6. „  
Kunardt wochentlich----- 6. „  
Andres wochentlich ----- 6. „  
Franek wochentlich ----- 6. 10 gr  
Michael 6 Tag taglich 24 gr----- 4. 24.  
Bawel 6 Tag tagl 24----- 4. 24.  
Jacek 6 Tag tagl 24----- 4. 24.  
Lucas 6 Tag tagl 24----- 4. 24.  
den 12 Julli 20 Soldaten jeden 24 gr --- 16.  
den 13 Julli 17 Soldaten jeden 24 ---- 13. 18.  
den 14 Julli 20 Soldaten jeden 24 ---- 16.

den 15 Julli 14 Soldaten jeden 24 ---- 11. 6.  
den 16 Julli 4 Soldaten jeden 24 ----- 3. 6.  
den 17 Julli 15 Soldaten jeden 24 ----- 12.  
den 12 Juni 12 Weiber tagl 12 gr----- 4. 24.  
den 13 Juni 12 Weiber tagl 12 ----- 4. 24.  
den 14 Juni 12 Weiber tagl 12 ----- 4. 24.  
den 15 Juni 10 Weiber tagl 12 ----- 4.  
den 16 Juni 10 Weiber tagl 12 ----- 4.  
den 17 Juni 10 Weiber tagl 12 ----- 4.  
für 15 Maul würffe - ----- 3

Summa 168 gulden 28 gr

haben hecken geschoren Grass gelegt Erde gefahren grass  
gehauen Lob geharkt genge geschuffelt Wasser getragen gegehlet

Willanow J G Simon mp  
den 17 Julli  
Ao 1773

**[tłumaczenie k. 73]**

Roku 1773

Rozliczenie tygodniowe od 12 lipca do 18 lipca robotników,  
jacy pracowali w ogrodzie wilanowskim

Rash tygodniowo ----- 10 złotych  
Metzner tygodniowo----- 8. „  
Fleischer tygodniowo ----- 6. „  
Kazimierz tygodniowo----- 6. „  
Konrad tygodniowo----- 6. „  
Andrzej tygodniowo ----- 6. „  
Franek tygodniowo ----- 6. 10 gr  
Michał 6 dni, dziennie 24 grosze ----- 4. 24.  
Paweł 6 dni, dziennie 24----- 4. 24.  
Jacek 6 dni, dziennie 24----- 4. 24.  
Łukasz 6 dni, dziennie 24 grosze ----- 4. 24.  
12 lipca 20 żołnierzy, każdy 24 grosze -- 16.  
13 lipca 17 żołnierzy, każdy 24 ----- 3. 18.  
14 lipca 20 żołnierzy, każdy 24 ----- 16.  
15 lipca 14 żołnierzy, każdy 24 ----- 11. 6.  
16 lipca 4 żołnierzy, każdy 24 ----- 3. 6.  
17 lipca 15 żołnierzy, każdy 24 ----- 12.  
12 czerwca 12 kobiet, dziennie 12 gr. -- 4. 24.  
13 czerwca 12 kobiet, dziennie 12----- 4. 24.

14 czerwca 12 kobiet, dziennie 12-- -- 4. 24.  
 15 czerwca 10 kobiet, dziennie 12-- -- 4.  
 16 czerwca 10 kobiet, dziennie 12-- -- 4.  
 17 czerwca 10 kobiet, dziennie 12-- -- 4.  
 za 15 motyk----- 3

w sumie 168 złotych 28 groszy

cięli żywopłot, kładli trawę, kopali ziemię, cięli trawę,  
 sprząkali ścieżki, nosili wodę

Wilanów J G Simon mp  
 17 lipca  
 roku 1773

[k. 74]

Ich Untergeschriebener bescheinige das ich habe  
 von den Herrn Comissars Herrn Klingck mein  
 Monath Geld auf den Monath Juni für Mir und  
 den Gesellen richtig empfangen als für Mir  
 83 1/3 Tymff für den Gesellen 41 2/3 Tymff zusammen  
 125 Tymff welches Ich quittire.

Willanow J G Simon mp  
 den 5 Juni  
 Ao 1773

[tłumacz. 74]

Ja, niżej podpisany zaświadczam, że należycie otrzymałem od Pana Komisarza  
 Klingcka moją miesięczną pensję za miesiąc czerwiec dla mnie i czeladników, a to:  
 dla mnie 83 1/3 tynfów, dla czeladników 41 2/3 tynfów, co razem czyni 125 tynfów,  
 powyższe kwituję

Wilanów J G Simon mp  
 5 czerwca  
 roku 1773

[k. 75-75 v.]

Konnotacya  
 Roboty Bednarskiej do Pomarańczarni Willanowskiej na Miarę  
 Saską w Roku 1773.cim potrzebney

Gatunki Roboty Bednarskiej	Wys.		Szer.		Sztuka jedna po		czyni Summa	
	Łokci	cale	Łokci	cale	Złote	Grosze	Złote	Grosze
No 1. Gatunek 1. Sztuka procz Drzewa w Świetle	1.	2.	1.	20.	13.		13.	
No 2 " 1. detto	1.	3.	1.	14.	12.		12.	
" 3. " 1. detto	1.	2.	1.	10.	10.		10.	
" 4. " 2. detto	1.	1.	1.	9.	9.		18.	
" 5. " 26. detto		19.	1.	1.	8.		208.	
" 6. " 7. detto		16.		22.	7.		49.	
" 7. " 8. detto		15.		20.	5.		40.	
" 8. " 13. detto		15.		18.	5.		65.	
" 9. " 9. detto		13.		17.	4.		36.	
Szerokości w Świetle procz Drzewa jest cały Diameter.								
Summa tych Gatunków Tonienek Pomarań- czowych Sztuk 68								
No 1. Tonienka Larusowa 1. Sztuka także prócz Drzewa w świetle	1.	6.	1.	21.	15.		15.	
No 2. detto do Granalek 7. detto -----	1.	5.	1.	16.	12.		84.	
Cebrow do Wody 6. Sztuk -----					3.		18.	
Konwiów detto 6. Sztuk -----					1.		6.	
Kadź do Wody wysokości 1 ¼ Łokcia Szero- kości a 3 ¼ Łokcia -----							63.	
							Summa	637

Według wżwyż wyrażoney Konnotacyi strony Gatunkow Wazow  
 do Pomarańczarni Willanowskiej, stanął między mną JOXCią Imci  
 Woiewody Ruskiego Dobrodzieja Kommissarzem z iedeny, a Maystrem  
 Bednarzem Janem Molysakiem z drugiej strony, pewny y wniczym  
 nieodmienny Kontrakt.

Tenże Mayster obowiązuię się wżyżey opisaną Robotę na Saską  
 Miarę z dobrego y czystego Drzewa Dębowego, y Krzyże pod wszystkie  
 Gatunki na pierwszy May Roku 1773 niezawodnie ze wszyst-  
 kim wystawić.

Za którą całą Robotę według teyżey Konnotacyi, należy się temusz  
 Maystrowi Summy cały Złotych Polskich 637.

Przy podpisaniu tego Kontraktu bierze odemnię Mayster Jan Mo-

lysak połowę Pieniędzy, jako to Złotych 318. y Groszy 15. drugą zaś połowę odbierze Mayster przy ostatnim Terminie Kontraktu opisanego.

Co dla lepszej Wiary, Wagi y Waloru, tenże Kontrakt z obu stron własnymi Rękami podpisuiemy, w Warszawie  
Die 25.ta Novembri Ao 1772

Klingck  
Jan Molysak  
Bednarz  
jako pisać nieumiejący kładę  
trzy krzyże  
†††  
Przy odebraniu drugą połowę pieneędzy kładę drugie trzy krzyży  
†††

[k. 76]

Bey Ihro Hoch Fürstl. Durchl. Dem Fürsten Woywoden, habe  
im garthen im Monath Mertz vor einen Arbeiter die  
Spalire und Logen=Gänge zu binden bezahlet

		fl.	sch.
Die erste Woche	Vom 1ten bis den 6ten Mertz vor 5. Tage dass Tages á 1 fl. 1 sch. -----	6.	1.
Die 2te Woche	Vom 8ten bis den 13ten vor 6. Tage dass Tages á 1 fl. 1 sch. -----	7.	2.
Die 3te Woche	Vom 15ten bis den 20ten vor 5. Tage dass Tages á 1 fl. 1 sch. -----	6.	1.
Die 4te Woche	Vom 22ten bis den 27ten Mertz vor 5. Tage dass Tages á 1 fl. 1 sch. -----	6.	1.
Die 5te Woche	Vom 29ten Mertz bis den 3ten Apriel vor 6. Tage dass Tages á 1 fl. 1 sch.----- Item Weyden, die Spalire damit an zubinden gekekauff -----	7.	2.
	Summa	38 fl.	3 sch.

Warschau d. 3ten April  
1773

C. Weiss

[tłumacz. k. 76]

Zapłaciłem w miesiącu marcu robotnikowi  
wiążącemu szpalery i wejścia do gabinetów  
w ogrodzie Jaśnie Oświeconego Księcia Wojewody

		zł.	szóst.
Pierwszy tydzień	od 1 do 6 marca, za 5 dni, jeden dzień 1 złoty 1 grosz -----	6.	1.
drugi tydzień	od 8 do 13, za 6 dni, jeden dzień 1 złoty 1 grosz-----	7.	2.
trzeci tydzień	od 15 do 20, za 5 dni, jeden dzień 1 złoty 1 grosz-----	6.	1.
czwarty tydzień	od 22 do 27, za 5 dni, jeden dzień 1 złoty 1 grosz-----	6.	1.
piąty tydzień	od 29 marca do 3 kwietnia, za 6 dni, jeden dzień 1 złoty 1 grosz -----	7.	2.
	Na zakup wikliny, do wiązania szpalerów -----	5.	

W sumie 38 zł. 3 szóst.

Warszawa 3 kwietnia  
1773

C. Weiss

[k. 77]

Register was an Tischler Arbeit gemacht In den Villanovischen  
Garten in Mohnath October Anno 1774

	flor.	gross.
In das Alte Oransen Haus Thir futer zu recht gemacht am Neuhe unter Stick und die seiten stick an geshift -----	8	-
In das Alte Oransen Haus 7 Stick fenster- laden zu recht gemacht-----	5	-
In das klein gewers Haus ein Neuher laden gemacht 5 Ell lang 1 Ell breit -----	8	-
In Kichen Garten zu dem Oransen Haus 12 laden zu recht gemacht und Neuhe leisten -----	16	-
In das kleine gewers Haus 4 Neuhe laden gemacht 4 Ell hoch 1 Ell breit mit hand griefe -----	32	-
In Summa facit	69	
abzug	9	
	60 fl.	

JG Simon mp

+++

## [tłumacz. k. 77]

Rejestr robót stolarskich w ogrodzie wilanowskim  
w miesiącu październiku roku 1774

	zł.	gr.
W starej oranżerii naprawione futryny drzwiowe, nowe odrzwia i próg dodany -----	8	-
W starej oranżerii 7 sztuk okiennic naprawionych-----	5	-
W małej zbrojowni zrobione nowe parapety długie na 5 łokci szerokie na łokieć-----	8	-
W oranżerii w ogrodzie kuchennym 12 okiennic naprawionych i nowe listwy [zrobione] -----	16	-
W małej zbrojowni zrobione 4 nowe okiennice wysokie na 4 łokcie szerokie na łokieć z uchwytyami-----	32	-
w sumie czyni	69	
odjęto	9	
	60 zł.	

J G Simon mp

+++

## [k.79]

Register was an Schmit Arbeit gemacht in Villanovischen  
Garten in Mohnath October Anno 1774.

	flor.	gross.
14 Steif Wind Eisen zu Klein Treib Haus 2 Ell. lang dass Stück 2 flor-----	28	-
13 Steif Wind Eisen zum Alten Oransen Haus 5/4 lang dass Steif 1 flor-----	13	-
10 Steif Wind Eisen in das Oransen Haus in Kichen Garten dass Steif 1 flor 5/4 lang-----	10	-
In den Kichen Garten ein Hogen gemacht und ein Band erlegt zum klar und 3 Klammer -----	4	-
Zum Mist Wagen 4 Nauhe Ziebänder gemacht -----	6	-
5 Schog Nagel gemacht-----	12	15
4 Alte Huf Eisen auf geschlagen -----	1	18
In Summa facit	74	33

J G Simon mp

Anton Stein Schmit von Villanov.  
†††

## [tłumacz. k. 79]

Rejestr robót kowalskich wykonanych do ogrodu wilanowskiego  
w miesiącu październiku roku 1774

	zł.	gr.
14 sztuk wiatrownic do małej cieplarni długości 2 łokci, za sztukę 2 złote-----	28	-
13 sztuk wiatrownic do starej oranżerii długości 5/4, za sztukę 1 złoty -----	13	-
10 sztuk wiatrownic do oranżerii w ogrodzie kuchennym, za sztukę 1 złoty, długości 5/4 -----	10	-
do ogrodu kuchennego wykonany [?], naprawione zawiasy i trzy klamry -----	4	-
Do wozu na nawóz wykonane 4 nowe cybanty -----	6	-
Wykonanych 5 gwoździ [Schog Nagel] -----	12	15
Przekute 4 stare podkowy -----	1	18
co w sumie czyni	74	33

J G Simon mp

Anton Stein kowal w Wilanowie  
†††

## [k. 81]

Ich Untergeschriebener bescheinige das ich habe  
von den Herrn Comissars, Herrn Klingck,  
mein Monath Geld auf den Monath November  
für Mir und den Gesellen richtig empfangen, als für  
Mir 83 1/3 Tymff für den Gesellen 41 2/3 Tymff  
zusammen 125 Tymff, welches Ich quittire.

Willanow  
den 5 November  
Ao 1774

J G Simon mp

## [tłumacz. k. 81]

Ja, niżej podpisany zaświadczam, że należycie otrzymałem od Pana Komisarza  
Klingckca moją miesięczną pensję za miesiąc listopad dla mnie i czeladników, a to:  
dla mnie 83 1/3 tynfów, dla czeladników 41 2/3 tynfów, co razem czyni 125 tynfów,  
powyższe kwituję

Wilanów  
5 listopada  
roku 1774

J G Simon mp



**[k. 82]**

Vor 30 Stück Ellerne Bretter welche nach  
Pullaw komen habe von den H Commisari  
Kling a Stück 1 ¼ fl richtig erhalten macht  
Summa 37 ½ fl

quitiere hiemit  
August Loch

Warschau  
d. 14<sup>ten</sup> Decembr 1775

**[tłumacz. k. 82]**

Za 30 sztuk desek olchowych, które wysłano do Puław, otrzymałem należycie  
od Pana Komisarza Klingca za sztukę 1 ¼ złotego, co czyni kwotę 37 ½ złotego  
co niniejszym kwituję  
August Loch

Warszawa  
14 grudnia 1775

**[k. 83]**

Ao 1775

Wochen Zettel von den 5 Juni bis den 19 Juni für die Arbeits Leute so in den  
Willanover garten arbeiten.

Casimier wochentlich	----- 6. gulden
Kunardt wochentlich	----- 6. -
August wochentlich	----- 6. -
Norbert wochentlich	----- 6. -
Carl wochentlich	----- 6. 10 gr
Jonek wochentlich	----- 6. -
Bawel 7 Tag tagl 24 gr	----- 5. 18.
Jacek 4 Tag tagl 24	----- 3. 6.
Koritsek 4 Tag tagl 24	----- 3. 6.
Andres 3 Tag tagl 24	----- 2. 12.
den 7 Juni 21 Soldaten jeden 24 gr	----- 16. 24.
den 8 Juni 4 Soldaten jeden 24	----- 3. 6.
den 9 Juni 27 ½ Soldaten jeden 24	----- 22. -
den 10 Juni 18 Soldaten jeden 24	----- 14. 12.
7 Weiber jede 4 Tag tagl 12 gr	----- 11. 6.
Für 2 Siebe Weiss Kraut Pflantzen	----- 6. -
für 9 Maul würff und 20 besten	----- 2. 24.
für bast Matten	----- 2. -
Summa	129 gulden 4 gr

haben Kraut gepflantz genge rein gemacht Mist gefahren grass  
gehauen Wasser getragen gegehlet

Willanow  
den 10 Juni  
Ao 1775

J G Simon mp

**[tłumacz.. 83]**

Roku 1775

Rozliczenie tygodniowe od 5 czerwca do 11 czerwca robotników,  
jacy pracowali w ogrodzie wilanowskim

Kazimierz tygodniowo	----- 6 złotych
Konrad tygodniowo	----- 6. -
August tygodniowo	----- 6. -
Norbert tygodniowo	----- 6. -
Karol tygodniowo	----- 6. 10 groszy
Jonek tygodniowo	----- 6. -
Paweł 7 dni, dziennie 24 grosze	----- 5. 18.
Jacek 4 dni, dziennie 24	----- 3. 6.
Koritsek 4 dni, dziennie 24	----- 3. 6.
Andrzej 3 dni, dziennie 24	----- 2. 12.
7 czerwca 21 żołnierzy, każdy 24 grosze	----- 16. 24.
8 czerwca 4 żołnierzy, każdy 24	----- 3. 6.
9 czerwca 27 ½ żołnierzy, każdy 24	----- 22.
10 czerwca 18 żołnierzy, każdy 24	----- 14. 12.
7 kobiet, każda 4 dni dziennie 12 grosze	----- 11. 6.
Za 2 sita i sadzonki białej kapusty	----- 6. -
Za 9 motyk i 20 [?]	----- 2. 24.
Za matę z łyka	----- 2. -
W sumie	129 złotych 4 gr.

Sadzili kapustę, czyścili ścieżki, wozili nawóz, kosili trawę, nosili wodę

Wilanów  
10 czerwca  
Roku 1775

J G Simon mp

## [k. 84]

Ao 1775

Wochen Zettel von den 12 Juni bis den 18 Juni für die Arbeits Leute  
so in den Willanover Garthen arbeiten.

Casimier wochentlich	----- 6. gulden
Kunardt wochentlich	----- 6. -
August wochentlich	----- 6. -
Norbert wochentlich	----- 6. -
Johann	----- 6. -
Carol wochentlich	----- 6. 10 gr.
Bawel 6 Tag tagl 24 gr	----- 4. 24.
Jacek 5 Tag tagl 24	----- 4. -
den 12 Juni 8 Soldaten jeden 24 gr	----- 6. 12.
den 13 Juni 18 Soldaten jeden 24	----- 14. 12.
den 14 Juni 10 Soldaten jeden 24	----- 8. -
den 16 Juni 17 Soldaten jeden 24	----- 13. 18.
den 17 Juni 23 Soldaten jeden 24	----- 18. 12.
Weiber 12 jede zu 5 Tag taglich 12 gr	----- 24. -
für 18 Maul würff	----- 3. 18.
Summa	133 gulden 16 gr

haben jeden geschoren Grass gestochen grass gehauen genge  
rein gemacht Wasser getragen genge folget gegehlet.

Willanow  
den 17 Juni  
Ao 1775

J G Simon mp

## [tłumacz. k. 84]

Roku 1775

Rozliczenie tygodniowe od 12 czerwca do 18 czerwca robotników  
jacy pracowali w ogrodzie wilanowskim

Kazimierz tygodniowo	----- 6 złotych
Konrad tygodniowo	----- 6. -
August tygodniowo	----- 6. -
Norbert tygodniowo	----- 6. -
Jan	----- 6. -
Karol tygodniowo	----- 6. 10 groszy
Paweł 6 dni, dziennie 24 grosze	----- 4. 24.

Jacek 5 dni, dziennie 24	----- 4. -
12 czerwca 8 żołnierzy, każdy 24 grosze	----- 6. 12.
13 czerwca 18 żołnierzy, każdy 24	----- 14. 12.
14 czerwca 10 żołnierzy, każdy 24	----- 8. -
16 czerwca 17 żołnierzy, każdy 24	----- 13. 18.
17 czerwca 23 żołnierzy, każdy 24	----- 18. 12.
Kobiet 12 każda po 5 dni, dziennie 12 gr	----- 24. -
za 18 motyk	----- 3. 18.

W sumie 133 złote I 16 gr.

Obcinali żywopłot, wykopywali darni, cieli trawę, sprząтали ścieżki, nosili wodę.

Willanow  
den 17 Juni  
Ao 1775

J G Simon mp

## INDEKS NAZWISK

- Adam, chłop z Bobrzyc 161, 162  
 Amelko, pomocnik murarski 164  
 Andrys, cieśla 63  
 Andrzej, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 180-182, 188-189  
 Anielak, chłop z Bobrzyc 161, 162  
 Aniolkowski, pomocnik murarski 164  
 Antonowa, chłopka z Bobrzyc 161, 162  
 August, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 196-198  
 August II, król Polski 12, 15
- Bańka Tomasz, chłop 152  
 Barański, murarz 164  
 Barański Andrzej, administrator dóbr wilanowskich 82, 83, 98, 119  
 Barska Reina (Regina), gospodyni nieokreślonego pałacu Elżbiety Sieniawskiej 101, 120  
 Bellotto Bernardo zw. Canaletto, malarz 15  
 Bernacki, murarz 163, 164  
 Bieliński Franciszek, marszałek ziem pruskich, wojewoda chełmiński, marszałek wielki koronny 7  
 Bigon Antoni, chłop 152  
 Blasek, chłop z Bobrzyc 161, 162  
 Bogański, pomocnik murarski 164  
 Bohdziewicz Piotr 6  
 Bojanowicz Jan, malarz, burgrabia wilanowski 73, 74, 176, 182, 183  
 Borkowski Marcjjan, warszawski plenipotent Sieniawskich 80, 95, 119  
 Borowski, murarz 164  
 Borzęcki Piotr 16, 176  
 Brodowski Marcin 167, 169  
 Bruno 65, 112  
 Bułsak Franciszek Antoni 61  
 Bychawski, pisarz browarny w Wilanowie za Augusta. A. Czartoryskiego 42, 49, 62, 66, 118, 119  
 Bystranc (Bistranc), kapitan 174
- Chmielarz 152, 166, 169
- Chojnacki, murarz 163  
 Christian Johann, konwisarz 9, 43  
 Ciarka Stefan, chłop 167, 169  
 Cieszkowski Jan Mikołaj, stolnik stężycki, plenipotent Augusta A. Czartoryskiego 68, 119  
 Ciński 169  
 Ciołek Mikołaj 107, 120  
 Ciołek Stanisław 107, 120  
 Cola Kazimierz, proboszcz wilanowski 78, 97, 119  
 Comparetti (Comparetты), Pietro Innocente, sztukator 9, 10, 76, 77, 103, 120  
 Czaplejewska 152  
 Czapscy 119  
 Czartoryscy 5, 6, 9, 12-17, 118, 119  
 Czartoryska Maria Zofia z Sieniawskich 1o voto Denhoffowa, 2o voto Czartoryska 5, 10, 12, 34, 87, 118-120  
 Czartoryski Adam Kazimierz, generał ziem podolskich 16, 116, 117, 120  
 Czartoryski August Aleksander, wojewoda ruski 5, 6, 9, 10, 12, 13, 34, 40, 41, 43, 47, 59, 60, 61, 73, 89, 107, 108, 110, 111, 113, 115, 118-120, 134, 135, 146, 158, 171, 172, 191-193
- Däringer Johann Georg, kamieniarz 6, 91  
 Dawidowicz, pomocnik murarski 164  
 Dąbrowski Józef 118  
 Dąbrowski Paweł, pisarz prowentowy 31, 32, 49, 60, 118  
 Denhoff Stanisław Ernest, wojewoda połocki, hetman polny litewski 12, 98, 120  
 Derynk (Deryng, Dering), cieśla 9, 41, 44, 45, 53, 63, 118  
 Deybel Johann Sigmund, architekt warszawski 9, 13, 129, 130  
 Deygern, sekretarz Augusta A. Czartoryskiego 147, 148  
 Dobrowolski Augustyn, krawiec 160  
 Dobrzyński, pomocnik murarski 163, 164  
 Dobski Szymon, chłop 66  
 Dollinger Michael, kamieniarz i

przedsiębiorca warszawski 16, 176  
 Dominik, chłop z Bobrzyc 161, 162  
 Domin Jan, chłop z Bobrzyc 161, 162  
 Dremski 165, 169  
 Droszewski (Dereszewski, Daraszewski, Doroszewski) A., pisarz prowentowy  
 Aleksandra A. Czartoryskiego 173, 174  
 Ducki, murarz 164  
 Dudzik Piotr, chłop 152  
 Dunin Jakub, starosta braclawski, regent kancelarii koronnej, referendarz świecki 97, 120  
 Dybowski 80  
 Dynowski, proboszcz wilanowski 54, 56, 64, 69, 113  
 Dyskur (Deskur), kapitan 173  
 Dzierżęga, murarz 163, 164

Ensfelder Johann Gottfried, kowal wilanowski 151, 152, 153

Fabiszewski, pomocnik murarski 164  
 Fiasella Carlo, ogrodnik wilanowski 159, 160  
 Fijałkowski Wojciech 6, 10  
 Filipowski, pomocnik murarski 164  
 Fleischer, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 184-189  
 Fontana Giuseppe, budowniczy i architekt warszawski 9, 10, 88, 89, 119  
 Fontana Jakub, architekt warszawski 13, 16  
 Franek, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 184-189  
 Franek, stolarczyk 37, 38  
 Frankowa, żona Franka stolarczyka 38  
 Fryderycy (Friderycy, Fridericy, Friderici), koniuszy Augusta A. Czartoryskiego 13, 62, 110, 119, 120, 122, 124  
 Fumo Giovanni Francesco, sztukator 9, 12, 75

Gajowiak Wojciech, chłop 152  
 Garbowski, pomocnik murarski 163  
 Gaworska, chłopka z Bobrzyc 161, 162  
 Gawroński, murarz 164  
 Giemza, pomocnik murarski 163  
 Gliński 165, 169

Głuchowski Paweł, ekonom dóbr wilanowskich Augusta A. Czartoryskiego 41, 42, 44-46, 67, 68, 109, 118-120  
 Gockölen Casper, stolarz 146, 147  
 Gottlib (Gottlob Meister), ogrodnik wilanowski 30, 118  
 Grabowski, chłop 168, 169  
 Grabowski, pomocnik murarski 163  
 Gradowski, podstarości zastowski 44, 62, 118  
 Grochowski Stanisław, administrator dóbr wilanowskich 10, 11, 97, 119, 120  
 Gronowski Aleksander, bednarz 14, 140  
 Gronowski Wawrzyniec, bednarz 42, 118  
 Grossmann 149  
 Grysiak (Grisak), pomocnik ogrodnika w Wilanowie 186-187  
 Gutowska Magdalena 17

Havemann Johann, snycerz warszawski 16, 173  
 Heindl (Heindel) Ferdynand, kotlarz (blacharz) 11, 96, 120  
 Hoffmann Frantz 161, 162  
 Hoffmann Johann Elias, rzeźbiarz 15  
 Homecki Adam 6  
 Hutarsunka, chłopka z Bobrzyc 161, 162

Ignacy, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 180-182  
 Iwański, cieśla 63, 69

Jacek, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 181-182, 184-189, 196-199  
 Jadwiga, chłopka z Bobrzyc 161, 162  
 Jagna, chłopka z Bobrzyc 161, 162  
 Jakub, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 184-187  
 Jakub, włodarz 166, 169  
 Jakubek, chłop z Powsinka 38  
 Jan (Johann), pomocnik ogrodnika w Wilanowie 198  
 Jan Holender gospodarz krów holenderskich 119  
 Jan III Sobieski, król Polski 7, 8, 11, 12, 15, 97, 120

Janiszewska, pomocnica murarska 163  
 Janowczyk Piotr 17  
 Jantek, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 180-182  
 Januszewicz (Januszowicz), oficjalista Czartoryskich 34, 118  
 Jarosz (Jaroz), pomocnik ogrodnika w Wilanowie 181-182  
 Jaskanis Paweł 17  
 Jastrzębski Jan, agent Elżbiety Sieniawskiej 30, 83, 118  
 Jenderes, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 184-185  
 Jesiotr, dekarz 64  
 Jeżowski Piotr, chłop 152  
 Jochim 126, 127  
 Jonek, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 196-197  
 Józef, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 180-182  
 Jurek, cieśla 63, 64

Kalinka (Kallinka) F., malarz, burgrabia wilanowski 14, 15, 63, 64, 69, 119, 128, 131, 134, 141, 142, 148, 152, 158  
 Kalinowski, pomocnik murarski 163  
 Kałuszak (Kalusak), chłop z Bobrzyc 161, 162  
 Kamiński, pomocnik murarski 164  
 Kanapus, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 184-187  
 Kanikowski, murarz 164  
 Karol, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 196-198  
 Kazimierz, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 184-189, 196-198  
 Kietowicz (Kitowicz?), rybak w dobrach wilanowskich 68  
 Kizler 126, 127  
 Klingk (Klinch, Klink), komisarz Aleksandra A. Czartoryskiego 128, 131, 139, 141, 142, 146, 148, 149, 159, 173-176, 179, 188, 190, 191, 195, 196  
 Kluk Krzysztof, ksiądz 118  
 Kłembowski 166, 169  
 Klos, chłop 166, 169

Kłosewicz, chłop 166, 169  
 Köhlich Gottlieb 166, 169  
 Konrad (Kundrat, Kunradt, Kunardt), pomocnik ogrodnika w Wilanowie 184-189, 196-198  
 Konstanty, cieśla 64  
 Koritsek, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 196-197  
 Korzeniewski, murarz 164  
 Korzeński, pomocnik murarski 164  
 Kosakowski, murarz 164  
 Kotschenrütter Konrad, stolarz, ebenista, projektant 10, 12, 120, 122  
 Kowalski, cieśla 80  
 Kowalski, ogrodnik 30  
 Krakowianka, chłopka z Bobrzyc 161, 162  
 Kraska, chłop wilanowski 167, 169  
 Krasnodembski, pomocnik murarski 163, 164  
 Kraszawski 61  
 Kratz Abgar, uprzążnik 183, 184  
 Królak (Krolak) Antoni, chłop 167, 169  
 Królikiewicz Jan, sekretarz Elżbiety Sieniawskiej i Marii Z. Czartoryskiej 32, 34, 88, 89, 118  
 Kryger Anton 167, 169  
 Krynoki, pomocnik murarski 164  
 Krystyna, gospodyni krów holenderskich 102-103, 119  
 Kucharski, pomocnik murarski 164  
 Kuczaba Jan, chłop wilanowski 107  
 Kukawka, chłop wilanowski 42  
 Kunecki, pomocnik murarski 163  
 Kurzyna, pomocnik murarski 164

Laskowski, dozorca bażantami 64  
 Lenard 168, 169  
 Leonhardt (Leinhardt, Leonard) Piotr, stolarz, burgrabia wilanowski 9, 28, 81, 86, 87, 103, 118, 119  
 Libiszewski (Lubiszewski, Libiszowski)  
 Józef, zarządca dóbr jarosławskich Elżbiety Sieniawskiej 84, 119  
 Loch August, stolarz warszawski 171, 172, 196  
 Lubomirska z Czartoryskich Izabela,

marszałkowa wielka koronna 116, 117, 120  
 Lubomirski Stanisław, marszałek wielki koronny 116, 117  
 Lucy, cieśla 13, 125

Łada, pomocnik murarski 164  
 Łukasz, chłop 167, 169  
 Łukasz, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 184-189  
 Łukszyński (Łokszyński) Józef, komisarz w Wilanowie 105  
 Łyczyński Mateusz 45, 118

Malec Dominik, chłop wilanowski 45  
 Malszyk, chłop z Bobrzyc 161, 162  
 Marcin ze Służewa, chłop 42  
 Marina, chłopka z Bobrzyc 161, 162  
 Matczyński Marek, wojewoda ruski 11, 96, 120  
 Mateusz, włodarz wilanowski 165, 169  
 Mathy (Mathey), Jan Hiacynt, kupiec gdański 102, 120  
 Matkowa, chłopka z Bobrzyc 161, 162  
 Mehring Johann, stolarz 14, 178, 182, 183  
 Metzner, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 180-182, 184-189  
 Meyer (Mayer, Meyr) Gordian (Geordyan, Kordyan), ślusarz 10, 12, 13, 103, 104, 120, 122  
 Michał, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 184-189  
 Michałowa, chłopka z Bobrzyc 161, 162  
 Mirowski, pomocnik murarski 164  
 Młocki Józef, komisarz w Wilanowie, podstoli czerski 67, 119  
 Molisak (Molysak) Jan, bednarz 191, 192  
 Moskiewicz (Moskowicz) Izrael, arendarz w Mniszewie 13, 122, 124, 125  
 Mularczyk Magdalena 17

Nawrodzki, pomocnik murarski 164  
 Nestorow Rafał 7, 11  
 Neumann Christian, malarz 135  
 Niczek (Nutek) Helena, arendarka w Powsinie 113-115

Niczek (Nutek) Johann Henryk (Heinrich), arendarz w Powsinie 113-115  
 Norbert, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 196-198  
 Nowak Janusz 6, 7  
 Nowicki Łukasz, oficjalista Adama M. Sieniawskiego 74, 119

Olek, chłop z Bobrzyc 161, 162  
 Olszewski Stanisław, właściciel części Powsina 106, 120

Pakulak, chłop wilanowski 53  
 Paweł, chłop z Bobrzyc 161, 162  
 Paweł, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 180-182, 184-189, 196-198  
 Pencek Kazimierz 46  
 Peterkowski, murarz 163  
 Piasecki, pomocnik murarski 163  
 Pięta, pomocnik murarski 163  
 Pijanowski, chłop 168, 169  
 Pilecki, pomocnik murarski 163, 164  
 Piotr (Peter), chłop wilanowski 167, 169  
 Piskorski, chłop ze Służewa 42  
 Piersch Johann Georg, rzeźbiarz warszawski 6, 9, 15, 76  
 Podgórska (Podceska), gospodyni krów holenderskich 57, 62, 69, 119  
 Pöltz Daniel Ernst, malarz warszawski 16, 173  
 Przepiórka Józef, chłop 166, 169

Rachetti (Raquetty) Joseph de, ksiądz ze Służewa 99  
 Raczyński, pomocnik murarski 163  
 Radomski, murarz 163, 164  
 Radzioch, chłop wilanowski 42, 45  
 Rash, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 184-189  
 Redler Johann Chrisostom, rzeźbiarz warszawski 15  
 Rehnd, ślusarz 16, 173  
 Rembeliński Franciszek, administrator, ekonom (?) w Międzyrzeczu Podlaskim 109, 120

Rogaliński, kowal 150  
 Rogulska 81  
 Różga, pomocnik murarski 163  
 Różański, pomocnik murarski 163  
 Różański (Rosanski), pomocnik ogrodnika w Wilanowie 180-182  
 Różycki, murarz 163  
 Rudkiewicz, pomocnik murarski 163  
 Rudkowski, pomocnik murarski 163  
 Rudnicki Józef, chorąży bydgoski, dzierżawca Wilanowa 105  
 Ruskówna, chłopka z Bobrzyc 161, 162  
 Rządca, murarz 164

Sawicki Michał 165, 169  
 Schmiedt (Schmied), pomocnik ogrodnika w Wilanowie 180-182  
 Schröder 183, 184  
 Sebastian, furman 167, 169  
 Sentmary, dozorca dworku Czartoryskich na Solcu 41, 118  
 Servetti 161, 162  
 Siedlecanka, pomocnica murarska 163  
 Sieniawscy 5, 6, 8-11, 13, 17, 118, 119  
 Sieniawska Elżbieta z Lubomirskich, hetmanowa wielka koronna, kasztelanowa krakowska 5-12, 15, 28, 78, 85, 88, 95-107, 118, 119  
 Sieniawski Adam Mikołaj, hetman wielki koronny, kasztelan krakowski 16, 74, 118, 119  
 Sikorski Idzy (Idzi), pomocnik murarski 164  
 Sikorski Jan, pomocnik murarski 164  
 Simon Johann Gottfried, ogrodnik 14, 173-175, 178-181, 185-190, 193-195, 197-199  
 Skierszynski (Skierczyński), pomocnik murarski 163  
 Skitowski, pomocnik murarski 164  
 Słodwińska, pomocnica murarska 163  
 Słoniewski 106  
 Sobiescy 8  
 Sobieski Aleksander, królewicz 78, 119  
 Sonikowski 166, 169  
 Spazzio (Spazio, Spacy) Giovanni, architekt 9, 75, 104, 119

Stanisiowski Franciszek, kupiec warszawski 159  
 Stanisław August Poniatowski, król Polski 16  
 Staude Johann Ehrenfried, budowniczy warszawski 14-16, 132, 133, 138, 139, 143-145, 147, 148, 155, 156, 158  
 Stefan, pomocnik ogrodnika w Wilanowie 180-181  
 Stawski Franciszek, podstarości wilanowski 105, 106, 120  
 Stefanowicz, pomocnik murarski 164  
 Stein Anton, kowal w Wilanowie 194, 195  
 Strasburg (Strasburger?) 77  
 Strzelec Franciszek, chłop 152  
 Stüttmüller Johann Caspar, szklarz 9, 31, 32  
 Szarkowski Kazimierz, malarz warszawski 16, 173  
 Szelegejd Barbara 16  
 Szembekowa z Leszczyńskich Ewa, kanclerzowa wielka koronna 97, 120  
 Szumanczewski Franciszek, podczaszy latyczowski 88, 119  
 Ścigielski 126, 127  
 Świdorski, pomocnik murarski 164

Thoerl 170, 171  
 Thorzecki Michał, plenipotent warszawski Sieniawskich 80, 119  
 Tomaszewski, pomocnik murarski 164  
 Tomskówna, chłopka z Bobrzyc 161, 162  
 Trawkowski Krzysztof 17  
 Trybuszkowicz Wawrzyniec, kaflarz z Sieniawy 10, 74  
 Trzezwik, burgrabia pałacu warszawskiego Sieniawskich 81, 119  
 Turbiński Marek, komisarz i lustrator dóbr wilanowskich 81, 83, 118, 119  
 Twarowski, pomocnik murarski 164  
 Tyzel (Tyzler) Jan, murarz 6, 63

Vidal (Wital) Andre, plenipotent Czartoryskich 46

Wachowa, chłopka z Bobrzyc 161, 162

Wasilewski, chłop 168, 169  
 Weiss C. 192, 193  
 Wendelowski, pomocnik murarski 164  
 Wetsurlowski, chłop z Bobrzyc 161, 162  
 Widkowski, pomocnik murarski 163, 164  
 Wieczfiński M., cieśla, ekonom dóbr  
 mazowieckich Czartoryskich 9, 78, 82, 83,  
 119  
 Wierozembski mł., pomocnik murarski 163  
 Wierozembski st., pomocnik murarski 163  
 Więckowski Piotr, burgrabia wilanowski 9,  
 118  
 Wiszniewski, pomocnik murarski 163  
 Witkowski Tomasz 66  
 Wolf, murarz 163, 164  
 Woroni (Weroni) 47, 61  
 Woronicz, proboszcz powoński 88, 119  
 Wojciechowa, pomocnica murarska 163  
 Woydynowa, żona Marcina ze Służewa,  
 chłopka 42  
 Wstempień Stach, chłop 152

Zaborowski, chłop 168, 169  
 Zajązkowski, murarz 163  
 Zakrzewska, pomocnica murarska 163  
 Zaleska, pomocnica murarska 163  
 Zawacka, pomocnica murarska 163  
 Zelmanowicz Abraham, arendarz w  
 Wilanowie 10, 11, 95, 98-101, 119, 120  
 Zembrzycki, pomocnik murarski 163  
 Zeidler (Zeydler) Johann Georg, ogrodnik w  
 Wilanowie 8, 11, 95, 96, 120  
 Ziomkiewicz Jędrzej, kaflarz z Sieniawy 10,  
 74  
 Zofia, chłopka z Bobrzyc 161, 162  
 Zydlewicz Mikołaj, kaflarz z Sieniawy 10, 74  
 Zygmunt, ogrodnik wilanowski 9, 64, 69

Żukowski, pomocnik murarski 164

